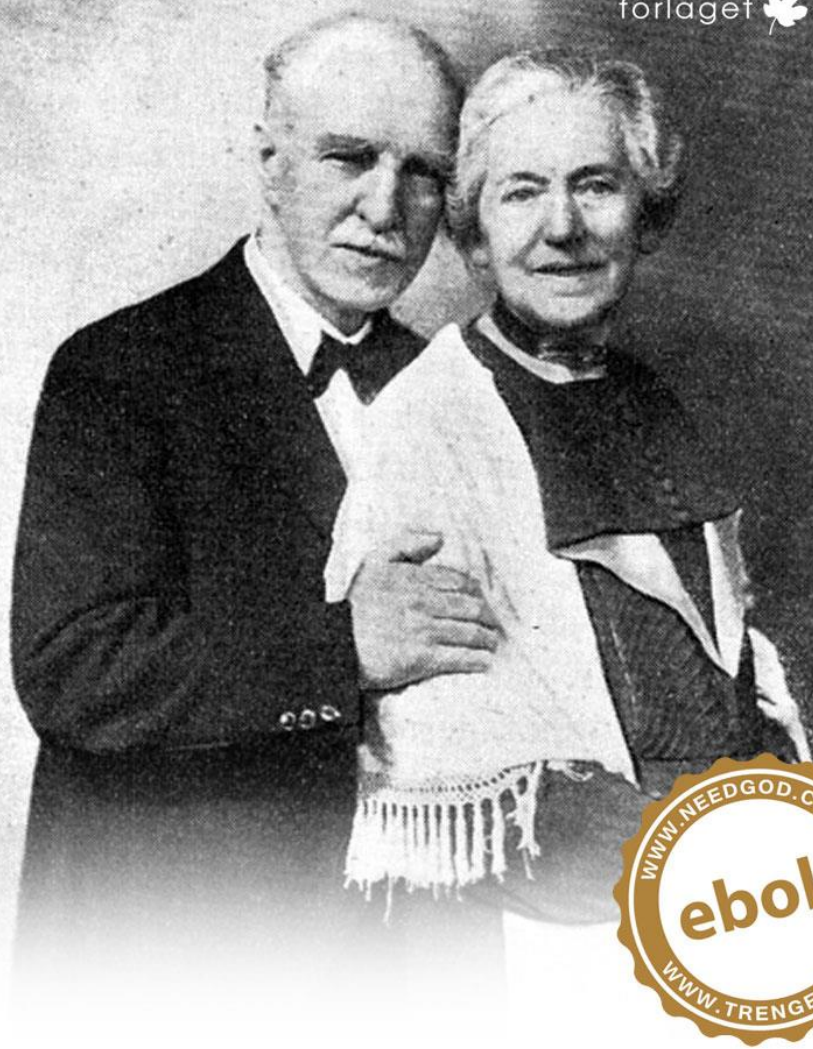

ERINDRINGER

T. B. BARRATT

ERINDRINGER

Thomas Ball
Barratt

ISBN:
978-1463578664

Erindringer

Copyright © 2011 Ronny Ranestad Larsen

www.kristenbloggen.net

Første opplag 2011

Ef 2, 8-10 «For av nåde er I frelst, ved tro, og det ikke av eder selv, det er Guds gave, ikke av gjerninger, forat ikke nogen skal rose sig. For vi er hans verk, skapt i Kristus Jesus til gode gjerninger, som Gud forut har lagt ferdige, at vi skulde vandre i dem.»

T. B. BARRATTS EGET FORORD TIL BOKEN

GANSKE tidlig begynte jeg å føre dagbok, så jeg har ikke så få slike. Men det er vanskelig å ta et utdrag av så mange bøker og gjengi det i samlet form. Det er nemlig ikke så få som har uttalt ønsket om at jeg ville utgi mine erindringer, således som de er tegnet ned i dagbøkene og ellers.

Det kan synes litt anmassende av meg å offentliggjøre disse erindringer helt fra barndommen av, men det er mitt håp at jeg også derved skal herliggjøre min Herre og Frelser, som har ført mine skritt så underfullt hele livet igjennom. Hos mange av leserne vil det også bli vakt gamle minner, som vil styrke troen på Gud.

Disse erindringer vil ganske naturlig omspenne tre avsnitt. *Først* barndoms- og ungdomsminnene, som kunne sammenfattes under fellestitelen: *Varaldsøy*.

Dernest den del av livet som gikk med i metodistkirkens tjeneste, helt fram til mottagelsen av åndsdåpen i New York.

Og for det *tredje* den del som kommer etter åndsdåpen i forbindelse med Pinsebevegelsen.

Det er mitt håp at jeg også på denne måten vil fremme Kristi rike. For det som er av virkelig verdi i ens liv er skjedd av *Herren!*

Han skal derfor også æres for all sin nåde og uutsigelige kjærlighet i *Kristus Jesus*, min Frelser!

T. B. Barratt.

Vi har stor grunn til å være takknemlig for en så utførlig Barratt-biografi som den som foreligger her. At den er en selvbiografi er også en stor fordel. Det har seg slik at pastor Barratt selv holdt på med en selvbiografi, som han dog ikke fikk fullført. Fra begynnelsen til side 180 i denne boken er etter hans manuskript. Den siste delen av boken er redigert av pastor Barratts datter, fru Solveig Barratt Lange. For en del år siden ga jo pastor Barratt ut en selvbiografi skrevet på engelsk, med titelen: «When the fire fell, and an outline of my life». Den norske utgaven, som han altså ikke fikk fullført, er i grunnen en oversettelse av den engelske, fylt ut med stoff fra dagbøkene, så den er atskillig større. Etter samme prinsipp har så fru Barratt Lange fortsatt biografien. «When the fire fell» førte fram til Amerika-reisen 1927. Det svarer til s. 236 her i «Erindringer». Slutten av boken er så et utdrag fra Barratts dagbøker og referat, vesentlig i «Korsets Seier».

Under arbeidet med denne boken har jeg gang på gang måttet takke Gud for pastor T. B. Barratt, et utvalgt redskap i Herrens hånd, som han var. I «Erindringer» har han skrevet svært omstendelig om brytningsåret 1906, likeså om året 1907, da den gjennomgripende pinsevekkelsen skyllet over Nord-Europa. Men disse to år var av uendelig stor betydning for Barratt og er det for den vekkelser som ble født fram gjennom ham. Det som da foreligger i denne boken er pastor Barratts egen skildring av hendingene. Og det er dokumenter av stort historisk verd.

Det har ikke vært så liketil å holde seg til den beste skrivemåten for et slikt verk. Men vi har ment det mest i pakt med forfatteren å holde seg til en moderat rettskrivningsform.

Oslo, oktober 1941.

Osvold Orlén.

INNHold

INNLEDNING	5
T. B. BARRATTS EGET FORORD TIL BOKEN	8
MITT FØDESTED	12
VARALDSØY I HARDANGER.....	19
PÅ SKOLE I ENGLAND	26
TILBAKE TIL NORGE IGJEN	32
MIN FØRSTE PREKEN.....	40
KALL TIL CHRISTIANIA.....	50
ANSETTELSE I CHRISTIANIA FRA 1889—1906: 16 ÅR.....	65
CHRISTIANIA BYMISJON	87
I AMERIKA.....	102
EN MEKTIG OPPLEVELSE AV ÅNDENS KRAFT.....	109
DE UMIDDELBARE FØLGER	120
DØPT I DEN HELLIGE ÅND OG ILD ETTER AP. GJ. 2, 4.	130
TILBAKE I KJÆRE GAMLE NORGE IGJEN	144
VEKKELSEN BRER SEG.....	156
UTENLANDSKE PRESTER BESØKER KRISTIANIA.....	165
ATTER I DANMARK	176
TUREN TIL INDIA	184
TUMULTER I KJØBENHAVN.....	202
VIRKSOMHETEN I KRISTIANIA.....	208

ENDELIG DØPT I VANN	211
BIBELSKE RETNINGSLINJER	221
MENIGHETEN I MØLLERGT. 38	225
VI FLYTTER INN I NYTT LOKALE	233
AMERIKAREISEN	238
BORT FRA ORGANISASJONSTANKEN.....	247
TIL NORD-NORGE OG ISLAND	258
BRANDEN I DET GAMLE FILADELFIA.....	262
FINNLANDSTUR OG DEN EUROPEISKE KONFERANSE I STOCKHOLM	267
TILBAKEBLIKK	273
ETTERSKRIFT	276

MITT FØDESTED

NÅR en reiser gjennom Devonshire ses elven Tamar, og på den andre strandbredden ligger provinsen Cornwall, den sydvestlige ende av England. Den første byen en kommer til der, er Calstock, som har sin beliggenhet på fjellsiden og når helt ned til elven som farer forbi. Idet toget stiger høyere og høyere blir utsikten ennå mere vakker og tiltalende. Her er i grunnen noe av det vakreste en kan se i Syd-England.

Toget stanser ved en liten by som heter Gunnislake. Tidligere reiste en med «coach», en eiendommelig kjørevogn med flere hester i spann foran. I mine skoledager reiste jeg ofte med coach, helt fra Tavistock til Gunnislake og Albaston. I den sistnevnte byen ble jeg født 22. juli 1862.

Naturen heromkring er helt forskjellig fra mange av de strekningene en ser i andre deler av landet. Landskapet hever og senker seg i vakre formasjoner, dekket med et rikt åkerland. Det er inndelt med utallige «hedges» eller gjerdet av jord og sten, hvor det som regel vokser «blackberry» (bjørnebær) busker på toppen.

En ser merkene etter en mengde gruber rundt omkring Albaston. Landskapet er likevel skjønt og luften frisk og opplivende. Denne delen av England, såvelsom provinsen Devonshire, er bekjent i den kristne verden for de store vekkelser som fra tid til annen har funnet sted der. Særlig under John Wesleys og George Whitefields forkynnelse. Senere er Cornwall blitt kjent gjennom pastor Mark Pearse' interessante skildringer av menn som Billy Bray og pastor Haslem.

Min far, Alexander Barratt, ble født i 1827. Han ble omvendt til Gud i tyve års alderen og sluttet seg straks til metodistkirken (Wesleyanerne), hvor han begynte å virke i søndagsskolen. Hans omvendelse fant sted på et ettermøte i min bestefars hjem. Samtidig ble tre av hans kamerater frelst. Den ene av disse var min onkel, mr. Jackman. De hadde først vært på et vekkellesmøte og samlet seg etterpå hos bestefar. De tok hver sitt hjørne i værelset og var bestemt på å bli frelst den samme kvelden. Far var den siste som fant fred. Da de var kommet igjennom omfavnet de hverandre og stilte seg med oppadvendte blikk midt på gulvet og sang den kjente lovsangen:

«Pris Gud fra hvem alt nåde kom, pris Ham uti Hans helligdom, pris Ham, o folk, i alle land! pris Fader, Sønn og Hellig Ånd! »

De hadde aldri sunget den på den måten før, med slik trosvisshet og glede. Da tonene til den gamle lovsangen døde hen, så visste de alle at de hadde begynt et nytt liv. I 1909, 62 år etterpå, besøkte jeg landsbyen og oppsøkte det hus og det rom hvor Gud hadde møtt dem. Idet jeg sto hvor de hadde stått, måtte jeg prise Gud for all hans godhet mot meg. Da var de alle fire i himlen!

Det hendte ofte i de dager at det ble holdt vekkelsermøter, lik de som fant sted på Wesleys tid i Cornwall og Devonshire. Folk ble plutselig grepet under en sang, en salme, eller mens det ble prekt, og sank ned på gulvet som om de var blitt rammet av en usynlig hånd. Det var de også. Den Hellige Ånd hadde berørt dem! Men snart sto de på sine føtter igjen og priste Gud for frelsen. Det var naturligvis mange som ble frelst uten at de sank i gulvet. Det ble ikke oppstilt noen fast regel for Åndens gjerning. Det var likevel ikke en sjelden foreteelse, især når Ånden ble så mektig utgydt, at Ordets ljå meiet folk ned, så endog sterke menn ble lagt i støvet.

Kaptein Kent og kaptein Skewis var vel kjente arbeidere i disse dagers vekkelse. Ifølge et brev jeg har fremdeles, som var skrevet av min bestefar, ble en mengde sjeler frelst. En del kom igjennom først etter opp til seks timers veldig bønnekamp innfor Guds ansikt. De sjeler, som var overbevist om nødvendigheten av frelse, var bestemt på — akkurat som min far og hans kamerater, ikke å slutte med bønnen før de kom igjennom og «fikk se blodet», d.v.s. fikk tro seg frelst i kraft av Jesu utgydte blod. Det var en kraftig og herlig tid, da en fikk synlige bevis for den Hellige Ånds nærhet.

.. The House where I was born at Burton, England.

The old home on Varaldsven, Norway.

Far reiser til Amerika.

I 23 års alderen reiste far over til Amerika. Før han reiste ble han forlovet med *miss Mary Ball*, men det varte nesten 14 år innen de ble gift. Da fars egentlige gjerning var grubedrift, oppholdt han seg i flere år ved forskjellige grubeanlegg i Amerika. Det var naturligvis hans mening å vende tilbake til England så snart han hadde tjent en del penger, men oppholdet i Amerika ble lengere enn tenkt. Han glemte imidlertid ikke sin Herre og Mester der borte. Særlig interessert var han i søndagsskolegjerningen og sammen med andre venner ledet han en søndagsskole i Maryland for voksne slaver. Gode frukter viste seg av dette arbeid, og slavene viste sin takknemlighet ved sine hjertelige bønner for «de hvite brødre». Særlig interessant var det å høre fars beretninger om opplevelsene på «Camp-Meetings» (Leir-møter) og det åndelige liv blant negrene.

Gullfeberen grep ham, så han bestemte seg for å reise til Australia, og der oppholdt han seg i 7 år på gullfeltene. Det fantes ikke oseandampere den gangen, og det tok lang tid å seile til Australia, så det ble sparsomt med brevvekslingen mellom ham og hans Mary. Men de forble tro mot hverandre.

I senere år underholdt far oss barn ofte med fortellinger fra oppholdet i Australia som gullgraver. Det var spennende, gripende historier. Det var et vilt og avvekslende liv som møtte ham overalt derute. Selv var han sjelden utsatt for overfall og angrep. Bare en natt måtte han sove med ladd pistol for hånden, fordi han hadde frelst en tysker og dennes familie fra overfall, og var selv blitt truet med døden samme natt. Men ingen hadde vel vært mindre skikket enn ham til å bruke pistolen, han var altfor menneskekjærlig og god til det.

Iveren etter å nå et nyoppdaget gullfelt var ofte så stor, at de som ilte avsted, kastet klær og andre gjenstander, som hindret dem i farten, fra seg på veien. På steder hvor det ikke tidligere hadde bodd folk, kunne det således etter et par ukers tid ses noen tusen telt, hvor folk av alle nasjonaliteter hadde hjemmene sine. Før de gikk til hvile avfyrt gjerne hver mann et skudd utenfor teltet sitt som en advarsel for uvedkommende.

Samlivet med disse lykkejegere var ikke alltid slik en kunne ønske seg det. Likevel var det flere blant dem som elsket Gud.

Samtidig som verdens barn sørget ivrig for et telt til skuespill og forlystelser, oppførte disse et telt til gudstjenester og oppbyggelser. På den måten ble gudslivet i sjelen holdt vedlike.

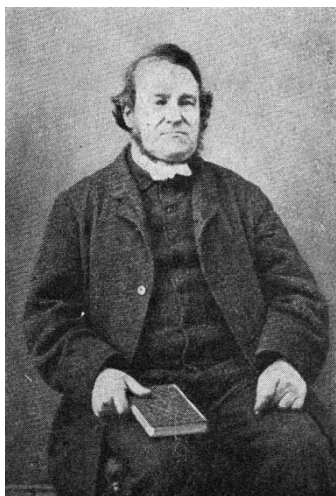
Da så Alexander Barratt vendte tilbake fra sin lange utenlandsferd, var det en som ventet på ham. En som hele tiden hadde elsket ham og var elsket igjen, en som senere skulle stå ham bi gjennom livets vekslinger lik en fredsel engel og opplyse samlivet med sin inderlige kjærlighet og trofasthet. Det var miss Mary Ball, datter av kaptein George Ball, der som «lokalpredikant i metodistkirken øvde en ganske stor innflytelse i vide kretser.

Brylluppet fant sted i Calstock 8. aug. 1861.

Som før nevnt fant mange vekkelser sted blant grubearbeiderne i Albaston og de omliggende landsbyer. Min mor ble omvendt da hun var 18 år gammel. Hun pleide å fortelle oss hvorledes hun ble vakt i det wesleyanske kapell og gikk ut i sakristiet. Her falt hun på kne og besluttet at hun ikke ville reise seg før hun var blitt frelst.

Da hun hadde bedt lenge, kom hennes far inn og sa: «Mary, skal vi ikke gå hjem å be?» «Nei, far,» svarte hun, «ikke før Gud har frelst meg!» Hun holdt på i to timer, så brøt lyset inn i hennes hjerte. Fra det øyeblikk var hun frelst, og hele hennes senere liv var bevis for ektheten av den forandring hun hadde opplevd. Hennes religiøse oppdragelse var en stor hjelp for henne, så hennes forståelse av frelse og hjerterenselse var klar fra begynnelsen av. Hennes livs motto var: *«Jesu Kristi blod renser fra all synd!»*

Kapellet hvor min mor ble frelst hadde bestefar tegnet, ikke bare dette, men

Kaptein George Ball.

også andre i naboskapet. Da grunnvollen skulle legges, sa min onkel: «Jeg vil ta det første hugg med hakken,» og min far sa: «Så tar jeg det første spade-tak!» — Min bestefar var en meget kjent skikkelse i den del av landet. Han deltok i det offentlige liv på flere måter. Han var «kaptein» ved gnibene (en tittel som de ledende ved grubene fikk), leder for dissidentenes dagskole, og sto øverst på listen for de wesleyanske lokalpredikanter. Han var betraktet av mange, endog utenfor det wesleyanske samfunn, som en meget solid og dyktig teolog, og en meget slagferdig motstander i debatter. En gang ble Albaston og omegn plaget av unitariske predikanter, og de forskjellige evangeliske samfunn bestemte seg til å holde et offentlig møte og diskutere sakene med disse. De valgte kaptein George Ball som sin leder i debatten med det resultat at unitarene tapte slaget.

Mine foreldre var som sagt metodister og tilhørte de wesleyanske metodistene. Det er andre retninger blant metodistene i England, men nylig har flere av disse slått seg sammen til ett samfunn. I Norge er det Den biskoppelige metodistkirke som virker. Wesley tillot metodistene i Amerika å innsette biskopper og virksomheten i Norge kom direkte fra Amerika, ved O. P. Petersen.

Det var tale om at far muligens skulle slå seg ned i Spania som bestyrer for gruber der. Tenk hvor annerledes mitt liv ville artet seg hvis vi hadde komme dit! Men så fikk han et bestemt tilbud om å overta svovelkisgrubene i Hardanger. Og han ble ledet av Gud til å bestemme seg for det. Han reiste over til Norge alene, men året etter sendte han bud etter mor. Hun dro avgårde med min søster Mary (Polly) og meg.

I 1909 reiste jeg til England og besøkte samtidig Albaston. Det var interessant å se det sted hvor jeg trådte mine barnesko. Jeg hadde riktignok som gutt besøkt stedet og mine slektninger

På mors fang

der ved juletider, den tid jeg gikk på college, men det var lenge siden. På den ene side av landeveien sto de «primitive» metodisters gamle kapell, og noen minutters gang derfra sto «wesleyanernes» kapell. En herre spurte meg om jeg ville se det innvendig, og det ville jeg mere enn gjerne gjøre. Han husket mine foreldre og min bestefar meget godt.

**I seksårsalderen sammen med
søsken og foreldre.**

VARALDSØY I HARDANGER

HARDANGERFJORD anser jeg for å være Norges skjønneste fjord. Den strekker seg som en mektig arm langt inn i landet og fører Nordsjøens salte strømmer inn mellom de høye fjellene og de grønne engene.

Varaldsøy er en øy, som på kartet likner meget en pære, like i gapet på fjorden. I gamle dager tendte de varder på dens høyeste fjell når fienden nærmet seg, og vardenes lys kunne ses også ved andre tider på året. Derfra skriver antagelig navnet Varaldsøy seg.

Dette klare lys kunne godt være et symbol på *den hellige ild* som senere skulle tennes der oppe mellom fjellene.

Når vi talte om Varaldsøy, så sa vi som bodde oppe ved grubeanlegget: «Oppe på *fjellet*.» Det var nemlig der svovelkisgrubene ble startet og hvor vi fikk vårt første permanente hjem i Norge. Fjorden lå som et bredt, skinnende sølvbånd rundt øya, og fortsatte sin vei forbi Strandebarm, forbi Jondal, inntil den stanset inne i Odda, hvor Folgefonnsbreen og den evige is glimtet fram over fjellene, og Buarbreens ismasser trengte seg ned mot fjorden. En del av Folgefonn kan også ses fra forskjellige steder på Varaldsøy. Reiser en inn gjennom Maurangerfjord, som skjærer seg inn gjennom fjellene nord-øst for Varaldsøy, så kommer en til Bondhusbreen, hvor Folgefonnen brytet seg vei ned til fjorden.

På den nordvestlige del av øya er det en liten gård som heter Haukeness. Der på gården bodde en bondepике ved navn *Herborg*. Det var bl. a. hennes oppgave å gjete kuene oppe på fjellet.

Denne kvinne hadde en merkelig drøm. Hun så i drømmen flere hus deroppe hvor hun gjetet kuene. Det var spesielt ett hus som vakte hennes oppmerksomhet. Det var bedre og av større betydning enn de andre, syntes hun. Så gikk hun hen til huset og spurte fruene der om hun kunne bli tjenestepike i hjemmet og ble antatt som sådan.

Hun drømte videre at hun så mange mennesker samlet til andakt i dette hjemmet og under andakten falt, til hennes store forundring, husets frue på kne, noe som var meget ualminnelig blant lutheranerne i de dager. Så våk-

net hun og utbrøt: «Dette kan aldri finne sted!» Det ble sagt at hun drømte alt dette tre ganger.

Til slutt glemte hun det hele. Men på den andre siden av fjorden, ved Gravdal, hadde noen funnet en del svovelkisstener og de begynte et grubeanlegg der. En dag fant en gammel kvinne en krystallisert svovelkisten inne mellom buskene oppe på «fjellet på Varaldsøy, og hun trodde at det måtte være gull. Slik glinset den. Det var nok ikke tilfelle, men fjellene ble undersøkt deromkring og store årer av svovelkis ble funnet. De strakte seg bortover en høydyrygg, og straks etter begynte en svenske, herr Berg, å minere der. De første tordenbrak fra mineringsarbeidet begynte å rulle mellom fjellene. Et selskap ble dannet, som besto av engelske og norske aksjehavere. Så oppsto spørsmålet: Hvem skal forestå dette arbeid? En onkel av min far var med i selskapet, og valget traff far.

Han reiste til Norge alene.

Han var selvfølgelig helt ukjent med det norske språk og folkets skikker og måte å være på. Han hadde sett livet mange andre steder i verden, men her, langt inne i Norges hjerte, traff han sammen med et folk han aldri hadde vært i berøring med, et folk som både han og hans familie skulle lære å respektere og elske, et land, som skulle bli hans framtidens hjem.

Herborg

Mange morsomme trekk fra hans førte forsøk på å mestre språket kunne fortelles. I de dager drakk ofte arbeiderne seg beruset, og mange ville scener fant sted blant dem. Det var intet politi deroppe på fjellet, og det var langt til lensmannen i Strandebarm, men fars faste og resolute grep på mennene og hans kristelige ånd overvant vanskene som oppsto.

Det voldte ikke liten bevegelse i *Albaston* da det kom bud om at far skulle bli i Norge, og at mor med sine to barn, Tom og Mary (Polly) måtte reise dit. Mor hadde vært en av de mest virksomme arbeidere innen menigheten, og

hennes virke for sjelers frelse var kjent overalt i distriktet. Alle følte at det ville bli et stort tap for menigheten i Albaston hvis hun skulle reise til Norge. Men *Gud* hadde likevel planlagt dette.

Jeg var den gang omlag fem år gammel. Ifølge notiser i dagboken, som ble innført senere, hadde jeg, endog i de dager, vært utsatt for flere små eventyr, som nær hadde kostet meg livet, hvis ikke forsynet var kommet imellom.

Det kan synes rart for mange, men mor fortalte en gang, at en gammel katolsk prest, under besøk i Skottland, da jeg var omlag et år gammel, hadde vist en mer enn alminnelig liberal ånd, for enda han visste at vi var protestanter, vågde han likevel å velsigne meg.

Da tiden kom for mor til å forlate sine mange venner i Albaston, Calstock, Gunnislake, Mary Tavy, og distriktet omkring Albaston, så takket de henne alle for den hellige innflytelse hun hadde øvd. Ved avskjeden brast de alle i gråt. Men da kom menighetens pastor fram og sa til mor, idet han la sin hånd på hodet mitt: «Gråt ikke Mary, kanskje denne vesle gutten kan bli en metodistpredikant i Norge en gang!» Denne profeti ble senere oppfylt. Gang på gang har jeg i senere år vært grepet av den kjensgjerning, at *Gud selv* har ledet våre skritt, og at det var Ham som i sin visdom ledet far til å velge Norge som vårt framtidige oppholdssted.

På vei til Hull hadde jeg nær møtt et uhell. En passasjer lot til å være meget interessert i meg. Plutselig stanset toget og han forlot det, enda det ikke sto på noen stasjon. Han var en av jernbanefunksjonærene. Jeg gikk etter ham fra toget, men han så meg ikke, og i det samme satte toget seg i bevegelse. Der sto jeg ganske alene. Mor fikk plutselig se meg gjennom kupévinduet, og stor var hennes forferdelse da hun så gutten sin der på linjen, akkurat der hvor de ventet at hurtigtoget snart skulle passere. Men så fikk en annen jernbanemann øye på meg og førte meg til stasjonen, og det var ikke liten fryd da mor endelig fikk se meg igjen ganske uskadd.

Vi reiste over Nordsjøen med «Scandinavia», en av Wilsonbåtene, og det var stormfullt underveis. Idet vi nærmet oss kysten og vi så noen av de største fjellene, sa jeg til herr De Bussy, en fransk ingeniør, som skulle til grubene: «Hvis jeg bare hadde en liten stige på toppen av disse høye fjellene, så kunne jeg klatre like inn i himlen!» Det var mitt første barnslige inntrykk av de

norske fjellene. Etter vår ankomst til Bergen, fortsatte vi uten videre like til Varaldsøy.

Øierhavn ble den havn hvor de store skipene kom og lastet sovelkis. En vei ble bygd av selskapet. Den svingte seg oppover fra havnen til *Volheirie* — «oppe på fjellet». Bygninger ble oppført for grubearbeiderne der, og det ble også nødvendig å bygge et hjem for bestyreren og hans familie.

Deroppe, mellom stolte og høye fjell, omlag 300 m. over havet, var luften mild og frisk, og omgivelsene ville og majestetiske. Det skulle bli et sentrum for mange menn og deres familier, og det sted hvor jeg skulle vokse opp og senere begynne mitt virke i Herrens vingård. I senere år har jeg, sammen med min hustru og andre, besøkt Volheine flere ganger. Alt det som nå ses der oppe er ruinene av de hus som tidligere sto der, og et hus som senere ble bygd av et nytt selskap, som begynte å minere der etter min fars død. En intens ensomhetsfølelse snek seg inn over meg da jeg atter besøkte de gamle stedene, som jeg kjente så godt fra mine guttedager og tidligste ungdom.

Ikke lenge etterat vårt hjem ble oppført på Varaldsøy, kom *Herborg* Haukeness og ba om å bli tjenestepike. Jo, mor tok imot henne. Nå var Herborgs drøm allerede for en stor del oppfylt. Husene sto der oppe på fjellet, hvor hun hadde sett dem i drømmen, og bestyrerens hjem likeså, og nå var hun blitt pike i hjemmet.

Det var lang vei til kirken. Først måtte en spasere eller kjøre ned til *Øierhavn*, så rodde en med seks roere den lange veien rundt øyas sydlige del. Men når været var fint, så var også turen som en storslagen utflukt, og omgivelsene i fjorden var iblant så henrivende, at en ikke kan finne noe som overgår dem hvor en enn reiser i verden.

I de dager hadde presten stor makt. Når båten hans ble sett (han bodde i *Strandebarm*) ble det en alminnelig bevegelse blant folket som var samlet fra bygdene rundt omkring, og når han ble sett i nærheten av kirken, begynte kirkeklokkene å ringe og mennene løftet på hattene sine.

Den gamle kirken på Varaldsøy er revet ned nå. Man burde latt den stå som et minnesmerke. Mange interessante ting kunde berettes fra gudstjenestene i de dager.

Oppe i fjellet måtte vi endelig bygge et lite bedehus, hvor vi kunne samles til møter hver søndag og ellers i uken.

Bestefar, George Ball, kom også til Norge, såvelsom andre slektninger. Vi utgjorde et ganske godt kor når vi sang sammen. Far hadde en god tenorstemme, bestefar sang med en dyp, kraftig basstemme, andre sang sopran og en del alt. Vi tilbrakte mange lykkelige timer sammen der oppe på fjellet med god sang og musikk, og arbeiderne gledet seg over å få lytte til.

Nede ved havnen kom dampskibene fra Hull for å hente svovelkisen, som ble kjørt dit ned på den lange landeveien. Av og til kom passasjerene opp til grubene for å besøke oss og se grubene og den herlige utsikt fra fjellene som omga kolonien, især fra «Viviansfjell». Det fikk navnet sitt av det at en av ingeniørene, herr Vivian, bodde like ved.

En dag kastet det norske misjonsskip «Eleaser» anker nede ved Øierhavn. Kapteinen var en alvorlig kristen. Ennå var intet bedehus oppført på fjellet, men mine foreldre arrangerte et møte i sitt hjem for arbeiderne. Mens de ba, falt mor på kne og straks husket Herborg drømmen sin. Nå var den helt og holdent oppfylt.

Så snart det var mulig for mor å tilegne seg språket så noenlunde, begynte hun med en bibelskole for de unge menn i gruben og foralte dem frelsens gamle historie. Dette hadde øyensynlig en velsignet innflytelse på flere av dem. Likevel var tumultene iblant dem, når de drakk, en årsak til megen sorg for far og mor. Men hun gikk mellom dem som en fredens engel og stilnet gemyttene under slagsmålene og stridighetene. Flere scener fra de tidene var av rent sensasjonell art.

Presten *Lampe* hadde sine regelmessige gudstjenester i de kirker som tilhørte hans sogn. Den ene var på sydenden av Varaldsøy, den andre i Strandebarm og den tredje i Jondal. Tre uker gikk derfor hen innen han kom rundt til kirkene. Grubearbeiderne på Volheine besto mest av fremmede, som var kommet fra flere kanter av landet, ja, endog fra Sverige. En av de største bygningene het «Svenskebrakken». De hadde liten eller ingen interesse for gudstjenesten i kirkene. I de dager var det også få emissærer som dro om og besøkte bygdene, og når de kom rundt ble de ikke vel mottatt av prestene. De måtte endog gjennomgå atskillig forfølgelse i flere bygder.

Det må derfor kunne sis med trygghet, at det evangeliske virke som mine foreldre startet deroppe ved grubeanleggene var noe ganske nytt i den delen av landet. Men deres hjerter og hjem var åpne for alle, bare de fikk bringe grubearbeiderne og deres familier evangeliet.

En av passasjerene som besøkte oss en dag var den verdensberømte fiolinisten *Ole Bull*. Jeg kan ennå minnes hans statelige og kraftige skikkelse. Far ba ham spille på en gammel fiolin som vi hadde, men den var altfor dårlig. Han pleide å knuse fioliner av den slags og bygge dem om, ble det sagt, så de kunne få den rette klang. Men han ba oss besøke seg i sitt hjem på Lysøen, så ville han spille for oss alt vi ønsket. Jeg husker godt, da jeg som gutt hørte ham spille i Bergen, hvorledes hans lange hår flagret i vinden, idet han lokket fram tonene til setergjentens søndag.

Vi fikk også besøk av lutherske emissærer. En del av dem var meget pågående. De preket lov og nåde, men hadde mindre syn for den fulle frigjørelse i Kristus. Men mor ba dem, når de besøkte Volheine, å framholde viktigheten av en øyeblikkelig og nåværende frelse for folk når de prekte, og resultatene kunne snart ses blant arbeiderne.

I oppveksten var jeg uten tvil nokså vågsom iblant, når jeg klatret oppover fjellene. Jeg opplevde mange eventyr. Jeg var heller ikke alltid så snild som jeg burde være. Jeg minnes en scene hjemme. Jeg var redd for å lyve, men hadde flere ganger søkt å unngå sannheten. Bestefar kunne ikke utholde det lenger. Mor tok meg derfor opp til hans værelse og ga meg stryk. Jeg forsøkte å komme meg unna, men til ingen nytte. Mor ga ingen pardon, og det var bra for meg at hun ikke ville spare meg. Hun hadde ikke nåtidens syn på oppdragelse, at «barna kommer nok til rette, bare de får tid på seg!» Men etterat jeg hadde fått min bekomst, så gikk hun inn i et lite rom ved siden av og kastet seg ned på sengen der og gråt. Det kunne jeg aldri glemme.

Det er vel ingen foreldre som har bedt mere for barna sine enn våre. Vi er i alt fire: Polly, Louisa, Alexander og jeg. Alexander var en underlig liten gutt. Han vant alles hjerter. Da han døde, satt jeg i rommet hvor hans legeme lå. Jeg gråt som om mitt hjerte ville gå i stykker. Han ble begravd på den gamle kirkegård på Varaldsøy. Der ligger også bestefar.

De første dypere dragelser på mitt hjerte følte jeg da jeg var *ni* år gammel. Jeg var ofte blitt berørt av snart det ene, snart det andre, men dette var en bestemt dragelse av en høyere makt. Jeg satt ovenpå i bestefars værelse og leste leksene mine, bestefar var nemlig min lærer. Plutselig følte jeg en varm, god innflytelse legge seg over mitt hjerte og trekke meg ned på mine knær. Jeg foldet hendene mine og bøyde kne under bordet og ba. Da jeg hadde bedt en stund, hørte jeg bestefars kraftige røst rope opp til meg fra værelset nedenunder: «Tom, kan du leksene dine?» Jeg var så blyg at jeg ikke ville noen skulle vite noe om mine indre følelser og det at jeg ba. Jeg sprang derfor straks opp og fortsatte med leksene mine. Hadde jeg bare fortalt mor dette eller endog bestefar, så ville intet gledet deres hjerter mer enn det.

Min søster Polly og jeg.

PÅ SKOLE I ENGLAND

FORELDRENE mine bestemte at jeg skulle på skole i England, og mor reiste med meg til Taunton, Sommersetshire.

Det var ganske naturlig at de ville jeg skulle få min utdannelse i England, og under metodistkirkens innflytelse. Mine søstre kom også senere til Flook House i Taunton. Fra junioravdelingen flyttet jeg over til kollegiet, hvor Mr. Sibly var rektor og Mr. Slater prest. Det var «The Wesleyan College». Det har siden byttet navn.

Jeg var full av liv, og hadde nok fått en god del vikingeblood i meg den tid jeg hadde vært i Norge. Jeg pleide å hoppe og klatre til fjells som en gjet. En dag tok jeg rent pusten fra Mr. Hancock, overlærer ved junioravdelingen. Jeg slapp meg helt ned fra annen etasje til marken. Så fikk jeg som straff sitte inne resten av dagen. Da jeg var i Norge, kalte guttene meg «engelskmannen», men på kollegiet kalte de meg «nordmannen». Jeg elsket sport og fri idrett, og det var god anledning til det på kollegiet. Den tok dessverre opp så altfor meget av min tid iblant.

På junioravdelingen brøt det ut en ganske merkelig vekkelse en gang. Jeg kan ikke huske hvorledes den begynte, men visste jo at mine kjære foreldre stadig ba for meg, så vel som for hele skolen. Alle guttene ble drevet av en usynlig makt til å be. Lærerne kunne ikke forstå det, men motsto det heller ikke. Vi fikk tillatelse til å benytte den store spisesalen, hvor vi holdt bønnemøter. Tenk om det hadde vært noen som kunne ha veiledet oss! Jeg husker at flere av guttene ikke vågde å be høyt, men jeg skrev bønn for dem på et stykke papir og sendte det ned igjennom hele den lange rekken av bedende gutter, og de leste dem høyt på sine knær.

I skoledagene tilbrakte jeg juledagene mine i Cornwall og Devonshire hos mine slektninger der, men sommerferiene feiret jeg hjemme i Hardanger. Ved de tider jeg skulle forlate junioravdelingen, ble jeg syk. Jeg nådde fram til London, til min tantes hjem, Mrs. Raven. Legen sa, at hvis mine kjære ville se meg i live, så måtte de komme med en gang. Det var skarlagensfeber.

Det ble telegrafert hjem, og mor kom. Da hun nådde fram, hadde feberen nådd høydepunktet. Jeg åpnet øynene mine et øyeblikk da hun trådte inn i

rommet og fikk se henne. Gleden var så stor over å se henne at den bevirket en forandring. Jeg falt i en dyp søvn og kom meg fra det øyeblikket. Mitt opphold hjemme i Hardanger ble forlenget den sommer, så jeg kunne samle krefter igjen.

Men dagen jeg forlot hjemmet støtte det et svært uhell til. Kjøreren, som førte oss nedover til havnen, kom altfor nær veikanten, kjørte mot en stabbesten, og jeg som satt ved siden av ham ble kastet med stor voldsomhet mot jorden, satte armen ut av ledd og knuste den på flere steder. Dette ble en stor prøve for meg.

Bestefar var syk i de dagene og hadde advart mot at jeg ble hjemme over den fastsatte tiden. Når han så dem komme bærende på meg, sa han: «Det er akkurat hva jeg sa!» Det var i grunnen den siste scene jeg kan huske fra bestefars liv.

Ved min tilbakekomst til Taunton ble jeg altså overflyttet til kollegiet. Der var det en overmåte streng disiplin. Flere av lærerne var, syntes jeg, altfor strenge, men kanskje det var bra for meg. Jeg var ikke vondsinn, men full av liv og moro, og måtte bære følgene av at jeg brøt kollegiets regler gang på gang.

Jeg elsket fotball og cricket og turnet ganske meget i gymnastikkhallen. Jeg har mange opplevelser fra skoledagene. Flere av mine gamle kamerater kan jeg godt minnes. Den ene av disse, *Thomas D. Barnes*, ble midlet til min frelse. *G. Whelpton*, en annen av de studerende, var meg også til stor hjelp. Men Barnes var uten tvil en vekkelsesarbeider i ånd og sannhet. Hans spesielle interesse var å få de unge menn og gutter på kollegiet omvendt til Gud. Jeg har fremdeles et brev fra ham til mine foreldre, som han skrev like etter min omvendelse, så vel som det brev jeg sendte hjem. Jeg var da i tolv års alderen.

Jeg var påvirket, jeg som flere andre på skolen i de dager, men en dag da jeg skulle oppover de store inngangstrappene til skolen, hørte jeg raske skritt bak meg, og idet jeg vendte meg om, så jeg Barnes. Jeg ville nok bli frelst, men bare synet av Barnes gjorde at jeg tok til bens det forreste jeg kunne over den store lekeplassen. Men han sprang etter meg og innhentet meg

Skolens fotballklubb. Jeg er nr. 3 fra venstre.

nede under de store trærne i alléen. «Nå følger du med meg!» sa han, og jeg fulgte med som et lam. Han tok meg opp til den øverste musikk salen, hvor vi pleide å ha musikkøvelser. Jeg tilhørte skolens musikkorps. «Nå bøyer vi oss her, så ber jeg først og du etterpå,» sa Barnes. Slik gikk det også, og der fant jeg fred med Gud!

Brevet til mine foreldre lød således (et utdrag):

«Mine kjære foreldre. Jeg håper at dere mottok mitt brev nr. 6. Dette er nr. 7. På søndagene har vi tre bønnemøter. Alle guttene som ønsker å bli med slår seg sammen. Flere av guttene er blitt omvendte her. For noe få dager siden var det Michell, og litt etter dette ble det Budgett og siste tirsdag ble Noel II omvendt, og onsdag etter aftens ble jeg omvendt, noe jeg er sikker på vil glede dere alle. Jeg har ofte vært talt til av G. Whelpton og Barnes I. Jeg ble meget påvirket av deres ord og andres.

Onsdag aften tok Barnes meg opp i det øverste klasseværelset, og der søkte jeg den Herre som døde for å bortta mine synder og andres synder ... Nå må dere be Polly å omvende seg også. Hun vil få det meget bedre hvis hun gjør

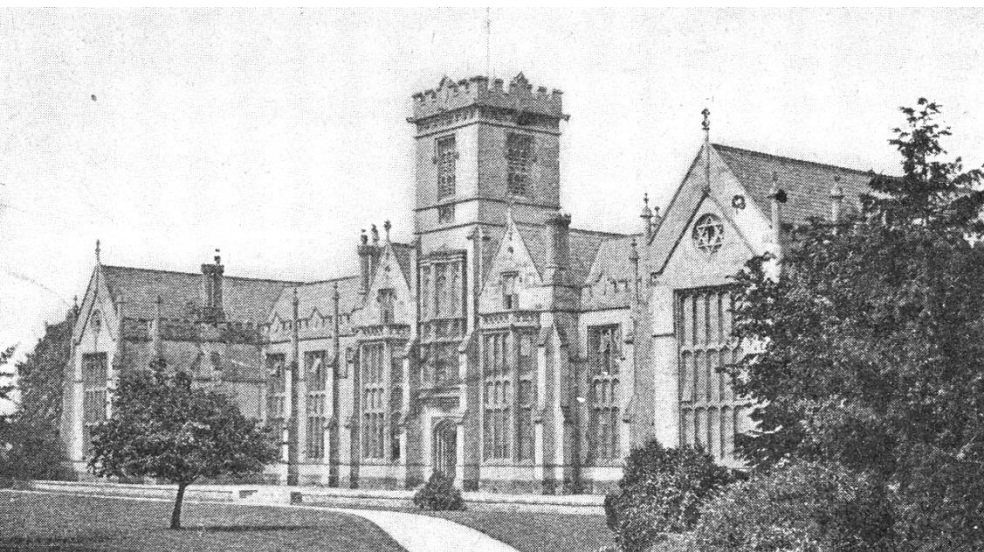
Musikkorpset ved skolen. Jeg nr. 2 fra høyre.

det. Si henne at Jesus er rede til å motta henne hvis hun bare vil komme og tro.»

Forandringen ble synlig med en gang. Jeg tok bedre fatt på leksene mine, og husker godt hvorledes en av seniorstudentene kom til meg en dag og spurte hvordan jeg følte det og hvorledes det hele kom i stand.

Så forlot Barnes kollegiet og jeg ble dessverre lunken i min ånd. Men i 1875 brøt det ut en vekkelse i Taunton, og såvidt jeg erindrer, ble omlag 200 som studerte ved de forskjellige kollegier i byen omvendt, foruten en stor del av byens befolkning. Det var evangelisten *Robinson Watson* som Gud brukte. Det så ut som om han kunne Bibelen utenat, og så holdt han *ettermøter*. Vi marsjerte som regel ned til det store wesleyanske kapell til de ordinære gudstjenester, og nå fikk vi også tillatelse til å marsjere ned til vekkellesmøtene.

På et av møtene, da han ba alle som var villig å anerkjenne og følge Kristus å gå inn i skolerommet ved siden av kapellet, reiste jeg meg og spaserte inn, midt iblant alle mine kamerater.

The Wesleyan College, som nå heter Queens College.

Det skrittet hjalp meg. Andre fulgte etterpå, og jeg ble herlig fornyet i ånden igjen.

Men livet på kollegiet var ikke egnet til å fremme det åndelige liv. Jeg ble lunken igjen. Jeg var jo bare en gutt. Men i 1876 besøkte jeg i juleferien en av mine kameraters hjem i Liskeard. Hans navn var Allen. Hans foreldre var varmhjertede metodister. På et våkenattsmøte fornyet jeg mine løfter igjen og ble meget velsignet.

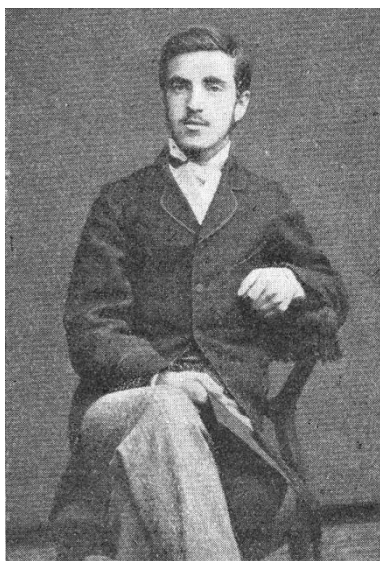
De ledende menn ved kollegiet fant at det var nødvendig å begynne «klasser» (en gruppeavdeling som var alminnelig blant metodistene) for de gutter som ønsket å ta del. Jeg ble satt på pastor W. P. Slaters, rektorens, klasse. Jeg har fremdeles kvartalskortet mitt for juni måned 1877 med hans underskrift.

Jeg forlot kollegiet 15. juni 1878. Jeg tør ikke rose meg av noen større oppnåelser i mine studier, med unntagelse av tegning og musikk. Jeg vant flere

skolepremier på den veien, og en del av tegningene henger den dag i dag på veggene i mitt og andres hjem.

De strenge metoder som en del av lærerne benyttet, gjorde flere av oss gutter forbitret på dem, så vi bestemte oss for å ta hevn på en eller annen måte. Men da tiden kom for min bortreise fra skolen, så fant jeg at hevnlysten ikke hadde stort tak på meg. Jeg gikk til alle mine lærere og ba dem tilgi meg for alt jeg kunne ha sagt eller gjort som ikke var riktig. Da jeg reiste noen dager før de andre, gikk jeg gjennom de store soveværelsene den morgenen jeg skulle avsted og ba farvel med dem alle. De gråt og jeg gråt, de ville ikke gjerne slippe meg. Vi var virkelig glad i hverandre og ønsket ikke å skilles!

Fem år av mitt liv var nå gått, og jeg er overbevist om at de opplevelser jeg hadde på kollegiet var meg til nytte på mange måter. Min kamerat *Shugg* reiste med samme tog, og vi skiltes i Bristol. Da jeg besøkte Amerika i 1906, traff jeg ham igjen der. Det var i nærheten av Des Moines. Da var han metodistpredikant og jeg talte i hans kirke. Vi hadde ikke sett hverandre på 28 år, men jeg kjente ham med en gang.

Idet jeg forlot kollegiet.

TILBAKE TIL NORGE IGJEN

Begynner med møter.

MOR og Polly møtte meg i Stavanger. Vi tilbrakte to lyse og hyggelige uker der. Her var det jeg fikk høre pastor *Ole Olsen* i metodistkirken for første gang. Han var uten tvil en av de største predikanter i metodistkirken i Norge.

Hans måte å preke på grep tak i meg med en gang. Jeg gråt gjennom hele det første møtet og mottok en mektig tilskyndelse til å leve helt for Gud. Jeg bøyde kne på et av møtene ved alterringen. For noen få år siden fikk jeg se dette gamle alter igjen i den nye metodistkirken i Stavanger. Nå var det flyttet ned i lokalet under den store kirkesal.

Metodismen måtte gjennomgå atskillig forfølgelse i de dager, på samme måte som pinsebevegelsen måtte gjøre det i begynnelsen, men den friskhet og liv over forkynnelsen som fulgte med metodistpredikantene i de dager, førte dem fram til seier.

Det var her i Stavanger jeg ble overbevist om at jeg også måtte slutte meg til «totalavholdsbevegelsen» og gikk derfor inn i foreningen i Stavanger. Jeg har ennå medlemskortet mitt, underskrevet av Peder Sunde.

Straks etter ankomsten til Hardanger begynte jeg med en *søndagsskole* blant arbeidernes barn, og herr Larsen fra Stavanger hjalp meg å starte en «totalavholdsvirksomhet» blant arbeiderne og befolkningen på Varaldsøy. Pastor *Ole Olsen* besøkte oss fra Stavanger. Ennå var det ingen metodistvirksomhet i Bergen. Olsens besøk var til stor velsignelse blant arbeiderne.

Dette arbeid med søndagsskolen og totalavholdsbevegelsen var til stort gagn for meg selv personlig. Mitt sinn og tankeliv ble utvidet, og jeg kan si, at dette var av grunnleggende betydning for mitt senere liv og utvikling. De ville og majestetiske omgivelser der oppe på «fjellet», den rene, friske luften, og den rike anledning jeg hadde til å øve meg i forskjellig slags idrett innimellom, var styrkende og vederkvegende. Fisketurene i fjellvannene og nede på fjorden ga meg god mosjon.

Da jeg forlot kollegiet hadde jeg ikke gjort opp med meg selv noen sikker plan for livet, men jeg hadde et bestemt ønske om å tjene Herren, og litt etter litt åpnet Herren selv de veier han ville lede meg på.

Far og mor hadde, som sagt, sørget for at et lite bedehus ble oppført på «fjellet» for møtene blant arbeiderne og bøndene som ville delta. Mor kunne ikke preke på norsk, heller ikke far, men så fikk de grubeanleggets formann, *Claus Pedersen*, til å lese en preken fra en huspostille i forbindelse med salmer og bønner hver søndag formiddag. Det var en nokså tørr gudstjeneste, men bedre enn ingenting. Ibland kom det lutherske emissærer rundt, og vi fikk dem til å holde vekkelsermøter. Jeg var organist.

Det er interessant å lese i dagboken fra disse dager, men selvfølgelig er innholdet av mere lokal interesse. Møter av forskjellig slags og personers navn, som var av stor interesse for meg den gang, omtales ofte. Jeg holdt også forbindelsen med mine gamle skolekamerater gående temmelig lenge.

Min første søndagsskole. Bakerst fra venstre: K. Klementsén, Gustav Olsen, Claus Pedersen (formannen), undertegnede, mor og min søster Polly.

Charlie Jenkins var en av dem. Samtidig begynte jeg å hjelpe far med kontorarbeidet og tilsynet med arbeiderne.

Mine kamerater i Hardanger var for det meste Sparre, Kinck og Holstguttene. Det var sønner av statsfysikus Sparre, dr. Kinck og oberstløytnant Holst og noen forbindelse hadde også familien vår med sogneprest Lampes familie, og etter dennes bortreise med sogneprest Stubbs familie. Bob Sparre traff jeg igjen for noen få år siden. Fred Holst oppsøker meg hver gang jeg besøker U. S. A. eller han Norge.

2. des. 1878 kom pastor *Ole Olsen* igjen på besøk til Volheine. Preknene hans hadde en gripende virkning på folket. Han var hos oss i flere dager. Ved juletider hadde vi en lys og deilig fest for søndagsskolebarna og deres foreldre. Bedehuset var vakkert pyntet for anledningen og juletreet var meget pent. Denne julefest holdt vi vedlike hvert år.

16. januar 1879 fikk vi besøk av pastor *Lars Petersen*. Han ble sendt til oss av pastor Olsen. Han var nemlig på vei til Bergen for å begynne metodistkirkens virksomhet der. Vårt lille bedehus ble fullpakket, og en underfull åndelig kraft rådet på møtene. Sjeler ble frelst. Han talte også i Øierhavn og i Strandedarm og fortsatte så sin reise til Bergen.

Resultatet av hans besøk på Volheine ble en vekkelse blant grubearbeiderne, og vi begynte bønnemøter for fullt alvor. På disse bønnemøtene begynte jeg for første gang å be høyt på det norske språk. Så kom den tanke for meg, at jeg kunne begynne å lese prekener offentlig, på samme måte som formannen, for våre arbeidere på bedehuset. Men i stedet for å lese de gammel-dagse lutherske prekener fra en huspostille, som formannen gjorde det, så fikk jeg fatt i en utmerket oversettelse av *Dwight L. Moodys* prekener, den verdenskjente vekkelsespredikanten. Jeg hadde ennå aldri forsøkt å tale eller preke. Men 26. januar 1879 holdt mor en kvinneforening, og ved den anledning leste jeg en av disse prekener for dem med det resultat at sjeler ble frelst samme dag.

Jeg fortsatte å lese disse prekener høyt for folk og fikk en ganske stor frihet i Ånden. Jeg kunne dem til slutt nesten utenat. Den praktiske og åndelige måte mr. Moody forkynte evangeliske sannheter på hadde gjort ham godt kjent, og prekenene hadde en mektig innflytelse på folks hjerter. De var ikke

vant til å høre den slags prekener. Jeg begynte da å avslutte disse møtene med et *ettermøte* og ba med sjeler.

I mars fikk vi igjen besøk av pastor L. Petersen. Det ble stor jubel da vi så ham. Siden sist var en stor vekkelse brutt ut i Bergen, og de lutherske prester hadde begynt sin motstand mot Guds gjerning. Men Gud var med ham! Han besøkte Strandebarm igjen og noen sjeler ble frelst der. Presten der gjorde ingen motstand.

Så begynte jeg et sangkor blant arbeiderne. Det var en god hjelp for oss i møtene. 6. april 1879 holdt jeg min første offentlige *tale* i forbindelse med opplesningen av en av Moodys prekener. Det var et virkelig velsignet kveldsmøte. På slutten ba jeg sammen med dem som søkte frelse.

11. april 1879 begynte jeg å holde møter utenom vårt bedehus (leste Moodys prekener altså). Det første ble holdt i Øierhavn, nede ved havnen.

En av de mest kjente personer vi hadde ved grubeanleggene var stallmester M. Olsen. Han bodde nede ved havnen og passet hestene ved grubene. Vi pleide alltid å stikke innom for å samtale med ham og hans hustru i deres hyggelige hjem. Han ble gammel, så jeg traff ham igjen på Skjelnes, på syddenen av Varaldsøy, for ikke mange år siden. Nå er han død.

I blant, når jeg reiste hjem fra havnen, som vi kalte «Vågen», tok jeg en hest fra stallen og red hjem. Men som oftest gikk jeg hjem, og tok da snarveiene. Luften var så frisk og ren og livet der oppe på fjellet var så fritt! Ofte hendte det innimellom arbeidet ved grubene som fars assistent og de møter jeg holdt, at jeg dro til fiskevannene eller ned til fjorden. I blant tok jeg gevær med.

Jeg kastet meg over forskjellige slags studier, men ennå var ikke min livsbane avgjort. Avvekslingen i mitt daglige liv får uttrykk i min første dagbok. La meg bare anføre noen få dagers opplevelser fra 1879:

«19. april: Far reiste til Bergen. Jeg ga mine to søstre undervisning i leksen. Saget en hel del is. Gikk på jakt etter en høk som hadde stjålet duene våre. Tok meg et godt bad innendørs. Forberedte meg for søndagsskolen. Gikk på bønnemøtet om kvelden. Søndag 20.: De vanlige møter ble holdt. En velsig-

net dag. Gud var med oss. Mandag 21.: Overoppsyn med arbeidet på planen (stedet hvor kisen ble utskilt). Kontorarbeid som vanlig. Underviste mine søstre (Polly og Louisa). Underviste en del barn i engelsk. Musikkøvelse. Red ned til fjorden. Skyteøvelser. Øvelse for koret om kvelden. Samtale. Onsdag 23.: Skyteøvelser. Gikk ned til fjorden til bønnemøtet om kvelden. Onsdag 30.: Sognepresten og hans familie kom på besøk til oss for siste gang før de reiste til Christiania. De skulle slå seg ned der. De ble hos oss til den følgende dag. Vi hadde det meget hyggelig sammen, enda det var trist å tenke på at vi muligens aldri skulle møtes igjen på jorden før den store og forferdelige dommedag kommer.»

Jeg forsto det slik den gang, at dommedag ville bli det første som inntraff etter døden. Det var gamle sogneprest *Lampe* som nå hadde tatt avskjed med sitt kall.

For noen år siden traff jeg sammen med en av døtrene på en merkelig måte. Det var i Filadelfia, Oslo. På et stort kveldsmøte var det en hel del som kom fram til forbønn til slutt. Jeg hadde merket meg to damer, som satt på første benk, men kjente dem ikke. Hele benkeraden omkring dem ble fylt av søkende. Så kom en av byens sangerinner fram til forbønn og storgråt over sine synder like ved siden av dem. Jeg bøyde meg ned og veiledet og ba for henne. Så henvendte jeg meg, mens jeg fremdeles lå på mine knær, til damene og spurte om ikke de ville bøye seg — de også. Da sa den ene: «Kjenner du meg ikke, Tom?» «Hva for noe?» Jeg hadde knapt sett henne siden mine yngre dager. «Du holder på akkurat med det samme, du Tom, fremdeles,» sa hun. «Ja, Gud skje lov!» Så ba jeg dem atter å bøye seg, men de «skulle komme en annen gang», var svaret.

Men tilbake til de første tider.

Den nye sognepresten *H. Stub* kom til Strandebarm. Og vår familie vedlikeholdt forbindelsen med prestegården der inne også da, enda han godt forsto at vi var metodister. Jeg har i senere år møtt noe av denne familie også.

«12. mai: Sterkt snefall. Kontortjeneste. Skyteøvelser. Musikkøvelser. Studier. Tegning. Korøvelse om kvelden. 23.: På planen. Underviste mine søstre. Pusset geværet mitt. Musikkøvelser. Spaserte ned til fjorden. Rodde ut til dampskipet (rutebåten). En fremmed kom på besøk: sakfører —. Red hjem.

Musikkøvelse. Dro så avsted med Hans Håkensen (en høy, kjekk kar) på jakt. Vi klatret over fjellene et langt stykke og om natten laget vi et veldig bål for å varme oss. Det var ennå meget mørkt ved midnatt. Vi nådde hjem ved 4-tiden. Jeg hoppet i sengen nokså trett. Sov godt i fem timer. Musikkøvelse. Lesning og forretninger som vanlig.»

På denne måten tilbraktes tiden der oppe på fjellet, med stor avveksling.

Under et besøk til Bergen møtte jeg pastor C. H. *Johnson*, som var en av de mest alvorlige og livfulle predikanter blant metodistene i Amerika og Norge. Han hadde en overordentlig tiltrekkende måte å framstille evangeliet på. Skarer overvar møtene hans. Jeg fulgte ofte far til Bergen, som reiste dit i forretningsanliggender. Dette brakte meg i forbindelse med metodistene der. Alle innen vår familie tilhørte fremdeles Den Wesleyanske metodistkirke og hadde ikke sluttet seg til Den biskoppelige, som hadde opptatt virksomheten i Norge.

I juli 1879 ledet biskop *Wiley* årskonferansen i Bergen. Det var den første årskonferanse som metodistene hadde holdt der og den første jeg overvar. Her fikk jeg også anledning til å høre pastor *M. Hansen*, en av metodismens grunnleggere i Norge. Konferansen ga metodismen et veldig framstøt i Bergen.

Etter konferansen fulgte pastor *A. Olsen* (presiderende eldste) og pastor *C. H. Johnson* oss til Hardanger og holdt flere herlige møter blant grubearbeiderne og folket rundt omkring i fjorden. Pastor *L. Petersen* besøkte oss også, og dette ga møtene ennå større fart. Innimellom foretok vi flere utflukter til forskjellige deler av øya og andre steder.

I min dagbok 9. august 1879 skrev jeg: «Jeg tilbrakte dagen i stille ettertanke og stadig bønn som vanlig. Religiøs musikk. Forberedte min første preken. Derpå gikk jeg opp på toppen av et høyt fjell og prekte til vinden.» Et første forsøk på å preke, men uten forsamling. Den neste dag skrev jeg: «Jeg prekte for barna eller retttere ga en utleggelse over Pred. 12.» Mine prekener var uten tvil skrevet ned. Jeg leste dem opp innimellom de prekener av Moody og John Wesley, som jeg leste av på møtene.

Jeg var nå så smått begynt å komme i gang med det som senere skulle bli min livsgjerning, enda jeg ennå ikke visste hvilken vei min dyrebare Frelser ville lede meg.

Da jeg besøkte Bergen i september, traff jeg sammen med fru *Fredrikke Nielsen*. Hun var berømt i teaterverden der, men var nå blitt omvendt ved pastor L. Petersens møter. I de dagene var det at metodistkirken i Bergen ble grunnlagt. Det var underbare og velsignelsesrike dager i Bergen!

I 1880 ordnet jeg en totalavholdsforening for barn, og kort tid etter begynte avholdssaken å vinne terreng blant arbeiderne og andre steder.

Dette år begynte vi med «*Takksigelsesmøter*», for på denne måte å frambære vår takk til Herren for all hans godhet mot oss som et folk der oppe på fjellet. På et takksigelsesmøte 2. februar ble vi særskilt velsignet. «En spesiell åndelig atmosfære kom over oss alle.» Den 5. noterte jeg at jeg har «vunnet noen stjerner i min krone i himlen — en del dyrebare sjeler!» 7. mars skriver jeg: «*Den Hellige Ånd virket i sannhet med kraft i vår midte*, så at sjeler ble frelst og *hans* navn herliggjort. Halleluja til Gud i det høyeste!» Så fortsatte jeg med *et ennå mer bestemt vekkelsesarbeid* og sjeler ble frelst.

Dette førte til at vekkelsesmøter ble holdt også utenfor grubene. 13. mars besøkte jeg Mundheim og holdt to møter der. «Stedet var fullt av folk og den Hellige Ånd var med oss. Jeg føler at sæden som ble sådd vil bære frukt.»¹

På et besøk i Bergen holdt jeg et møte i kapellet der, og skriver om det i dagboken: «Den Hellige Ånd var med oss.» *Jeg leste fremdeles Moody s prekener i forbindelse med disse møtene.*

Ved denne tid hadde fru Fredrikke Nielsen forlatt teatret. Hun fulgte med til Hardanger. Ombord fikk jeg arrangert et møte og fikk henne til å lese opp en av Wesleyes prekener: «Vi skal alle stå for Kristi domstol». Flere «unge mennesker lo,» men vi «brydde oss ikke om det, for vi visste at Gud kunne frelse til det ytterste.»

¹ Anførselene er tatt fra dagbøkene.

Denne virkemåte var spesielt egnet for fru Nielsen. Som skuespillerinne hadde hun stor øvelse i deklamasjon, og på vår tilskyndelse begynte hun å virke for Herren på denne måten, inntil hun litt etter litt, på samme måte som meg, ble ledet til å tale direkte til folket.

Det har sin spesielle interesse nå å merke hvor ofte jeg skriver i min dagbok: «*Herren fylte meg med den Hellige Ånd*», eller «*Den Hellige Ånd fylte stedet*». Min forståelse av Åndens gjerning var naturligvis i de dager meget mangelfull, enda min lengsel etter Åndens velsignelse var til sine tider meget intens. Flere uttrykk som de anførte hadde jeg hørt på metodistenes møter og lest i deres skrifter. Jeg visste likevel ikke hvorledes jeg skulle *skjelne mellom sterke påvirkninger av Ånden og Åndens dåp*. Innimellom disse oppløftelser i Ånden var jeg ofte altfor svak, om jeg enn var villig å la meg lede rett.

Total-avholdsforeningen blant grubearbeiderne talte 80 medlemmer i mars 1880. Jeg ble valgt som leder, og formann Claus Pedersen som viseformann. Dette arbeid møtte atskillig motstand, men jeg «kastet meg inn i det med hele min sjel». Vi fikk også besøk av menn som *Hogarth* og *Ole Kallem*.

Jeg begynte også litt *litterært arbeid*. Jeg oversatte boken «Banebrytervirksomheten i Amerika». Dette arbeid virket kanskje mest på min egen sjel. Det var nettopp den slags selvoppofrende, eventyrlig og interessant liv som fikk min fulle sympati.

På denne tid var det en prest i de lutherske kretser, især innen Indremisjonen, som øvde en meget stor innflytelse på Vestlandet, nemlig sogneprest *Lars Oftedal*. I 1880, i juli måned, besøkte han Strandebarm. Omlag 7000 mennesker deltok i friluftsmøtene der. En del beregnet skarene til 12 000, som var samlet fra forskjellige deler av fjorden og vestkysten. Møtene var meget interessante. Senere falt denne løve blant predikanter for satans fristelser og snarer og brakte dermed vanære over Kristi sak. «Den som synes å stå, se til at han ikke faller!»

Vi hadde atskillig forbindelse med Indremisjonen, da vårt hjem sto åpent for predikanter fra alle samfunn. Vi mottok også pastor *Hellebostad* fra baptistkirken, enda vår forståelse av dåpen i de dager var helt forskjellig fra baptistenes.

MIN FØRSTE PREKEN

Vekkelsesmøtene fortsetter.

JEG besøkte ofte Bergen. Lokalet som ble benyttet hadde ved et ulykkestilfelle brent ned og en del av de mest fanatiske lutheranene sa: «Se, der har dere et bevis for at Gud ikke er med dem!» Men et nytt kapell ble bygd!

Det er merkelig å se hvor forblindet en del mennesker er! Men sannheten vil seire i det lange løp.

Jeg leste opp preker fremdeles. En gang da jeg leste *Charles Wesleys* preken over: «Våk opp, du som sover, og stå opp fra de døde, og Kristus skal lyse for deg!» — kom jeg ved et uhell til å slå til en lampe som sto tett ved. Den falt ned på gulvet og ble knust i små biter. Heldigvis ble ikke oljen antendt. Jeg uttalte nettopp ordene «og Kristus skal lyse for deg! da jeg slo til lampen. Jeg virket for sjelers frelse på møtene og ellers over alt, men jeg hadde ennå *ingen bestemt tanke på å bli predikant*. Jeg hadde begynt å ta undervisning i kunstmaling i Bergen hos kunstmaler *Olaf Dahl*, og undervisning i harmonilære hos den kjente *Edvard Grieg*. Under oppholdet på kollegiet hadde jeg vist gode evner i tegning og musikk, og følte at jeg hadde lyst til å utvikle disse evner mer.

Jeg skrev i dagboken at «nå kunne jeg tale nesten like lett på norsk som på engelsk».

Total-avholdsarbeidet interesserte meg meget. Jeg holdt foredrag på gruben så vel som andre steder for å motarbeide drikkeskikkene blant folket.

Jeg vedlikeholdt forbindelsen med mine gamle kamerater på kollegiet fremdeles. Endelig reiste mine søstre til samme by på skole i England. Først Mary (Polly) og så Louisa.

Møtene fortsatte i bedehuset oppe på fjellet. I februar 1880 skrev jeg: «Herren er så god mot meg og fyller meg stadig med den kjærlighet og fred som overgår all forstand. Han har hjulpet meg med en Fars hånd så jeg har vunnet sjeler for hans rike og dermed fått noen få stjerner i min krone som den rettferdige dommer vil gi meg på sin dag. All pris være Lammet som borttar verdens synd.» Den 6.: «Tilsyn ved gruben, musikk, studier, gymnastikk. Om

kvelden holdt jeg et møte for barn alene, og en velsignet stund fikk vi i sannhet. Det må ha grepet de hardeste hjerter å høre disse barn be. Gud var i sannhet med oss og den sterke hulken og gråt var et godt tegn på at den Hellige Ånd var med oss og arbeidet på hjertene til disse kjære barna. Velsignet være hans navn!»

Den 8.: «Pastor *Lars Petersen* og jeg reiste til den lutherske kirke på Varaldsøy. Det var stormfullt på fjorden, men da vi hadde medvind, gikk det bra. Jeg samtalte med presten. Han hadde lenge tenkt å besøke oss. Han er en meget hyggelig og vennlig person, men en sterk lutheraner. Hans preken var om dåpen. Vi var meget tilfreds med den.» Onsdag 3. mars: «Møte om kvel-den. Herren velsignet oss storlig og hjalp meg å tale om hans kjærlighet til menneskeheten og framvise deres tapte og ruinerte tilstand, slik som han alltid har gjort det når jeg har åpnet munn og hjerte for å tale det som Herren har sett tjenlig.» Mandag 9.: «Tilsyn med gruben, gjorde ferdig en stor tegning (en scene fra Rom), gymnastikk, musikkøvelse, studier og om kvel-den takksigelsesmøte. Bibellesning, vitnesbyrd, bønn og sang som vanlig ved disse møtene. Rettferdighetens sol kastet en stråle av lys og kjærlighet inn i våre hjerter.»

4. desember leste jeg «*The War Cry*» (Krigsropet), Frelsesarméens organ, for første gang. 5. desember 1880 om kvelden prekte jeg over Amos 4, 12: «*Bered deg til å møte din Gud, Israel!*» Dette var egentlig *min første ektemporerende preken*. Jeg skriver: «Gud velsignet oss storlig. All ære til hans navn!» Da var jeg vel 18 år gammel.

Nå hadde jeg egentlig begynt på den linje som Gud hadde kalt meg til å følge. Dagboken min fylles av små notiser om de forskjellige møter som ble holdt blant arbeiderne og på gårdene som lå omkring. Folk fikk vite at Bar-ratts sønn, Tom, hadde begynt å preke, og at sjeler ble frelst på møtene.

Så begynte anmodninger fra gårdene rundt omkring å strømme inn om et besøk så jeg kunne holde møter der. I de dager var det sterke politiske diskusjoner oppe blant bøndene og grubearbeiderne. Personlig holdt jeg meg til det liberale syn, men blandet meg aldri bort i politiske feider. Når jeg møtte sogneprest *Stub*, så var vi de beste venner, skjønt han var meget luthersk og sterk konservativ i politikken. Han holdt en preken om hellighet på gruben en gang som vi slett ikke kunne være enig i.

I dagboken min omtaler jeg igjen og igjen hvorledes Guds Ånd virket på møtene, og så det nødvendig allerede da å bli «fylt av Ånden», ellers ville arbeidet for sjelers frelse være forgjeves. Jeg forsto ikke den gang hele sannheten om *en full dåp i den Hellige Ånd*, men mottok uten tvil flere salvelser og kraftige berøringer av Ånden. Jeg skriver således: «På møtet om kvelden fylte den Hellige Ånd meg så jeg talte med stor innflytelse.» På ettermøtene samtalte jeg med folket personlig og ba med de søkende. Innimellom holdt jeg også total-avholdsforedrag og inntegnet nye medlemmer i foreningen vår. Den var i stadig vekst, og denne gren av virksomheten hjalp meg meget i arbeidet mot drikkeskikkene i de dager. Vi dannet ikke menighet der oppe på fjellet, men avholdsforeningen var og ble stadig en større makt imot drikk og fyll, især da den sto tilknyttet de alvorlige vekkelsesmøter som ble holdt.

I februar 1881 ble jeg angrepet av influensa under en influensa-epidemi blant arbeiderne, og da jeg gikk ut for tidlig, fikk jeg bronkitt. Dette var nok innledningen til mange bronkitt-anfall i følgende år. Herren hjalp meg alltid igjennom.

15. mars 1881 deltok jeg i en begravelse, hvis følger sent vil glemmes av dem som var til stede. Det var bror av den for omtalte Herborg som døde og begravelsen foregikk i samsvar med skikkene der inne i fjorden. Øl vanket naturligvis i selskapet. Den store skålen gikk rundt blant gjestene. Men jeg var bestemt på å praktisere 1. Kor. 9, 22, og mitt nærvær hadde en god innflytelse på mange. «Så gikk jeg avsides fra selskapet og fant et sted hvor jeg kunne samtale med Gud alene, og da jeg så vendte tilbake, fant jeg at de var villige til å ha en gudstjeneste. Jeg ble bedt om å holde møte. Møtet ble gjort kjent og snart begynte jeg å tale om hans mekige kraft til å frelse. Jeg har aldri tidligere vært så frimodig og aldri tidligere kunnet tale Guds ord med slik letthet. Den Hellige Ånd fylte meg slik at tårene begynte å flyte fritt. Gamle og unge menn ble sterkt påvirket av den Hellige Ånd, og kvinnene lot til å være sønderknuste. Herren var i sannhet nær og kastet sine piler inn i folkets hjerter; velsignet være hans hellige navn! Etterpå hadde jeg fri adgang til å samtale med dem om deres sjeler.»

Far var kommet hjem fra Bergen samme dag og kunne fortelle at pastor L. Petersen var forlovet med frk. *Hanna Jakobsen* i Bergen. Det var også ved

disse tider jeg først ble kjent med min tilkommende hustru. *Jakobsen* i Skostredet hadde fire døtre, og det merkelige hendte at tre av dem ble gift med metodistpredikanter. Den ene, *Hanna*, med pastor *Lars Petersen*, den andre, *Laura*, med meg og den tredje, *Jenny*, med pastor *Simon Haave*.

Laura var nettopp på besøk hos oss i Hardanger, og skjønt vi begge var ganske unge, så åpnet jeg mitt hjerte for henne. Det var 8. juni 1881. Da var hun i 15 års alderen og jeg omkring 19. I sin dagbok nevner hun intet om dette på selve dagen, men setter en dobbelt strek under datoen. Men 10. juni, da hun skulle tilbake til Bergen, skriver hun: «Han er mest bedrøvet over at jeg skal reise. *Vi er forlovet.*»

I de dager, for femti år siden, tok de mer hensyn til hva de eldre hadde å si i slike saker, men denne bestemmelse var tatt i all hemmelighet. Mine foreldre fikk vite det gjennom et brev de snappet opp, og far syntes at vi var for tidlig ute. Han skrev da et brev til Laura om saken og ville at forlovelsen skulle brytes. Men ifølge hennes dagbok var brevet skrevet i en meget kjærlig ånd, med hilsen både fra mor og ham, så at Laura, som var litt engstelig for brevets innhold, bryter ut i dagboken sin: «Å, han er den samme gamle, gode mann! Å, hvor jeg elsker ham!»

Vi hevde da forbindelsen og først 18. september 1886 ble vi forlovet for godt, omlag fem år etter. (Jeg skal nærmere fortelle enkelthetene i denne begivenhet siden.) Begges sinn var så opptatt av Herrens gjerning at vi følte vi godt kunne vente på *hans* time.

Ifølge sin dagbok hadde Laura atskillige brytninger i sitt åndsliv i femten års alderen. Hun beklager at hun er så sløv, men så har hun også lysere perioder i blant. 2. mars 1882 skriver hun: «Nå har jeg annammet Gud gjennom *troen*, ikke gjennom følelser. Jeg føler ingen overordentlig glede, men en slik stille fred og takk til Gud.»

Under et besøk jeg gjorde til Bergen 16. mars 1882 talte jeg i Sandvika. Hun var der og hørte på. «Meget godt!» skriver hun i dagboken. 13. juni samme år skriver hun: «Gud holder fremdeles på og velsigner min sjel, og jo mer jeg tror, jo mer får jeg. Priset være hans navn! Så besøkte hun sin svoger, pastor L. Petersen, og søster i Fredrikshald. Det var nok en velsignet tid for henne.

I de dager besøkte igjen den omvendte skuespillerinne, fru Nielsen, oss på Varaldsøy og holdt vekkelsesmøter. Vi fortsatte med disse da hun reiste og var vitne til at mange ble frelst.

Det begynte nå å bli klart for meg i hvilken retning Herren ville jeg skulle styre mitt livs skute. 8. juni 1881 skriver jeg: «Jeg føler mer og mer at Gud vil jeg skal virke i hans tjeneste. Må Herren vise meg hva hans hellige og fullkomne vilje er og lede meg på hellighets og rettferdighets stier.»

17. juli 1881 «ble jeg opptatt som medlem av den biskoppelige metodistkirke i Bergen og overrakte menigheten medlemskortet mitt fra den wesleyanske metodistkirke, som jeg hadde mottatt ved kollegiet i England. Det var et vidunderlig møte. Pastor Lars Petersen prekte. «Hvis jeg har vært nær himlen noen gang,» skriver jeg, «så var det sikkert denne dagen. Det var i sannhet den mest velsignede sabbat jeg har opplevd. All ære til Gud for all hans kjærlighet! »

6. juni 1882 besøkte jeg Bergen og tok min eksamen ved kvartalskonferansen som «*lokalpredikant*» innen metodistkirken. Pastor A. Olsen og pastor J. Wiel prekte på søndagsmøtene.

I 1883 skrev jeg prekener til religiøse blad og en lengere artikkel mot sogneprest L. Skavlans foredrag og brosjyre om «Metodismens villfarelser». Mitt svar ble trykt og spredt vidt og bredt. Dette var antagelig mitt første offentlige slag i religiøs polemikk.

Under et besøk i Bergen i 1883 hørte jeg den velkjente evangelist *Franson* tale ved flere anledninger. Hans brennende nidkjærhet for Herren og hans pågåenhet for sjelers frelse hadde en gripende virkning på skarene.

27. april samme år avga jeg rapport til Kvartalskonferansen. Pastor *Doublough* var den gang menighetens forstander. Denne rapport var den første i sitt slag jeg hadde gitt og omfattet hele min virksomhet på Varaldsøy og andre steder.

Jeg burde kanskje ikke helt forbigå hva som hendte 22. juli 1883. Det var dagen for «*my coming of age*» (myndighetsåret etter engelsk skikk). Jeg var da 21 år gammel. «Jeg holdt møte både formiddag og ettermiddag. Gud

velsignet oss storlig hele dagen. Men 24. ble det holdt en stor fest. Således vedlikeholdt mine foreldre den gamle engelske skikken der inne i fjorden, oppe på fjellet.»

«18. januar 1883 talte jeg over Josva 24, 15. *Gud var der!* — det var et underbart møte.» Siden dette møtet har vi holdt møter hver kveld unntagen lørdag. *Mange er frelst!* Jeg har prekt her oppe ved grubene og nede ved Øierhavn. *En alminnelig vekkelse* er begynt. All ære til den levende Gud. Spottere er blitt slått av Åndens kraft og er blitt frelst. Gamle og unge, menn og kvinner har søkt og funnet Frelseren, og Gud være lovet, det er mange ennå som søker. Gud gi at den varde som er tendt på toppen av dette fjell må lyse fram med stor klarhet, så det kan ses fjernt og nær. Det er Herrens verk og Herren alene skal prises for det.»

Men jeg må ta ganske store hopp i «Dagboken» for å komme gjennom stoffet.

16. februar 1884: «Etter forretningstimene reiste jeg hjemmefra til Strandebarm sammen med noen andre og prekte om kvelden på Fosse for en stor forsamling. Søndag morgen (17. febr.) begynte vi med bønnemøte kl. 9 på Haabrekke. Det var godt besøkt og den Hellige Ånd kom med kraft. Kl. 11 talte jeg samme sted over sedemannen, til en meget stor forsamling. Guds hellige ord hadde stor virkning. Kl. 3 prekte jeg igjen på Tangerås, men der var søkningen så stor at jeg måtte stå på trappen ute og tale i det fri til den begjærlige skare. Kl. 6 prekte jeg igjen på Børsheim. Folket stimlet så sammen at jeg måtte takke Gud for et par gode lunger, og en trenger sikkert det i en slik atmosfære. Heten var enorm, så jeg hadde nesten bestemt meg for å ta av meg jakken. Men vi holdt ut fra kl. 6 til kl. 12.30. Jeg undres på hva Wesley ville ha sagt om slike uregelmessige timer (men tidene har forandret seg), og da folket ikke ville gå, og sjeler ble frelst, så var jeg naturligvis villig til å holde på. Spotternes munn ble tilstoppet og tårene fra mennesker med knuste hjerter ble forvandlet til gledesårer.

I ditt navn Herre Gud, hærskares Herre, vil vi oppløfte sannhetens banner og storme denne verdens fyrstes festninger, og vil ikke sette våre sverd i skjeden før hele jorden skal erklære ham å være Gud, og hvert kne skal bøye seg for Jesu navn og bekjenne at han er Herre til Gud Faders ære!»

«1. mars 1884 reiste jeg til Bergen og talte underveis sammen med et par lutherske emmisærer. Siden jeg forlot Strandvik, har jeg mottatt brev fra to av de ledende menn der, som forteller at vekkelsen fortsetter. Jeg skrev til Lavik og ba ham reise dit, og det har han gjort.»

I 1884 begynte jeg med *samtalemøter*. «Den 8. mars reiste jeg til *Strandebarm* og holdt et total-avholdsforedrag der om kvelden, hvorefter vi hadde et samtalemøte. Møtestedet var fylt av unge og gamle, og det tok lang tid før vi den kvelden fikk innskrevet alle deres navn som ville vedta total-avholdsløftet. Jeg holdt en kort preken søndag morgen ved 9 tiden, hvorefter vi hadde et velsignet bønnemøte. Kl. 11 prekte den lutherske emmisær *Ekeland* på *Berge*. Jeg spilte orgel. Gud velsignet oss. *Ekeland* prekte meget godt. Kl. 3 prekte jeg på *Børsheim*. Guds Ånd var der og virket med underbar kraft. Folk ville ikke gå etter møtet, så vi fortsatte, ba, sang osv. til kl. 6. Da begynte *samtalemøtet* i *Børsheim* skolehus. Jeg hadde valgt som emne for samtalen «*En kristens plikter*». Vi delte emnet således: 1) En kristens plikter overfor Gud. 2) Overfor sine medmennesker (både kristne og fiender), med særlig henblikk på det spørsmål som var oppe så sterkt nå: En kristens plikter overfor brødre eller kristne tilhørende andre samfunn. 3) Overfor en vekkelse, f. eks. den vekkelse som nå fant sted. Dette siste punkt ble inndelt i to deler: 1) Sannhet og 2) Toleranse.

Møtet var utmerket. Det ble et av de mest velsignede og interessante møter jeg noensinne har deltatt i.»

Jeg begynte ved disse tider å *skrive dikt*.

I forbindelse med et fornyet angrep av *magebetendelse* sa jeg til mor, som alltid vernet om meg: «Velsignet være Gud som ga meg en kjærlig og hellig kristen mor!» Det er ingen tvil om at hennes bønner og hellige innflytelse har overskygget mitt liv mer enn noen annens innflytelse utenom Guds.

Ikke lenge etter dette «ble jeg lagt til side» med et slemt anfall av *bronkitt* og en svak *lungebetendelse*. Den sunne livsmåte jeg hadde ført var av stor hjelp for meg, «men de hundrer av bønner som ble oppsendt for meg var uten tvil av iangt større betydning. Jeg var beredt på hva som helst, for hærskaenes Herre var med meg og forlot meg ikke. Han ville jeg skulle fortsette den gjerning jeg hadde begynt i hans vingård.

Senere: «Jeg er fremdeles svak og ikke i stand til å preke. Herre, hvis det er din vilje, så styrk mitt legeme, min sjel og ånd. Fyll meg med kraft fra det høye! La mitt hjerte bli et tempel for deg, du Israels hellige! Kom! Kom! Ære være den evige Gud, Sønn og Hellige Ånd! Lovprisningen og makten tilhører deg, du alle steds nærværende og evige treenighet! Det var ting i mitt liv som Ånden pekte på som hindret hans verk gjennom meg. Det ble sønderknuselse i ånden og fornyede innvielser til Jesus!

Ikke lenge etter dette var jeg igjen begynt å virke for Mesteren. Men det må huskes at jeg ennå ikke hadde avskåret meg fra forretningene og arbeidet ved grubene, men Herren holdt på å berede meg for kommende dager.

29. august 1884 reiste jeg til Bergen. Pastor *Ole Olsen* hadde overlatt tilsynet med menigheten i Bergen til meg under sitt fravær. Han var valgt som delegat til den Evangeliske-Allianses møter i Kjøbenhavn». Den søndag var av betydning. «August 31.: Bønnemøte kl. 9.15. Preken kl. 10. Søndagsskole kl. 12. Preken kl. 5 og ettermøte kl. 7. Dagen var fylt av velsignelse. Gud blottet sin arm hele dagen og styrket meg både til sjel og legeme. På ettermøtet var alterringen kringsatt av botferdige syndere. I grunnen følte vi den Allmektiges nærhet over hele kapellet. Ære være hans navn! Mange bekjente at de hadde funnet sin Frelser den kvelden.»

På onsdagsmøtet «virket Herrens Ånd mektig på folkets hjerter, som vi også fikk se resultat av i ettermøtet».

Den følgende torsdag måtte jeg reise til Osterøen for å betale arbeiderne lønninger. Grubeselskapet hadde gruber der også. «Samtidig holdt jeg vek-kelsesmøter med virkelige vekkelsesresultater. Halleluja!»

I oktober 1884 gir jeg et overblikk i dagboken over mitt liv. Etter dette begynte min første søndagsskole 13. november 1878.

Mitt første avholdsforedrag ble holdt nyårsdag 1880. Jeg begynte å holde religiøse møter for voksne 29. januar 1879, ved å lese Moodys prekener for dem. Det første Bønnemøte for barn ble holdt fredag 6. februar 1880. *Min første preken* holdt jeg 5. desember 1880. Jeg tilføyer «at jeg ikke tenkte den gang at jeg skulle kunne preke flere ganger i uken for hungrige skarer. Men jeg bidde på Herren, og han velsignet meg! Det syntes så merkelig at han har

valgt et så svakt redskap til å utlegge og preke evangeliet, men han fortsetter å velsigne mine ringe forsøk. Styrk meg, o Herre! Bevar mine føtter fra fall og i ditt navn vil jeg møte enhver fiende og seire! Ved din nåde og ildsverdet vil jeg bringe syndere til korsets fot og henvise dem til deg, verdens Frelser!»

8. mars 1885: «Jeg var på besøk i Bergen og ledet Bønnemøtet kl. 9.15. Pastor Ole Olsen holdt en herlig preken kl. 10 fm. Folketrengheten var uhyre. Jeg åpnet søndagsskolen og kl. 5 em. prekte jeg for en stor skare mennesker. Kapellet var fullpakket igjen. Herren ga meg kraft og jeg vet at meget godt ble utrettet. Vi hadde også et møte for Guds barn kl. 7.30, hvorefter vi hadde nattverdsgudstjeneste. Jeg var jo ikke ordinert ennå og fikk derfor ikke dele ut nattverden, men samtalte med deltagerne sammen med pastor Olsen. Vi hadde i sannhet en meget hellig og herlig stund. Gud var der!»

Så tilføyer jeg følgende: «Jeg har omkring et år følt at Gud har velsignet min sjel på en sjelden måte. Likeså mine anstrengelser for å fremme hans herlige sak, men jeg har følt at *full helligelse* var et privilegium som jeg ikke hadde opplevd slik som mange andre har gjort det. Men jeg har alvorlig søkt etter denne velsignelse og har sikkert til en viss grad (siden søndag) opplevd den. Jeg lå på mine kne og ba for *ilddåpen* søndag ettermiddag. Gud så i nåde til meg og velsignet meg. *Endog mitt legeme* merket innflytelsen. Jeg følte en gangse merkelig fornemmelse helt igjennom mine armer og ben, og da jeg prekte om kvelden, gikk det med vidunderlig letthet, men samtidig med kraft. Jeg vet naturligvis at andre har mottatt en mer plutselig og merkelig ilddåp enn denne, *å må den komme over meg som over apostlene i gamle dager — Gud gi dette, hvis ditt navn kan bli herliggjort ved det*. Hjelp meg å minnes, Herre, at du krever mer av dem som du i særlig grad velsigner! Herre Gud Sebaot!

— jeg er helt ofret på ditt alter, gjør med meg som du vil! Hellige meg og fyll meg med din guddommelige kjærlighet!

«Klippe, du som brast for meg
la meg skjule meg i deg — for *evig!*»

Dette ble skrevet i 1885. *Først i 1906 (21 år etterpå) brøt ilden helt igjennom!*

Det var i denne Ånd den gode Herre ledet meg fram, like fra begynnelsen av mitt virke for ham. Dører ble stadig åpnet. Det må huskes at jeg var *metodist*, og de rådende fordommer mot metodismen kunne føles rett som det var, men da mitt virke bare var evangelisk, uten noen forsøk på å starte en metodistmenighet i fjorden, så falt alle angrep mot meg helt sammen. Folket kom fra fjern og nær til møtene og vekkelser-scenene var alltid knyttet til disse. Meget kunne skrives med beretninger fra disse herlige dagene. Jeg besøkte ofte Bergen og tok del i møtene der, og ble på den måten enda inderligere knyttet til Den biskoppelige Metodistkirke. Mine foreldre var, som tidligere fortalt, wesleyanske metodister.

KALL TIL CHRISTIANIA

DEN 2. september kom det et brev fra pastor *Lars Petersen*.

Det ble sendt til mine foreldre fra Christiania. Han sier i dette at de manglet en predikant i annen menighet der. Hvis de var villig å slippe meg for denne tjeneste for Herren, og jeg var villig å komme, så følte han at jeg burde. *Jeg bestemte meg for det i Herrens navn!*

Farvelmøter ble holdt flere steder i Hardanger. Sogneprest *Stub* gjorde disse farvelmøtene kjent i kirken, og «uttalte en del vennlige og gripende ord om mitt virke rundt omkring i hans sogn og ellers. Han var så grepet at han flere ganger talte med vanskelighet. Gråten ville ta ham. Jeg følte meg takknemmelig til Herren at han hadde brukt meg, den mest uverdige av alle sine tjenere for å herliggjøre sitt hellige navn.»

En beretning om mine *farvelmøter* sto i «Kristelig Tidende», metodistkirkens organ. Her sees et kart over Hardangerfjord. Kryssene betegner de steder hvor jeg reiste om og holdt møter. Dette var altså mitt oppbrudd for å reise til Christiania (Oslo).

Jeg mottok en kort skrivelse fra *Edvard Grieg* etter min beslutning om å bli et Herrens vitne. Denne skrivelse vil muligens interessere mange.

Samtidig fikk jeg en utmerket anbefaling fra herr *G. Barry*, som var direktør for Varaldsøy Mining Co., Limited. Den var datert 14. august 1885 og sendt fra 8 Old Jewry, London, E. C. og lød slik: «Jeg har stor glede av å stadfeste at jeg har kjent *Thomas Barratt* fra hans guttedager. Han er Sønn av kaptein *A. Barratt*, som lenge har vært bosatt ved Varaldsøy grubeanlegg, Hardanger. Siden han forlot kollegiet, har han assistert sin far på kontoret og tatt del i den praktiske styring av grubene.

Etter mitt skjønn har *Thomas Barratt* vist seg å være en god sønn, og jeg anser ham å være anlagt for hårdt arbeid, helt ut pålitelig og med et hederlig sinn.

G. Barry.»

Frochaugen N° 10te
H.

Deere H. Barrett.

Som for p^o deres
Deres nu i fa^olar til
at sende Dem mine var-
me og f^ondes for deres
Dremsid. M^otte den
Selling, de nu har
valgt, l^odsat til at gj^ore
Dem og Andre lykkelig!

Med venlig Hilsen
Deres og

Harald M^og

Men et av de mest interessante brev jeg mottok i denne tid var fra mor, m. h. t. *mitt kall til Herrens gjerning*:

«Du vil minnes at du og jeg var hjemme alene og at vi nettopp holdt på å få trappene malt, så du sov på kontoret og jeg i bestestuen. Først kom det et telegram fra pastor *Ole Olsen* hvori han ba deg hjelpe ham i Bergen; og to a tre dager før du var ferdig til å reise dit, kom brevet med spørsmål om du kunne reise til Christiania.

Nåvel, jeg hadde alltid bedt og håpet på at Gud ville bruke deg i sin vingård; *jeg hadde innvidd deg til Gud fra din spede alder av. Ja, endog før du ble født.* Jeg håpet at hvis Gud ville gi meg en sønn, at *han måtte bli en evangeliets forkynner.* Men nå, da øyeblikket var kommet for deg å gå ut i vingården, og virkelig forlate ditt hjem, da følte jeg meg bedrøvet en stund, og spurte meg selv om jeg virkelig hadde vært oppriktig den gang jeg ofret deg til Herren. Jo, jeg visste at jeg hadde vært det. Likevel følte jeg en slags skjelven og sa til meg selv at jeg ville se hva Bibelen hadde å si meg. Jeg åpnet den og leste Matt. 10, 37: «*Den som elsker far eller mor mer enn meg, er meg ikke verd, og den som elsker sønn eller datter mer enn meg, er meg ikke verd.*» Jeg behøver neppe å si at jeg ba og gråt og ofret deg på ny til den store Mester.

Da jeg fortalte deg dette den første morgen, ble du blek og sa: «Var det det skriftsted du fikk, mor? Det var det jeg også fikk. Jeg følte hvor hårdt det ville bli å reise hjemmefra, så åpnet jeg min *norske* Bibel og fikk samme skriftsted.»

Din elskede mor!»

Underveis til Christiania stanset dampskipet flere timer både i Stavanger og Christiansand. «Jeg hadde derfor anledning til å preke i metodistkirkene på begge disse to steder.» I Christiania skulle jeg være pastor *H. Ristvedts* hjelper i menigheten på Kampen, i den nordlige delen av hovedstaden.

Hva avreisen fra hjemmet angår, så «følte jeg det hårdt å forlate mitt kjære, gamle hjem. Å hvilket hjem! Slik kjærlighet! Slik harmoni! Gud velsigne mine kjære, dyrebare foreldre og søstre! Men jeg var villig til å reise dit min himmelske Far ba meg reise!»

I forbindelse med mitt evangeliserende arbeid fortsatte jeg med mitt litt-rære arbeid. Det hele var naturligvis i sin spire. Jeg oversatte en bok om «*Metodismens trofaste sønner*». Ikke lenge etterat jeg hadde begynt virksomheten i Christiania skrev jeg i dagboken: «Sjeler frelses og Guds sak har framgang.»

Jeg fortsatte en stund i arbeidet, men det stadige slit ble for meget for meg. Jeg ble svært syk. Etter en tids forløp ga legene meg tillatelse til å preke igjen, men hadde jeg hvilt noen måneder isteden så hadde nok det vært bedre for meg. Jeg ble syk igjen og måtte holde meg borte fra all virksomhet et helt år.

I dagboken skriver jeg, at «jeg hadde uten tvil overvurdert mine krefter da jeg begynte arbeidet i Christiania. Jeg måtte forlate hovedstaden.» 10. november 1886 skrev jeg: «*Jeg har vært nede ved dødens port*, men jeg fikk ikke slippe igjennom. Men de lærdommene jeg fikk under sykdommen viste seg å være nyttig for meg senere i livet, lærdommer som jeg muligens ikke ville ha lært, hvis jeg var forblitt sund og frisk. Min søster, Polly, kom til Christiania for å hente meg hjem til Hardanger. Men Herren hadde allerede da som svar på bønn styrket meg og velsignet meg underbart. Litt etter litt begynte jeg å ryste av meg den forferdelige svake tilstand jeg var kommet i. Jesus la sine velsignede hender på meg og opplivet min ånd. Så begynte jeg å virke på ny ettersom jeg gjenvant krefter, og sjeler ble frelst.»

18. september 1886 ble jeg forlovet med Laura Jakobsen. Jeg skrev om det i dagboken: «Gud signe henne og gjøre oss begge lykkelige!» Denne bønn er blitt fullt ut besvart. Det var i de dager da evangelisten *Jewelson* besøkte Bergen. Han var i særlig grad hellighetspredikant og holdt hellighetsmøter. Disse virket til stor velsignelse. Jeg hadde den lørdag jeg ble forlovet med Laura samtalt med et av gatens barn og bedt ham komme til møtet i metodistkirken den følgende dag. Han skulle komme der jeg bodde, så skulle vi gå sammen. *Senere på dagen ble jeg forlovet med Laura*. Vi skulle på et hellighetsmøte, men kom nok ikke lenger den gang enn til byens park. Den følgende søndag formiddag skulle vi så i kirken som nyforlovede, arm i arm. Men til Lauras forskrekkelse kom jeg med denne mannen som jeg hadde lovet å ta meg av. Så fulgte han oss til kirken. Dette kunne vi vel ha tatt som et slags tegn på hvordan vårt framtidige liv ville arte seg.

Grubebestyrer Alexander Barratt.

Så reiste jeg til Voss som jeg kaller «min nye slagmark». Jeg oppholdt meg en måned der og resultatene overgikk mine forventninger. Jeg prekte og holdt total-avholdsforedrag og når jeg reiste derfra holdt avholdsforeningen fest for meg og avisene skrev meget fordelaktig om virksomheten. Jeg skrev den gang: «Guds ord hadde en mektig innflytelse over de tettpakkede forsamlinger. En del ga til kjenne at de hadde funnet sin Frelser, mange ble overbevist om sine synder og om nødvendigheten av å søke frelse. En merkelig ting ved dette besøk var den begeistring som de lutherske mottok meg med.

Endog prost Hansteen, kapellanen og deres venner.» Men jeg tilføyer: «Jeg tror neppe at dette ville ha vært tilfelle hvis en metodistmenighet skulle framstå der som frukt av mitt virke. Må Herren hjelpe meg, — både i storm og solskinn, — å gjøre hans vilje og ære *hans* navn!»

Mine antagelser viste seg å være så altfor sanne.

Etter at jeg forlot Voss, prekte jeg igjen i Bergen, likeså i Stavanger på kretsmøtet der. Pastor *I. H. Johnson*, som var så kjent innen metodistkirken, deltok i møtene. Han holdt bl. a. et meget interessant foredrag om «Det religiøse liv blant negrene». Så reiste jeg hjem til Varaldsøy til julen, sammen med far, min kjære Laura og en bekjent av familien, frk. S. Johannessen, som nylig var blitt forlovet med min fetter *William Jackman*. Det var deilig å være hjemme igjen. Sneen lå dyp på marken og alle var opptatt med forberedelser til julen.

Jeg utga i de dager en liten *sangbok* («Evangeliske sanger») som besto av mine egne sanger og salmer. «Det var vekkelse overalt på møtene, lovet

være Herren! På et møte ropte syndere høyt om nåde, og vi tør håpe at flere fant fred ved troen.

Metodistkirken sendte meg tilbake til Voss. Da jeg reiste første gang hadde jeg *ingen anelse om at dette ville skje*. Det bør sis til trøst for dem som senere har hørt at jeg kom dit første gang «under falsk flagg». Da metodistkirken forsto at jeg var frisk og i full aktivitet igjen, så mente den at jeg burde reise tilbake der hvor Herren hadde velsignet min gjerning så avgjort. Men denne gang kom jeg som dens representant, og hvis det var Guds vilje så skulle en metodistmenighet grunnlegges der. Men da gikk det som jeg antyder ovenfor. 19. januar 1887 skrev jeg:

«Strømmen har vendt seg. Jeg har vind og strøm imot meg, *men Herren er med meg!* Da jeg var i Bergen mottok jeg en skrivelse fra prosten på Voss hvor han sier at han hadde grunn til å tro at jeg hadde til hensikt å komme til Voss for å grunnlegge en metodistmenighet der og at han og hans venner ville gjøre alt hva de kunne for å hindre meg i mitt virke.

Etter ankomsten til Voss hadde jeg en lang samtale med prosten. «Nå har vi hatt fred her i flere hundre år, sa han, «da er det merkelig at De vil forstyrre den. » Jeg var av den mening at var det så at de hadde hatt fred så lenge, da var det på tide at det ble ufred. I dagboken står: «Min tørste tekst var Ap. gj. 14, 22. «De styrket disiplenes sjeler. » Jeg har flere venner her som vil stå sammen med meg. Prosten bekjentgjorde i bladene et møte for lutherske venner, for at de kunne avgjøre hva det burde gjøres, og hvorledes de kunne forhindre at metodismen skulle få fotfeste på Voss. Jeg fikk leid *et hotell* til mine møter. Herren åpnet veien. Der var det en stor salong og flere mindre rom. Det merkelige er at sønnen til hotelleieren *ble senere forstander for pinsemenigheten på Voss*. Prostens advarsler i kirken imot meg vakte meget harme og bitterhet imot ham blant folket. Naturligvis er det flere som står sammen med prosten, men *Herren er med meg*, og om kvelden talte jeg på hotellet for en skare mennesker over 2. Kor. 3, 9.»

14. januar: «De tenker å bygge et bedehus for meg. To innflytelsesrike venner kom til meg for å samtale om saken i går.» 29. januar: «Det ble holdt et «samtalemøte imot mitt virke. Jeg svarte med et langt foredrag hvor jeg motbeviste de angrep som var kommet fram. Trass i alt hva prestene har

sagt for å hindre folkene i å komme på våre møter, så kommer de like fullt, — og *Gud er med oss, — Halleluja!*»

«12. februar 1887 fikk prestene den lutherske emissær, herr *Andreas Lavik*, til å besøke Voss, men han ville ikke tale imot meg (Han kjente meg fra før.) Men de håpet at når så mange folk gikk i kirken så ville de ikke overvære mine møter. Han prekte nemlig i kirken. Det *var noe ganske nytt for Voss*, da legmenn som regel ikke ble tillatt å preke i kirken i de dager. Men det skjedde naturligvis for å trekke folk bort fra våre møter. Men folk fylte vårt lokale like fullt.»

Gud var med oss!

23. februar: «Prekte for en stor forsamling kl. 6. Et herlig møte. Jeg har mange syke å besøke og en stor korrespondanse og meget å gjøre, men min velsignede Frelser styrker meg. Halleluja!

Søndag var en velsignet dag. Kirkesanger *Eriksen* kom til Voss lørdag og tok opphold hos meg natten over. Han prekte i mitt sted om formiddagen. Dette hadde en god virkning på folk. Det viste dem nødvendigheten av å utvise broderkjærlighet og gjorde det klart for dem at jeg var villig til å la en luthersk bror preke side om side med meg.

Så prekte jeg på hotellet for siste gang. Formannskapet lot meg også benytte tingstuen. Den ble for liten. Mange er vakte så de ser sine synder og flere har funnet sin Frelser.»

«Laura besøkte meg fra Bergen sammen med fru *Fredrikke Nielsen*, den omvendte skuespillerinne. Pastor *I. H. Johnson* og pastor *A. Olsen* og andre besøkte meg også og var til stor velsignelse for mange.»

Så begynte vi å bygge bedehuset vårt. I mellomtiden ble nå flere lokaler åpnet for meg, og så holdt jeg møter rundt omkring på gårdene. De lutherske hadde ikke vært i stand til å oppføre et bedehus, men så snart vi hadde fått reist vårt, begynte de å bygge sitt, som fikk navnet «*Nain*». Vårt sto oppe på en stor haug og når møter skulle holdes, heiste vi et hvitt flagg på høy stang, med navnet «*Zion*».

En mandag kveld ble jeg syk, og «fru *Hansteen*, prestens hustru, viste meg stor vennlighet». Det virket godt å se dette sinn!

Endelig hørte «den bitre striden opp og flere av dem som hadde angrepet meg mest, begynte å vise en mer broderlig ånd .

Fru Mary Ball Barratt.

Bryllup.

Tirsdag 10. mai 1887 ble jeg viet til frk. *Laura Jakobsen*. Bryllupet fant sted i Bergen. I min dagbok skriver jeg: «Gud være lovet for denne store gave. Må jeg alltid vurdere og elske den, og må vårt samliv vise seg å være til velsignelse, ikke bare for oss selv, men for alle som vi kommer i berøring med.»

Den gang hadde ikke metodistpastorene rett til å ektevie. Vi ble derfor først viet av byfogden. Han kom hjem til oss. Deretter var vi i metodistkapellet og ble viet ifølge metodistenes ritual. Det var stor stas og glede den dagen i Skostredet.

12. mai reiste vi til Christiania for å delta i konferansen i Porsgrunn som skulle ledes av biskop *Ninde*. Jeg nyttet høvet til å besøke menigheten på Kampen «og alle var glad over å se meg igjen og høre mitt vitnesbyrd enda en gang. Legene hadde sagt at det ville gå med minst 3 à 4 år før jeg kunne preke igjen, men jeg begynte før det første året var omme. All ære til Gud!»

Skomakermester E. Jakobsen.

Fru Jakobsen.

Etter årskonferansen talte jeg i *første* menighet på Grünerløkken og reiste deretter med *biskoppen*, pastor I. H. Johnson og pastor Lars Petersen til Fredrikstad. Jeg fortsatte til Fredrikshald og prekte der 1. pinsedag. Spaserte fram og tilbake til *Kjølborg* og prekte der, og den følgende dag igjen i Fredrikshald. Deltok i et bryllup i *Sarpsborg*. Reiste dit med skip sammen med pastor J. Sanaker og min hustru. Kom tilbake til festen i metodistkirken i Fredrikstad samme dag. Dagen etter reiste vi tilbake til Christiania. Jeg prekte i første Metodist-menighet igjen torsdag kveld og vi reiste så til Bergen den følgende dag. Vi stanset så pass lenge i *Christiansand* at vi fikk tid til å gå en tur opp til den naturskjønne Ravnedal.»

I de dager var det ikke biler å kjøre med som nå. Straks etter tilbakekomsten til Bergen reiste vi videre til Voss. «Der slo vi oss ned i et hjem vi hadde leid like ved elven. Et vakkert lite sted, ikke langt fra Vangen.

Det var etter vår hjemkomst til Voss at vårt nye bedehus «*Zion*» ble innvidd. Etter at vi flyttet fra Voss brente det ned, men et nytt ble reist i dets sted som senere ble solgt av metodistene. Nå har pinseveennene et prektig lokale på Voss. Min hustru og jeg var der ved innvielsen.

I denne forbindelse kan det kanskje være morsomt å nevne at da Bjørnstjerne Bjørnson noen år senere kom til Voss for å holde foredrag, var alle Dører stengt for ham. Jeg sørget da for at det lokale jeg hadde vært med på å bygge ble åpnet for ham. Selv hadde jeg vært så forfulgt der borte, at jeg i min ungdommelige iver formelig gledet meg over å kunne vise dette frisinn overfor dikteren, enda jeg var grundig uenig med ham i så meget.

22. juli 1887 reiste min hustru og jeg på besøk til *Varaldsøy*, Hardanger. Jeg skrev i den anledning i dagboken: «Jeg er nå 25 år. Et kvart århundre er gått, må det neste kvart bli anvendt bedre enn den første. Dvs. bedre i åndelige resultater.»

«Min nye sangbok «*Evangeliske Sange*» ble ferdig fra trykkeriet i oktober 1887. Jeg har holdt mange foredrag for totalavholdssaken og om andre emner. Foredragene om Bunyans «*Pilegrims Vandring*» hadde en dyp innflytelse på folket. Jeg gjorde hva jeg kunne for å framelske god sang på møtene våre. Et sangkor ble dannet og religiøse konserter ble holdt nå og da.

Fru Laura Barratt

Min hustru og jeg.

Men min største lyst var *det evangeliske arbeid* og at sjeler ble frelst på møtene og utenfor disse. Ære være Gud!»

I dagbok nr. 2 finnes mange utklipp fra «Kristelig Tidende» og andre blad som inneholder artikler, prekener, brever og skildringer av mitt virke i de dager som muligens vil ha noen interesse for en del når jeg er borte.

Jeg blir nødt til i denne skildring å innskrenke meg ganske meget for plassens skyld, men det jeg anfører fra denne tid vil, håper jeg, bli av interesse *også for våre pinsevenner*. Det danner et naturlig ledd i den åndelige utvikling jeg har hatt, og mange med meg.

Den 3. dagboken begynte i året 1886 med Sal. 119, 9:

«Hvored skal den unge holde sin sti ren? Ved å holde seg etter ditt ord.» Jeg hadde begynt å anføre antallet av prekener, foredrag osv. «Inntil nå har jeg holdt 570 prekener og 83 foredrag over forskjellige emner, dessuten en mengde kortere taler på møter osv. Totalavholdssaken er gått fram med stort hell på flere steder. Hundrer har sluttet seg til dens faner, hundrer er blitt vakt så de har sett sine synder og lenges etter frelse. Hvor mange er blitt frelst, vil dommens dag åpenbare, men det gleder meg å vite at mange er fort over fra mørke til lys. I særlig grad er det blitt tilfelle under mitt opphold på Voss, halleluja! Jeg føler at jeg er uverdig et så høyt kall, og gir deg, du evige konge, hele æren! Styrk meg, opphold meg, og gi mer visdom, nåde, lys og innflytelse i de *kommende* dager. Forøk min tro! *Døp meg og min kjære hustru med den Hellige Ånd!* Vi innvier oss til deg på ny. Hellige oss helt! Ta våre liv og la dem være innvidd deg, Herre, *Amen!*»

Dagboken forteller videre om en mengde møter på Voss og andre steder, og om velsignede resultater!

9. april 1888 ble vårt første barn, Mary, født.

Straks etter denne meddelelse i dagboken kommer følgende: «*Grubene er stanset!* Etter mer enn 20 års tid er grubevirksomhet på Varaldsøy stanset og de mange opplevelser som knytter seg til dette sted er det derfor slutt på.»

Jeg reiste med engang til Hardanger for å holde en del farvelmøter med befolkningen der. «Jeg kan ikke beskrive mine følelser når jeg minnes at det er mitt barndomshjem som skal rives, og stedet jeg elsker skal overlates vinden og fuglene. Men alle scenene fra barndomshjemmet og mine kjære foreldres råd og oppmuntringer klinger klart i ørene mine og fyller sinnet med de skjønneste minner.»

11. juli skriver jeg: «Mine foreldre har forlatt Varaldsøy for godt.» De har slått seg ned på Osterøen.»

4. sept. 1888 «ble den første «kvartalskonferanse» på Voss holdt. Interessant! Ved de forskjellige møter ble sjeler frelst. Halleluja!» Innen metodistkirken blir det holdt fire kvartalskonferanser årlig. Jeg skriver: «Herre, jeg priser deg for din grenseløse nåde. Fyll meg med et større mål av din ømme kjærlighet. Gi meg fysisk kraft til å fortsette med den store gjerning å redde sjeler. Besegl mine anstrengelser med din egen herlighet. Døp meg helt i den Hellige Ånd og ild! O, Herre, gi meg en hellighet antendt av ild! Hjelp meg å føre tusener til Jesu kors og himlen! Amen!»

Slik ba jeg den gang uten egentlig å vite hva det innebar å bli døpt i Ånd og ild. Først 18 år etterpå fikk jeg nåde å trenge helt inn så ilden falt. Det var i 1906.

31. januar 1889: «Kjære br. Lars Petersen som innbød meg å komme til Christiania, *døde onsdag kl. 9*. En triumferende død etter meget lidelse. Hans liv var hellig og fylt av kjærlighet. Han var en av mine aller beste venner, og min svoger.»

Underveis til metodistenes årskonferanse i Kongsberg i 1889 prekte jeg på flere steder, likeså i Kongsberg. Jeg ble ordinert som *diakon* av biskop Fowler. Dermed var jeg begynt for alvor i hva metodistene kalte «den reisende forening og som medlem av årskonferansen.» Biskop Fowler var et storslagent menneske. Jeg måtte være hans tolk ved en av konferansesjesjonene

istedenfor pastor *M. Hansen*. Dermed begynte også det slags arbeid for meg innen kirken. I senere år ble jeg, så lenge jeg var i metodistkirken, biskopenes stadige tolk, både under årskonferansene og ellers. Det var et vanskelig og krevende arbeid, men Herren hjalp meg!

«Da ansettelsene ble opplest ved konferansen på Kongsberg, fant jeg at jeg var forflyttet til tredje metodistmenighet i Christiania, den menighet som nå går under navnet «Centralkirken», og br. Aas ble ansatt som min ettermann på Voss.»

Mine siste møter på Voss ble holdt 11. august 1889. «Bedehuset var overfylt på formiddagen og jeg fikk nåde til å preke med kraft og innflytelse. Hele forsamlingen gråt. Min tekst var Åp. 3, 21. Gud velsignet mitt ord, både venner og fiender ble alle grepet av den Hellige Ånd og meget godt ble utrettet, halleluja!»

«Min hustru hadde vært en stadig hjelp for meg i arbeidet, og ledet ofte møtene under mitt fravær og talte på disse farvelmøter med stor inderlighet og virkning.»

Siden vi kom til Christiania i 1889, har vi aldri flyttet derfra. Det er blitt vårt permanente hjem.

ANSETTELSE I CHRISTIANIA FRA 1889—1906: 16 ÅR

På vei til Christiania besøkte vi *Osterøen*. Vi fikk således igjen være samlet med mine foreldre før vi reiste til hovedstaden. Jeg prekte for folket der, og vi fikk noen velsignede dager sammen med våre kjære.

Søndag 25. august 1889: «*Holdt min tiltredelsespreken* i tredje metodistmenighet, Christiania. Herrens Ånd var i sannhet til stede iblant oss.»

Jeg besøkte en del av de nærliggende byer iblant.

6. september begynte vi en forening for unge folk: «Unge folks kristelige forening». Da virksomheten blant de unge senere kom inn under «*Epworth Ligaen*», innførte jeg den i menigheten.

27. oktober: «Storartet dag! 150 års jubileum for metodismens tilblivelse. På festen holdt jeg foredrag om «Metodismens begynnelse og utvikling». Som et lite bevis på offerviljen blant metodistene kan noteres at festen sammen med kollekten innbrakte kr. 2681,21.

Enda holdt jeg på med *basarer* som i de andre menigheter og samfunn for å samle midler til Guds sak. Ved et tilfelle tegnet jeg det store bildet (kopi av Dorés): Esekias i templet. Det samlet atskillig.

10. november: Prekte formiddag og ettermiddag og om kvelden på en fest i Betlehem. Min hustru holdt foredrag på basaren om *Mary Calvert*. Onsdag holdt jeg foredrag om: «*Drikkeskikkene — deres latterlige og alvorlige side*».

I november 1889 «traff jeg sammen med farbror *Boltzius*. Det var en mann som trodde helt på *helbredelser ved salving med olje og bønn*. Det hadde betydelig virkning på meg, men frelste meg ikke fra et slemt angrep av influensa i slutten av dette år, men det lærte meg å fortrøste meg mer helt på Herren for helbred og styrke. Ved det nye års begynnelse kunne jeg gjenoppta arbeidet mitt litt etter litt, og jeg tørstet etter sjelers frelse».

I mars måned 1890 fikk jeg atter anledning til å treffe sammen med farbror Boltzius. Ved den anledning fikk jeg også høre flere predikanter som i de dager øvde en ganske stor innflytelse. Jeg tror jeg vil anføre her hva jeg skrev i «Kristelig Tidende» om et møte jeg overvar. Artikkelen har som tittel

«En aften i Møller gt. 38». Jeg visste ikke den gang at jeg selv skulle komme til å leie dette lokale i lengere tid til våre «pinsemøter». Artikkelen lyder slik:

«Det var tirsdag kveld. Jeg var fri den kveld til å gå hvor jeg ville og begynte å overveie hvor jeg skulle slå meg ned. Frk. Esmark og frk. W. Jarlsberg skulle tale i Betania, min gamle venn, stortingsmann Lavik, i Ynglingeforeningen hvor basar holdtes for å skaffe pastor Munch et hus på sine gamle dager, og i den meget omtalte Møllergaten 38 skulle det også være møte. Nåvel, jeg går til Møllergaten, tenkte jeg og gikk.

Møtet var dårlig bekjentgjort, men der var dog mange folk. «Boltzius skal også tale i kveld,» ble det sagt. Mens vi ventet, ble der sunget til dels med gitarspill noen kvikke sanger. Klokken ble 8, men ingen Boltzius kom. (Farbror var nok opptatt med syke og bedrøvede andre steder.) Endelig kom en herre inn og besteg med største ro talerstolen. Det var Treider. Han begynte med: «Boltzius kommer nok snart, men for ikke å spille tiden kan vi synge og be.» «Ånd fra himlen kom med nåde osv.» ble da sunget mens forsamlingen satt. Treider oppfordret br. — til bønn. Denne var ikke frisk. Be, så blir du frisk, sa Treider med et smil, men da ingen begynte, ba han selv. Det var en velsignet bønn; barnslig, ukunstlet og hjertelig. Boltzius kom ikke. Så begynte da Treider å utvikle sin og hva han også trodde var br. Boltzius' tanke og mening med hensyn til helbredelse ved tro. Da jeg nå selv tror at denne nådegaves velsignelse ennå står ved kraft, kunne størstedelen av det uttalte (skjønt det just ikke ble framholdt noe som fro meg var synderlig nytt) falle i god jord, hva meg selv gjelder.

Der satt dog øyensynlig andre som var av en annen mening. Talerens måte å tale på var ham egen. Omtrent som han var hjemme på stuegulvet og talte flegmatisk om sin mening for en del gamle bekjente. Men se, en liten forstyrrelse nede ved døren, og farbror med 2 medhjelpere viser seg og går oppover til talerstolen. Han stanser underveis for å betrakte og tale med en kvinne i forsamlingen. «Jeg har begynt å tale litt mens vi ventet på deg, br. Boltzius.» «Ja!» svarte farbror med hes, men vennlig stemme. Da Treider hadde satt seg, trådte en høy, velbygd herre fram med ur i hånden: «Bare 5—6 minutter, så er jeg ferdig.» Det lå et slagferdig trekk over dette bestemte, offiseraktige, men dog vennlige ansikt. «Er ikke det rittmester Guldberg?» spurte jeg (jeg hadde merkelig nok ikke sett ham før). Jo, det var

ham. Kvikt og med korte setninger sluttet han seg til Treiders tale. Blant annet sa han: «Jeg kommer til en lege med en syk fot. «Hva feiler Dem?» «En syk fot.» «Ta av støvlen. Se så, sett den opp på dette bordet, den må undersøkes.» «Jeg orker ikke å løfte den så høyt.» «Sett den på stolen der da.» «Jeg kan ikke.» «På denne skammelen da.» «Nei, det er umulig.» «Ja, så trekk på støvlen og gå igjen.» Således kommer mange til Gud. Hva feiler? Jo, dette og hint. — Nåvel, tro meg, mektig til å frelse nå, sett foten din opp på dette forjettelsens bord. Umulig, det er for høyt. Nåvel, men gjør da som anbefalt i Jakob 5, 14, 15, sett foten din på denne forjettelsens stol. Jeg kan ikke, den er også for høy. Ja, ja, så får du sette foten din på denne skammelen: Medisiner, urter o. m.» Etter en sang besteg farbror talerstolen. Han har nå sin egen måte både å lede og tale på. Stemmen, skjønt bedre i aften enn siste gang jeg hørte og talte med ham, hører nok ikke til det fineste slaget. Det forundrer meg ikke at den som bare vil finne skyggesidene, vil i farbrors uhøvlede og udannede måte å opptre på finne emne for spissfindigheter, men lærer man ham rett å kjenne, så ser man hvorledes den barnslige tro, den bestemte holdning og urokkelige mot trenger klart igjennom dette naturbarn, og denne kvelden især syntes de ytre ubehageligheter å forsvinne for den dype og saftige kristendom og den åndelige kraft som klart kom til syne. Jeg har ikke sett Boltzius mer opplivet noensinne, han sa også selv gjentatte ganger: «her var det godt å være!» Og sant å si, det hvilte en velsignet fred, ro og åndelig makt over dette møte. Etter en hjertelig tale, hvori han framholdt flere kraftige bevis for Guds gjerning ved ham, sang man en sang. Nå kom en av de mest interessante scener ved hele møtet. De som var blitt helbredet skulle vitne om det. En pike på 13 år, som inntil et par timer før møtet måtte bæres av moren, var nå så frisk at hun gikk fram og tilbake foran oss alle. Hun hadde visst vært krøpling hele sin tid, men nå hadde ankene fått kraft og syntes endog å bli sterkere for hver gang. Farbror fra talerstolen ba henne: «gå fram igjen!» En kvinne, som før måtte gå med krykker, bekjente nå fra galleriet at hun var helbredet og hadde kastet krykkene. Så gikk farbror ned til den lille piken, løftet henne opp i sine armer og tok henne med seg opp til talerstolen. «Syng en sang for oss,» sa Boltzius. I det samme stemte hun i med en klar, bløt og deilig barnestemme en yndig sang. Da sangen var over, sa han: «Be litt!» Og til alles forundring begynte barnet å be med en så klar og inderlig stemme en bønn så hjertelig og varm at store, sterke menn gråt. Denne scene glemmes ikke. Boltzius' kraftige, frydefulle ansikt tett inn til det lille barnet, denne sang og denne bønn! «Gud

velsigne barnet!» sukket vi. Nå veksledes med tale og sang. Deretter skulle forbønn oppsendes for en hel mengde som hadde innsendt bønnelister. Farbrors måte å be på er forunderlig. Under bønnen ble alle Bibelens bøker oppregnet og hvor mange kapitler hver hadde. Iblant stanset han for å påminne Gud om de løfter hver bok hadde. Jeg må tilstå at det under de mange bønner oppsendt av Boltzius den kveld, trengte en sådan kraft over meg så jeg følte det fra øverst til nederst. De som nå ikke hadde fred med Gud ble oppfordret å komme fram. En fire, fem ganger ble platformen oppfylt av bedrøvede sjeler og av enkelte som søkte legemlig helbredelse. Nå ble det liv; dog, under det hele hersket en fredelig stemning. Jeg satt som tilhører hele tiden, og det har man aldri så godt av, som ved en personlig deltagelse i arbeidet blant da nyvakte. Boltzius lot det til, ble aldri trett. Rittmesteren gikk endelig, men Treider og Boltzius og dennes medhjelpere ble tilbake sammen med bedrøvede sjeler og sang, ba, vitnet og arbeidet til kl. 12. Noe av det siste var Boltzius' bønn for det nye misjonshuset i Calmeyergaten. Nå ble Bibelens bøker oppregnet igjen. Farbror sto den første del av bønnen, så kom han på knærne, og idet han kjempet om penger og hjelp til byggeforetagendet syntes han endelig å se bønnhørelsen: de kommer, de kommer! kommer! kommer! kommer! Jeg tror det bestemt! Ja, takk, Herre Jesus! Takk! Takk! Takk! Takk! Bønnen endte med lov på forhånd for bønnhørelse. Jeg mintes Billy Bray i dette øyeblikk. En så barnslig tro må seire.

Nå skiltes vi med et hjertelig farvel til Boltzius som skulle dra til Sverige.»

«Min far hadde vært meget syk i det siste. På vei til kapellet 21. januar 1890 møtte jeg pastor *Torjusen*, som hadde fått et telegram fra min søster Polly: «*Forbered Barratt forsiktig. Kjære far sovnet inn i dag ganske uventet. Legen hadde sagt at det verste var over. Kom hjem.*»

Dette var et hårdt slag, men «jeg følte at Jesu kjærlighet styrket meg i denne store sorg.»

22. januar: «En dyp og varig kjærlighet rådet alltid mellom far og meg, men nå er han i sikkerhet der hvor ingen sorg, smerte, sykdom eller død rår. *Han har seiret gjennom Lammets blod.* Priset være Herren!»

Jeg reiste øyeblikkelig til Osterøen for å delta i fars begravelse og skriver om det i dagboken: «Det var enestående og gripende gudstjenester som holdtes i forbindelse med den. De etterlot en følelse av fred i vårt sinn. I «Kristelig Tidende» skrev jeg: «Hvorledes han vant den norske bondes og grubearbeiders kjærlighet og respekt, hvorledes han fra først til sist søkte ikke alene deres timelige, men åndelige vel, hvorledes han blant rike som fattige med sitt livlige humor og gudfryktige liv spredte liv og lys er nok vel kjent. Den flokk arbeidere som i årevis sto under hans bestyring med sine respektive familier, lærte å se opp til ham, ikke alene som bestyrer, men som til en «far». I over 20 år var «*Volheine*» på Varaldsøy sentrum for et interessant og beveget liv. En minnes vel de selsomme scener som grubelivet førte med seg også der i den første tid — med drukkenskap, slagsmål og synd i avskrekkelige skikkelser, men en kan også minnes hvorledes disse ble forvandlet ved kjærlighetens makt, Guds ord og total-avholdsprinsippet til levende bevis på Guds frelsende makt.

Da så grubedriften på Varaldsøy ble stanset, flyttet vår familie til Osterøen, hvor min far allerede i noen år hadde bestyrt et kobber- og nikkelverk. Det var her han fikk hjemlov. Han hadde lidt av astma en tid, som stadig svekket den ellers så sterke mann. 21. januar 1890 om morgenen følte han seg meget trett og sovnet inn — det ble hans siste søvn på jorden. Kl. 9.45, idet mor og mine søsken omga leiet, kunne de se forandringen. Sjelen tok sin flukt til Paradisets herlige land. «Sølvsnoren var tatt bort, gullskålen sønderknust og krukken sønderbrutt ved kilden, hjulet sønderknust ved brønnen.» «Å, hvor godt alltid å være beredt når Mesteren kaller!» bemerket han just dagen i forveien, «og hvor tåpelig de handler som utsetter sin frelse til de blir syke!»

Lørdag før han døde sa han: «Hvor godt å komme til himlen! Ingen svakhet eller smerte er der, og så mange av mine gamle venner er gått forut!» Han ba alltid at Herrens vilje måtte skje, og skjønt sykdommen var hård, hørte en ham aldri klage. I 42 år hadde han tjent Herren, og nå i sitt 63. år — modnet for himlen gjennom stor erfaring og Guds nåde — var hvilen søt for hans trette ånd.

Budskapet om hans død ble mottatt med dyp deltagelse av de tusener som hadde lært å kjenne ham. En over hvis liv og død det hvilte en sådan *fred*, hvis uegennyttige og oppofrende ånd hadde meddelt seg så kraftig til sin

livsgjerning, et sådant talende og godt eksempel for sine medmennesker, kunne ikke annet enn bli savnet; tyngst føles dog dette av dem som står tilbake i det hjem han så lenge hadde forskjønnet med sitt kristelige liv og faderlige omsorg.

Onsdag 28. januar ble liket ført til Bergen. Pastor M. Hansen sammen med pastor Haave og en del venner kom fra Bergen for å lede gudstjenesten i hjemmet som ble overvært av en mengde innbudte gjester. Br. Hansen prekte med en sjelden gripende virkning over: *sabbatshvilen*. Liket ble satt i Metodistkapellet i Bergen, og mange var det som kom for å se den elskede venn for siste gang.

Torsdag fyltes kapellet til trengsel av en stor og deltagende skare. Sangforeningen innledet høytideligheten, hvorpå br. Aas leste opp en del av 2. Kor. 5. Derpå ledet Haave i bønn og forsamlingen sang en sang som M. Hansen hadde skrevet for anledningen. En mektig preken av M. Hansen over: «Salige er de døde» osv. fulgte, som grep store og små, rike og fattige med en merkelig kraft og utbredte et lys og glans over høytidelighetene som aldri glemmes. Rike kjøpmenn, forretningsfolk o. l., som aldri hadde gått iblant oss, ble forbauset over å høre og se så meget skjønt hos metodistene.

Etter bønn av undertegnede, satte det store sørgetog, som besto av 26 vogner og en skare til fots, seg i bevegelse utover til Møllendal, hvor min kjære fars avsejlede legeme ble lagt til hvile inntil oppstandelsens herlige morgen. Mange ble beveget da grubearbeiderne samlet seg om den med de skjønneste blomster rikelig bedekte kiste for å bære den til graven.

Straks i nærheten var et annet kjært sted — br. *L. Petersens grav*. De hadde elsket hverandre inderlig de to, og merkelig nok, min fars begravelsesdag inntraff på br. Petersens dødsdag. Nå møttes de. O, må vi alle møtes glade igjen — *der hjemme!*

En mengde venner samledes derpå hos br. Haave, hvor vi under lesningen av Guds ord, samtale og bønn fant trøst og velsignelse.

Jeg skrev følgende sang for anledningen:

Mel.: «Hvem vet, hvor nær meg» osv.

*Farvel, farvel du elsked' fader,
tungt lyder farvelordet nu!
Tomt står det sted som du forlater,
dog hjemmet hist — det høstet du.
Vi sier ei farvel for godt,
vi møtes i Guds kongeslott.*

*Nu har du stridt og overvunnet.
Vi står ennu på livets strand.
For deg er idel lys opprunnet,
du hviler i ditt fedreland.
For oss enn skjules Jordans flod,
du seiret har ved Jesu blod!*

*Ha takk da for det liv du levet,
den trøst du spredte på vår vei.
Det lys av kjærlighet du hevet
i hjemmets skjød fordunkles ei;
det lyser enn, skjønt du er død,
og i vår sorg gir hvile søt.*

*Farvel — fra hun som mild og kjærlig
sto trofast ved din side her;
hvis søte trøst omga så herlig
hver trengslens sky som dro deg nær.
«Farvel, du kjære! — glad igjen
vi møtes skal i himmelen!»*

*Farvel! — fra dem du lier har gledet:
din barneflokk som har deg kjær.
Takk, at du kjærlig oss har ledet
til livets klare kilde her!
Farvel, farvel! — dog ei for godt,
vi møtes i Guds kongeslott!*

Etter begravelsen tok jeg mor med meg på et kort besøk til Voss. Vi hadde en herlig tid der. Så vendte jeg tilbake til det stadige og anstrengende arbeid som hviler på en forstander i hovedstaden.

Dagboken vitner om mange interessante episoder fra de dager. Den 22. april 1890 står det: «Jeg prekte og tok ledelsen av *Frelsesarméens møte* i Akersveien. En masse mennesker og et herlig møte. Flere sjeler kom fram til plattformen for å søke frelse. Dette var et merkelig møte for meg, for det var første gang jeg sang og prekte fra en Frelsesarméplattform under Blod- og Ild-fanen, og jeg håper at det ikke blir siste gang. Jeg takker Gud for dette herlige møte.»

Senere: «Jeg står i et godt forhold til *Frelsesarméen* og tar del i flere av deres møter. Onsdag 30. april 1890 sammenkalte jeg «*det første møte av predikanter fra flere samfunn*» til et møte kl. 12 i forsamlingslokalet vårt. Vi bestemte oss til å avholde spesielle møter som også ble til stor velsignelse for mange.»

1. mai: «Herlig dag. Min tid er stadig opptatt. Gud, styrk og velsign meg! Om kvelden ledet jeg en stor samling av mennesker i Frelsesarméens tempel til nådens og kjærlighetens kilde. Se avertissementet.» Det lød slik og er i grunnen temmelig interessant:

Allianse.
RELIGIØS DEMONSTRASJON
1. mai.

Guds folk av alle samfunn innbys herved
til et møte i
TEMPLET Frelsesarméens lokale, Pilestredet,
kl. 8 aften.

Troende av andre samfunn anmodes om å
ta plass på *plattformen* hvor frelsessoldatene
pleier å sitte. MERK! Dette møte må ikke
forveksles med det som tenkes holdt 17. mai.

ADGANG FOR ALLE!
(Fri entré.)

Pastor T. B. Barratt

20. juni 1890: «Hørte lektor *Waldenstrøm* preke ved ett-tiden.»

Metodistenes årskonferanse ble dette år avholdt i Skien i juli. Biskop *Henry W. Warren* presiderte.»

22. august: «Jeg har meget å skrive i forbindelse med *Epworth Ligaen*, da jeg er blitt valgt som *sekretær for hele landet*.»

I 1890 reiste jeg til *England* for å samle midler til en ny kirke i Christiania. Jeg reiste 19. september med «Angelo». I Hull hørte jeg den kjente *Gipsy Smith* tale over «*Fra sigøynerteltet til plattformen*». Det var hans livs erfaringer. Jeg prekte i «Stranger Rest»; Merkelig nok på norsk.

Biskop *John F. Hurst* ga meg et utmerket anbefalingsbrev til metodistene og de kristne i alminnelighet i England. Han anbefalte mitt foretagende «til alle sanne venner av evangeliet». Men turen hadde ikke noe særlig framgang finansielt. Jeg holdt foredrag i flere byer over emnet «*Midnattsolens land*», illustrert med utmerkede bilder. Jeg hadde en særlig god laterna. «*Western Daily Mercury*» uttalte at «bildene var av usedvanlig klarhet og vakre». Innimellom foredragene prekte jeg. Jeg besøkte blant andre byer: Cardiff, Bristol, Bath, likeså flere byer i nærheten av mitt fødested, som Gunnislake, Callington, Calstock, Petertavy, osv., og selve fødestedet *Albaston*. Bladene «*Western Daily Press*», «*Methodist Times*», «*Barth Herald*» m. fl. skrev meget rosverdig om mine foredrag om Norge. Jeg hadde norske nasjonaldrakter med og lot damer ha dem på og vise seg fram under foredragene. Men utgiftene med foredragene ble altfor store så utbyttet var lite.

Men jeg ble ført i forbindelse med det religiøse liv i England på en meget intim måte. Et av de mest interessante besøk jeg gjorde var i *Taunton*, blant kollegiene der, særlig da *Queens College*, som den gang jeg var der, het *Wesleyan College*. Etter foredraget mitt der skrev rektoren, mr. *Darlington*, følgende anbefalingsbrev til rektoren for *Kingswood College*:

«Min kjære Mr. Workman!

Herved ønsker jeg å forestille Dem for pastor T. B. Barratt, som er en norsk-talende engelskmann og for tiden pastor innen den biskoppelige metodistkirke i Christiania. Han er en «Old boy» ved dette collegium og holdt foredrag i går kveld for våre gutter om Norge. De — rettere vi — var begeistret og jeg er ganske forvisset om at Deres gutter vil bli det i liknende grad, hvis De kan se veien klar til å gi ham en innbydelse til *Kingswood*.

Med høyaktelse

Deres trofaste

Thw. Darlington.»

Jeg fikk også anbefalingsbrev fra prinsipalen ved «*The Independent College*» i *Taunton*, Mr. *F. W. Aveling*, hvori han sier at foredraget ved collegiet «var meget instruktivt og bildene fra Norge var *superbe*».

Mens jeg oppholdt meg i England fikk jeg et brev fra *mor*, hvor hun meddelte at vennene i Norge ville svært gjerne at jeg skulle bli *søndagsskole-sekretær* i Norge. Jeg mottok også brev fra S. S. Unionens ledere under oppholdet i London, med det samme ønske. Jeg bemerker i dagboken at «*Gud* må avgjøre den sak for meg, eller hjelpe meg til å bestemme hvilket skritt jeg skal ta. Det er et meget vanskelig spørsmål». Det viste seg at jeg ikke følte meg kalt til denne stilling, selv om jeg elsker søndagsskolearbeidet meget.

Under oppholdet i England skrev jeg flere sanger på engelsk. Jeg mottok uten tvil mange rike velsignelser fra Gud i de dager, og da pleide jeg gjerne bryte ut i dikt og sanger. Jeg kom i forbindelse med mange dyktige og meget benyttede predikanter under dette besøket i England.

6. mai 1891 vendte jeg tilbake til Christiania. Straks etterpå fikk jeg igjen et angrep av *influenza*, men «allerede 26. mai var jeg så frisk at jeg kunne gjenoppta arbeidet for Mesteren».

4. september 1891 omtaler jeg mine planer i dagboken vedrørende en «*Sentral Misjon*» i Christiania. Jeg forela planene for biskop *M. Walden* og «de fikk hans anerkjennelse i en viss grad. Og i grunnen ville han anbefale foretagendet så langt midlene var for hånden».

Jeg ble ordinert som *eldste* i metodistkirken under årskonferansen i Bergen av biskop *M. Walden* i 1891.

26. august skrev jeg i dagboken: «Meget å gjøre i forbindelse med vår «*Sentral Misjon*». Det var navnet på den nye virksomheten jeg begynte på i hovedstaden. Foruten vekkelsesmøter gjorde jeg også stor bruk av den store «*magica laterna*» som jeg benyttet i England og holdt «*Magica laterna evangeliske møter*». De «vakte stor interesse og flere sjeler ble ført til Kristus». Morgenposten skrev følgende om foredragene:

«Pastor Barratt påbegynte 2. pinsedags kveld framvisning av en rekke lysbilder i Arbeidersamfunnets store sal. De to første serier omfattet scener av Kristi liv samt bilder fra livet i England. Onsdag beveget pastoren seg på hjemlig grunn, idet det tallrike og høyst interesserte publikum gjennom en rekke vakre og ualminnelige veltrufne bilder i forbindelse med et greit og

tiltalende foredrag fikk et temmelig godt inntrykk av de fleste mer kjente punkter i vårt land.

Apparatet som frambringer bildene, koster omlag 1700 kroner; det er innkjøpt fra England. Når vi unntar det apparat hr. Malins fra London benyttet til framvisning av sine bilder under alkoholkongressen i fjor høst, har vi ikke sett et apparat som frambringer vakrere bilder enn det hr. Barratt har. Han kan ta bilder på inntil 40 fot. Så vel over i England som i Bergen, hvor han tidligere har holdt foredrag med framvisning av sine bilder, har han som regel talt for fullt hus.»

September: «Min søster, *Mary B. Barratt*, er blitt ansatt som bestyrerinne for et barnehjem og tenker å besøke Stephensons barnehjem i England, for å sette seg inn i arbeidsmetodene der. «*Emmas barnehjem*» ble navnet på det nye barnehjem. Siden oppga hun denne virksomhet. («*Emmas barnehjem*» har likevel fortsatt og vokst til en større institusjon.) Hun har i mange år vært bosatt i Brooklyn, U. S. A. I det siste har hun vært menighetssøster i pinseforsamlingen der i byen.

Min søster *Louisa* ble gift med snekkermester *Arent Abrahamsen*. De bor nå for tiden på gamle Varaldsøy på Skjelness.

Mitt liv var nå helt ut viet metodistkirkens sak, og i et land som Norge, hvor statskirken er *luthersk*, er det meget å gjøre. Men jeg søkte alltid å utvise en broderlig ånd overfor de andre samfunn, selv om jeg *den gang* arbeidet av all kraft for å gjøre *metodismen* til en makt i landet.

Jeg hørte general *William Booth* for første gang i juni 1892 kl. 3 em. i Frelsesarméens tempel. Like etter dette hadde vi et møte i vårt lokale, som fortsatte til kl. 11.30 om kvelden. «Sjeler ble frelst like til siste øyeblikk. *Halleluja!* Å, Herre, jeg priser deg for *din helliggjørende og rensende kraft*. Jeg har aldri vært mer lykkelig enn i det siste. Jesu blods rensende kraft er en virkelighet. Pris skje Gud!»

23. august 1892: «Jeg har vært en tur i Sverige sammen med biskop *J. W. Joyce, D. D., L. L. D.* Det var ham som presiderte ved den åndelige konferanse i Drammen. Store forandringer fant sted med hensyn til vårt arbeid. Blant disse var det en som kom *meget overraskende på meg*. Jeg ble nemlig ansatt

av biskop Joyce som «*presiderende eldste*» (det gamle navn som ble brukt — nå er det «distriktsforstander», tilsynsmann) for *Christiania distrikt*.

Vi manglet midler til effektivt å gjennomføre arbeidet med «Sentral-Misjonen», men biskopen ga sitt bifall til planene mine, og jeg håpet å kunne realisere mine idéer i forbindelse med den. Jeg måtte forlate stillingen min som *pastor i tredje menighet* og overta en ennå mer ansvarsfull stilling som *pres. eldste for hele Christiania distrikt*. Mitt hjerte ble oppfylt med et brennende begjær etter å *tende en vekkelsens ild gjennom hele distriktet*, og ikke bare utføre de handlinger som var knyttet til min nye stilling innen menighetene. Jeg oppholdt meg derfor lenger enn vanlig i hver menighet som var villig til å holde *vekkelsesmøter* i forbindelse med den pres. eldstes kvartalsvisitt.

Årskonferansen i 1893 ble ledet av biskop *John H. Vincent*, L. L. D. Han var en av de mest interessante biskoper jeg noensinne har truffet. Og etter dette samvær viste han meg stadig den aller største vennlighet og broderkjærlighet.

I min private statistikk over de møter jeg hadde holdt bemerket jeg også at *min hustru* hadde holdt adskillige møter, men ettersom familien vokste i tall, fikk hun mer enn nok å gjøre med å ta vare på barna. Men hun var likevel alltid villig til å avgi sitt vitnesbyrd og ære Kristus. Da jeg var 31 år gammel (22. juli 1893), hadde jeg holdt omlag 1520 prekener, 340 foredrag og omlag 600 forskjellige slags møter ellers. I alt 2460 møter.

Biskop *John P. Newmans* besøk i 1894 var til stor velsignelse for oss. Han bodde i vårt hjem og min hustru foretok en reise til Hammerfest sammen med *fru Newman*. «Ganske uventet, uten den minste antydning fra meg eller mine venner, uttalte biskopen følgende på årskonferansen: «*Den presiderende eldste* har helt igjennom utvist en upartisk og broderlig ånd og en visdomsfull administrasjon.» Jeg ble også samtidig redaktør av «*Varilden*», Epworth Ligaens (ungdomsforeningens) organ.

I 1894 falt jeg sammen under flere voldsomme forkjølelsesanfall. Jeg forsøkte å holde ut så lenge som mulig, men *bronkitt og astma* kom til og jeg ble beordret å hvile i det minste to måneder. Men jeg var ikke ganske ledig og frydet meg over den kjensgjerning at «*Herren var mitt håp og min glede*».

Noen store slag for *avholdssaken* ble utkjempet i flere år, og i disse tok jeg aktiv del, og ble derfor valgt som *representant i kommunestyret* for avholds-partiet. Vi holdt store «*demonstrasjonsmøter*» både i det fri og i de største lokaler vi kunne oppdrive. Jeg ble bedt om å skrive sanger og holde foredrag rett som det var. Jeg følte det var en glede å gjøre noe for å fremme edrue-lighet og slå et dødsslag mot drikkeskikkene og alt det djevleskap som eksis-terte blant en stor del av befolkningen. Gud være lovet «som ga meg styrke og hjalp meg i disse store kampene.» Avholdsfolket viste sin takknemlighet ved flere anledninger «og rakte meg flere verdifulle gaver med hjertelige og takknemlige ord. Men dette var *ikke* målet for mine anstrengelser, men et intenst begjær etter å bringe folket noen velsignelser. Men oppmuntrende og takknemlige ord kan stimulere godt når en står like oppe i ildlinjen».

15. oktober 1895: «*Helliggjørelses-emnet* har vært lagt med stort ettertrykk på mine forsamlinger der jeg dro fram, og jeg kunne framlegge det med større klarhet enn jeg noensinne tidligere har kunnet gjøre det. Jeg takker Gud for at jeg er i stand til å hvile i hans dyrebare løfter. Møtene i de for-skjellige byer er blitt storlig velsignet. Mange søker nå *velsignelsen av å eie den fullkomne kjærlighet*, mange som i lengre tid har vært likegyldige og lunkne.»

23. juni 1896: «*Møtte pastor O. P. Pettersen, metodismens grunnlegger i Norge* på bryggen. Han kom nettopp den kvelden hjem fra Amerika sammen med pastor A. Olsen. På vei til Fredrikshald skrev jeg en sang for metodismens store helt i Norge. Den ble sunget på mottagelsesmøtet.

Jeg må ofte skrive sanger, dikt og salmer og avholdssanger. De synes meg å komme fram under påvirkningen av en god makt.

Diakonissegjeringen innen metodistkirken ble startet i 1896, og det falt i min lodd sammen med min hustru å starte den. Den har utviklet seg storsla-gegt i senere år og er nå en meget stor institusjon innen denne kirke med flere hospitaler. Jeg ble den første formann.

7. april 1897: «Utarbeidet og sendt i trykken en «*Konstitusjon for Bygdemi-sjonen*». Sammen med pastor Emil Halvorsen og pastor Ole Olsen har jeg utarbeidet statutter for «*Den norske metodistkirkes avholdsforening*». Vi utarbeidet «*Statutter for våre diakonisser*» på det siste komitémøte, og jeg

har nettopp nå påtatt meg arbeidet med oversettelsen av «*Konstitusjonen for Epworth Ligaen*».

Som en ser ble adskillig forberedende arbeid utført i de dager. Min korrespondanse i «*Kristelig Tidende*» (Metodistkirkens organ) gir en ganske klar oversikt over det *evangeliske* arbeid som ble utrettet og de forskjellige sider av det åndelige liv som ytret seg innen metodistkirken.

I mai 1897 «hjalp jeg dr. (prof.) *F. Nansen* med min store Laterna Magica i den gamle losjebygning, hvor han holdt foredrag med lysbilder for stortinget, regjeringen og deres damer og slektninger, samt pressen og mange representative og framragende personer. Det hele gikk utmerket for seg.

Jeg holdt selv foredrag i går kveld i avholdslokalet. Har meget å gjøre nå i forbindelse med vår distriktskonferanse.

17. mai ble en hviledag for meg og jeg trengte det vel. Jeg så skarene som samledes, især på Tullinløkken. Der hilste prof. *F. Nansen* på meg og minnet meg igjen om den kvelden han holdt sitt foredrag i losjen.

Distriktskonferansen vedtok enstemmig min plan for *Bygdemisjonen*, likeså vår plan for organisasjon av vår *avholdsforening*.

19. mai: «*Sangerstevnet* i Fredrikshald var vellykket». «Biskop *Goodsell* og hustru bodde i vårt hjem under sitt opphold i Christiania. Dette fant sted like før årskonferansen i Trondhjem i 1897. Jeg ble bedt om å bli stående som presiderende eldste for Christiania distrikt.»

3. februar 1898: «Jeg vendte hjem igjen i dag etter et fravær på omlag fem uker. I hver by har Gud velsignet mine anstrengelser og en mengde sjeler er blitt frelst. Dette var særlig tilfelle i Horten hvor en herlig vekkelser brøt ut. Hundrer er blitt vakt og mange frelst. Ettermøtene har iblant vart i flere timer.»

Ved de *politiske* valg skrev jeg iblant artikler i bladene til fordel for *dissenterne*. Alle utenfor statskirken betraktes som «dissenter», og disse har siden den umulige dissenterlov ble vedtatt måttet kjempe for sine rettigheter på mange måter. En har ikke gjerne villet gi dem den samme frihet som andre mennesker i samfunnet, selv om det er *dem* som uten tvil har vært

det gode salt i samfunnet i årrekker. Kunne de stenge veien for deres framgang, så gjorde de det gjerne. Men etter hånden er lyset begynt å trenge igjennom blant folket, så det finner at *dissenterne har like så meget rett til å eksistere og dosere sine meninger som de statskirkelige*. Især i senere år er forståelsen blitt bedre i så måte, men så lenge det eksisterer en *dissenterlov*, som står som et skille mellom folket, *så er ikke Norge helt ut et fritt land!*

«1. april 1898: «Prof. *Nansen* ba meg igjen assistere med min store Laterna i gamle losjen, hvor han skulle holde to foredrag denne uken. Jeg innvilget i det og tilbrakte to meget interessante kvelder der.

Min helbred har tiltatt, ære være Gud, og det var godt at så var, da jeg har hatt en mengde arbeid og har reist atskillig. *Gud* er mitt håp og min fryd!»

3. august 1898: «Konferansen er over. Det var en streng arbeidstid, men vi fikk også meget velsignelse. Viktige forandringer fant sted. Pastor *A. Olsen* ble presiderende eldste i mitt sted. Min termin var nemlig til ende. Jeg ga min personlige stemme til hans valg. Det ble foreslått at jeg skulle bli presiderende eldste i *Bergens distrikt*, men jeg følte at *det pastorale arbeid* ville bli en god forandring for meg, og at det ikke var godt for en så ung mann som meg å avholde meg fra det. Jeg ble derfor ansatt som *pastor i første metodistmenighet og forstander for Diakonissegjerningen*. Biskop *Walden* ledet denne konferanse og stanset i vårt hjem underveis til Stockholm etter konferansen.

I september mottok jeg en takkeskrivelse fra sekretæren for «*Det norske totalavholdsselskap*» for min assistanse som tolk for Miss *Slack* under hennes opphold her og «for andre tjenester utvist dem».

12. september: «Jeg har hatt en god tid i 1. kirke hittil.»

Jeg ble syk igjen i februar 1899. Denne gang med *influenza* igjen, men Gud hjalp meg gjennom det.

Foruten det alminnelige arbeid i kirken arrangerte jeg «*religiøse konserter*» og holdt foredrag for å nå folket og løfte både deres sinn og hjerter. Store møter for predikanter i de forskjellige samfunn ble arrangert, «for å vekke broderånd og kjærlighet mellom de forskjellige grupper».

Under de spesielle møter i 1. kirke utga jeg et lite blad avpasset arbeidet der. Titelen var «*Gløder fra alteret*», på siste side var det sanger som skulle synges på møtene.

Et brev fra sekretæren i *Indremisjonen* vil interessere mange. Det kom fram som følge av mitt forsvar for denne i kommunestyret. Det var datert 15. april 1899:

Herr pastor T. B. Barratt!

I referat i «Morgenbladet» av den diskusjon som fant sted i kommunestyret, ser jeg at De forsvarte Christiania Indremisjon imot dr. *Nissens* angrep. Det brakte oss stor glede, og jeg ønsker gjennom disse linjer å bringe Dem vår hjerteligste takk. Ja, vi takker Dem for broderhånden, og må Herren velsigne Dem til gjengjeld.

Høyaktelsesfullt og hjertelig, Deres

A. Mortensen.

Samtidig angrep jeg offentlig de lutherske biskoper og andre innen det lutherske presteskap i en artikkel om «*Biskopene og avholdssaken*» for deres motstand mot denne saken.

Friluftsmøter.

10. mai 1899: «Vi har begynt friluftsmøter i det siste. Jeg har sammen med hr. *Buck* og hr. *Aall* (hr. Buck var egentlig sjelen i dette) henvendt meg til autoritetene om dette gang på gang, sendt søknader til regjeringen osv., og nå endelig synes det som om vi får en fullkommen seier over alle våre vanskeligheter.» Senere skrev avisene: «Tillatelse er nå definitivt gitt, og som et resultat har vi sett at *Frelsesarméen* har utfoldet sine bannere på torgplassene. *Metodistene* står ikke tilbake. Siste søndag ettermiddag ble det holdt et godt besøkt friluftsmøte i Birkelunden, der pastor Barratt talte.»

Dette var altså *begynnelsen* til de friluftsmøter som nå holdes på torgene og i de offentlige parkanlegg ganske regelmessig i sommermånedene.

I de dager arbeidet jeg meget for «*Guds folks enhet*». I et brev datert 29. juni 1899 fra «Misjonæren»s red. takker han meg for en artikkel som i grunnen var et svar på deres spørsmål om saken, og han lovet å sende meg regelmessig deres blad som honorar for artikkelen.

I den senere tid har jeg endret mitt syn på dette spørsmål ganske meget. Jeg har oppdaget at *meget av den såkalte «enhetsånd» er intet annet enn det rene hykleri*, dekket over med fromme ord uten virkelig innhold. Det er en fornektelse av Skriftens dypeste sannheter. Jeg anser det riktig fremdeles at en respekterer kristne i de forskjellige samfunn og elsker dem, *men dette må ikke hindre en i å framholde det syn på bibelske spørsmål som en er overbevist om er riktig, selv om det går de andre imot*. Det er ikke av største viktighet for meg å bevare «vår lutherske arv», eller «vår metodistiske arv», eller noen annen arv som er et produkt av menneskers tenkning. *Vår store arv må ubønnhørlig bli Det bibelske!* Hva sier Skriften? Når det er klart og en undersøger Skriftens ord i alle spørsmål og retter seg etter disse, *da* tror jeg vi vil finne hverandre. *Da vil den rette enhet oppstå!*

30. september: «Jeg begynte på oversettelsen av «*Miraklet i Markhan*» av C. Sheldon. Likeså begynte jeg på min nye bok: «*Erik Arnesen*».

22. juni 1900: «Har holdt en mengde friluftsmøter i sommer i Birkelunden, ved Nybroen og andre steder. *Min hustru* er reist til Skotland som delegat fra Norge for «Hvitebånds-hæren». Hun skulle delta i konferansen som ble holdt i Edinburgh.»

«*Fem tusen møter. Å, Gud! Hvor mange sjeler?* Men oppstandelsens morgen vil åpenbare det! Hjelp meg alltid å være tro og forbli i din evige sannhet! Leve etter den, preke den, og hvile i den i døden! Hjelp meg alltid å vise syndere hen til korset og arbeide med hell. Ditt navn være lovet!» Av disse møter var det 2716 prekener og 620 foredrag.

10. juli: «Min hustru vendte tilbake fra Skotland sist lørdag og holdt et foredrag om sin tur til «Den internasjonale konvensjon i Edinburgh» for en stor skare mennesker i 1. kirke.»

En trykt preken hvis tittel var: «*Vårt største behov*», ble sendt til hennes majestet dronning *Sofie*, til den lutherske biskop, herr *Bang* og stiftsprost

Hall med flere. Jeg mottok takkeskrivelser både fra dronningen og biskopen. Dronningens svar ble skrevet av hennes «vakthavende kammerherre». Det lød således:

«Etter naadigst Befaling har jeg herved den Ære at fremføre H. M. Dronningens Tak for den tilsendte Prædiken.

Ærbødigst Carsten Schlytter.»

Biskopens skrivelse er også meget interessant:

«Jeg bringer Dem herved min Tak for den tilsendte Prædiken, som jeg med Glæde har gjennemlæst, og som jeg ved Leilighed bare skal udtale mig vel om. Jeg må faa lov til at sige, at det gjorde mig godt at De viste mig den Opmerksomhed at sende mig Deres arbeide. Jeg saa deri et Vidnesbyrd om, at jeg av Dem er bleven opfattet saaledes som jeg ønsker at blive det, nemlig som en Mand, der altid vil arbeide for at de udenfor vort Samfund staaende mindre Menigheter og den Kirke, som jeg tilhører, kan virke i Fred ved Siden av hverandre, respektere hverandres Eiendommeligheter og i Fællesskab arbeide for Guds Rige og stride den gode Strid mod Mørkets Makter.

Endelig har jeg ogsaa Trang til at udtale min Aerkjendelse i anledning af den Maade, hvorpaa De altid har optraadt i Kristiania Kommunestyre i kirkelige Spørmaal.

Oslo Bispegaard den 3. April 1901.

*Ærbødigst
A. Chr. Bang.»*

Min mor kom nå og da på besøk til oss. I juli 1901 var hun i Christiania under dr. *Adna B. Leonards* besøk. Han kom dit sammen med sin sønn, pastor *A. W. Leonard* og biskop *Vincent* som skulle presidere ved årskonferansen på Hamar.

Det var på denne konferanse dr. *Adna Leonard* holdt tre merkverdige preker om *den Hellige Ånd*. Jeg var tolk og ble så overveldet iblant at jeg kunne neppe fortsette å tolke ham. Etter at jeg ble velsignet av Ånden i New York i 1906, traff jeg igjen dr. *Leonard* og spurte ham om han kunne minnes sine

foredrag på Hamar om den Hellige Ånd. Jo, han husket dem meget godt. Så fortalte jeg ham at det han prekte den gangen *det hadde jeg nå opplevd*. Han ble meget stille i noen øyeblikk og så sa han: «Jeg har ingen ting å slå av på hva jeg den gang forkynte!»

Jeg arbeidet ganske meget i de dager med et forsøk på å skrive «Metodismens historie i Norge». Samlet atskillig materiale for dette øyemed, og hjalp også til med utgivelsen av en sangbok for «Epworth Ligaen», «*Lærken*» var navnet på den.

Store møter ble holdt i *Calmeyer gatens misjonshus* for å samle midler til de fattige og jeg tok ivrig del i dem. Jeg ga også ut et menighetsblad for 1. kirke: «*Vekteren*».

12. mai 1902 begynte *kampen mot varietéene i Oslo*. Disse besto av en blanding av teaterstykker og konserter. Det var fryktelige stykker som ofte var preget av en skrekkelig moral. Oppførelsene ble utført av folk som ønsket å tjene penger, uansett hvor mange sjeler de ruinerte, både moralsk og åndelig.

Jeg oppsøkte disse stedene for å se og høre hva som virkelig gikk for seg og deretter ga jeg en offentlig skildring av det hele. Gud hjalp meg! Pressen og andre gjorde narr av meg, men jo mer de latterliggjorde meg, jo mer la de for dagen hvor skarpt mitt hugg hadde vært.

Møte i Rokokkosalen

Det ble en hel oppstandelse i hovedstaden. Intet opptok sinnene mer i de dagene enn dette angrep på varietéene. Mitt foredrag ble trykt av en luthersk prest og spredt i vide kretser. Til dels holdt jeg det med *laternabilder*. I Calmeyergatens misjonshus viste jeg iblant bilder fra Jesu liv, med foredrag i tilknytning til det. Men da varietésaken kom fram, føyde jeg til bilder fra varietéene på slutten. Det var dette bladene mente var så uriktig av meg og særlig fordi det fant sted på en *bededag*. De festet seg mer ved det enn syndelevnet på varietéene. Det var et forsøk på å svekke mitt angrep. På samme måte som *fariseerne* angrep Jesus fordi han helbredet på *sabbaten*. Men alvorlig tenkende mennesker visste at synet av bilder fra Jesu liv var nettopp en dom overfor det liv som ble praktisert på varietéene i Oslo, som forkynnelsen av hans ord den dag i dag er en stadig dom over all den umoral som utøves både privat og offentlig. Men det er alltid dem som gjerne vil motarbeide sannheten!

29. juli: Biskop *Mc Cabe* hadde lovt meg å holde sitt berømte foredrag over «*Den lyse side av livet i Libby fengsel*» i hovedstaden. Det var også fengslende og interessant.

I referatet fra metodistenes årskonferanse som ble holdt i Fredrikshald dette år, omtales min ansettelse som lederen av *Christiania Bymisjon*.

Med det var et nytt ledd i mitt liv innledet.

CHRISTIANIA BYMISJON

SOM mange vil huske forsøkte jeg å starte en «Sentralmisjon» tidligere, men nå ble jeg ved min nye ansettelse i stand til å overta arbeidet ubundet av noe annet hverv, og ga virksomheten ovenstående navn.

4. september 1902 skrev jeg i dagboken: «Det som gjorde at konferansen var av slik betydning for meg var bestemmelsen om å starte Christiania bymisjon. Jeg har lenge talt og bedt om dette, men nå har det endelig funnet sted. Jeg har vært i tvil om den beste måte å grunnlegge den på, om den skulle tilknyttes en lokal menighet (i det tilfelle tredje menighet), eller om den skulle drives alene. Jeg utarbeidet planen og min tale til konferansen, men etter samtale med den presiderende eldste, bestemte jeg meg for å holde meg til min første tanke og fremla denne for konferansen. Jeg overlot så til konferansen å avgjøre hva som var det beste, idet jeg stolte på Gud for utfallet.»

Min «*appell til konferansen*» finnes i årsrapporten. «Det oppsto en stor storm når idéen om å knytte misjonen til tredje menighet ble framstilt, og samtidig lot det til at det var ikke så liten uvilje *mot selve planen* hos en del. Men etter en tale av pastor *Ole Olsen*, sto jeg opp og sa at jeg følte det som et kall fra Gud. Mine argumenter og den alvorlige måte jeg talte på (ja, endog med tårer) overbeviste alle om at noe nå måtte gjøres, så endog pastor *Ole Olsen* skiftet mening og talte ivrig for planen: «*Det må avgjøres nå!*»

Et forslag av pastor A. Olsen, som forlangte at *en by-misjonær skulle ansettes*, ble enstemmig vedtatt. Samtidig ble det bestemt at jeg ikke skulle motta noen *lønn* fra misjonskassen, som alle de andre predikanter fikk sin lønn fra. *De stille meg uten lønn og uten møbler.*»

«Ansettelsene ble opplest søndag ettermiddag, så Laura, min hustru, ikke fikk tak i det virkelige forhold før hun mottok brev fra meg mandag morgen. Det voldt henne atskillig bekymring, da hun var bange for at vi skulle bli stående helt alene. Og jeg kan ikke annet enn bekjenne, at da jeg sto ved siden av biskopen som hans tolk idet ansettelsene ble opplest, snek det seg en merkelig følelse inn over meg da jeg oversatte ordene: «*Første menighet: G. Rognerud, T. B. Barratt: Bymisjoncer.*» Men det var jo dette jeg hadde sett fram til og idet kabinettets sak avskar de tråder som hadde bundet meg i fire

år til første menighet som dens pastor, så falt jeg like ned i det arbeid som Gud sikkert hadde kalt meg til å utføre.»

«Jeg hadde åpnet bibelen min da jeg gikk på kne søndag morgen og øynene mine falt på *Sal. 20*. Jeg leste den helt igjennom og ble trøstet og styrket. Den skulle heretter bli *bymisjonens salme* og dens valgsprog ble: «*For Kristi skyld!*»

Laura ble hjulpet igjennom. Jeg telegraferte: «Umulig på noen annen måte. Gud lever. Møblene som tilhører femte menighet skal benyttes til en begynnelse.» Så fortalte jeg at en kollekt allerede var blitt opptatt for oss. Jeg har fremdeles mitt brev til henne etter ansettelsen. La meg anføre noen få linjer: «Elskede! Jeg skulle ønske at du hadde hørt biskopen. (Denne gang var det biskop Mc Cabe.) Da ville dine tvil ha tatt flukten. Gud lever, kjære! Som biskopen sa til meg personlig og mange andre forresten, vi får nok, ja mer enn nok!» Biskopen selv ga meg en check på 250 kroner. Han sendte også et inspirerende brev til Laura, som jeg fremdeles har, og tillot meg å reise til Christiania den følgende morgen for å forklare forholdet. Til min store glede var Laura og alle barna, unntatt Mary som ikke var hjemme, nede på stasjonen for å ta imot meg. De har aldri sett mer skjønne ut for meg enn nettopp den dagen. Jeg var så lykkelig og kjære Laura hadde fått nåde til å legge alt på Herren.

I Calmeyergatens misjonshus fortsatte biskop *Mc Cabe* med innsamlingen til Christiania bymisjon like etter sin preken. Det kom som et lynnedslag, men over 2000 kroner ble samlet inn.»

Således begynte Christiania Bymisjon.

Dette var om sommeren i 1902, og når jeg ser tilbake på de dager, så må jeg i sannhet erkjenne at Herren var med hele tiden. Det var uten tvil *den bro* som skulle føre meg over til pinsevelsignelsen og *som et resultat av denne også til selve pinsebevegelsen i disse nordiske land og England.*

En vil få en forestilling om det arbeid som ble utrettet når en minnes at Bymisjonen holdt sitt første møte i *et teater*. «Søndag 5. oktober åpnet vi bymisjonen i Tivoli teater. Vi hadde bestemt oss for å benytte Sirkus, men det var ikke helt i stand, så jeg bestemte meg for teatret. Folk ble forferdet

ved å høre det, da de aller minst trodde at de ville overlate teatret til meg etter mitt skarpe angrep på teatret ganske nylig.»

«Mitt emne var: «*Forsøk Kristus!*» Gud ga meg et riktig godt møte. Mange gråt og den aller største interesse ble vist under min preken og møtet.»

«Br. *Nils Bolt* (nå pastor i metodistkirken) deltok i møtet. En av de første som grep hånden min etter møtet var fru *Rinman*, mor til den da kjente svenske evangelist. Hun var begeistret for møtet og sa at fra den dag av skulle jeg stå på hennes bønneliste. Endog den velkjente prest i statskirken, pastor *Storjohann*, var til stede.»

Pressen skrev temmelig lange artikler om møtet og ga sine lesere *sin* forståelse av den nye misjons virkemåte. En artikkel hadde som tittel: *Amerikansk*. Forfatteren skrev slik: «Vi begynner å bli meget amerikanske på forskjellig måte, og den mest amerikanske blant oss alle er uten tvil metodistpresten, herr Barratt.»

Det var å vente at denne nye framgangsmåte ville forårsake motsigelse og gi en del verdslige skribenter innen pressen anledning til å latterliggjøre Guds verk, men resultatene viser at skarer av mennesker ble nådd på den måten som aldri besøkte kirken og som ikke hadde noen lyst til å bli kristne, og mange ble frelst ved disse ekstraordinære metodene.

Møtene ble holdt i konsertsaler, i studentsamfunnet, Grand hotell, teatret, i fri luft og *overalt hvor vi kunne nå massene med evangeliet*.

Misjonen opptok *filantropisk arbeid* av forskjellig slags, og litt etter litt samlet det seg en skare av trofaste arbeidere omkring meg. Konserter, med religiøst preg naturligvis, ble holdt iblant i forbindelse med et eller annet foredrag eller tale, og vi ba om økonomisk og åndelig hjelp fra flere forskjellige samfunn så vel som fra metodistkirken.

Av og til besøkte jeg andre byer og holdt lignende møter der. En mengde skildringer av disse møtene kan finnes i bladene, både de religiøse og den alminnelige dagspresse, som viser hvilken velsignelse de ble til *ved Guds hjelp*. Flere referater fra møtene finnes også i mine dagbøker. *Målet var stadig sjelers frelse og Guds barns oppbyggelse.*

16. februar 1903: «*Kjære mors fødselsdag*. Hun er 73 år gammel i dag. Gud signe henne og gi henne mange år ennå!»

Tirsdag 7. april: «Har nettopp lest dr. *Torreys* bok: «Hvorledes man skal føre mennesker til Kristus.» Han har den samme mening som jeg har forfektet i mange henseender. Det gjorde meg særlig godt å lese hans skildring om *dåpen i den Hellige Ånd*.»

Det syn på saken som jeg hadde mottatt gjennom *en god metodist-teologi*, ble igjen vakt til live i mitt sinn ved denne store leder blant predikanter.

I «*Misjonæren*» nr. 13 sto et referat av de møter jeg ble bedt om å ta del i i Trondhjem. Under følgende tittel som sto med store bokstaver, skrev redaktøren følgende: «*Pastor Barratts gjerning. Christiania Bymisjon. Alliansemøter i Trondhjem. Hundrer av sjeler ved korsets fot*.» Denne lange artikkel ga en meget sympatisk skildring av Bymisjonen og en levende beskrivelse av møtene i Trondhjem. Jeg nevner dette for å slå fast at Herren rikelig hadde velsignet meg *også før jeg mottok Åndsdommen i New York i 1906*. Så langt jeg var kommet, søkte jeg å være tro mot det lys jeg hadde mottatt. Priset være Herren som ga nåde til det!

Ved årskonferansen innen metodistkirken ble jeg igjen valgt som biskopens tolk og jeg ga samtidig en lengere skildring av den nye «*framskrittsbevegelsen*» innen kirken. Da atskillig av det som finnes i denne vil kaste lys over forholdene den gang, vil jeg anføre et utdrag:

«Vi ønsker kun å gi en rapport av den moralske og religiøse tilstand i hovedstaden og omtale det arbeid vi har begynt og en del av resultatene.

En kan si om Christiania det en ville si om de fleste storbyer: Det beror på hva du vil spesifisere. Skulle jeg dvele ved de mange institusjoner for folkets utdanning og skildre i detaljer de noble anstrengelser som gjøres for å løfte opp hovedstadens moralske tilstand, da ville det sikkert bli sagt at Christiania ikke behøvde vår omsorg, men gjorde krav på vår største høy aktelse. Det er kommet fram så mange moderne forbedringer for å møte folkets sosiale behov, at den som bare tilfeldigvis betrakter forholdet, vil bli forbauset i aller høyeste grad ved å høre at en *bymisjon trenges*. Det er likevel tilfelle!

Enhver som er kjent med hovedstadens *indre* tilstand, vet at de *moralske* forhold ikke på langt nær er så gunstige som i andre deler av landet.

Direktør *Kjær* har utarbeidet et kart for å illustrere landets moralske tilstand. På dette kartet sees Christiania avmerket med en dyp, grå farge, sammenliknet med de lysere og mørkere deler av kartet.

Verdsligheten, utukten og drukkenskapen blant en stor del av befolkningen er blitt årsak til stor bedrøvelse blant de kristne i alminnelighet. En av de ledende lutherske prester har uttalt at Christiania er i moralsk henseende *en synkende by.*»

Jeg omtaler dernest de forskjellige misjoner og samfunn som særlig søker å avhjelpe nøden og påpeker så den retning vi fulgte innen bymisjonen. Arbeidet var inndelt i syv avdelinger: 1) Evangelisk arbeid. 2) Sosialt arbeid. 3) Den litterære avdeling for å sprede god litteratur og opplyse folk ved foredrag osv. 4) Omfattende musikk, sang, underholdning osv. 5) Arbeidet blant de unge og barna, Epworth Liga, søndagsskole, gutte-brigade osv. 6) Korrespondanse. 7) Finansier.

Alle som sluttet seg til misjonen, antok følgende betingelser: «*Ved den Helliges Ånds hjelp vil jeg forsøke å leve et liv i personlig omgang med Gud og realisere de kristelige prinsipper som er nedlagt i Guds ord og gjøre mitt beste, etter evne, å fremme Bymisjonens interesser.*»

Det store mål var som sagt å nå massene og få folk frelst. Mottoet var som antydnet: «*For Kristi skyld!*»

Som en ser var målet godt og megen interesse ble vakt omkring det arbeid som ble gjort. Det kom stadig innbydelser fra andre samfunn om et besøk i deres menigheter.

Så framkom «*dissentertinget*». Formålet var å sikre dissenterne deres rettigheter overalt i landet. Jeg ble medlem av det. I de senere år har jeg trukket meg tilbake av flere grunner.

I 1903 besøkte jeg *Rom*. Vår datter, Mary, var der og studerte musikk i Cran-don Hall. Det var en overmåte interessant tur, hvorved jeg fikk se den gamle

berømte stad. «Jeg prekte både der og på tilbakeveien i forskjellige byer med tolk.»

I november besøkte jeg *Stockholm*, og Gud ga meg en herlig tid der. Skarer besøkte metodistenes trefoldighets-kirke, hvor pastor *Åhgren* var pastor. Bladene ga en skildring av Bymisjonen og mitt siste besøk til Rom, likeså en skildring av møtene i Stockholm.

I 1904 besøkte jeg Sverige igjen. Denne gang var det *Gøteborg*. Jeg ble spesielt invitert av *Ynglingeforeningen*, tillike av *Bethlehems kyrkan* og *metodistkirken*, og ble bedt om å holde foredrag på et møte for predikanter fra de forskjellige samfunn, endog fra statskirken, over emnet: «*Hvorledes kan vi nå massene?*» Det oppsto en meget livlig diskusjon, som resulterte i et forslag som ble vedtatt og som gikk ut på at et liknende arbeid som bymisjonens skulle diskuteres på det følgende møte.

Det var jo bare et par år etter dette at jeg ble åndsdøpt i New York, og det hele endte med at bymisjonen forsvant *for den faste menighetsordning* som da oppsto etter Guds ord. Jeg tror neppe at det ble noen bymisjon i Gøteborg.

For å konsentrere arbeidet mer og fremme de sannheter som Bymisjonen søkte å fremme, startet jeg et nytt blad som ble til stor velsignelse for mange mennesker. Det første nummer kom ut 27. februar 1904.

Nr. 21.

Udkommer hver 14-dag i 4-ugeligt
format, koster 1.50 kr. aaret.

Lørdag 2. september 1905.

Bladet kan bestilles i alle postanstalter
samt i eksped., Søfæs pl. 2. Telf. 11049.

2. aarg.

John Knox,

den store skotske reformator, hvis
minde man har fejret i disse dage,
blev fire gange af dronning *Maria
Stuart* opsøgt for at hun kunde
samtale med ham om forstjælle
vigtige spørgsmål.

Jeg har hørt, siger dr. A. M.

gjøre dette mod sin konge? Han
fortsatte med at sige: Lad fyr-
sterne holde sig indenom lovens
grænse. Dersom de overtræder
disse, saa maa de nødvendigvis
lide følgerne. Se det var god, gan-
meltdags, puritansk lære, bemærker
dr. Fairbairn.

Det var Knox, som raabte til

Evan Roberts

holder paa med friluftsmøder. Som
et bevis for den store tilslutning,
disse har, kan anføres, at i en by
hvor han talte, der ikke har mere
end 3000 indbyggere overvar dog
10,000 mennesker hans møde. Man
strømmede til fra alle kanter.

—

Sussie.

Det som gjorde et meget dypt inntrykk på meg og hele familien i mai måned var *Sussies død*.

«Vårt elskede barn *Sussie* (Sussanah Wesley Barratt var hennes virkelige navn) sovnet inn i dag, 3. mai 1904, 12 år gammel, lykkelig i sin Frelser.»

Noen av de beste sanger jeg har skrevet framkom i forbindelse med hennes sykdom og bortgang, og jeg ble enn mer stimulert i arbeidet for Herren.

Følgende sang som ble skrevet da vi bodde på Grefsen, under hennes sykdom, synges ganske meget blant de kristne:

*Her fra mitt Sion jeg skuer
frigjortets fedreneland,
glarhavet funkler og luer,
tender mitt hjerte i brann.
Bak alle glitrende tinder
ser jeg den sollyse stad,
tenk når Guds dag så opprinner,
tenk på dens brusende kvad!*

*Kor: Snart vil den evige morgen
løfte det tårvette slør —
Hist i hint fredfulle rike
ingen blir syk eller dør!*

*Døden har tapt all sin velde,
brodden er brutt i hans skjød,
Golgata-seiren skal gjelde,
frelser i liv og i død!*

*Lev da ditt liv ved Guds hjerte,
hvil deg i Frelserens favn,*

*ingen som han kjenner smerte,
ingen som han kjenner savn!*

*Fristelser mange deg møter,
verden begriper deg ei,
dog over synden der bløder
sorgfylte vunder hos deg!
Bi kun på Herren! — Hans tempel
reises blant slekter på jord:
Sett kun hans kjærlighets stempel
der på det sted hvor du bor!*

Jeg skrev en brosjyre om henne som kom ut i flere opplag. Hun var en charmerende ung pike, fylt av kjærlighet og tro til sin Frelser. Beständig når vi spurte henne: «Hvordan går det, Sussie?» så svarte hun: «*Bare bra!*» Hennes død dro mitt hjerte nærmere himlen. Det var noe så engleaktig ved hele hennes vesen.

Ikke lenge etter dette fikk også min svoger og kollega i metodistkirken, pastor *Simon Haave*, hjernlov. Han var en av de mest trofaste arbeidere i vingaarden jeg har truffet, en virkelig evangelist og sjelevinner.

Et brev fra biskop *Vincent* ved disse tider vil interessere mange:

Min elskede Barratt!

Jeg sender deg en hjertefølt og inderlig kondolanse i anledning din store sorg. Kjære Sussie — så vennlig og skjønn — revet bort fra ditt grep! Jeg fryktet for at det ville gå slik da jeg leste ditt forrige brev. Jeg forutså dødens frost i desembers lysning og det skjønnne blads svakhet. Jeg undres på om Gud iblant sender sine egne engler i menneskelige legemer, så de kan leve en stund og gjennomlyses av det himmelske lys! Og så tar han dem hjem igjen for å fullføre en eller annen velsignet tjeneste — kanskje på jorden — våkende, pleiende, beskyttende dem som elsket dem så høyt. Hvor underfulle er ikke hans veier! Og hvor oppfylt av ømhet!

Må du og din kjære hustru og barn, og kjære bestemor også, føle Guds trøst i disse sorgens dager. Og kjære Haave — så god og trofast — han er også reist. Frambær min inderlige og sympatiske hilsen til hans sørgende hustru!

Hvilken god biskop dere vil få i Burt!

Hils alle som husker meg!

Din trofaste

John H. Vincent.

Biskopens anbefaling av biskop Burt viste seg å være velfortjent. I mine notater fra konferansen i Stavanger i 1904 skriver jeg: «Konferansen var en av de beste jeg noensinne har overvært. Biskop *Burt* *presiderte* og han viste seg å være en storartet mann. Jeg kjente ham fra mitt besøk i Zürich i fjor og gjennom Mary, under hennes opphold i Rom.

Min assistent i Bymisjonen, herr *Nils Bolt*, ble ansatt som pastor i Trondheim.

Etter konferansen besøkte jeg *Varaldsøy*, hvor min mor og Louisa, min yngste søster, og hennes barn tilbrakte ferien. Jeg ble helt betatt av besøket oppe på Volheine etter 18 års fravær. Alt var øde og tomt der oppe, men barndomsminnene stormet inn på meg over alt. Jeg syntes å kjenne igjen hver klippe og fjell og tjern.

Arbeidet i Bymisjonen var i *stadig framgang*. I følge dagboken har jeg, fra den tid jeg begynte å holde møter, holdt 7661 møter, innbefattet 3669 prekener, 825 foredrag og taler ved fester og ettermøter.

Byposten ga sine lesere et alminnelig

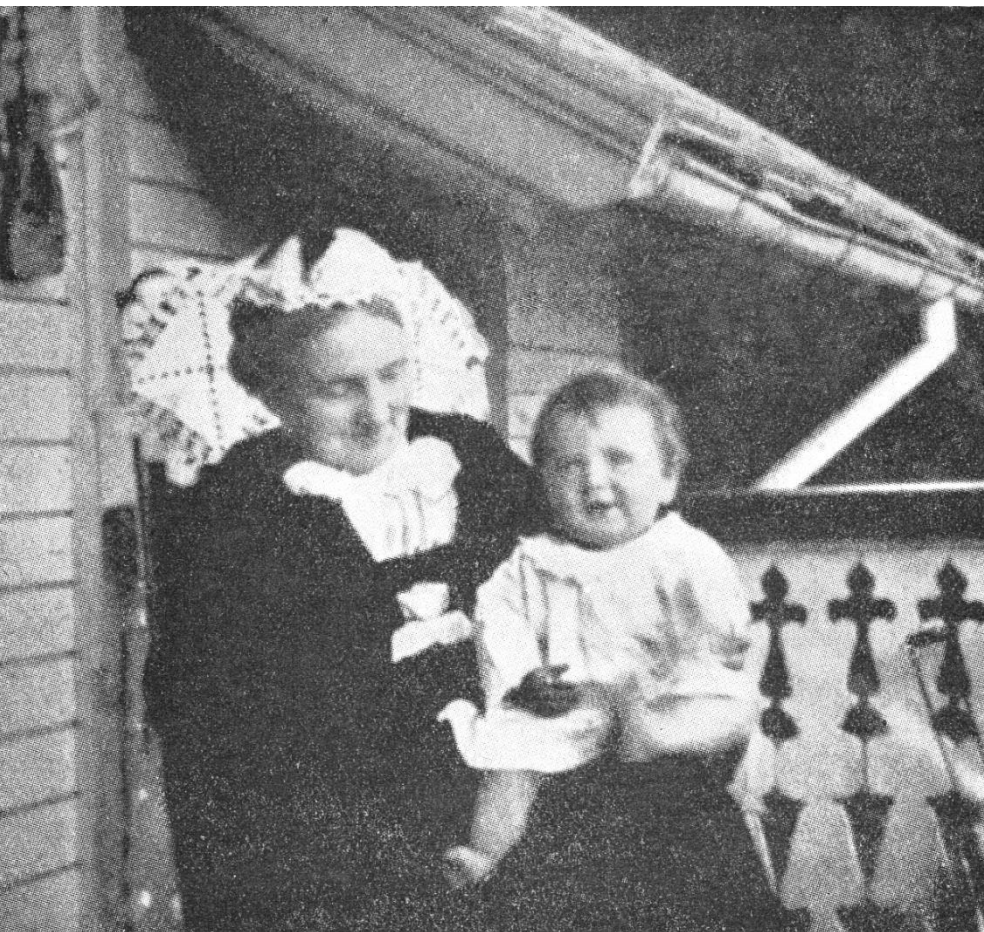
Lederen for Bymisjonen.

overblikk over møtene som ble holdt i Oslo og andre steder. For første gang nevner jeg *Los Angeles* i nr. 8, men ikke i forbindelse med *Pinsebevegelsen* (den var den gang ikke blitt en virkelighet), men som stedet for *generalkonferansen i Metodistkirken*. Jeg tenkte minst på den gang at det ville bli sentrum for en av de største vekkelser siden apostlenes dager — ja, kanskje den største!

Møtene i Oslo ble til stadighet holdt i forskjellige lokaler og på torgene. Tusener ble nådd med evangeliet, som aldri gikk i Guds-hus, — og det var tegn til vekkelse — ikke alene i Oslo, men i byene rundt omkring hovedstaden og i bygdene.

Det var ved dette tidspunkt at den siden så velkjente evangelist *Albert Lunde* kom til Oslo. Han fikk overlatt det største lokalet i byen for sine møter — *Calmeyergatens misjonshus*. Dette lokale var blitt reist av lederne for en tidligere vekkelse i byen, som gikk under navnet «*Treider-vekkelsen*». Lunde fikk adgang endog til en så aristokratisk kirke som Uranienborg kirke. Gud brukte ham til mangfoldige sjelers frelse. Evangelistene *Paul G. Sand* og *Modalsli* øvde også stor innflytelse i forbindelse med denne vekkelser. Meget kunne skrives om dette Guds verk. Siden fikk *Albert Lunde* sitt eget lokale i hovedstaden, hvor han i mange år virket til velsignelse. Han var aldri tilknyttet pinsevekkelsen, selv om han ikke offentlig, så vidt jeg vet, har motarbeidet den.

Det at jeg var metodist gjorde det alltid i noen grad vanskelig å drive bymisjonen, skjønt jeg tør si med sannhet at ingen tok mer aktiv del i de dager i *Allianse-arbeidet* enn meg. Vi skulle møtes på evangeliske linjer. Jeg tok derfor aktiv del i de kjente «*Enhetsmøter*» som ble holdt og skrev meget hjertelig om dem i «*Byposten*» og ellers. Men en hadde alltid den følelsen at lederne innen statskirken hadde sine tvil om dissenterne rene motiver. De mente ganske naturlig at vi søkte å plukke deres får inn i våre egne rekker. For de fleste mennesker utenom dissenterne står i statskirken — *hva enten de er frelst eller ikke!* Deres egne emissærer og de evangelister som sto i statskirken, selv om de siste i meget vesentlige punkter var uenig med den, hadde lettere for å vinne prestenes og de statskirkeliges tillit. Jeg derimot var ikke bare en metodist, men lederen for en ganske ny organisasjon, *Christiania Bymisjon*.

Mor og Tom.

Jeg kan derfor godt forstå hvorfor partiskhet og motstand møtte meg ved snart det ene og snart det andre hjørne i arbeidet. Men trass i alle hindringer, så var det nok å gjøre. Syndere døde i sine synder, og jeg følte at et fritt, dypt Guds verk var nødvendig for å nå disse sjelene.

Trass i all partiskhet og protester og endog latterliggjørelse fra mange hold, så følte jeg at *tiden var kort*, og jeg intet annet hadde å gjøre *enn å trenge fremad!* I en appell jeg senere utarbeidet for engelsktalende lesere, kunne

jeg endelig si at *pressen* nå hadde inntatt en ganske annen holdning og skrev med respekt om det arbeid som misjonen utrettet.

Selv de *frie evangeliske samfunn* og *Frelsesarméen* begynte å vise atskillig interesse i arbeidet og *den lutherske indremisjon* skrev flere ganger meget vennlig om det.

Jeg organiserte arbeidet på en så bred basis som mulig, idet jeg overlot det til de ny-frelste å slutte seg til misjonen, uten å forlate statskirken. De kunne senere bestemme om de ville slutte seg til metodistkirken eller ikke. Vår ordning sørget for et styre som skulle ta seg av gjerningen i samråd med meg.

Så oppstod spørsmålet om vi ikke burde *bygge et stort, sentralt lokale for Bymisjonen* og drive virksomheten ut fra dette sentrum. Men hvor skulle vi få penger fra til dette foretagende? Mitt tidligere forsøk i England for å samle midler for en *sentralkirke* for metodistene i Oslo hadde slått feil, men kanskje *Amerika* kunne hjelpe oss nå?

I 1905 var Byposten fylt av artikler om *Vekkelsen i Wales* under *Evan Roberts* ledelse, likeså med beskrivelser av de herlige vekkelsermøter som *Torrey* og *Alexander* holdt i England. Dette hadde en stor innflytelse på mange i Norge. Naturligvis var de andre religiøse blad også opptatt ganske meget med disse begivenhetene. Bønner ble oppsendt: *Herre, send en stor åndelig vekkelse over Norge!*

Skildringen om hvordan *Evan Roberths* fikk sin *åndsåp* begynte å vekke hunger hos de troende etter samme velsignelse. Store overskrifter over artikler om vekkelser i England og Wales lyste opp i Byposten: «*Vekkelse! — Vekkelse! — Vekkelse!*» Mange begynte å gå kneveien, ikke bare i Oslo, men mange andre steder.

Jeg skrev et brev til *Evan Robertlis* som muligens kan interessere leserne:

Kjære br. Evan Roberths!

Det vil forbause Dem å motta disse linjer fra en som er så langt borte fra vekkelsermøtene i Wales, men det vil interessere Dem å vite at vi oppmerksomt følger Dem og det store arbeid Gud utretter der. Å, det er herlig! Jeg

gråt av glede da jeg leste beretningen om Dem av mr. Ferrin Hulme og andre i «The Methodist Times».

Vi har hatt vekkelsetider i Norge også, og på flere av våre møter i de forskjellige samfunn er sjeler blitt frelst, men det alminnelige rop er: «Herre, gi oss en vekkelse hvis makt vi tidligere ikke har sett. Jeg startet en del midtidsbønnemøter for en tid siden, og vårt bønneemne var: «Vekkelse over Christiania!» Disse møter er blitt meget velsignet og vi har sett resultatene av dem på flere møter. Fem av oss sendte en innbydelse siste uke gjennom avisene til de kristne og predikantene i alle samfunn ora å holde liknede møter og be om akkurat det samme. Vi hadde vårt første møte kl. 12 mandag. Det var et virkelig godt møte. Siden har interessen vokst. De meddelelser jeg har gitt om vekkelser i Wales har vært og er fremdeles et middel til inspirasjon for oss alle. Jeg har allerede holdt to foredrag for fullpakket hus angående vekkelser, og så godt som fylt «Byposten», vår bymisjons blad, med en framstilling av den. Andre venner har talt om den, og en har holdt foredrag om den. Så De ser, det er venner langt borte fra Wales som gleder seg med Dem i de herlige resultater De stadig er vitne til, og som Gud i stor grad har benyttet Dem som det direkte middel til å avstedkomme.

Vil De og Deres venner minnes Norge og vårt arbeid i Christiania? Foren Dem med oss i bønn om en mektig vekkelse over dette sentrum for det politiske, sosiale og religiøse liv i dette herlige, gamle land. Jeg har lært å elske dette land og dets folk. Jeg kom hit fra England med mine foreldre da jeg var fem år gammel, og er nå en naturalisert nordmann. Jeg reiste gjennom Wales for omlag 11 år siden og tok del i møter i Cardiff.

Gud velsigne Dem — mer og mer! Be for meg personlig. Jeg har ofte opplevd den Hellige Ånds kraft i mitt arbeid som pastor og nå som leder for Christiania bymisjon innen den biskoppelige metodistkirke, men jeg trenger en mer fullstendig dåp i ild. Be om det.

Deres i Kristus Jesus,

T. B. Barratt.

Dette brev ble, er det meg fortalt, inntatt i en av avisene i Cardiff. Det er karakteristisk for vekkelsen i Wales at intet skal gjøres med mindre en ledes av Ånden.

En av Evan Roberths venner og medarbeidere sendte meg følgende svar på ovenstående brev:

Kjære broder!

Jeg har nettopp lest Deres brev og ledes av Ånden til å sende Dem et bilde av den hellige mann — Evan Roberths.

Priset være Herren! Vekkelsen er guddommelig i sin opprinnelse og innflytelse — pris Gud — den vil spre seg over hele verden. Be for oss. Vi ber for Norge, Spania, Amerika osv. Må Herren velsigne disse land med dåpen i den Hellige Ånd og deres folk likeså.

Deres i Kristus Jesus,

L. S. Jones.

Baptistpastor, Bromford.

Ingen av oss tenkte den gang hvorledes alle disse bønner endelig ville bli besvart. *Pinsebevegelsen* er uten tvil resultatet av det hele. Halleluja!

Midt under alt dette bestemte jeg meg for å reise til Amerika for å samle midler for det nye lokale som skulle være sentrum for Bymisjonen. Jeg gjorde min bestemmelse om dette kjent i juli 1905. I september ble store farvelmøter holdt i Oslo. Jeg foretok en kort reise her i landet, først sammen med min hustru og vår gutt Tom og besøkte Trondhjem, Kristiansund, Ålesund og Bergen og holdt møter over alt. Så reiste jeg fra Bergen til Liverpool og derfra til New York.

I AMERIKA

JEG tok med utmerkede anbefalingsbrev til alle metodister og kristne i alminnelighet fra flere biskoper innen metodistkirken, og *den norske konge* tillot meg å nytte hans navn i forbindelse med foretagendet. Jeg foreslo først Håkonshallen, men da de allerede hadde dette navnet i Bergen, valgte jeg *Håkonsborgen*, som ble godtatt av kongen.

Biskop *William Burt*, som var Europa-biskop innen metodistkirken den gang, skrev:

Det gleder meg meget å attestere at pastor T. B. Barratt er et medlem som har et godt navn innen den norske konferanse.

Han er kommet til dette land (Amerika) av interesse for det store arbeid han utretter i forbindelse med Christiania Bymisjon, som gjør krav på alle kristne menneskers beundring og hjertelige støtte.

Han er en mann med utmerkede gaver, en interessant foredragsholder, en framgangsrik evangelist og en fin musiker.

Jeg anbefaler ham på det hjerteligste til alle våre predikanter og folk, både på grunn av hans personlige verdi og på grunn av det store arbeid som han representerer med slik dyktighet.

La meg utbe for ham en hjertelig mottagelse i alle våre kirker.

Brooklyn, 20. november 1905.

William Burt.

Biskop *John H. Vincent* skrev:

Det gleder meg å kunne frambære vitnesbyrd om pastor Barratts dyktighet. Han representerer innen det norske arbeid i vår kirke hva kapellan Mc. Cabe i så mange år representerte i De forente stater.

Han preker, han synger, han ber, han tjener folket, han når skarene, han fører mennesker til Kristus, og da han kjenner det engelske språk like godt som det norske, så sikrer han seg alle engelsktalende menneskers sympati.

Jeg spår for herr Barratt under hans arbeid i De forente stater alle gode menneskers sympati og samarbeid i alle de menigheter som representerer den hellige alminnelige kirke.

Indianapolis, Ind., 11. november 1905.

J. H. Vincent.

Biskop *Mc. Cabe* skrev:

Kjære bror!

Deres brev er for hånden. Jeg anbefaler på det hjerteligste Deres foretagende om å reise et lokale for Christiania Bymisjon i Norge, og jeg håper at De vil få stor framgang. Jeg har vært der, og jeg har sett de store forsamlinger som det er mulig å samle under ett tak for å høre Kristi evangelium. Jeg håper De vil treffe noen som vil muliggjøre at dette foretagende hurtig kan realiseres.

Philadelfia, P. A., 3. november 1905.

Deres trofaste

C. C. Mc. Cabe.

Disse og andre anbefalinger inspirerte meg med håp, og jeg stolte på at alle menigheter ville hjelpe meg og at det ville være en lett sak å samle de nødvendige midler. Da jeg nådde Amerika, kom jeg over følgende avertissement: «*Vent ikke på at noe skal dukke opp — sørg for at det dukker opp!*» Det var meget i den tanken, syntes jeg, og i grunnen har det vært den røde tråd i mitt liv. Kan hende jeg har begått den feil at jeg i min egen kraft sørget for at tingene er dukket opp, og den tid var for hånden da Herren ville lære meg at han ønsket å si mer angående mine planer. Ja, at han hadde en spesiell plan for meg, en plan som ennå var usynlig.

Mitt første skritt var å bli kjent med predikantene for å kunne holde en aftengudstjeneste i deres kirker og muligens få en kollekt til Bymisjonen.

En dag etter at jeg var kommet til Amerika mottok jeg et brev fra Laura som fortalte meg at

mor var død!

Det var et hårdt slag! Hennes liv har hatt stor innflytelse på meg og vil ha det til mitt livs ende. Hun var en god helgen for Gud og spredte den evangeliske sannhet både ved sitt liv og sine gjerninger. Hun var elsket av alle som lærte å kjenne henne. Når vennene hørte meg gråte, så forsøkte de å trøste meg. *Biskop Burt, dr. Leonard og pastor Trelstad* talte skjønne, trøstende ord til meg, likeså biskop *Dowell*, men Gud alene kunne gi tilstrekkelig trøst, og det gjorde han.

Det later til at hun døde dagen etter at jeg kom til Amerika.

Metodistenes organ «*The Christian Advocate*», et stort og innflytelsesrikt blad, skrev en utmerket artikkel om Bymisjonen, og jeg håpet at det ville ha god virkning på menighetene. Jeg besøkte flere byer. I *Chicago* hadde jeg flere møter blant de skandinaviske metodister. Der møtte jeg også dr. *Torrey* og sangeren *Alexander* så vel som pianisten mr. *Harkness* som akkompagnerte ham. Under mitt opphold der anmodet presidenten for ynglingeforeningen, hvor *Albert Lunde* tidligere hadde virket for Herren, meg om å holde en rekke vekkelsesmøter. I *Chicago* møtte jeg også evangelisten *Jones*, som hadde deltatt i vekkelsen i Wales sammen med *Evan Roberths*.

I mine brev til Byposten skrev jeg oppmuntrende ord fra Minneapolis til vennene i Bymisjonen hjemme og forklarte for dem hvor vanskelig det var å bli kjent blant de amerikanske eller engelsktalende menigheter og at alt dette tok sin tid. Jeg hadde gode møter i *Minneapolis* blant de norske og reiste derfra til *St. Paul* og andre byer.

I samråd med biskopene og andre ledere innen metodistkirken bestemte jeg meg for å appellere til predikantene over alt i metodistkirken og be dem om å be sine medlemmer *på en bestemt dag å yte 5 cents til Christiania Bymisjon*. Det var naturligvis nødvendig at interessen for denne planen ble opp-

arbeidet gjennom konferansene. Hvis denne plan hadde hatt hell med seg, da hadde vi uten tvil vært i stand til å bygge Håkonsborgen. Fra New York skrev jeg den 19. juli atskillig om *hellighetsmøtene* i Des Moines, og dvelte atskillig ved hellighetsspørsmålet og *nødvendigheten av et rent hjerte*.

Misjonssekretæren, dr. *Adna Leonard*, uttalte sin bedrøvelse for meg en dag *fordi det lot til at den tid de hadde valgt for mitt besøk* blant de engelsktalende kirker var så uheldig, for det år holdtes det store jubileum i India, og meget ble også utrettet for å møte folkets krav i San Francisco etter brannen der. Han trodde at det følgende år hadde vært bedre for meg. Jeg skrev til Byposten 16. juli 1906 og sa at *jeg hadde allerede kjøpt billett tilbake til Norge*, men nettopp da mottok jeg et brev fra biskop *Burt* hvor han sa at hvis det var noen mulighet for en åpning blant de engelsktalende menigheter, da burde jeg forlenge oppholdet. Jeg tenkte først at det var best å reise over til Norge og vende tilbake igjen om høsten. Meget ville bero på det forhold biskopene inntok til min plan om fem cents offeret, men både biskop *Burt* og biskop *Fowler* ønsket at jeg skulle bli lenger. «Hvis ikke noen er syk hjemme, så gå på med ditt arbeid,» sa biskop *Fowler*. Jeg bestemte meg derfor til å bli, og det gleder meg virkelig at jeg ikke forlot Amerika den gang. Dette skritt førte endelig til at jeg mottok *dåpen i den Hellige Ånd og ild*, en velsignelse som var av større verdi enn hver eneste cent i Amerika.

Jeg slo meg ned i dr. *A. B. Simpsons misjonshjem*. Pastorene i de norske og engelsktalende menigheter som hadde invitert meg på besøk, hadde vist all mulig vennlighet, og skjønt jeg ikke hadde oppnådd hva jeg ønsket, så var det likevel en oppmuntring for meg å vite at hverken de eller deres menigheter eller jeg personlig hadde tapt noe i finansiell henseende, men at stor velsignelse hadde fulgt gudstjenestene og møtene, som ble holdt i de forskjellige byer hvor jeg hadde vært.

En bok som interesserte meg og ga meg nye impulser var «*Finneys liv*», og en bok av dr. *Hall* om de sentrale sannheter i kristendommen. Det var en kraftig appell for den ortodokse teologi. Den første bok var som et nytt kapittel til Apostlenes gjerninger.

Omlag et år var gått nå siden jeg forlot Norge og det var omlag fire år siden Bymisjonen begynte. Jeg skrev følgende 11. september 1906:

«Hva dette år har vært for meg, vet Gud alene. Han har lært meg mange ting, og meget av det jeg kjente før er blitt en større virkelighet for meg. En lærer så lenge det er liv. Hvilke resultater året vil bringe, angående det mål jeg har for øye, kan jeg ikke si på forhånd. Alt er lagt i Guds hender. *Jeg har vært en fremmed blant fremmede.* Jeg har hatt en god tid blant de norske menigheter; og en del av de engelsktalende menigheter har vært meget vennlige, men i det hele tatt har det vært en hård og vanskelig tid helt fra begynnelsen. Jeg har forsøkt flere veier. Men resultatene hittil har vært nok til å slå over ende møtet i den mest håpefulle mann som finnes — hvor han er, vet jeg ikke. Men Herren har styrket meg med en underbar frimodighet, så ikke før er den ene plan blitt knust, før en ny var for hånden. Jeg har bedt og grått og jeg har vært tuktet i ånden og trøstet, og så på ny fortsatt kampen. Hadde det ikke vært for den sterke tro jeg har på virkeligheten av dette verk, om at Herren ennå ville finne en utvei, så ville jeg reise hjem med en gang!»

I juni talte jeg også på *det store predikantmøte i New York*, da han som skulle tale ikke kom. Forsamlingen takket meg for foredraget og vedtok et forslag, «*Norway's Day*» (Norges dag), *hvor min fem-cents-plan* ble vedtatt med en appell til alle pastorer innen metodistkirken så vel som til lederne for Epworth-ligaen og søndagsskolene om å stimulere alle, både unge og gamle, så de ga fem cents til Håkonsborg en eller annen søndag i desember. Dette forslag ble undertegnet av *George Adams, J. W. Campell* og *Storbrigde*.

Jeg håpet virkelig at når så mange pastorer vedtok denne resolusjon, så ville døren endelig åpne seg. *Men nei! Den gode Herre hadde noe bedre i vente for meg enn det. Halleluja!*

Når jeg ba, følte jeg alltid nødvendigheten av en enda større velsignelse over *min egen sjel*. Jeg hadde helt fra ungdommen av forsvart *hellighetslæren* og *nødvendigheten av en dåp i den Hellige Ånd*, og hadde ofte følt noe av denne ild brenne i mitt indre: En berøring av den usynlige hånd! Jeg visste at det måtte et enda dypere verk til og en stadig seier.

Alle de prøvelser jeg hadde gjennomgått dette siste år i Amerika brakte meg ned — dypere ned foran Herren. Jeg søkte og ba og gråt i hans nærhet og tørstet etter *en full dåp i den Hellige Ånd* — *selve opplevelsen* og ikke bare

en intens lengsel etter den! Hva det kunne bety, var jeg naturligvis ikke klar over, men den Hellige Ånd drev meg nærmere målet dag for dag. Velsignet være Gud!

Naturligvis hadde det arbeid som ble gjort for den kommende innsamling en del innflytelse, og hvis jeg kunne ha fortsatt med det, så er det mulig at det kunne ha blitt et mer fordelaktig resultat finansielt sett, men *min tørst* etter en dypere åndelig velsignelse var nesten uutholdelig. Ved denne tid leste jeg om *vekkelsen i Los Angeles*. I Byposten (nr. 20, 1906) ga jeg en skildring av den under titelen:

«PINSEFEST PÅ NY

Los Angeles er nå besøkt av en vekkelse som minner om den som omtales i Ap. gj. 2.» Jeg gir så en skildring av den merkverdige utgytelse av den Hellige Ånd på møtene, med *de medfølgende tegn*. Allerede da var det 13 000 sjeler som hadde mottatt åndsdaopen og talte i tunger som på pinsefesten dag. Den Hellige Ånd sang også gjennom dem. Denne skildring ga uten tvil mange av leserne i Norge et mektig støt, da de leste den i Byposten. Men den beredte veien for det som fulgte etter. I nr. 22 forteller jeg om *min egen opplevelse* under titelen: «*Da jeg fikk min pinsedåp*». Jeg trodde nemlig at jeg nå hadde fått den *fulle* åndsdaop.

Jeg hadde våget å tro på *en full renselse* den siste dag i september (søndag) kl. 5.30, og akkurat åtte dager etter på samme sted og samme klokkeslett fikk jeg en mektig opplevelse av Åndens kraft som jeg trodde var selve *åndsdaopen*. Men det ble klart for meg siden at hva jeg enn opplevde den gang av åndelig velsignelse, så kunne en først kalle det *åndsdaop, når en fikk det på samme måten som de første kristne, det som Jesus selv kalte åndsdaopen* (Ap. gj. 1, 5). Den velsignelse disiplene fikk når Jesus åndet på dem og sa: «*Motta den Hellige Ånd!*» — ble ikke av *ham* regnet som åndsdaop. Det var sikkert en *forsmak* på den, *men ikke selv åndsdaopen*. Den ble alltid ledsaget av *tungetale, profeti og lovprisning*. Av de fem tilfelle i Apostlenes gjerninger hvor åndsdaopen omtales, nevnes tungetale *alltid* i forbindelse med den, unntagen i Samaria, «men det er ingen grunn til å mene at Ånden fornekter sin vanlige praksis der. (Sml. Ap. gj. 8, 14—19.) Heller ikke når det gjelder *Paulus*. (Sml. Ap. gj. 9, 17; 1. Kor. 14, 18.) Det han omtaler i 1. Kor. 11 og 14 gjaldt *de spesielle nådegaver som vedvarer* og for

hvis bruk bestemte regler ble oppstilt. For *den* tungetale som forekommer i forbindelse med åndsdaåpen *finner vi ingen bestemmelse* om bruk. Det at apostlene senere *på ny* ble fylt av Ånden, ble heller ikke betegnet som *åndsdaåp*. Det var *en innledende åndsdaåp*, derpå ville kravene som tiden medførte gjøre *nye påfyllinger* nødvendig (Ap. gj. 4, 31; 1. Tim. 4, 14).

EN MEKTIG OPPLEVELSE AV ÅNDENS KRAFT

I begeistring over min opplevelse skrev jeg til flere blad, deriblant «*The Christian Advocate*» og til dr. *Adna Simpson* og fortalte hva Herren hadde gjort. Jeg følte jeg måtte glede dem med dette. Men alt dette var likevel bare innledningen til *selve åndsåpen*, som jeg mottok 15. november 1906. Men jeg priser Gud for denne *forsmak* på åndsåpen. Disiplene hadde som sagt også en liknende opplevelse *før* pinsedag (Joh. 20, 22).

Det var mange som ville at jeg skulle trykke beretningen på nytt, og det gjorde jeg. Og den beredte uten tvil veien i manges sinn og hjerter for ennå større ting. Den indre kraft som jeg allerede hadde fått ved denne mektige salvelsen drev meg til å omtale den for mange mennesker som uten videre begynte å søke hen til korset for full renselse i Jesu blod og for den hellige ild fra himlen. Det er best at jeg først gjengir min beretning til Byposten den gang:

«New York, 8. oktober 1906.

Halleluja!

Det skjedde går, Søndag 7. oktober mellom kl. 5 og 6 om ettermiddagen, og nå skal dere få høre hva som har ført til dette. Å, priset være Herren! — Det brenner i min sjel! Jeg synes jeg må være den lykkeligste mann i verden. Alt er blitt som nytt for meg. Jeg er fylt med glede og fred og kjærlighet til Gud og mennesker!

Ja, Herrens veier er i sannhet herlige. Alle dager har han ledet meg og stadig har det skreket i meg: Fram! Fram! Helt siden min svære sykdom for over 20 år siden har det vært krefter som har jaget meg fram, gode krefter. Hellighetsspørsmålet har vært mitt kjæreste; og for hellighetstanken har jeg kjempet så ofte uten å eie erfaringen selv. Men det har vært tider da jeg trodde at jeg eide velsignelsen, men grunnet utroskap og frykten for å vitne om den mottatte nåde, har jeg tapt den igjen. Men mange ganger har jeg vært så oppfylt av Gud, synes jeg, at det har sprudlet over, og de tider da de fleste sjeler er blitt frelst, er de tider da jeg har hatt det best med Gud og ligget ham nær i stadig bønn og tro.

Men så har det vært så mange *diskusjoner* om hellighet også, som bare har ført til bitterhet i stedet for hellighet.

Jeg fortalte visst i Byposten om en herlig velsignelse som jeg mottok straks før jul her i New York. Jeg leste litt av Moodys liv og om hans møte med Henry Moorhouse, og hvorledes denne prekte syv ganger over Joh. 3, 16. Under lesningen av dette erfarte jeg at Herren fylte rommet hvor jeg var og fylte også min sjel med sin kjærlighet. Å, det var herlig! Men intet mot det jeg nå erfarer.

Så traff jeg på den nye teologis menn. (De finnes i alle samfunn.) Og min ånd ble opprørt. Men forunderlig nok har Herren ved den litteratur jeg har fått tak i, og de foredrag jeg har hørt, nettopp styrket min tro på de bibelske sannheter, og det slik som de var *belyst fra vitenskapelig hold også*. Aldri har jeg studert midtpunktet i alt — *forsoningen* — som nå. Aldri har jeg hvilt tryggere på den gamle grunnen. Halleluja!

Så vet dere nå av hva jeg har skrevet at alt hva jeg har forsøkt for å få midler til Håkonsborgen, har inntil i dag ikke båret den frukt jeg ville. Til dette kom at enda Herren formelig tvang meg til å forbli her i sommer, så har jeg ikke kunnet utrette stort. Og i de siste uker har han nektet meg adgang til å tale i de amerikanske kirker, for ingen ba meg å tale. Jeg kunde vel ofte ha talt i de norske, men det var ikke mitt mål nettopp da.

Da forsto jeg at den kjære Gud var etter — *meg!* Jeg hadde i timevis om dagen bedt om hjelp til Håkonsborgen, inntil jeg ble stum og måtte legge hele saken for hans føtter. Så begynte Ånden med sitt søkelys i min sjel som aldri før. Jeg tvilte aldri noe øyeblikk på min barnerett. Hadde jeg gjort det, da hadde jeg blitt rent fortvilet. Men jeg hadde så mange bevis på hans nåde mot meg at jeg følte at det ville være å synde mot Guds Ånd og nåde hvis jeg dro det i tvil.

Men hvor stygg jeg ble i mine egne øyne overfor Guds renhet og hellighet! Jeg så min ærgjerrighet, min selviskhet, min egenådighet, min kjødelighet. Å, min Gud, jeg så så meget, så meget som måtte bedrøve hans Hellige Ånd! Jeg ble knust og bøyd mot jorden som en orm gang på gang.

Nå var jeg blitt tilhører. Jeg gikk omkring og hørte på flere predikanter. Og gang på gang slo Herren meg så hårdt at jeg ble forferdet. Men han sendte også trøst, takket være hans navn! Nå, mens jeg skriver dette, er mitt hjerte så fylt at jeg kan nesten ikke fortsette. Men til Guds ære må det fram. Kanskje andre kjemper en liknende kamp, som skal lese dette. Venn, Jesus vil hjelpe deg ut, som han hjalp meg. Tvil ikke på det!

Finneys erfaring ble meg til stor hjelp i de dager. Jeg leste hans levnetsbeskrivelser sammen med Bibelen inntil det skrek inne i meg om hjelp. Flere ting dr. *A. B. Simpson* skrev i sitt blad hjalp meg meget. Men det forunderligste er at jeg visste alt dette før, og hadde preket det mangfoldige ganger. Og skjønt jeg hadde erfart så meget, så var det som nytt nå. Jeg måtte gjennomgå det linje for linje, ord for ord, og det ofte med gråt og intens bønn på mine kne, og ofte på mitt ansikt mot gulvet.

Så fikk jeg høre om *vekkelsen i Los Angeles* (den jeg skrev om). Jeg sendte straks et brev til venner der og forklarte min stilling så godt som det var mulig for meg. Men en kan jo aldri finne ord for det som er dypest inne i ens hjerte. På et møte hvor evangelist *I yal* (vi er blitt personlige venner) talte her hos Simpson, ba jeg dem be for meg at jeg måtte få hjertet fylt av Guds Ånd.

Men det jeg først trengte var å bli rensset i *Jesu blod*, så jeg kunne tro at jeg var rensset fra alle mine synder. Å, kjære venn! Er du kommet dit, da vet du at den kamp kan bli like stor, kanskje større enn da du første gang søkte Herren.

Søndag for åtte dager siden, etter lange kamper på kne, tok jeg Bibelen bort til vinduet og øynene mine falt på noe. (Men nå er det glemt, merkverdig nok.) Øyeblikkelig grep jeg *den fulle renselse i min dyrebare Frelses blod*. Jeg lo og gråt samtidig, lenge. Å, hvor lykkelig jeg ble! Jeg hadde visst holdt på en halv time på denne måten, da noen norske venner kom for å hilse på meg. De så visst hvor forgrått jeg var, og jeg måtte fortelle dem om Guds nåde mot min sjel.

Dette gikk til tirsdag. Da kom det brev fra *Los Angeles*. Jeg skal gjengi det. Det er et merkelig brev. Jeg leste det flere ganger, og deler av det stadig vekk. Vennene der borte framholder at når hjertet er rensset, så skal en ikke

stanse med det, men be Herren — (å, hvor det brenner i min sjel mens jeg skriver dette) — *at han vil fylle det rensede tempel med den samme åndsåp som på pinsedag*. Det visste jeg måtte gå an å oppnå. De tror der borte at *de samme tegn* kan følge dem som tror, *nå* som på pinsedag. Det har jeg også trodd; men hvor ofte har det ikke vært kamp mellom oss predikanter om det. Det var *bare for den tid da kristendommen skulle innføres*, ble det sagt.

Vi har pint våre sjeler nesten til døde *med vår vantro* og gitt kirken og verden *et halvt evangelium*. Det har vi gjort! Herren være lovet som viste meg dette.

De tror selvfølgelig ikke at alle får de samme gaver, men det viser seg at mange får forskjellige gaver som på pinsedag. Jeg fikk ikke tungemålgaven, men vil Herren det, så får jeg den også. Det gjelder bare å være hans villige og lydige redskap i alt.»

Som en kan se, hadde jeg ennå ikke lært å skjelne mellom den *umiddelbare tungetale* som ledsaget åndsåpen og *selve tungemålgaven*. I min skrivelse gjengir jeg så brevet i oversettelse som jeg mottok fra Los Angeles:

«Kjære bror i vår Herre Jesus Kristus!

Du hilses i hans navn. Ditt alvorlige brev rørte våre hjerter. Vi nedber den fulle pinsedåp over deg! Så du må bli bedre skikket for hans tjeneste enn du noensinne har vært. Gud står alltid ferdig til å gi — er rede nå — til å gi deg denne velsignede åndsåp så snart som du er ferdig til å motta den. Det må være en hel selvpoppivelse, og alt må forlates for Jesu skyld — alt må tapes av syne uten Gud, endog de ting vi har gjort, våre egne erfaringer, teorier, idéer, endog våre egne tanker, og vi må la Herren få sin egen dyrebare vilje i oss. Etterat du helt har hengitt deg og vet at Gud har renseditt hjerte, så bør du faste og bie på Herren. Hold deg i et mottagende forhold til ham — og hva det så enn går for seg i ditt legeme, så må du stadig tillate og be Herren om å ha sin egen vei med deg. Du behøver ikke å frykte når du er under blodet. «Den fullkomne kjærlighet driver frykten ut!» Iblant finner en herlig rystelse sted, og av og til vil språket til å begynne med ytre seg som når et barn begynner å snakke, men la Herren få alt — tunge, hender, føtter, hele legemet. Framstill det for ham som din fornuftige gudskyndelse! Når den Hellige Ånd trer inn, vil du vite det. For han vil også gjennomtrengte hele

ditt legeme. Vær lydige på alle områder. Vær intet — forat han må bli alt og i alt. Vi ville glede oss dersom Gud ville føre deg hit til Los Angeles. Mange er kommet langveisfra og er vendt tilbake med sitt underfulle pinserop: hal-leluja!

Vi sender prøveeksemplarer av vårt blad og vil glede oss over å få høre fra deg igjen. Jeg har bodd i Los Angeles i omlag 12 år og riktig mange av mine venner, som jeg har kjent i årrekker, får nå sin pinsedåp og er rede til å møte Jesus når han kommer. De arbeider som aldri før i sitt liv for å vinne sjeler, inntil den tid kommer da de går hjem til herligheten. Å, pris Gud evindeligg! Når vi har fått denne åndsdaap, er vi ganske forskjellig fra hva vi var før — og vil gjøre alt for ikke å miste den. Den bereder oss for bålet — eller hva det enn måtte komme!

Må Gud gi deg denne herlige åndsdaap snart. Det er vår inderlige bønn.

Fru I. May Throp.»²

Alt dette sto i min skrivelse til Byposten, og jeg bemerket mens jeg oversatte hennes brev: «Jeg måtte slutte med skrivingen og gå ned på møtet. Det brente i mitt bryst hele tiden. Det var *en nordmann* der på møtet som ofte gikk på møtene våre i 1. metodistmenighet i Christiania. Han kjente meg nesten ikke igjen, sa han, og da jeg vitnet, var det en annen klang — hal-leluja!»

Men la oss fortsette med skrivelsen til Byposten:

«*Nå er det skjedd!* Hvordan skal jeg kunne takke Herren for hans usigelige nåde mot min sjel. Jeg vil løfte frelsens beger og påkalle hans navn! Etter å ha mottatt ovenstående brev, bestemte jeg meg til at jeg *ville* ha den samme velsignelse som er omtalt i Ap. gj. 2 og som vennene i Los Angeles hadde fått. Jeg trengte det både for å leve for Gud og arbeide for ham. Men enda jeg *før* *renselsen hadde oppgitt alt*, så kom det ennå så mange minner opp fra mitt tidligere liv at jeg ble meget bedrøvet. Jeg trodde at Jesus hadde rensert mitt hjerte nå. Jeg holdt fast på ordet om troen i Ap. gj. 15, 9. De hjertebønner som steg opp hver dag inntil søndag kveld da jeg fikk vel-

² Det var dette brev som prof. Linderholm mente var apostolisk.

signelsen, var uten tvil en følge av Åndens mektige innflytelse over mitt sinn og hjerte.

Jeg skulle både her og der, men måtte oppgi nesten alle mine ærend ute i byen. Så fastet jeg også. La meg få lov til å si i denne forbindelse at det gjorde vi i Norge en gang, en flokk predikanter som kom sammen til *hellighetsmøte* som varte noen dager. Men selv om jeg den gang var overmåte sterkt opptatt av hellighetsspørsmålet, da vi kom sammen i Sarpsborg og fastet, så var det ikke det alvor med det slik som det ble denne gangen. Flere av predikantene talte nokså leflende om fastevesenet siden, og aldri har jeg fastet siden heller før nå. Jeg leste Guds ord om igjen. Å, hvilken hjelp det ble for meg i denne tiden her alene og innestengt med Gud i rommet mitt. Apostlene fastet, og de første kristne også uten tvil. Men det var visst ikke meningen, som noen har trodd, at legemet derved skulle svekkes. Å springe over et måltid mat iblant er sundt, selv i den engelske hær spiser de visst bare to solide måltider om dagen. Jeg fant da at å gå forbi et måltid iblant slett ikke skadet meg under denne bønnekampen. Fredag holdt jeg på hele dagen til kl. 1 om natten i bønn, og den neste dagen til kl. 11 om kvelden. Så kom søndagen. Jeg nevner ikke dette for å vekke den tanke hos noen at dette er absolutt nødvendig for alle. Det er mange i Los Angeles som får velsignelsen *på ett og samme møte*. De blir frelst, rensset og døpt i Ånden på samme møtet.

Men der sto jeg så lenge. *Håkonsborgen* var alt reist avsted, d. v. s. jeg sa til Herren (dette var før renselsen): «*Vil du at denne sak skal fremmes, så skjer det om mennesker og djevlr enn står imot, og vil du ikke at det skal lykkes for meg, så vil jeg det heller ikke. Jeg vil bare det du vil i denne sak.*» Og alene Herren vet hvilken hyrde som rullet bort fra mitt hjerte. Nå har jeg ingen bekymring for det mer, venner. Det får bli med det som Herren selv vill!

Og så alt det andre som gikk med det samme. Jeg tenkte meg muligheten av at de der hjemme og andre steder ville *forfølge meg* hvis jeg framholdt det fulle evangelium på denne måten. Jeg har aldri vært redd det før, så langt jeg forsto det. Men å, all denne søken etter egen ære som ubevisst trenger inn i sjelen og blander seg inn i de helligste tjenester! *Nå får de si hva de vil!*» Alt ble ofret og lagt på alteret: berømmelse (hvis det var noen, så var

det ganske ufortjent), ære, energi, tid, mulige evner, venner, alle mine kjære (jeg tok dem med smerte én for én og la dem igjen, men denne gang *helt* på Herrens alter), hva jeg var, hva jeg kunne bli, mine planer (og de har vært mange, det er visst), min lengsler, min framtid. Gud kunne sende meg hvor han ville: til den minste menighet i landet eller til den største, til China, Afrika, Island, hvor som helst. Han kunne la meg fortsette med det arbeid jeg hadde, eller sende meg rundt omkring i Norge, eller rundt omkring i verden, jeg var hans med alt — og det dyreste, det siste jeg slapp helt, mitt eget liv, det fikk han også. Jeg har sagt i senere år at jeg ikke frykter døden, men jeg ville gjerne leve for mine og for kirken, for sjelers frelse til jeg ikke orket mer. Nå måtte jeg si: Jesus, vil du jeg skal dø nå, så gjør hva du vil. — En stund satte Satan inn på meg, men jeg ropte til Gud og sa at selv om jeg ble sendt til helvete, så vil jeg klynge meg til Jesu forsoning. Men da ble det så klart at helvete ikke passet for meg. Jeg var hans, min Frelses, evige eien-dom! —

Alt dette gjennomgikk jeg før Herren rensket mitt hjerte. Og siden, da jeg søkte Åndens dåp, gikk jeg over terrenget igjen, men var trygg i min ånd, *for saken var ordnet*. Men dypt, dypt ned kom jeg. Knust og skrikende om hjelp. Iblant sa jeg: Jesus, fortell mor og far og Sussie og de andre der hjemme hva jeg holder på med nå. Og han gjorde det sikkert. Himlen var vitne til min kamp. Det var Guds Ånd som kjempet for å få den fulle seier i min sjel og mitt liv.

Lørdag kveld gikk jeg nedover til et av møtene. En predikant fra Wales talte nettopp da, og jeg ble på møtet, for jeg følte at det var en hilsen fra Gud til meg. Han talte om *den Hellige Ånd*, og var fylt og gjennomtrengt av ham selv. Jeg gikk ikke fram med de andre til forbønn om velsignelse, men la meg på mine kne og ventet der hvor jeg var. Jeg hvilte godt om natten, og søndag deltok jeg i en nattverdgdustjeneste i det lille kapellet her. Pastor Wilson forrettet. Han var prest i den episkopale kirke (samme kirke som den engelske statskirke), men ble frelst visstnok på en merkverdig måte gjennom Frelsesarméen. Han bruker fremdeles sin prestedrakt når han forretter. Her i Alliancen er nemlig alle samfunn representert. Organisten var en kvinne i Frelsesarméen med full uniform på, og det var andre predikanter til stede, foruten jeg selv. Bak alteret på veggen sto inskripsjonen: *Jesus alene*. Og således smeltet vi sammen i *ham*. Etter nattverden gikk jeg opp på rommet

mitt og låste meg inne hele dagen, gikk ikke ned til middag eller lunsj. Nå forsto jeg at *den store krise i mitt liv var inntrådt*. Fikk jeg ikke velsignelsen nå, så fikk jeg den kanskje aldri. Men da skrek det i meg: Ja, vil ikke Gud forbarme seg over meg, så skal jeg holde ved, selv om jeg må kjempe i egen kraft. Men dette siste ble så håpløst, så håpløst, slik som det alltid er for dem som kjemper i egen kraft mangen gang uten å vite det.

Søndag hadde jeg flere ganger følt en forunderlig varme brenne i brystet, men den ble borte igjen. Denne søndag gråt jeg lenge og stønnet under byrden.

Søndag kveld henimot kl. 5 begynte jeg å gråte igjen og ilden kom atter i mitt bryst. Jeg skjulte ansiktet i et håndklær for ikke å forstyrre dem ved siden av. Men det varte ikke lenge før jeg skrek så høyt at de kunne visstnok ha hørt meg lang vei, var det ikke for larmen på gaten. Jeg var en stund badet i svette. Jeg kunde ikke hjelpe meg selv, og ble grepet av Guds makt i hele mitt vesen. Det for som en brusende strøm gjennom hele mitt legeme også. Men så husket jeg rådet i brevet om kampen endog i legemet. Jeg var forresten ikke redd. Jeg var jo villig til å dø. Men for å forvise meg om at dette var Guds Ånd, la jeg hånden på pulsen. Den slo jevnt som alminnelig. Jeg drakk et glass vann mens stormen gikk på. Så fikk jeg tak i evangelist br. *Lyal*, men kunne nesten ikke si noe da han kom inn. Da skalv hele legemet igjennom under det svære Åndens arbeid.

Noen vil vel tro at jeg var overanstrengt etter den lange kamp. Nei, jeg hadde jo hvilt i flere uker uten å arbeide med møter. Jeg følte meg sterkere i legemet enn ellers. Br. *Lyal* visste nok ikke hva han skulle tro da han kom inn og så meg utstrakt over en stol på gulvet. Han ville begynne å be til Herren for meg, men jeg avbrøt ham: *dette er Herren!* «Ja, men bror, du vet at djevelen setter inn på folk iblant,» uttalte han. «Djevelen er overvunnet før dette, min bror,» svarte jeg gråtkvalt, men seierssikker, «*dette er Guds Ånd!*» —

Jeg hadde bedt Herren gi meg åndsåpén så jeg *til alle tider* var sikker på at det ikke var menneskelige følelser eller menneskeverk, men *overmenneskelige krefter* som rørte seg i meg og gjennomtrengte hele legemet, sjelen og sinnet. Nå har jeg erfaring for det. Guds Ånd lå over meg og gikk gjennom hele mitt vesen. Br. *Lyal* hjalp meg opp og ba meg ligge en stund på sengen.

Der holdt det på like mektig. Så gikk han ned. Da han en stund etter kom tilbake, hadde han dr. teol. *March*, en av dr. *A. B. Simpsons* medarbeidere, med seg. Men da satt jeg på en stol og hele sjelen var fylt av Guds forunderlige fred. De ble så glade da de så meg. Vi samtalte og takket Gud sammen, og jeg gikk ned og spiste middag (middag er kl. 6 her). Deretter gikk jeg inn på møtet. Guds hellige ild brente stadig i brystet. Jeg var den lykkeligste mann i verden, syntes jeg. Alt var nytt — *alt!* De to menn jeg samtalte med gikk straks fram til forbønn og overga seg til Gud. Den ene var en ung svenske. Da jeg så fortalte hva Gud hadde gjort for min sjel, ble det et uendelig jublende liv. Å, hvilken seier Gud ga meg! Jeg kunne ikke sove på lenge den natten. Ånden talte og ba og jublet inne i meg. Den følgende dag, i går altså, skulle jeg møte biskop *Burt* på kontoret. Over alt hvor jeg kom, måtte jeg fortelle folk hva Gud hadde gjort, og spurte dem om de var frelst eller døpt i Ånden. Biskoper, predikanter og folk i flere livsstillinger. Det var predikantmøte på hovedkontoret der den dagen. Å tenk, øyeblikkelig var de etter meg for at jeg skulle holde møter, før jeg hadde fortalt dem om velsignelsen. Som sagt hadde de ikke bedt meg på lenge. Det ble sagt: «Det sitter en journalist og venter på Dem, en referent for et av de større blad.» «Hva vil han?» — «De har jo bedt om å få tale med ham?» — «Nei, De tar aldeles feil,» svarte jeg smilende, «jeg har ikke bedt om å få tale med noen referent.» Men der sto han, en stor, tykk mann. Han hadde forresten hørt mitt foredrag om Norge for en tid tilbake. «Ja, vil De rapportere noe, så fortell at Herren døpte min sjel i går i den Hellige Ånd.» (Jeg trodde virkelig den gang at jeg hadde fått en *full* åndsdaap.) Han ville vite mer, og jeg ga ham et budskap fra Jesus samtidig.

Mitt møte med biskop *Burt* var velsignet. Jeg hadde gitt ham en skriftlig rapport siden han kom onsdag om alt jeg hadde utført, hvordan stillingen sto, og nå kunne jeg også fortelle ham om denne herlige salvelse av Guds Ånd. Tenk, han hadde gjennomgått en lignende erfarnig. Hans store plan var, som vi vet, opprettelsen av en *unionsskole* for hele Europa. Og nå sto han overfor en mur og kunne ikke komme noen vei, men måtte bøye seg for Herrens vilje.

«Ja, nå har jeg pakket kofferten for å reise hjem med *Coronia* i morgen,» sa jeg. — «Nei,» svarte han, «du må bli her til desember. Arbeid slik som du har gjort, og reis så hjem til jul. Kan hende Herren ennå har en vei. Særlig gjelder

det kollekten i desember. Du har gjort hva du har kunnet, men du må bie på Herrens time.»

Var det ikke merkverdig, venner! at Herren hadde beredt mitt hjerte for dette møte med biskopen. Jeg følte nå at det var Herrens vilje at jeg skulle bli, og skjønt jeg ikke hadde noen bekymring for utfallet, hvordan det enn ville bli, så vil jeg arbeide fram som Herren leder meg til desember. Jeg tror sikkert at det blir vekkelser på de steder jeg nå er bedt om å komme. Hal-leluja!

Biskop *Burt* mente at planen om en kollekt i desember var utmerket. Han ville føre det fram på bispemøtet («15 biskoper har allerede lovet meg å støtte den») og på misjonsmøtet når det trer sammen. Så tar vi den saken med ro. Vi stoler på Herren og tror på hva han vil!

Nå hadde jeg håpet snart å se de kjære der hjemme (om 14 dager); men må Herren selv være med dem og dere alle, som han nå i sin nåde er med meg. *Dette er bare begynnelsen* til hans velsignede gjerning! Denne ild vil gripe om seg, ære være hans navn! Hvor mange jeg talte til på gaten og ellers, vet jeg ikke. Ingen var fornærmet. Alle jeg talte til var menn. Jeg følte mitt hjerte ble varmt, og jeg måtte stanse og tale med dem. Jeg har talt med folk på gater og streder før og har hatt en lidenskap for sjeler. Men å, hvor helt annerledes jeg har det nå. Jeg våknet i natt ved tretiden, og da begynte Ånden å be inne i meg for alle dem jeg talte med i går. Jeg gråt av glede ved tanken på Jesu nåde og elsket disse folk som jeg aldri i mitt liv hadde sett før.

I går traff jeg en amerikansk predikant som så meg på møtene i sommer. Han ble så glad da han hørte om alt dette. «*Du ser ti år yngre ut,*» sa han, «*og har fått av den salvelse som forblir.*» Og det vil den, så sant jeg stadig hviler i Jesus alene. Be for meg, venner, at det må skje og at *Guds ild må falle på alle hans tjenere, hele hans menighet på jorden, og over kjære, gamle Norge!*

På møtet i går kveld kom min søster inn. Jeg får så sjelden se henne. Hun var på gjennomreise og jublet og gråt av glede da hun fikk høre alt dette og se meg. Da jeg traff pastor *Trelstad* i går, sa jeg: «Det er ikke den gamle Barratt du ser lenger, bror.» Og jeg fortalte ham så hva Gud hadde gjort for min sjel.

Mens jeg kjempet, før kraften kom, tenkte jeg på enkelte hjemme i Norge som kanskje mangen gang var blitt harm på meg idet jeg stormet fram for å få mitt igjennom, og jeg bestemte meg for at jeg ville be dem alle om tilgivelse straks jeg kom hjem. Jeg har vært hastig, pågående og hadde en ubendig vilje, så jeg syntes jeg kunne trosse den onde selv, men Gud vet hvor dum jeg var. Og jeg vet at når jeg ber om dette, så tilgir de meg alle sammen. Innerst inne i hjertet mitt var jeg ærlig og mente det bra, men det framfusende sinn, som iblant ble temmet og undertvunget, men som igjen brøt fram, det har kanskje såret mange. Jeg trodde nå at jeg snart skulle få se dere igjen og be personlig om tilgivelse, men nå får dere gi meg den likevel. Jeg gråter og ber mens jeg skriver dette. Må Herren være oss alle nådig!

«Jesus, Jesus, Jesus sikter
alt mitt hjertes ønske til,
og seg herved sterkt forplikter
at *jeg vil hva Jesus vil*;
hjertet i meg glad og still
roper: *Herre, som du vil!*»

Herren være med dere alle!»

T. B. Barratt.

DE UMIDDELBARE FØLGER

DET var det lange brevet mitt som sto i Byposten. Slik lyder beretningen om *den første mektige utgytelse* over min sjel 7. oktober 1906. «Dagene som gikk etter denne velsignede salvelse av Ånden, var som en stadig åpenbaring av Guds kjærlighet til meg, slik som jeg aldri hadde sett eller følt det tidligere. Det var en stadig fred inne i meg. Av og til var den Hellige Ånd som en *ild* i meg, som minnet meg om den iboende Kristus og hans grenseløse kjærlighet. Jeg visste at Kristus hadde tatt bolig i mitt hjertes tempel. Mitt største begjær er nå å herliggjøre hans hellige navn. Alle andre opplevelser er blitt overskygget av denne store åpenbaring av Guds kraft i mitt hjerte. *Mitt beger flyter over!*»

Slik skrev jeg i dagboken 12. oktober.

Det blir umulig for meg å anføre alt det som står i dagboken. Jeg kan bare ta et utdrag av den. Til å begynne med ble mine spørsmål og samtaler mottatt ganske velvillig på gater og streder. Men det var også dem som syntes mindre godt om dem.

«Jeg gikk en dag bort til en gruppe unge menn på et gatehjørne. Noen gjorde narr. Men jeg tror at mitt budskap ble respektert likevel. En del jødiske kjørere opptok det på en behagelig måte. Den ene var tilbøyelig til å spøke, men kameraten hans irettesatte ham. Jeg spurte en ung mann som sto ved en kiosk om han var en kristen. «Nei», svarte han, «og jeg har ikke tenkt å bli det.» Han var jøde. «Kjenner De jødernes Gud personlig?» — «Nei.» — «Min Kristus vil åpenbare ham for Dem,» svarte jeg. Han sto meget tankefull da jeg forlot ham. Jeg møtte en katolsk prest på sporvognen. Det lot til at han var meget interessert i min beretning. «Er De katolsk prest?» spurte jeg. «Ja,» svarte han, idet han rakte fram hånden sin, om noe tilbakeholdent, for å hilse på meg. «Jeg er en protestantisk pastor,» sa jeg, «og fikk en veldig velsignelse sist søndag kveld.» — «Hvordan det?» — «Herren døpte min sjel i den Hellige Ånd, og siden har jeg vært så velsignet og glad. Det bobler over så jeg er nødt til å fortelle alle som elsker Herren om det.» Vi hadde en lengere samtale. Han hadde nettopp begynt å lese i bønneboken sin, da jeg byttet plass og satte meg ved siden av ham.

Jeg gikk forbi en velkledd herre på gaten. Mitt hjerte kom i brann og jeg visste at jeg måtte tale til ham. «Goddag, min herre! Vil De tillate meg å stille Dem et spørsmål? — Er De en kristen?» — «Ja,» svarte han. Jeg fortalte ham min fortelling, og vi spaserte sammen et langt stykke nedover gaten. Han var en av de ledende menn i en «Reformert kirke».

Unge forretningsmenn er blitt så interessert i å lytte til min fortelling. Jeg møtte to prektige unge menn på Broadway, en kveld og kunne ikke komme forbi dem. «Unnskyld meg, mine herrer, elsker dere Herren?» De så på hverandre og dernest på meg og svarte ikke på en stund. Den høyeste av dem vendte så blikket mot himmelen, men den andre spurte: «Hva mener De?» Det var min anledning til å gi dem et kort budskap. Jeg har møtt flere katolikker. Og deres svar er meget interessante. En stor, tykk mann som røykte, holdt fast på det punkt at det en hadde vært i guttedager, det bør en alltid forbli. Han var katolikk. Jeg hadde en god samtale med ham. Da jeg gikk forbi en stall litt lenger nede i gaten, så jeg flere menn stå der. Jeg gikk forbi, men jeg måtte vende tilbake, og som en innledning spurte jeg om de hadde lyst til å ha et blad, idet jeg rakte den vesentligste person et eksemplar av «The Christian Advocate». De var meget høflige. Den ene av dem var dansk og litt beruset, stakkars mann. Da han hørte at jeg var fra Christiania, fortalte han at han hadde vært der. Det var på den måten jeg fikk vite at han var dansk, og så talte jeg til ham på norsk.

Da jeg besøkte det første møte av det evangeliske stevnet som ble holdt for predikantene i New York East og New-ark-konferansene, følte jeg at Gud ville jeg skulle tale til denne skaren.

Men hvordan kunne det skje? Programmet var allerede bestemt, og disse programmer utelukker ofte den Hellige Ånd fra kirken. Det er så mange store menn som skal komme til at den Hellige Ånd ikke får anledning. Idet biskop *Fowler* prekte, ble jeg noe lettet ved å si *amen* innimellom, men mot slutningen følte jeg som om jeg kunne ha besvimt under trykket av Guds Ånd, som ville at jeg skulle reise meg og tale. Jeg husker hvordan jeg tidligere ville ha følt meg engstelig og skjelvende ved tanken på å stå fram for en så stor skare av amerikanske predikanter, men nå hadde Herren fylt meg med et budskap av en spesiell art. Dr. *Henderson* skulle tale etter biskopen; men

før han fikk anledning til det, sto jeg opp og ropte: «Biskop — dr. Henderson, vil De gi meg en anledning til å tale? — hvis ikke sprenges hjertet mitt.»

Jeg stilte meg da foran dem og fortalte dem om Guds underbare nåde. Det var bare Guds Ånd som kunne gi meg frimodighet til å gjøre det, og jeg forstår at budskapet gjorde et kraftig inntrykk og slo igjennom. En predikant sa at det var grunntonen i møtene. Jeg vet ikke, men jeg hadde lettet mitt hjerte og priste Gud for anledningen og den nåde som ble vist meg.

Kjære, gamle biskop *Andrews* talte så skjønt til meg etter møtet og biskop *Fowler* likeså. Han sa: «Nå vil du vel bli her, skulle jeg mene.» Han siktet til min bestemmelse om å reise hjem. Han takket Gud for meg, priset være Herren. Etter dr. *Hendersons* tale innbød han alle pastorene til å samle seg om alterringen. Det var en stor skare, så den ble snart fylt, så vel som benkene rundt alterringen. Jeg kunne med en gang begynne å takke Gud for hans nåde mot meg, og brødrene fortsatte i bønn. Jeg kastet mine armer om en av brødrene som var nærmest og uttalte hvor salig det var. «Pris ham!» svarte han. «Ja, det gjør jeg. Min sjel er oppfylt av det!» Jeg bøyd meg ned til gulvet like ved siden av den rike herr —, som hadde gitt meg hundre dollars lørdagen i forveien til Håkonsborgen. Det var han som hadde åpnet møtet. Jeg grep hans hender på slutten og det lot til at han var sterkt påvirket. På en eller annen måte så var isen brutt, og det var neppe noen i hele skaren som ikke gikk omkring og hilste på alle de kunne få tak i i kirken. I metodistenes bokhandel antar jeg at alle vet om dette nå. I butikkene og på sporvognene virket Gud gjennom dette fattige rør. To ganger har jeg vært drevet til å rope ut en innbydelse til Kristus i sporvognen. Det er et nytt liv, en velsignelsens kilde i min sjel!

Av og til om natten er jeg blitt vekket ved at den Hellige Ånd har stønnet og bedt gjennom meg for dem som jeg har talt til, og jeg tror at de vil bli frelst. På møtene i dag gråt jeg som et barn da en sang som skildrer den åndsdopte sjels herlige seier ble sunget av en mann og hans hustru. Sangen beskrev hele min kamp og seier.

Da jeg kom fra det første møtet som jeg nå har skildret, hørte jeg at en ung mann kom gående raskt etter meg. Jeg stanset og spurte ham om han var en kristen. «Nei,» svarte han. Så gikk vi sammen ned til høybanen, og der forlot han meg. På plattformen der spurte jeg en politimann om han var en kristen.

Jeg ga ham et budskap og trådte inn i sporvognen som nettopp var kommet. Men da han skulle samme vei, kom han også inn og tok plass ved siden av meg, og vi snakket sammen. Han var irlender. Da jeg forlot høybanen, traff jeg to herrer og ga dem et budskap. På denne måten har Guds Ånd holdt på gjennom meg. *Det var dette slags arbeid jeg syntes aller minst om å gjøre.*

Da jeg gikk ned på White Star Lines brygge for å se kjære br. *Lyal* reise, ble den gamle mannen i billettluken på høybanepattformen svært interessert i meg. Han lot meg få sin plass mens vi ventet på vognen. Han var slakter av profesjon. Men det var gått dårlig med ham, så nå hadde han overtatt denne jobben. Gud lot ham få et budskap. I sporvognen fikk jeg konduktøren til å sitte ved siden av meg, og jeg ga ham et budskap. Da han reiste seg ved første stasjon, tok en annen mann plassen hans. Han så svært barsk ut, men jeg rettet spørsmålet direkte til ham: «Er De en kristen, min herre?» Han mottok budskapet meget vennlig. Jeg ga ham visittkortet mitt og han ønsket å vite hvor jeg skulle preke, for da ville han komme og høre på.

Slik har det gått. Herlige liv!

Jeg har talt til folk før. Det var mange som syntes at jeg gjorde altfor meget av det da. Det var i sannhet et meget dypt begjær i mitt hjerte etter å bringe folk en velsignelse. Men nå trenger det fram som en følge av en dyp forvisning og en kjærlighetskilde av langt dypere virkning. Halleluja! Priset være Gud! Herren ga meg et helt misjonsarbeid på *gatene* i New York. Flere av disse tilfelle var meget merkelige.

En mann jeg talte til var *russisk jøde*. Han var en bitter motstander av de kristne. Men den måte Gud hjalp meg å tale til ham på, overvant ham ofte. Han bekjente at hvis de kristne hadde levd således som Jesus lærte, da ville nok det være det rette. Jeg hadde nemlig sagt til ham at Jesus lærte at vi skulle behandle alle mennesker som vi selv ønsket å bli behandlet. «Hvis Jesus var Messias,» sa han, «da burde han ha gjort sitt arbeid bedre, og vunnet seire for sitt folk for lenge siden. Å tale til meg om kristendommen nå, det er en skam overfor den lampen der.» Han pekte på den elektriske lampen på gatehjørnet. Jeg sa at jeg elsket hans gamle testamente like meget som han. «Men si meg nå, har dere jøder alltid lydt den Gud dere tilber, og lever De etter hans bud? Er Gud å klandre fordi dere ikke gjør det?» Han ble stille. Jeg fortsatte: «Da har De ingen rett til å anklage Kristus fordi alle

de kristne som nevner hans navn ikke vandrer i hans fotspor. Det lys Kristus bringer,» sa jeg, idet jeg pekte på den samme lampen, «overgår hvert lys i denne verden. *Han alene* åpenbarer Gud for Deres hjerte.» I samtalens løp sa han: «En del kristne er slik,» så laget han en stor mave med sine to hender. «Hvis de bare ser at et ansikt bærer et jødisk preg i Russland så vil de drepe en hvis de kan.» Jeg måtte innrømme at den store maven er nok altfor meget et sant symbol på dem som bærer kristennavnet.

En ung mann sto rett overfor en stor butikk. Idet jeg gikk forbi, spurte jeg ham om han var en kristen. Han tok sigaren ut av munnen og sa: «Nei, og jeg ønsker ikke å bli det.» — «Hvorfor ikke?» spurte jeg, og så begynte samtalen. Han bannet omtrent hele tiden. Jeg bønnfalt ham inderlig: «Å, tal ikke på den måten, venn! Dette er Guds kall til Dem.» «Nå vel, det avgjør saken,» svarte han, «jeg går til helvete.» Han ba meg flere ganger å gå til helvete. Jeg fortalte ham at jeg ikke skulle dit. Så sa han at det var det samme hvor *jeg* ville hen, *han* skulle dit. Det siste ord han talte til meg var: «*Gå til helvete!*» Men likevel følte jeg at det ord jeg hadde talt til ham hadde truffet ham, og han vil, håper jeg, bli frelst.

En herre som sto på fortauet og leste på en stor plakat på Broadway, snakket jeg til. Det sto en mengde menn der og stirret på resultatene av en baseball-kamp. Jeg sa til ham: «Jeg håper at den dag vil komme da folk blir like villige til å stå og se tallet på de sjeler som blir rapportert som frelst. Den dagen kommer sikkert.» Han smilte, ga sitt bifall og vendte om for å gå sin vei; men stanset da jeg spurte ham om han var en kristen. «Ja,» svarte han, men han hadde ikke hjertet i dette svaret, så jeg måtte gi ham et budskap.

En av dem jeg talte til, viste seg å være en tysker. Hans barn gikk på søndagsskole, og han hadde tidligere hatt med disse religiøse saker å gjøre, men nå hadde han det så travelt at han hadde overlatt det til sine barn. Vi gikk sammen et godt stykke, og han takket meg da vi skiltes. Jeg mottok i går et hyggelig brev fra pastor *Seymour*, Los Angeles. Men nå er seieren vunnet, halleluja. Amen! Gud utdyper sitt verk mer og mer.»

Dette ble skrevet i oktober, og jeg *visste ikke dengang* at Gud hadde en ennå større velsignelse i vente for meg, *nemlig den fulle dåp i den Hellige Ånd og ild.*

Søndag 14. oktober: «Jeg overvar misjonsmøtet i Tabernaklet om formiddagen hvor dr. *Adna Simpson* prekte, og misjonskollekt ble tatt opp. Sammen med kollekten om kvelden kom det inn over 70 000 dollar. Jeg anser dr. A. B. *Simpson* for å være en av de største predikanter i vår tid.

Om kvelden prekte jeg i dr. *Byrts* kirke i Brooklyn. Han førte meg til Epworth-ligamøtet (ungdomsmøtet) først, hvor jeg deltok. Vi ble forbauset over at det var så mange til stede ved det møtet, og likeså ved gudstjenesten i kirken. Jeg tror Gud velsignet sitt ord for mange. Alterringen ble fylt ved møtets avslutning av menighetens ledende menn og medlemmer som søkte åndsåpen.»

Mandag 15. oktober: «Jeg hadde en god dag i går. Akkurat på det samme sted hvor Jesus møtte min sjel søndagen forut og omtrent på samme klokkeslett. Ære være hans navn!»

Arbeidet på gatene fortsetter. Iblant er det mange gripende scener. Jeg har ikke så lite skrivearbeide, særlig brevskrivning, og jeg forteller om Guds herlige gjerninger og hvor viktig det er å bli fylt med Guds Ånd. Herren har hjulpet meg ut av mange finansielle vanskeligheter også.

Dagen, etter min opplevelse ba dr. *Neff* meg å holde vekkelsesmøter i Degroot metodistkirke, Newark. Jeg lovt uten videre å gjøre det. Senere reflekterte jeg nærmere over svaret. Jeg skrev til ham og framholdt som en betingelse at de ledende menn og medlemmer ville søke et rent hjerte og den Hellige Ånds dåp og ikke se hen til meg, men til den Hellige Ånd som vekkelsespredikanten. At jeg ikke kunne komme med mindre det skjedde på disse betingelser, og hvis en vekkelse av den slags skulle bryte ut, da kunne de vente de medfølgende tegn og at *møtene ville vare hele dagen*. Da ville også en vekkelse i verden bli det naturlige resultat. Jeg mottok brev fra pastor *Neff* hvor han uttalte at han ikke trodde det ville være heldig å holde *hellighetsmøter*. De var vant til denslags i Amerika, så det var ikke noe nytt for dem. Og han var sikker på at forsamlingen ikke ville støtte meg i et slikt foretagende. Han ønsket at jeg skulle preke Jesus Kristus som Frelser og appellere til *de uomvendte*. Men jeg svarte ham at det ville jeg nok gjøre, men hvis ikke *menighetens ledere* ville bøye seg for Gud og være villig til det, så ville det ikke bli noen vekkelse i menigheten. Jeg ba ham å lese min skrivelse for styret da jeg ikke ønsket å opptre noe sted heretter hvor styret ikke

var enig i denne framgangsmåten. Jeg ville ikke engang føle meg hjemme hos dem hvis de ikke var det.

Det ble ikke noe av møtene der.»

Torsdag 18. oktober: «Jeg kom virkelig i et knipetak i går. Alle mine innsamlinger var ebbet ut. Min hustru hadde mottatt hva hun skulle ha som vanlig, så det var i orden, og alle mine personlige utgifter var møtt, unntatt leien for siste uke her på hotellet. Jeg hadde utbetalt den siste cent jeg hadde, så jeg hadde ikke til porto engang. På kontoret ville ikke dr. *Leonard* utbetale noe i forskudd, skjønt jeg fortalte dem at jeg var lovet 50 dollar av dr. *Hall* i Forest City. Det er det største lavvann jeg har hatt hittil. Og tanken kom på ny: Hvorfor ikke reise hjem til Norge? Mens jeg ba, slo det ned i meg at jeg skulle se etter i den gamle lommeboken min og riktig nok, der fant jeg en dollarseddel. Det var tilstrekkelig til å hjelpe meg å sende brevene mine og reise til Brooklyn til et stevne for de norske predikanter der. Så bestemte jeg meg for å se hva Herren ville gjøre. Jeg hadde bare å fortsette her i Amerika *fordi biskopen hadde påbudt meg å gjøre det.*»

Fredag 19. oktober: «På stevnet for de norske predikanter i Brooklyn fortalte jeg mine opplevelser i de siste 14 dager, og mange ble velsignet. Halleluja! Å, hvilket herlig liv dette er! Min nye sang som jeg oversatte til norsk: *Jeg har nået Sions sollyse høye osv.*, sang jeg, og den ble hjertelig mottatt av forsamlingen som stemte med i koret. Da br. *Hanson* ga innbydelsen, ble alterringen snart fylt av kristne som ba om åndsåpen, og syndere som søkte frelse. Det vil nok ta for stor plass å gå i detaljer. Mange vil finne skildringen i mine dagbøker.

Biskop *Wincent* sendte meg noen meget interessante brev etterat han hadde mottatt en skildring av opplevelsen min. *Han trodde at jeg allerede var fylt av Ånden* tidligere. Jeg framholdt så tydelig som mulig det bestemte verk som den Hellige Ånd hadde utrettet *nå*. Han skrev mange nydelige ord, men jeg påsto like fullt at jeg virkelig hadde mottatt en avgjort opplevelse som jeg *tidligere ikke* hadde opplevd.

Jeg var ikke klar med hensyn til Åndens gaver. Jeg ventet ikke *tungene* som et bestemt *bevis* for pinsevelsignelsen. Men vennene i Los Angeles skrev og

sa at jeg måtte trenge meg fram og motta tungene. Som svar på dette skrev jeg: «Jeg er villig å være hva som helst for min dyrebare Frelser!»

23. oktober: «Jeg søker tungemålgaven og andre tegn på pinsekraften som Gud i sin nåde vil skjenke meg.»

24. oktober: «Har bedt hele dagen. Inntok ingen lunsj, men søkte gavene intenst. Fornyet mine løfter, ba og priste Gud. Innvidde meg på nytt, skjønt jeg ikke visste om noen spesiell hindring — alt tilhører Jesus! Jeg har studert saken om igjen og har følt ilden brenne ofte, men venter en *fornyelse av Ånden* i forbindelse med tungemålgaven og andre gaver som Herren måtte sende.

Det forbauser meg at jeg må vente så lenge, tilsynelatende forgjeves. Men Gud har naturligvis sin mening med det. Å, måtte denne besegling av pinsekraften snart bli gitt meg!»

25. oktober: «Jeg har hvilt godt og nyter fullkommen fred. Jeg vet det var en stor utgytelse av Ånden jeg mottok den 7. oktober, men jeg ønsker det *fullbrakte verk*. På en måte blir det *aldri fullbrakt på jorden*, men pinsevitnesbyrdet eller beseglingen på denne kraft (tungene) og ennå mer kraft ønskes. Når jeg ser tilbake på mitt liv og idet jeg i mine tanker minnes hva Kristus har gjort og fremdeles gjør for meg, da kan jeg bare prise ham. Tenk: *det er i dag ett år siden* jeg første gang så Amerika. Det har vært et merkelig år. Klokken 1.30: Jeg søker fremdeles gaven, men hvilken herlig stund jeg hadde med Herren i morges. Han var selv til stede her. Den hellige ild brente i min sjel og fylte meg med glede som et beger som flyter over. Glade halleluja-rop brøt fram. Priset være hans navn!»

«Jeg hørte *Gipsy Smith* i går kveld i Grace metodistkirke. Det var et meget åndelig møte, og Gud ga ham stor kraft. Jeg hørte ham en gang for lenge siden i Hull, England, da han holdt sitt berømte foredrag: «Fra sigøynertelt til plattform». Han kjente meg igjen da jeg hilste på ham.»

«Jeg tok ikke imot tungene i går, og ennå i dag har jeg ikke tatt imot dem, men Gud velsigner meg på en herlig måte!»

«Jeg har skrevet til Los Angeles for å få svar på flere spørsmål. I tidligere brev fortalte de meg om *forfølgelser, endog fra, metodister*, men de minnet meg om at den Hellige Ånd kan bare fylle oss *helt* når vi er *ferdig med oss selv*. Jeg har fremdeles disse brevene. De gleder seg over å høre om min opplevelse. La meg her anføre noen linjer fra et brev:

«Idet jeg leste ditt brev kunne jeg føle at Ånden beveget meg og gjennomstrømmet meg med glede og bar vitnesbyrd om det store arbeid som er utført i ditt hjerte. Må Herren bevare deg i denne nådens tilstand og dype ydmykhet som du nå fryder deg over. Jeg omtalte din opplevelse på møtet i går og det var stor glede i forsamlingen. *Tungene skulle følge åndsåpen*. Hvis du var forblitt under kraften til Herren hadde *fullført* sitt verk, *så ville du sikkert ha talt i tunger*. Ikke for å bruke dem på misjonsmarken, men som *et bevis for deg på at pinsekraften er kommet*, slik som det skjedde hos Kornelius og i Efesus. Noen kan gå flere dager etter åndsåpen før de taler i tunger, men hvis du ikke taler i tunger, så har det alltid en tendens *til å ebbe ut*. Det blir en anledning for djevelen til å friste deg. Når vi søker etter en bibelsk erfaring, *da kan vi likeså gjerne gå hele veien med Jesus og oppfylle alle betingelser*. Det er mange her som har tatt det standpunkt at *tungene ikke er nødvendig*, og etterat de har fått en mektig utgytelse av Ånden, så har de ment at de har fått sin fulle pinsedåp. Men deres kraft var begrenset og nesten alle har sett at de har tatt feil og har biet på Herren *til de talte i tunger*. Må Herren velsigne og bruke deg!»

Jeg mottok også et brev datert 2. november:

«Ditt brev datert 26. oktober er kommet. Det gleder oss å høre at Gud utretter så meget for deg. Satan er ikke omvendt, og det er fremdeles hans gjerning å forville Guds folk. Han er meget klok og lur og bruker mange knep som hverken du eller jeg har kjennskap til. Du må holde dine øyne festet på Jesus. Og tvil ikke på at *Gud* har begynt et verk som han er *i stand til og villig til å fullføre*. Gud har mange lekser i ydmykhet og tålmodighet å lære oss ved å holde tilbake gaver og velsignelser som vi synes alltid burde være for hånden. Jo mere inderlig vi søker gaven fra Gud, og jo mere vi ofrer for å motta den, jo større pris vil vi sette på den når vi har fått den.»

Disse brev hadde stor innflytelse på mitt sinn. Jeg forsto at det var *en mangel i mitt erfaringsliv*, men visste at Gud var villig til å tilfredsstille alle mine behov.

Når jeg ser tilbake på disse bønnedagene og denne alvorlige søken innfor Herren, så forstår jeg at den Hellige Ånd lærte meg store sannheter litt etter litt. *Men jeg hadde ikke mottatt noen undervisning tidligere med hensyn til tungene som et spesielt bevis, for åndsdåpen* i de kretser hvor jeg hittil hadde vært.

Mandag 12. november: «*Hele dagen med Gud*, lørdag og gjennom natten til kl. 2. Og det var som om Jesus var til stede i det lille rommet sammen med meg. Det var han også, og jeg hadde samfunn med ham åsyn til åsyn. Igår hørte jeg biskop *Burt* preke i metodistkirken. Biskopens emne var: «Komme ditt rike!» Jeg ble oppfordret til å be. Jeg hadde talt der tidligere og vennene var glad over å se meg og hilse på meg igjen. Jeg spiste middag sammen med biskopen hos Mr. *Cornell*. Han ga meg et utkast til en appell til menighetene, som skulle inn i bladene *angående kollekten i desember* (Norgesdagen). Vi ble enige om at jeg skulle bli her til vi fikk se resultatene, og så reise hjem ved juletider om Gud ville det så. Jeg prekte om kvelden i den norske menighet i New York. Flere kristne bestemte seg for å nedlegge alt for Kristus, og tre uomvendte (to menn og en kvinne) ga sine hjerter til Gud. Daglig fortsetter samtaler og de interessante hendingene på gater og streder.»

13. november: «Fikk de beste nyheter hjemmefra. Min kjære hustru skriver at arbeidet hjemme er begynt å blusse opp og at Gud gir dem en nådens vekkelse som aldri før.»

14. november: «Jeg hadde en herlig kveld helt alene med Jesus igår. Å, hvor skjønt dette guddommelige samfunn er!»

15. november: «Endelig mottok jeg dåpen i den Hellige Ånd og ild ledsaget av tungene slik som disiplene fikk det på pinsedag i Jerusalem! Å, hvilken herlig og underbar opplevelse! Dyrebare Frelser, hvordan skal jeg kunne takke deg nok for din omsorg og barmhjertighet! Velsignet være ditt herlige navn, Amen!»

DØPT I DEN HELLIGE ÅND OG ILD ETTER AP. GJ. 2, 4.

EN skildring av erfaringen *den 15. november* ble sendt hjem til Norge dagen etter at ilden falt, for å bli tatt inn i Byposten og andre blad. De hadde tatt imot skildringen av *min første opplevelse den 4. oktober*, og nå følte jeg at mine venner burde få vite utfallet av det hele.

Jeg talte som sagt ikke i tunger den 7. oktober. Jeg hadde aldri sett noen ta imot den Hellige Ånds dåp. Denne mektige erfaring som ble søkt og mottatt *av alle i den første kristne menighet* (Ap. gj. 19, 2; 1. Kor. 12, 13) *syntes å være helt ukjent i de kristne menigheter i våre dager*, når jeg unntar en del personer som jeg har lest og hørt tale om, og ganske få selv av disse talte i tunger eller skrev noe om dem.

I Ap. gj. finner vi som før omtalt *tungene* i forbindelse med tre mektige utgytelser av Ånden. Av de andre to tilfellene, nemlig i Samaria og Paulus' ånds-dåp, forstår vi at det heller ikke der var en unntagelse fra den alminnelige regel. *Men jeg hadde aldri sett ilden falle, og kjente svært lite til tungene*, før nyhetene om Guds mektige gjerning i *Los Angeles* nådde meg. Hadde jeg mottatt tilstrekkelig undervisning om denne mektige sannheten før, da kunne jeg som br. Cook skrev i sitt brev, ha «gått igjennom med Herren» inntil tungene var kommet, allerede 7. oktober.

Hvor merkelig at alt dette skulle være så fremmed for oss! *Hvilket stort ansvar hviler ikke på kirken* som har lagt denne store velsignelse til side i lunkenhet og vantro!

Herren viste meg likevel gjennom dette brudd i min erfaring at det er *mulig å motta kraftige meddelelser av Ånden uten å tale i tunger*, men dersom vi tar imot en *full pinsedåp*, som disiplene «i begynnelsen», da blir den *ledsa- get av tunger, profetisk tale* (Ap. gj. 19, 6) og *lovprisning* (10, 46). Men især vil tungene gjøre seg gjeldende, for de skulle være *det spesielle tegn* i den nye husholdning (Mark. 16, 17).

I Amerika 1906.

Alle de andre tegn hadde funnet sted blant de troende *før pinsedag*. Jeg skrev derfor i min beretning til bladene: «Det ser ut for meg at da jeg talte i tunger, så skjedde det i forbindelse *med en kraft som langt overgikk alt det jeg tidligere hadde opplevd*, og at opplevelsen 7. oktober var en herlig innledning til dåpen i den Hellige Ånd og ild som jeg tok imot 15. november 1906. Det er mulig at jeg gjorde et feilgrep 7. oktober og forstyrret Åndens gjerning ved å vente hjelp fra andre. Jeg måtte iallfall vente en hel måned før Ånden kom som på pinsedag, *så jeg brøt ut i tunger* og høylydt priste Gud i den Hellige Ånds kraft. Men denne gang var det ikke noe som forstyrret den guddommelige Ånds virkninger. Og resultatet av det ble at *det samme utvortes tegn på Åndens nærvær ble sett og hørt som på pinsedagen i Jerusalem*. Jeg lærte

også at den forandring som bevirkes i vårt liv ved den Hellige Ånd når *vi blir Guds barn* (gjenfødt) var en annen erfaring enn åndsdaopen, for i åndsdaopen fyller Jesus oss og dypper oss ned så å si i Åndens eget vesen (1. Tess. 5, 23—24; 1. Kor. 3, 16—17). — Min skildring av *åndsdaopen* var følgende:

«Mange vil forbauses og stå tvilende overfor det som jeg nå skriver, men andre vil glede seg, det er jeg overbevist om, og mange vil søke denne vel-signelsen.

Jeg ventet omtrent en uke etter min opplevelse *den 7. oktober*, og forventet stadig at *tungene* ville komme; men intet skjedde. Da skrev jeg på nytt til Los Angeles for om mulig å få vite *grunnen til at tungene ikke kom*. De ba meg bare å bli innfor Herren i *bønn*, så ville han selv lede meg. En dag tilbrakte

jeg tolv timer for Herrens åsyn for å finne ut hva han mente om saken. Å, hvor herlig det var her i stillheten alene med Herren!

Mange ting lærte Herren meg da og kastet nytt lys over min ånd. Hvor dyrebare ble ikke hans ord! Det var dager og timer som aldri kan glemmes. Igjen og igjen fristet fienden meg med den tanken at tungene ikke var for meg. Engang var djevelen så nær meg at jeg rystet min knyttneve mot ham i Herrens navn, skjønt jeg ikke så ham. Grunnen til at det varte, så lenge var uten tvil den at jeg tvilte på om *jeg* kunne motta tungene. Og bare den tanken at noe slikt skulle inntreffe, at jeg plutselig skulle tale i fremmede tung-er, hindret Åndens arbeid i meg. Straks jeg merket en spesiell bevegelse i mine kjever og min tunge, ble min tro styrket litt etter litt, så jeg kunne tro at tungene også ville gis meg, og at det var mitt privilegium. Jeg måtte bare bie på *Herrens* time når hans fulle kraft ville innta meg. Men Herren ville *ikke* at dette skulle finne sted i *en avkrok*. Onsdag kveld fortalte jeg dem som satt ved siden av meg ved bordet (kristne venner) at jeg søkte denne velsignelse, og ville sikkert få den. Øyeblikkelig gikk det en merkelig følelse gjennom hele mitt legeme. Så fikk jeg høre at en læges hustru var kommet fra Los Angeles. Hun hadde tatt imot åndsåpen og tungene. Jeg snakket med henne og ba henne legge hendene sine på meg og be for meg. Øyeblikkelig hadde jeg den samme følelse i taleorganene, men sterkere enn før. Hun sendte meg til en av sine venninner som ledet møter i New York. Denne hadde nylig tatt imot åndsåpen i Canada etter Ap. gj. 2, 4. Jeg gikk på møtet og hvis jeg hadde vært som jeg var før, så hadde jeg ikke oppholdt meg der, men gått hjem igjen. Du kan være sikker på at når Guds kraft faller på folk, *så følger en ikke de gamle tradisjoner og regler så nøyaktig*. Her var det en bevegelse og et liv som ikke ville ha passet inn i en høymesse i en katedral, men det ville ikke ha skadet katedralen eller dem som besøkte gudstjenesten der, hvis bare dette lys og liv kunne ha funnet vei inn iblant dem. Den neste morgen kom jeg igjen, og vi hadde et vidunderlig bønnemøte. Jeg overvar også kveldsmøtet.

Når jeg tenker på det nå, så synes det underlig for meg at Herren skulle føre meg *til et slikt ukjent sted, for der å gi meg den største velsignelse som jeg noensinne har mottatt i mitt liv*.

Det kan være gagnlig for noen å merke seg at *jeg måtte stanse med å be om tungene*. Ånden sa til meg at det gjaldt å *få fyllden helt, så ville tungene komme av seg selv*. Så nå ropte det inni meg at jeg måtte få

en full pinedåp

slik som de kristne i den første menighet mottok den. Dvs. en åndsdaup ledsaget av tungene, slik som det skjedde i Ap. gj. 2, 4; 10, 46 og 19, 6. *Nå* var jeg forberedt for *dette ytre bevis* på kraften og ikke i minste måte engstelig som mange har vært, fordi de ikke visste hva det var og har derfor motstått den Hellige Ånds kraft.

Det var ikke mange folk på kveldsmøtet, men Guds kraft var mektig til stede. Jeg ba møtets leder litt før midnatt å legge hendene sine på meg og be for meg. Øyeblikkelig begynte Guds kraft å arbeide i mitt legeme så vel som i min ånd. Jeg var lik Daniel, aldeles hjelpeløs under den guddommelige berøring (Dan. 10, 8), og måtte støtte meg til et bord på plattformen hvor jeg satt og gled så ned på gulvet. Atter begynte mine taleorganer å bevege seg, men ingen lyd hørtes. Jeg ba en bror (nordmann) som ofte hadde hørt meg preke i Christiania, og legens hustru å be for meg ennå en gang.

«Forsøk å tale,» sa nordmannen. Men jeg svarte at hvis *Herren* ville tale gjennom et menneskelig vesen, da måtte han drive meg til det med sin Ånd! «*Det skulle ikke være noen humbug i denne sak!*»

Mens jeg ba, så de en

ildkrone

over hodet mitt og en

kløvet tunge som av ild

foran kronen. Sml. Ap. gj. 2, 3—4. Det var mange som så dette overnaturlige, sterke, røde lys. Jeg så det selvfølgelig ikke, men *i samme øyeblikk* ble hele mitt vesen fylt med lys, og en ubeskrivelig kraft; *og jeg begynte å tale i et fremmed språk av all makt*. I lang tid lå jeg på ryggen på gulvet og talte. Etterpå beveget jeg meg på mine knær med øynene lukket. Dette holdt på i

noen tid. Endelig satte jeg meg på en stol og hele tiden talte jeg i «forskjellige slags tunger» (1. Kor. 12, 19), med korte pauser innimellom. Idet jeg talte et av disse språkene, verket det formelig i stemmebåndene. Jeg er forvisset om at jeg talte 7—8 forskjellige språk. Det kom fram meget tydelig. Tungens forskjellige bevegelser og den forskjellige lyd i røsten, den forskjellige aksent lot meg forstå hva som skilte disse språkene fra hverandre. (Nå mens jeg skriver dette, arbeider Ånden slik på mine stemmebånd at jeg må *synge*.) Det skjønneste av det hele var *sangen*. Da nådde inspirasjonen sitt høydepunkt. Jeg brøt fram i en underbar barytonsolo. Jeg hadde aldri hørt melodien før og kjente ikke ordene, men det var et overmåte skjønt språk. Det gikk så glatt og lett å uttale ordene. De som var til stede og hørte det, sa at min stemme var helt forandret. Jeg skal aldri glemme hvor skjønn og klar sangen hørtes. Det lot til at rytmen i versene og koret var så fullkommen som mulig. Siden har jeg sunget sanger i Ånden flere ganger, og i dag har Ånden til stadighet sunget gjennom meg i et fremmed språk. Jeg har gjengitt dikt etter dikt som ble gitt meg umiddelbart av Ånden.³

Etterpå ba jeg Herren å gi meg *tydningen* på det jeg hadde talt. Det hele varte til kl. 4 om morgenen. Det var ni personer til stede helt til kl. 3, som kan stadfeste sannheten av hvert ord jeg har skrevet. Noen av dem ble der til kl. 4.

En gang kom det en stor nød over meg, det gjaldt ikke meg selv, men andre. Min stemme steg kraftigere og kraftigere. Jeg reiste meg og talte med brennende nidkjærhet inntil seieren var vunnet. Det var sikkert et alvorlig budskap Ånden ga meg i øyeblikket. Av og til steg stemmen så høyt under denne mektige kraft mens jeg talte i tunger at tusener kunne sikkert ha hørt meg hvis de hadde vært til stede.

Så kom *bønnens Ånd* over meg. Og da ble *Norge* og *mine kjære* og *mine venner* lagt overordentlig tungt på meg, så jeg ropte høyt under trykket. Så ble hele *Skandinavia*, hele *Europa*, *New York* og *Amerika* lagt på mitt hjerte

³ Under mitt besøk i Amerika i 1928 traff jeg sammen med *pastor Brown* og *Miss Williams*, som hadde vært til stede da jeg ble åndsdøpt. Jeg spurte dem om de virkelig hadde sett ild over mitt hode. Ja, en hel del av dem hadde gjort det. Og de stadfestet ytterligere det som er anført ovenfor.

på samme måte. *Aldri har jeg kunnet be på en slik måte før.* Det var Ånden selv som ba gjennom meg med usigelige sukk! (Rom. 8, 26—27).

Av og til brøt jeg ut i *takksigelse til Gud* for hans underbare nåde mot meg. Der hvor jeg lå på gulvet, jublet jeg og priste min Frelser for hans kjærlighet. Av og til syntes det som om forhenget var så tynt at jeg kunne nesten vente å se himmelen åpen over meg, halleluja — ære være Gud! Å, at jeg, så uverdigg som jeg er, kunne oppleve noe slikt. I denne tid, med unntagelse av de øyeblikk da jeg bar fram de alvorligste budskap, var mitt sinn fylt av fred og hvile. Det gikk *slike bølger av Guds kjærlighet* over meg at jeg gråt og sang i Ånden.

Av og til følte jeg at jeg var sterk nok til å kaste fjell i havet. Nå forstår jeg hemmeligheten i Samsons og Davids kraft. Ved 4-tiden om morgenen gikk jeg til hvile og sov søtt som et lite barn.

Jeg har fortalt denne herlige nådens opplevelse til flere allerede. Jeg hvilte noe i ettermiddag og tok så den gymnastikk som jeg i alminnelighet tar hver morgen⁴. Jeg er lykkelig og fryder meg i Herren som aldri før.

Grunnen til at jeg er *gått så i detaljer* i denne skildring er den at jeg forstår at mange forskjellige spørsmål vil oppstå i manges hjerter angående denne sannhet, men, kjære venner: *Les deres bibler!* Hundreårs vantro og *deres* bibelfortolkninger som ikke ledes av Guds ord og Ånd, *kan ikke lenger være en autoritet i denne sak.*

Hvis *jeg* kunne få en så herlig velsignelse, da kan hvem som helst trenge fram med frimodighet og be Herren vise dem sin vilje. Treng fram og få din sjel fylt med denne pinsekraft, hvis du er en kristen! Da vil du bli oversvømmet av guddommelig kjærlighet. Ingen, unntagen virkelig kristne, kan motta Faderens løfte. (Luk. 24, 49.) Du trenger denne fylde av kjærlighet; for *dåpen i den Hellige Ånd og ild er en guddommelig dåp i kjærlighet* som hjelper deg til å

elske dine fiender og velsigne dem som forbanner deg.

⁴ Etter Müllers system.

Treng fram, treng fram nå! Stans ikke et øyeblikk lenger! Ta imot rikdommene i den arv som Jesus har beredt for deg!

Hvis du ikke er frelst, skynd deg, å skynd deg! Hold deg ikke borte fra Herren lenger! Alt dette venter på deg, men du må gå den rette veien. Fly fra synden og ta imot Jesus som din Frelser ved tro. Søk ikke å fjerne synden i din egen kraft. Når du kommer i forbindelse med Kristus, da er det ham som virker i deg både å ville og gjøre — det som du selv ikke er i stand til å utrette. Du vil få

et nytt hjerte.

Du vil bli født inn i Guds rike ved den Hellige Ånds kraft, og da står veien åpen for deg til å trenge fram og ved troens bønn ta imot den renselse og fylde i ditt åndelige liv som Jesus gir. Skynd deg! Tiden heretter er kort!

Jesus kommer snart! Halleluja!»

Det var denne skildring av *min åndsåp* da ilden falt *med tungene som tegn*, som jeg sendte hjem til Norge.

Men det merkelige er at den på en eller annen måte må være blitt forlagt her hjemme, *for den kom ikke inn i Byposten*. Det var heller ikke fritt for at min hustru følte seg noe engstelig overfor denne nye erfaring, og tenkte: Nå kommer han straks hjem, så kan han selv forklare det hele for vennene. Av de brev jeg fikk fra henne, ser jeg at også hun var begynt å gjennomgå åndelige brytninger. Men det som var verst i øyeblikket, var dette at jeg fikk så lite inn til Håkonsborgen og dermed ble det også lite og iblant slett intet til familien, så de to siste måneder fikk hun visst ikke noe til underhold. Hun var begeistret for *alliansetanken* som kom så sterkt fram i dr. *Adna Simpsons* blad som jeg sendte henne, og selv var jeg sterkt grepet av den til å begynne med.

Jeg overvar flere møter etter min åndsåp og var vitne til mange merkelige ting. Jeg holdt ikke tilbake min nye erfaring, men fortalte overalt om åndsåpen med tungene som fulgte den. Endog biskop *Burt* og pastor *Trelstad* fortalte jeg om den. «Jeg har innimellom også virket på gatene. En søndag tilbrakte jeg i Beecham Hill M. E. kirken. Hele dagen der var «*hellighets-*

dag» (Palmer årssdag). Nesten hele ettermiddagen var jeg under et mektig trykk fra den Hellige Ånd, så jeg knapt kunne stå oppreist. Jeg var som en beruset mann. Lørdag og søndag så jeg frk. Williams komme i en henrykkelse. Det er første gang jeg har sett folk henrykket i Ånden. Jeg ber nå om tydningens og helbredelsens gave. Ære være Gud for hans kjærlighet og nåde!» Dette viser at en ikke behøver å bli henrykket eller komme i ekstase for å bli døpt i den Hellige Ånd og tale i tunger.

Følgende skrivelse fra Los Angeles etter min åndsåp vil være av interesse:

«312 Assuza str., Los Angeles.

Vi fikk Deres siste brev og gledet oss usigelig over å lese dem, især det siste. Jeg følte Guds kraft da jeg behandlet det, og skrev det av for å ta det inn i bladet vårt. Jeg tok det med på møtet og leste det for de hellige, og Guds kraft falt på dem mens jeg leste det, og en tok imot sin pinsedåp og begynte å tale i tunger. Det var br. G. G. Cashwell, en hellighetspredikant, som var kommet hit hele veien fra Dunn, N. C. for å bli ånds døpt. Han hadde ventet på Gud i noen dager, og da han var på møtet den ettermiddagen, sa falt ilden på ham idet brevene ble lest, og han fikk en virkelig pinsedåp. En bror tolket de første ordene han talte på et fremmed språk: «Jeg elsker Gud av hele min sjel.» Vi ber at Gud vil bruke Dem mektig, for De er et utvalgt redskap til å frambære dette evangelium. Amen! Vi gleder oss over bladene vi har mottatt. En bror som søkte åndsåp og leser Deres språk, fryder seg over å lese Deres blad. Vi ble også oppbygget ved å lese Deres skrivelse til den Kristelige Allianses blad. Herren vil mektig bruke Dem som skribent. De kan skrive i to språk som er Deres egne, og den Hellige Ånd kan preke alle språk gjennom Dem og skrive hvilket som helst språk han ønsker. Vi gleder oss over å vite at den Hellige Ånd har sunget gjennom Dem. Han synger gjennom mange her og taler mange språk. Mange kommer flere tusen mil (engelske) og søker sin pinsedåp. Mange hungrer etter den, men de kan ikke komme hit. Vi ønsker å høre fra Dem rett ofte. Vi ønsker å opprettholde forbindelsen med Dem og være ett med Dem i bønn og i den Hellige Ånd. Må Herren bevare Dem ydmyk og under blodet, hvor han kan herliggjøre sitt navn og meddele under og tegn som kan utrettes i hans navn gjennom Dem, for at mange må søke frelse og dåpen i den Hellige Ånd og helbredelse gjennom Dem.

21. november: «I dag reiste biskop *Burt* hjem til Rom med «Baltic». Jeg var ombord og ba farvel. I går spiste jeg sammen med ham. Han sa ikke noe om *tungene*, men i sin samtale ba han meg ikke å dvele ved den velsignelsen jeg hadde mottatt, men gå i gang med mitt arbeid og høste resultatene på den evangeliske arbeidsmark. Jeg svarte at jeg naturligvis *ikke kunne tenke på å hvile på velsignelsen*, for det ville være det samme som

å bygge på virkningen i steden for på årsaken.

Han var så elskverdig, den kjære, skjønnne mann. Må Gud velsigne ham! Jeg var likevel skarp nok til å oppdage (jeg tror at Herren har gitt meg evnen til å bedømme ånder) at han og pastor *Trelstad* som også var i metodistenes boklade i går, ikke var lite opprørt med hensyn til min erfaring med tungene. Og jeg undres om ikke de trodde det var best å få meg avsted hjemover til Norge så snart som mulig. Kan hende de tenkte at jeg var kommet under en eller annen uheldig innflytelse. Biskopen mente at det var best jeg allerede tok lørdagsbåten *denne uke*. Det være som det kan. Jeg må la meg *lede av den Hellige Ånd*. Jeg er lykkelig og tilfreds med *hans* underbare vilje og innflytelse. Og hvilke resultater som enn må følge av at jeg er lydig mot ham, så tar jeg imot dem i hans styrke og i min velsignede gjensers navn.»

«På et møte som jeg overvar mandag kveld snek det seg inn *en fremmed ånd*, idet noen vitnet. Det var helt motsatt den Ånd Gud hadde gitt meg. Jeg kan ikke være enig med den *kjædelige larm* som noen gjør, og de *ville* hopp som om de var på en lekeplass. Jeg forlot møtet sammen med min søster som ved et merkelig sammentreff også var til stede der den kveld. Jeg fryder meg og kan rope mitt halleluja sammen med de glade sjeler i Sion, men *ville skrik* er noe ganske annet. Likevel fordømmer jeg ingen, men behøver ikke å arbeide side om side med dem *som tillater kjødet å råde i steden for Ånden*, med mindre jeg kan løfte dem høyere eller tilføye deres hjerter større lys ved den Hellige Ånd. Da jeg kom hjem og ba og la mitt hode på puten, strømmet en usigelig fred innover min sjel. Gud vil bevare meg ved sin nåde. Halleluja!»

25. november: «Siste uke var merkelig på flere måter. Om kvelden onsdag møtte jeg *herr og fru Mead* som var misjonærer fra Los Angeles. De var på tilbaketur fra Afrika. Jeg hadde ventet på dem en tid, og de ga meg en klar forståelse av vekkelsen i Los Angeles. Torsdag kveld var vi på misjonshallen 250—14. Str. Og deretter i misjonsmøte i 40. Str. mellom 8. og 9. Ave.

Her mottok seks personer *en full pinsedåp* med tungene. Fredag kveld ble vi invitert til en persons hjem som ga seg ut for å søke denne velsignelse, men han og hans venn *søkte bare ordstrid*. Resultatet ble at jeg skrev en brosjyre over emnet som br. *Mead* ba meg sende til Los Angeles forat den kunne bli trykt der.»

Slik begynte den lange kampen jeg ble ledet til å kjempe i alle disse år mot vekkelsens motstandere i tilslutning til *mitt evangeliske arbeid*. Det ble sagt at jeg var den første i New York som tok imot pinsebevegelsen med tungene som tegn. Gud alene vet det. For ikke lenge siden fikk jeg høre av br. *Oscar Halvorsen* at han omtrent samtidig søkte den samme velsignelse etter lesningen av pinsevennens blad i Los Angeles. Men vi kjente ikke noe til hverandre den gang. Det var et virkelig under at min stakkars uverdige sjel ble delaktiggjort i denne underbare velsignelse på denne merkelige måten.

Jeg skrev også følgende i dagboken den 25.: «*Mange søker nå åndsdåpen!* I nattens løp ble jeg vekket og måtte *be for min hustru og min familie* og min sjel gikk til Gud med bønn om hans hjelp i enhver henseende. Men jeg hadde ikke bedt lenge før jeg hørte en røst si inne i meg:

«*Salme 20; 121, 3.*»

Jeg sto opp og leste 121, 3 først og deretter 20. salme. Nå vet jeg at det var Guds budskap til meg. Salme 20 er den salme *Bymisjonen* særlig har valgt som sin. 121, 3 er en del av den salme de sendte meg pr. telegram på Bymisjonens fireårsdag. Den passet akkurat for meg.»

29. november: «*Takksigelsesdagen* i U. S. A. Siden siste anførsel i dagboken har Herren lært meg flere store lærdommer. Jeg er akkurat som et barn som begynner å stove seg fram. Ånden har nå ledet meg til å skrive en brosjyre: «*Tanker om pinsen og tungemålgaven*». Studiet har vært meget nyttig for meg. Vi har hatt merkelige møter i 40th Str. Noen har tatt imot den fulle

pinsedåp med tungene. I går kveld var det en herlig møte. Gud er min evige tilflukt og mitt håp. Han hjelper meg i timelige henseende også.

Med dette begynte pinse vekkelsen i New York med alle disse herlige møter der. Allerede 21. november skrev jeg:

«Virkningen av min åndsdaap ble straks synlig. Flere av mine venner mente at jeg var under en uheldig innflytelse og at en forandring i forholdene ville gjøre meg godt. Den kjennsgjerning

at jeg hadde talt i tunger

forårsaket atskillig forferdelse blant disse i steden for å vekke takknemlighet. Biskop *Burts forslag* om at jeg skulle reise hjem med *første båt* til Norge slo overende alle planer angående en *Norges-dag* med en *5 cents kollekt*. Men i grunnen hadde denne herlige utgytelse av den Hellige Ånd slått overende atskillig mer enn det, som en vil forstå av de senere skildringer. *Håkonsborgen* var borte for bestandig, men så var den Hellige Ånd kommet *i steden!*»

«Nå ble møtene så mange og iblant varte de så lenge at *jeg holdt opp med å telle dem*. Herren vet om det hele. Min første preken ble holdt for nesten 26 år siden, den 5. desember 1880. Nå var jeg litt over 44 år gammel. *Loddet var kastet, og jeg kunne ikke og ville ikke for mitt livs skyld vende tilbake!*»

«1. desember 1906: Utmerket møte i går kveld. I går ettermiddag vitnet jeg om min opplevelse i «Gospel Tarbernacle». Må Gud æres ved det!»

«3. desember: Vi er blitt angrepet i *avisene* i dag, og jeg har nettopp skrevet et svar. I «New York American» sto en vill, såkalt skisse av de scener som det sies hadde funnet sted på våre møter og en artikkel som viste klart at forfatteren så vel som tegneren ikke hadde noe begrep om det de skrev og tegnet. Min tid i New York nærmet seg nå sin avslutning. Det arbeid jeg hadde utført på gatene og andre steder i den store staden måtte jeg da oppgi. Og de som hadde mest å si (for tiden da) anså det klokt for meg å vende hjem. Men la meg ennå anføre noen få tilfeller fra gatene:

Jeg møtte en dag et vanskeligere tilfelle enn vanlig: «Er De en kristen, min herre?» spurte jeg en bred, kraftig herremann, antagelig forretningsmann, like etter at jeg hadde samtalt med en annen.

«Hva mener De? Vil De vite om jeg er et kirkemedlem?»

«Nei, slett ikke. Men om De har gitt Deres hjerte til Gud?»

«Hvorledes, hva mener De?»

«Om De har åpnet Deres hjerte og liv for Kristus?»

«Jeg skal si Dem hva min religion er: Jeg tror på å behandle alle mennesker rettferdig.»

«Det er: De vil behandle dem på rett vis, forstår jeg.»

«Ja.»

«Og — i kjærlighet.»

«Det er riktig,» svarte han litt uvillig idet han forsvant for meg med kjærlighet til dem jeg taler med. Må de alle bli frelst!» disse ord kan nå? Gud, frels ham!

«Er De en kristen, min herre?» spurte jeg en ung mann i 27-årsalderen. Han svarte med å spørre: «Er De religiøs forskrullet?» «Nei, min herre, det er jeg ikke,» svarte jeg. «De vil vel ikke si at en mann er forskrullet når hans hjerte er så fullt at han må forsøke å gjøre noe godt for sine medmennesker?»

«Men det er da merkverdig å gi en mann et slikt spørsmål på gaten?»

«Jeg vet det, men det er likevel meget viktig.»

«Jeg ville gjerne si,» fortsatte han, «at enhver mann bør passe sine egne saker.»

«Det er *min* gjerning å frelse sjeler.»

«Min sjel ble frelst for lenge siden,» svarte han koldt.

«Nå vel,» svarte jeg, «da vil De sette pris på det spørsmål jeg stiller Dem.»

Vi holdt nettopp på å skilles ved et gatekryss, men jeg ytret igjen: «De vil da, skulle jeg mene, verdsette det spørsmål jeg ga Dem?»

«Naturligvis,» svarte han, og så skiltes vi.

Det er mulig jeg aldri ser ham mer, men jeg føler meg aldri irritabel når jeg blir motsagt, for Gud bevarer meg stille og fyller meg med kjærlighet til dem jeg taler med. Må de alle bli frelst!»

«Jeg har fått nyheter fra mitt hjem i dag. *Laura* og *Nils Bolt* og mange andre søker velsignelsen. Kjære *Frances* har hatt difterit, men er bedre nå. Jeg får brev fra folk her i landet som er blitt velsignet ved å lese den skildringen av min åndsdaup som jeg sendte til Los Angeles.»

«8. desember: Om alt er vel, så er dette

min siste dag i Amerika.

I forgårs kveld var jeg i Brooklyn og ba farvel med mine venner der. I går kveld hadde vi *farvelmøte i 4th Str.* Hvor merkelig det er at avslutningen på min tid i Amerika skulle finne sted i dette lille lokale blant disse enkle venner. Hvor annerledes dette var fra alt det jeg hadde tenkt og håpet på — og dog, det var dette jeg frydet meg mest over. Dette var mest i harmoni med *det nye liv og den Åndsfylde* jeg nettopp hadde erfart — for *Gud var der*, på en herlig måte. Vi følte hans nærvær og trøst og lys og kraft!

Halleluja!

Jeg har nettopp hatt det travelt med å ordne avreisen med «*Campania*» i morgen. Vennene fra Los Angeles, som skulle ut som misjonærer, skal reise samtidig.

Hvor meget jeg har lært i disse dager, pris skje Gud! Skrev ferdig en traktat i går: *Et ord til kirkemedlemmer.*

Søndag 16. desember: «Jeg forlot New York 8. desember. I dag holdt jeg møte ombord og fikk de svenske venner som var til stede til å vitne og lede sangen. Gud ga oss et stort og herlig møte.»

«Ved ankomsten til *Hull* i går fikk jeg tillatelse til å tale til emigrantene i den store ventesalen. Der var det flere hundre mennesker samlet, og Gud ga meg et budskap som ble velvillig mottatt av denne brokete skare av skandi-

naver. Å, hvor mange eder og hvor meget banning, drikk og kortspill har jeg ikke hørt og vært vitne til på denne reisen!

Nå er så *New York* og *Amerika bak meg* og en verden full av begivenheter foran meg. Gud alene vet hva som vil komme.»

TILBAKE I KJÆRE GAMLE NORGE IGJEN

I Byposten hadde jeg holdt mine-lesere så godt underrettet som mulig om sakens utvikling i Amerika og fortalt hvorledes vekkelsen vant terreng trass i all motsigelse, og hvilke herlige resultater denne mektige utgytelse av den Hellige Ånd hadde til følge. Sjeler var blitt frelst og helliget og fylt med den Hellige Ånd. Merkverdige helbredelser og mirakler var en vitne til nesten hver dag, og vekkelsen bredte seg fra by til by. Skjønt Djevelen gjorde sitt ytterste for å stanse verket, så var *Gud* i det. Derfor bredte det seg vidt og bredt. De angrep og karikaturtegninger som forekom i bladene og brutale forsøk på å stanse vekkelsen viste seg å være et middel til å vekke ennå mer interesse for den.

Og nå er jeg atter i Norge. Hva mon resultatene der ville bli av det nye standpunkt jeg hadde tatt og hvorledes ville mine gamle venner betrakte det?

Jeg var likevel bestemt på å la meg *lede av Ånden i alle ting* hva som enn måtte hende.

I dagboken 29. desember 1906 står det: «En stor utgytelse av Guds Ånd finner sted. *Ti har nå tatt imot åndsdåpen* og det er fem av oss som synger i tunger, to har hatt syner og flere har profetert i Ånden. Det er mange som søker. Halleluja!» Likeså står det 7. januar 1907: «*Over tyve* har nå tatt imot pinsedåpen. Gud være priset! Bladene er blitt oppmerksomme. Noen skriver imot, men andre er meget humane og bare anfører kjensgjerningene slik som de forekommer. Skarer flokkes sammen på møtestedene, sjeler blir frelst og Guds navn blir æret.»

I Byposten nr. 1, 1907 hadde den første artikkel følgende tittel: «*Vekkelsen brutt ut i Kristiania.*»

La meg ta et utdrag av denne artikkel: «Denne vekkelse har i første rekke *omfattet de kristne* hittil. Dermed menes ikke den store sverm av navnkristne, men de *virkelig troende*, slike som i kortere eller lengre tid har vært seg bevisst at de er Guds barn, men som under Åndens tukkende nåde har begynt å søke et rensset hjerte med Åndens vitnesbyrd og den Hellige Ånds dåp. Dette er jo naturlig, for skal en vekkelse bli grundig, og varig, må

dommen begynne med Guds hus. (Esek. 9; 1. Pet. 4, 17.) Så meget formalisme er trengt inn både blant statskirkelige og dissenterne, mange er blitt så smittet av rasjonalismens ånd at Herren finner det nødvendig å tale sterke ord til Sions datter i disse dager. (Esai. 52, 1—2.)

Hvorledes skal verden vekkes hvis Guds barn sover? Og skulle den bli vakt, hvorledes kunne den finne glede, lys og pleie, når den banker på en mett og likegyldig kirkes dør. Ja, måtte Herren vekke sitt folk!»

Så framholdes forkynnelsens innhold: 1) Vekkelse og frelse for syndere. 2) Forlik kommet i stand mellom uenige personer. 3) Guds barn skal slutte med sitt sløve, egenkjærlige liv og tro en full hjerterenselse i kraft av Jesu blod. 4) Åndens vitnesbyrd om dette nådeverk i sjelen. 5) En full pinsedåp med tungene i forbindelse med den.

Artikkelen er lang så vi tar bare et utdrag. Det sies videre:

«For oss er det selvfølgelig nytt at det tales med tunger, og vi undres slett ikke over at mange står spørrende og især overfor de sterke rop som høres iblant. Det gjorde jeg også, da jeg første gang leste om beretningene fra Los Angeles. Men min tvil er overvunnet. Disse rop kommer av åndelige brytninger i sjelen. At dette med tungene, som en prest uttalte, kan være selvsuggesjon, er en absolutt umulighet. Det måtte da være henlagt stoff til det hjernesellen som vedkommende kunne dra fram selv, men når en ikke har språket i hjernen, så kan det ikke dras fram, det må da komme utenfra. Og det er nettopp det som skjer. Vedkommende er ikke under sin egen kontroll, men under den Hellige Ånds.»

«Dagen etter at jeg var kommet hjem fra Amerika hadde Bymisjonen beklædningsfest i Citypassasjen for trengende, hvor jeg var til stede. Avertisementet i Morgenposten lød slik: «Onsdag 19.: Hjelpeforeningens beklædningsfest. Tale av B. og b.» Store B var meg og lille b var Bolt (pastor Nils Bolt). Til denne festen kom også br. Erik Andersen Nordquelle. Han hadde hørt hva Gud hadde gjort mot meg i Amerika, og emnet om *det rene hjertet* var hans stadige emne.»

De avertisement som kom i Morgenposten umiddelbart etter denne beklædningsfesten, var følgende: «Søndag 23.: Turnhallen kl. 10.30 og 4 em.:

Tale av Barratt. 1. juledag kl. 7 morgen: Bønn og vitnesbyrd. Kl. 11 og 6 tale av Barratt. Møtene holdes i City-passasjen. 2. juledag kl. 11 fm.: Møte i City-passasjen. Tale av Barratt. Kl. 6 em.: Fest i Møllergaten 20. Nyttårsaften kl. 8: Møte i Studentersamfunnet. 1. Nyttårsdag kl. 4 em.: Møte i Studentersamfunnet.» I dagboken 30. desember står det: «Ennå er det ikke mer enn 8 dager siden (23. desember 1906) det *første* store møte ble holdt i *Turnhallen*, og det er skjedd så meget på den korte tiden at vi bare kan stå stille og takke Herren for hans usigelige nåde mot oss.

Helt fra det første møte har det vært en mektig kraft over hjertene — *den Hellige Ånds kraft*. Vi tør ikke foreskrive ham noen orden for de møter som holdes. Det er intet bestemt program uten det som Ånden selv bestemmer. Snart er det en sang i fellesskap, snart er det en tunge eller en profetisk tale eller en lære. (1. Kor. 12, 3.) Sang, vitnesbyrd og bønn griper inn i hverandre. Ibland kan en stor stillhet legge seg over møtet når ingen tør si noe, men Herrens røst taler sterkt i stillheten. Den kan avbrytes av en sang i tunger, eller et vitnesbyrd eller noe annet; men en får ikke noe begrep om et slikt møte med mindre en har vært der. Til dels har det vært meget sterke utbrudd av Guds kraft som ingen kan forklare på naturlig måte. For som regel har det hittil vært *de troende* som har vært gjenstand for den, men når en har erfart noe liknende selv, så forstår en det. Guds ord framført i Åndens mektige kraft treffer nemlig et Guds barns hjerte og overbeviser ham eller henne om sløvhets, partiskhet, verdslighet, egenkjærlighet, kjødelighet, stolthet, åndelige krefter fra mørkets rike, som man har gitt etter for. Så kommer *den fullstendige hengivelse under Guds vilje — en Getsemanekamp!* Og en slik kamp går ikke av uten sterke rop for manges vedkommende; noen blir så overveldet at de ligger på gulvet og roper på Herren. Noen blir helt avmektige en stund under Åndens arbeid. De besvimer ikke. Det er ingen fare med det, og det ender ofte med at de taler med tunger eller profeterer i Ånden, fylt av en ubeskrivelig lykke og seier. Halleluja! Men slike sterke tilfeller er mer sjeldne, andre får det på en ganske annen måte, mer stillferdig. Det er så mange forskjellige gemytter til, så Guds Ånd arbeider forskjellig på dem alle. Men en merkverdig forandring inntreffer med alle som kommer helt igjennom. De mest stille og tilbaketrukne mennesker blir *modige som løver*, all menneskefrykt brennes opp, og det gis dem en underbar seier over alle vanskeligheter. Det er vidunderlig å se på de strålende ansikter og høre de jublende utrop. Her som i Los Angeles og New York

følger *det mektige, jublende halleluja* med! Iblant ler de og gråter samtidig av glede. Les salme 126.

Det er omtrent unødvendig å gjøre møtene kjent; vi bare forteller folk hvor de skal holdes. I går sto skaren så tett i *Studentersamfunnet* at det var vanskelig å røre på seg. Det er naturligvis meget nysgjerrighet også. Folk håper å få høre tungene eller se en eller annen demonstrasjon av Guds kraft. Men hundrevis av Guds barn søker et *renset hjerte* og *Åndens dåp*. Og mange *uomvendte* søker *frelse for sin sjel*.

Dette er bare begynnelsen. Denne Åndens kraft er for *alt Guds folk*, ikke for noe bestemt samfunn, men for *alle* som frykter Herren og helt vil underordne seg ham. Og vi vil forutsi at denne åndskraft vil gripe om seg over alt. Herren har begynt et verk i landene som skal trenge inn i alle leirer og bryte ned all motstand og berede nasjonene for Kristi komme.

Det er motstand allerede.

Mange forstår seg ikke på denne forunderlige kraft. Noen kaller det endog *Djevelens verk*; men de må passe seg at de ikke blir skyldig i *den utilgivelige synd* og huske hvordan det gikk *Ussa* da han ville støtte Herrens ark.

Det er sant at Djevelen søker å spille inn nå som gjennom gjøglerne på Mose tid. *Spiritistene* vil gjerne få det til at de har denne kraften; men det er lett å oppdage forskjellen. Den åndsfulle sjel har alt sitt *gjennom Jesu blod*. Frelserens navn får ham til å smile av fryd og glede — jubel! *Spiritistene har intet med blodet å gjøre!* Djevelen har ennå aldri gjort noen lykkelig og fylt deres sjeler med seier over synden og dyp fred og glede og sann tilfredsstillelse i Gud.

Vi har også merket oss at et par mennesker har reist seg i forsamlingen for å protestere og innføre uvedkommende lærebegrep, men vi vil ikke oppta noen *diskusjon* på møtene. Det har aldri gagnet Guds sak. Vi ber at kraften må komme *over alle samfunn — statskirkelige — dissenterne og de frie*. De trenger den alle sammen for *de holder på å stivne i formene og vansmekte overfor de rasjonalistiske elementer av mangel på kraft.*»

Merk at dette ble skrevet like i begynnelsen av vekkelsen.

Julefesten i Bymisjonen var, som man ser, bestemt til 2. dag i Møllergaten 20, som den gang var Det Norske Totalavholdsselskaps festsal. Den ble fylt til trengsel. Herren hadde selv sørget for annonseringen på en spesiell måte. Guds velsignelse strømmet ned over oss. Det var i sannhet ny vin som ble fylt i gamle lerflasker, og de ble sprengt.

«En mor reiste seg på plattformen, og idet hun pekte på sine to sønner som lå under Guds kraft, ropte hun høyt og jublet. Den ene av dem reiser nå omkring i Danmark og vitner om Gud, og den andre er misjonær i Kongo. En søster som hadde vært under Guds kraft, sa da hun reiste seg med håret i uorden: «Herre, det var mine krøller og kreppete hår som hindret meg.» En søster som vi senere traff i Chicago satt der og så temmelig rar ut idet hun stammet fram de mest forunderlige lyder. To søstre satt stille og bare så opp mot himmelen og talte noe som hverken de eller vi skjønnte. En offiser i Frelsesarméen akkompagnerte stadig med høylydte *«halleluja — halleluja!»* En ung mann var henrykket til kl. 6 om morgenen. Hans mor og far som sto ved ham var visstnok forferdelig engstelig for ham, da han ble så lenge borte, men vi forsikret moren at ingen døde i den tilstand. Omlag 40 stykker ble igjen til kl. 6 for å se hva Gud ville gjøre med ham. Det var bare Åndens store kraft. Det forsto de også da de senere på morgenen hørte ham tale og be, og de priste Gud for ham. En annen ung mann, som sikkert var besatt av en ond ånd som ikke ga ham fred, hylte og skrek om befrielse så vi måtte be for ham. Alt ble likesom åpenbart i nærvær av denne veldige kraften.

Flere ledende *metodistbrødre* var til stede, men ingen syntes å ta anstøt, Guds Ånd var så nær. Frelsesoffiseren stoppet en gang imellom, trakk fram uret sitt av vestelommen, holdt det fram til de som sto nær og spurte om tiden. (Han skulle nemlig reise med natt-toget.) Og da han hørte at han hadde en stund igjen, fortsatte han med sine halleluja. Ved ett-tiden gikk min hustru hjem, men da hun ved tre-tiden ringte opp, kom br. Åsen i telefonen og sa at det gikk herlig. Den natten ble han også ånds døpt.»

«*Søndagsskolefesten* ble holdt samme sted for Bymisjonens søndagsskole, og da de siste barna gikk hjem og vi etter all rimelighet skulle slutte, sivet voksne folk inn i salen, som f. eks. nå avdøde br. *Grimstvedt* og flere avdøde metodistpredikanter. *Det ble en av de merkeligste netter vi hadde opplevd.* Mens vi gikk rundt juletreet og sang, falt Guds Ånd på en bror og han begyn-

te å synge i tunger. Flere sjeler ble frelst og Guds barn røpte høyt om Åndens kraft. En gang var kraften over meg så sterk at jeg følte som om jeg ville, lik David, danse av fryd. Jeg beveget meg mellom alle de løse stolene uten å rive noen av dem over ende, og det med lukkede øyne. Alle forsto at det var Herren som drev meg.

Den gamle, gode vaktmester i Møllergaten 20 vil vi alltid minnes med takknemlighet. Han lot det stå til og forstyrret oss aldri.

Slik fortsatte det under hele jule- og nyttårshelgen, og vi hadde mektige møter flere steder, og ingen gjorde oss fortred eller skrev om oss. Alle skoler hadde fri, studentene var reist hjem, og avisreferentene tok det med ro i julehelgen, og vi hadde fred. . . . *Men så kom stormen!*»

«På et møte i City-passasjen fikk en eldre herre åndsdaopen med tungene straks vi la hendene på ham. En lærerinne hørte en av de unge kvinner, som synger i Ånden, synge to sanger, en på *engelsk* og en på *tysk*. Uttalen var aldeles fullkommen. En dame hørte en mann *tale på flere språk som hun kjente*. Mens en ung mann lå på gulvet og talte i tunger, la vi hendene på ham og ba at Herren måtte gi ham *sangens gave*. Øyeblikkelig begynte han å synge i et fremmed tungemål med en vakker barytonstemme til sin Frelsers pris. Siden talte han i tunger, profeterte, og sang i Ånden gang på gang.

Møtene ble også holdt om dagen fra kl. 10 fm. i *Torvgaten 7*.

Vi måtte nemlig *slutte med middagsbønnemøtene i Citypassasjen* da det kom bud fra alle kontorer at vi forstyrret dem. Og så sa den kjære, nylig avdøde predikant *Bot Nyborg*: «Jeg taler i Nordquelles lokale, men jeg er sikker på at han ikke har noe imot at dere holder møtene der.» Og så vendte strømmen seg dit. Det ble som en Adullams hule. Vi leser i 1. Sam. 22, 1—2 at alle som var i nød, eller som var trykket av gjeld, eller som var misfornøyd, samlet seg om ham (David) og han ble deres høvding. Der samlet de seg nå om — *Jesus!* Folk av alle slag styrte nå sine skritt til Torvgaten 7. Jeg skriver i dagboken: «*Br. Erik Andersen* (Nordquelle) er i full harmoni med bevegelsen, og også mange av de venner som går i Torvgaten 7 søker nå dåpen i Ånd og ild. Likedan går det i *1. metodistmenighet* og i *Templet* (Frelsesarméen) og andre steder. Dette vil bli alminnelig, og de *predikanter* og *prester* som står imot, vil få se at Herren vil bane seg en vei for sin sak like

for deres øyne, så de gjør best i å ydmyke seg og søke alt Herren har tiltenkt dem.»

Senere: «I *Studentsamfunnet* hadde vi en merkelig dag. Like i begynnelsen av formiddagsmøtet vårt falt en bror på kne under Åndens kraft og ba høyt og ble til sist liggende flat på gulvet. Rett som det var brøt han ut i sterke rop til Herren, mens vitnesbyrdene og sangene gikk for seg. En bror langt nede i den store forsamlingen reiste seg og spurte om vi ikke kunne tale trøstens ord til ham som lå der. Vi svarte, som tilfelle var, at vi hadde nok søkt å trøste ham, men funnet at han *var* frelst og rensset i Jesu blod og søkte nå en *full åndsdaap som på pinsedag. Mange kristne forstår seg ikke på dette.* Det er vel og bra å ha medynk med en søkende sjel, men mange av dem som har det, burde selv ned på kne og søke et rensset hjerte. Det må også komme derhen med alle de nysgjerrige sjeler på møtene at de vender blikket bort fra mennesker og lærer sin egen nød å kjenne og lar Herren få sin vei med dem. Mot slutten av omtalte formiddagsmøte kom Åndens fylde over denne bror da han satt på en benk. Han talte i tunger med stor kraft og det lenge. En kvinne falt på gulvet foran ham under kraften, og han begynte å innby folk på *engelsk* til å komme og søke frelse. Han talte fire forskjellige språk den formiddag; så gikk han like opp på talerstolen og formante på norsk folk til omvendelse. Og straks etter lå det en mengde på sine kne rundt om. Noen søkte frelse, noen et rensset hjerte og noen åndsdaopen. Et lite vidunder var skjedd for folkets øyne. Det samme som på pinsedag.

At det er *Guds* kraft og ikke et menneskes forståes av den usigelige lykke i Gud som denne mann erfarte. Han hadde vært predikant i flere år og mange sjeler var blitt frelst i denne tid ved hans virksomhet, men en slik kraft som denne hadde han aldri tenkt seg muligheten av å oppnå, fortalte han. Jeg spurte ham om han kunne tale *engelsk*. «Nei,» svarte han. Og på talerstolen uttalte han at han slett ikke kjente til noe av det han hadde talt, men Herren anerkjente vitnesbyrdet ved å frelse sjeler der på stedet; og det var naturligvis et ennå større under.

Hermed blir så med et slag alle rasjonalistenes utsagn om at *under ikke kan skje* slått over ende. Herren vil gjøre de vise til skamme og åpenbare sin makt gjennom dem som helt stoler på ham.»

«Mange snilde Guds barn har naturligvis tidligere tatt imot mektige salvelser av den hellige. Og hadde de visst om muligheten av å *søke ildtungene* med det samme, så hadde de gjort det. Det kommer en fylde av kraft og kjærlighet og seier i ens ånd med ildtungene.»

«En som vi hadde bedt med fikk sin ilddåp da hun gikk på gaten. En bror talte i tunger på et møte i 2. metodistkirke nyttårsdag. Folk ble bestyrtet (Sml. Ap. gj. 2, 7), og store og små falt på kne for Herren. Pastoren måtte bestemme et møte for de nyvakte den følgende kveld.

Tungene har vært hørt i Calmeyergatens Misjonshus. Vi håper at de også i de kretser vil forstå at det er Herren som taler til dem. Ja, vi tror de vil det. De ildfylte sjeler tilhører de forskjelligeste samfunn og misjoner og bærer ilden med seg overalt hvor de kommer. En ble ledet til å gå fram i *Vår Frelsers kirke*. Presten kom til ham og sa: «*Det er sant hva du sier, men du forstyrrer.*» Han ble ført til side av presten som samtalte nærmere med ham på tomannshånd. Ett er visst at *ingen har bibelsk rett til å hindre noen i å vitne om Herren eller tale med tunger i en kirkelig forsamling.* Les hva Paulus sier om det i 1. Kor. 14, 39.

Flere predikanter søker nå sin pinsedåp.»

«Folk kommer nå inn fra landdistriktene og byene for å se og høre om det verk Herren gjør iblant oss. Det kommer bud om at det vekker oppmerksomhet *utover hele landet.* En referent for en større avis fortalte meg at han hadde fått telegram fra Sverige med forespørsler om saken, og *ilden vil gripe om seg der også.* Det er allerede ilddøpte svenske venner på vei til Sverige fra Los Angeles, står det i bladet «The Apostolic Faith».

Møtene har to kvelder vært holdt i metodistkirken på Grünerløkken, og i Torvgaten 7 er det møte hver kveld.

Herren løfte sitt åsyn over oss alle og velsigne Norges hovedstad, ja, hele landet med strømmen av nåde!»

Kom i hu at dette ble skrevet i 1907 i januar. Når vi nå ser oss om etter mange av de kjære ansikter som var med i begynnelsen, så er de borte. Herren har hentet dem! En blir noe vemodsstemt når en tenker på det, men

samtidig takknemlig til Gud som har vist oss at *det evangelium vi har forkynt* har gitt disse venner *seier* både i liv og i død.

Snart skal vi møtes hos vår Frelser kjær
som hvite skyer imot himlen farer.
Tenk hvilken dag når vi hans åsyn ser
og synger høyt hans pris blant frelste skarer!

11. januar 1907: «I dag hadde vi et møte i Citypassasjen for *kristelige arbeidere i de forskjellige samfunn*. Ganske mange var møtt fram. Ledende menn i Indremisjonen, dissentersamfunnene, de frie misjoner og Frelsesarméen. Flere uttalte seg. Pastor *Olsen* var likevel den som meget bestemt presiserte sitt standpunkt at tungene *ikke* var for alle. Vår redegjørelse stemte med tidligere framstillinger i Byposten og ellers, at tungene ikke var det vesentligste, men *kjærligheten*. Men at det synes å framgå av beretningen i Ap. gj. at *tungene fulgte den fulle pinsedåp*.

Pastor *Ågren* fra Uppsala, metodistkirkens mest kjente predikant i Sverige, sammen med herr fabrikkeier *Söderberg* og datter var også til stede. De er kommet hit for å få korrekte meddelelser om vekkelsen, da bladene i Sverige har opptatt mange av de forvrengte framstillinger som har stått i en del Kristianiblad. Mange anmodninger er imidlertid kommet inn fra flere menigheter der om et besøk.»

«Tilslutningen til møtene er nå så stor at vi tør neppe avvertere dem. *Mange sjeler søker Gud*. Og det er skarer av Guds barn som søker et rensset hjerte og Åndens dåp. Trengselen utenfor de mindre lokaler om kvelden ble så stor at møtene i et av dem måtte innstilles inntil videre.

Utenbys fra kom det meddelelser om at ilden faller — priset være Herren. Vi må ligge ham riktig nær i bønn, da er vi sikker på seier. Vi vil ikke oppta noen kamp med motstanderne med hensyn til møtenes gang. Vi krever bare *ærlig behandling*, men får vi ikke det, så takker vi Herren like fullt! Alt tjener den til gode som elsker ham!»

14. januar: «*En bekjent ungdomsleder*, redaktør for et kristelig ungdomsblad, er kommet fra Gøteborg for å studere forholdene og selv søke velsigelsen. Han beretter at i *Kjøbenhavn* har bladene også tatt opp saken. Re-

daktører for andre religiøse blad i *Stockholm* og *Ørebro* har intervjuet oss. Pastor S. og frue fra *Gøteborg* er også her i anledning vekkelsen. Han talte til stor oppmuntring i går. Omlag 30 har nå fått Åndens dåp med tungene, og det er uten tvil mange som vi ikke vet om.»

«I *Grønland 9* (Frelsesarméen) er vekkelsen brutt ut.

Herlige møter ble også holdt hos *baptistene i Tabernaklet* siste uke. Trengselen på møtene i går var overmåte stor. I alle lokaler var Guds Ånd kraftig til stede, *mange sjeler ble frelst* og andre *søkte sin pinsedåp*.»

«Nå strides de *lærde* om tungene. *Sinnssykelægene* har lyst til å få folk til å tro at *Guds kraft gjør folk gale*. Vi vet at hemmelige synder, last og vantro kan gjøre det, men *aldri har Guds kraft gjort det*. Verden tåler ikke at Guds barn er glade. På politiske og sosiale sammenkomster med klirrende toddyglass er de ville av begeistring. Men Guds barns *rene glede* ender i galehuset, mener de. Nei, venn — *i himmelen!* Verdensgleden ender ofte i galehuset og *alltid* i evig mørke.»

Senere: «Bladene, både de religiøse og verdslige, har hatt det travelt. Stor motstand har møtt bevegelsen. Men den går seierrik fram, for Gud er i den. De svenske, danske, finske, amerikanske, engelske og tyske aviser skriver om bevegelsen, og nå tror jeg at mine bønner den merkverdige natten i New York vil bli bønnhørt. Denne vekkelsen vil feie rundt hele Europa, ære være Gud!

Hvor mange møter jeg har hatt siden jeg kom hjem, kan jeg ikke si. Jeg har to à tre om dagen. Og møtene varer fire à fem timer, og iblant vel så det. Vekkelsen sprer seg over hele landet. Jeg har naturligvis meget korrespondanse for uten alt det øvrige arbeid, men *Gud vet* hvilket arbeid han har gitt meg å utføre og hvorledes han kan støtte og hjelpe meg. Nå er det ikke tale om å slå til retrett. En kan ikke komme bort fra dette, og ikke ønsker jeg å gjøre det heller. *Gud er min glede og styrke evinnelig! Halleluja!*»

Senere: «Det er merkverdig hvor hurtig vekkelsen brer seg utover Norge. Gud har sikkert beredt veien for den. Den tendte an som varme i tørt gress. I steden for å oppsøke folket, *så kom de til oss*. Skarer fyller de lokaler vi bruker. De er altfor små til å romme de hungrige hjertene som kommer. Folk

kommer fra fjern og nær. En stor skare er blitt døpt i den Hellige Ånd, og har tatt ilden med seg hjem igjen. Det er virkelig merkelig å se hvordan den Hellige Ånd leder sitt eget verk. En måtte skrive flere bøker hvis en skulle skildre vekkelsens utvikling i detaljer.»

16. januar 1907: «Sist søndag var det *tre uker* siden første møte ble holdt i Turnhallen. Lite tenkte vi den gang at Herrens ord ville gripe om seg med slik kraft og med så stort omfang på så kort tid. Vi ventet å se herlige ting, det er sant, men Herren gjør langt mer enn vi tenker og aner.»

Falske rykter.

«Det er blitt satt ut de mest forskrekkelige rykter blant folket gjennom Kristiania-bladene om vekkelsen, og de er igjen blitt gjengitt i *utenlandske blad*. Men dette har bevirket at prester, predikanter og redaktører har følt det maktpåliggende å komme hit for med egne øyne å se om det forholder seg slik som det er sagt. Det taler mindre gunstig for *bladreferentenes* ærlige framstilling av forholdene når en har så liten tillit til dem at en må reise fra det ene land etter det andre for å være sikker i sin sak. I dette tilfelle er, som sagt, enkelte av våre norske journalister skyld i det. Og ved siden av kommer den fantasifulle framstilling som de andre lands referenter gir i tillegg til de norske. Etter et finsk blad skal vi ha drevet på i lang tid med opphissende vekkelsesmøter inntil resultatene grenser *til religiøst vanvidd*. Ja, flere *svenske* blad har betegnet det herlige verk Herren gjør i disse dager her i Kristiania som «*religiøst vansinne*».

Men de som kjenner litt til den måte som *verden* betrakter et kraftig verk av Guds Ånd på, forundrer seg ikke det minste over slike betegnelser. Det er for dem et bevis for hvor sterk den bombe var som Herren lot falle ned i all den rasjonalisme, verdslighet, stolthet, egenrådighet og last som råder her i Kristiania. *Det var det som måtte til!*

Enhver upartisk deltager i våre møter vet hvor helt vi har latt Herren lede disse møter ved sin Ånd. At det *iblant* oppstår menn og kvinner med *kjødelig sinn* som taler uten den Hellige Ånds ledelse er sant. Og vi har stått i ferd med å avbryte dem gang på gang, det eneste som har holdt oss fra det er den upartiskhet vi har villet la den enkelte uttale seg med; men så har det

vært desto lettere å bedømme hvem det er som er ledet av Ånden og hvem som ikke er det.

Heller ikke kan vi for *den uorden* med skrål og skrik *utenfor* Torvgaten 7 på gårdsplassen blant de elementer som brenner av hat mot Kristus og hans sak, som de *blad* som har motstått vekkelsen har trommet sammen. De få ganger det har hendt, får *de* bære hele ansvaret for.

Heldigvis har gjennomgående de skarer som har møtt fram vært ordentlige i sin opptreden. Iblant har det stått svart av folk på gaten utenfor lokalene, og der har folk *med åpen Bibel* samtalt om vekkelsen og tungemålgaven.»

«Hadde ikke *Turnhallen* vær opptatt av turnforeningen, så hadde vi benyttet den hver kveld. Mange har rådet oss til å ta Calmeyergatens Misjonshus i bruk, men ennå har vi ikke fått noen anmodning om det. Det viser seg nå klart at tanken om å få et nytt, stort lokale her i Kristiania, det som foranlediget min reise til Amerika, var på sin plass. Men Herren ville *ikke* at det skulle skje *på den måte vi hadde tenkt og håpet*. Vårt besøk i forskjellige forsamlinger her har også vist seg å være til velsignelse for dem. Baptistenes tabernakel, frimisjonsvennenes lokale Betlehem, metodistkirkene og virksomheten i Torvgaten 7 har alle stått åpne for disse møter. Dessuten har Bymisjonens lokale i Citypassasjen, Møllergaten 20, Studentsamfunnet og den store turnhall hver for seg vært et sentrum for åndelig kraft og velsignelse. Innen *Frelsesarméen* har også vekkelsens ild begynt å brenne herlig. Det løper stadig inn meddelelser derfra om sjelers frelse og at Guds barn søker å bli åndsøpt.»

«Et velsignet bønnemøte for *kristelige arbeidere* av alle kirkesamfunn, dvs. slike som er beskjeftiget som ledere og arbeidere innen de forskjellige religiøse institusjoner, er besluttet avholdt *hver mandag formiddag i Citypassasjen*. Fra kl. 10.30 fm. holdes møter *hele dagen i Torvgaten 7*. Du kan komme og gå etter behag. Vi samles der for å be, vitne og takke Herren og hente oppmuntring i fellesskap om Ordet.»

VEKKELSEN BRER SEG

DEN sang som jeg skrev i Amerika, både på norsk og engelsk, ble nå hjertelig sunget overalt. Det er nr. 213 i Maran ata:

*Jeg har nået Sions sollyse høye
og har lagt den dystre dalbunn igjen.
Her i Jesus jeg meg rett kan fornøye,
selv om Satan brummer hen!*

Kor :

*Her fra tid til tind det ruller et «halleluja!»
midt i solglans, midt i solglans.
Å, hvor praktfullt, hvilke syner det for alle er
som Guds kjærlighet attrår!*

*Lenge søktes Åndens fylde, men aldri
vant jeg opp på dette sollyse fjell.
Her jeg blir nå med min Jesus bestandig,
priser ham av hjertets vell!*

*Ofte sa jeg alt var lagt på hans alter;
å, hvor mildt min Frelser talte til meg!
Men jeg var dog mest en nidkjær forvalter —
inntil Jesus fikk mitt «jeg»!*

*Nå er hjertet fylt med ild fra det høye,
gledens sanger bruser fram som en flod.
Å, om alle for Guds ord vil seg bøye —
renses i det dyre blod!*

Sangen gir nettopp uttrykk for hva de befridde sjeler hadde opplevd. De hadde ligget i en dyster dalbunn, de hadde trellet under loven, de mente det godt, men var for det meste nidkjære forvaltere inntil Jesus fikk deres *jeg*. Da kom ilden fra det høye og fylte hjertetemplet, da fikk de oppleve at det var en *kraft i kristendommen* som kunne heve en over det hverdagslige, det kjødelige sinn og meddele en fullstendig seier i ånden. De ble fylt av brennende kjærlighet *både til Gud og nesten!*

Men det var ikke alle som forsto det. De festet seg ved enkelte ytre foreteelser og framholdt det som bevis for hvor dårlig pinsevekkelsen var. Men det er som pastor *Lewi Pethrus* sier: «Vil en gå gjennom sin nestes store og prektige portaler, så tør det nok hende at man kan samle noen kurver fulle av frukt som er falt ned fra trærne. Men hvis en går inn i byen og viser disse fram som et bevis på at det er en elendig frukthave naboene har, så taler en ikke sant, en gir nesten en uriktig forestilling av forholdet. For alle som kjenner til det vet at naboens frukthave er fylt av ypperlig og førsteklasses frukt.

Slik kan en alltid peke på svakheter og feilgrep i en hvilken som helst vekkel-
se, men det *er synd å framholde det som et sant uttrykk for selve vekkel-*
sen.»

En av de menn som angrep meg sterkest i begynnelsen var en av mine kolleger i metodistkirken som nå forlengst er død. Han var en meget veltalende mann, men forsto seg ikke på denne bevegelsen. Han hadde lest en skildring i et metodistblad i Amerika som var fullstendig misvisende og uriktig, og dømte det hele ut fra den. Artikkelen gjaldt særlig vekkelsen i Los Angeles, men ble av min kollega anvendt på vekkelsen her i Norge. Men det viste seg at folk, hvis ærlighet og sunne fornuft ingen hadde rett til å dra i tvil, framholdt de kraftigste bevis for at vekkelsen i Los Angeles *var et verk av Gud*. Og slik viste det seg at det verk som nå var begynt i Norge også *var sprunget ut av den evige kilde!*

18. januar: «*En sogneprest* her i byen skal ha sagt til sine konfirmanter at om de enn ikke var med i vekkelsen, så måtte de ikke stille seg imot den. En annen har etter sigende uttalt på et samtalemøte at *Herrens kraft* var med i denne bevegelse, og selv om naturligvis Satan søkte å gjøre sitt, så var det rørende å se de tette skarer som søkte å komme inn på møtene og begjærlig ventet på å få høre mer av livets evangelium.

Dr. Chr. A. Bugge, hvilken mening han enn har om tungetalen, uttalte i Ørebladet: «Kan imidlertid massene fåes til å møte opp og det for en lengre tid, så er dermed allerede meget vunnet. For de kommer ved pastor Barratts møter *under en gagnlig påvirkning, og det har overmåte meget å si.»*

Det er oppmuntrende å merke seg at en framskutt luthersk teolog vil tale så anerkjennende om en dissenterpredikants arbeid. Vi tillegger ikke oss selv

æren for det, men betrakter det som et tegn på at intoleransens og partiskhetens ånd begynner å vakle i flere kretser.»

29. januar: «Lokalene var i går fylt til trengsel. Den store turnhallen kunne ikke romme de skarer som strømmet til kveldsmøtet. Flere hundre kom ikke inn. Hele dagen var uforglemmelig.»

«De prester og redaktører som kommer hit fra *Sverige* for å undersøke saken taler bare vel om den når de kommer tilbake til hjemlandet. I går var *finske* predikanter til stede, som var kommet hele veien for å være med. De priser Herren for hans store makt. Det er tilreisende helt fra *Trondhjem, Ålesund, Kristiansund* og landdistriktene og byene omkring Kristiania. Jeg spurte i dag en luthersk sogneprest som er kommet her av samme grunn for å takke Gud med oss: Hvor lenge tenker De på å bli her? — Så lenge jeg kan, var svaret. *En mengde sjeler er nå blitt frelst på møtene*, og Guds barn roper høyt om *Åndens fylde*. Det fortelles også nå om flere *helbredelser ved tro*. Møtene varer *hele dagen* i Torvgaten 7. Og om kvelden i uken holdes de der og i flere andre forsamlingslokaler og metodistkirker omkring i byen. Herren har begynt et verk som vil gå over hele Skandinavia! De som kaller dette «*den Barrattske vekkelse*» synder mot Guds Ånd hver gang de sier det, idet de tilskriver mennesker den ære *som alene tilkommer den Hellige Ånd!* De fordelaktige vitnesbyrd om vekkelsen som utlendingene, som personlig har vært med og sett den, avgir, må føles som *en dom* over den kritiserende, kolde, fordømmelsessyke ånd som har grepet en del mennesker her i landet.»

«*Drammen* er nå besøkt av Guds Ånd på en særlig måte. Hundrer må gå bort fra møtene der av mangel på plass. I *Fredrikshald* er ilden også tendt, og Guds barn ber bortover at glørne må falle på hjertealteret overalt.»

I samme nummer av Byposten sies det at «*presteforeningen i Kristiania* anspores av Guds verk her i byen til å søke Åndens dåp, meddeler Aftenposten. En prest som var til stede på deres sammenkomst beretter at det i grunnen var liten motstand mot vekkelsen. *Tungetalen* er for mange en anstøtssten, men de ser at *det må mer kraft til i deres virksomhet*.»

Betegnende for den kraft Ånden her utfolder er også den uttalelse som *Bymisjonærens* redaktør (Indremisjonens organ) avslutter en artikkel med.

Han skriver om veknelsen: «Men etter vår mening har byens prester, indremisjonen og alle troende som hører vår kirke til, en stor oppgave her. I sannhet denne sak *angår oss selv*, ikke bare foregår den utenfor våre vinduer, i den by hvor vi har vårt arbeid vist av Gud, men den har vakt en interesse hos befolkningen *som ingen annen ting i det siste*. Utlandet sender korrespondenter hit og predikanter fra fjerne landsdeler kommer til Kristiania for å se om disse ting har seg slik. Det er medlemmer av våre menigheter og foreninger som det for en stor del gjelder, nettopp dem som vi er satt til å våke over. Burde vi ikke da komme sammen og rådslå om hvordan dette kan nyttiggjøres for Guds rike iblant oss. Pastor Barratt skildrer i sitt blad et gripende øyeblikk da en stor forsamling i New York av biskoper og prester, som hadde hørt om hans åndsåd, på stedet knelte ned i endrektig bønn til Herren om at de selv måtte få Åndens fylde. Tro om ikke også vi burde gjøre slik endrektig bønn. Mange ber om dåpen i den Hellige Ånd daglig i sitt lønnkammer, men det er en stadig gjentakelse i Ap. gj. at de som ble fylt av Ånden ble det *ved endrektig bønn*. — Vi står her overfor liv, hysterisk, uklart, svermerisk, men likevel — *liv*. Hvem skal råde bot på troens mangler?» Der til svarte vi: «Det hykleriske, uklare og svermeriske følger med *enhver* vekkelse. Det fulgte med de *«gammeldags gode lutherske vekkelser»* også. Saken er den at Guds kraft er slått ned i et morass av synd og last og forspilte liv, ned i en skare av fortørkede, verdsligsinnede, stivnakkede, egenkjærlige, kritiserende, bakvaskende navnkristne, og da får vi ikke være så forskrekket om det spruter litt til alle kanter av det smuss som Satan har belagt hovedstaden med!»

Like etter dette, i samme nummer av Byposten, står: «*Veknelsen er brutt ut i Skövde i Sverige*. Sjeler frelses, Guds barn renses og fylles med Guds Ånd og taler med tunger.»

9. februar 1907: «Vi hørte om en av predikantene som har vært her fra Sverige, at han var blitt omvendt. Alt var blitt så nytt og velsignet for ham og hans menighet.»

«Vi har nå f. t. besøk av *brødrene Plum og Rasmussen* fra *Kjøbenhavn*, utgiver og redaktør av *Kirkeklokken*, som er godt kjent. Likeså av pastor *Mygind*, dansk statskirkeprest.

Det kommer stadig nye meddelelser fra landdistriktene og byene med bud om at vekkelsen har slått ned der. En kvinne fortalte en dag at omlag 14 mennesker hadde fått ild dåpen der hvor hun bodde, noen får den ute på gaten, noen om natten, en fikk den på sporvognen. Stadig faller Ånden over de forventningsfulle sjeler.

Flere har nå kunnet *tyde* det de har talt i tunger på møtene, og det har hatt en overordentlig virkning. Pastor *Mygind* som kan flere språk har allerede konstatert tilfelle hvor språk er blitt talt av slike som ikke kan det. En ledende offiser i Frelsesarméen fortalte oss at hun kjente et tilfelle hvor en stille, beskjeden soldat i Arméen hadde bedt i fremmede språk skjønt hun ikke hadde kjennskap til dem.»

«*Dr. Ording* skal ha stilt seg meget velvillig og anerkjennende i sitt foredrag om vekkelsen. I Vår Frelses kirke innbød pastor *Kjeld Stub* folk å stanse til ettermøte som ville søke sjelens frelse og Åndens fylde, sies det. Både i *Grønland 9* (Frelsesarméen) og andre korps er det flere av soldatene som har fått Åndens dåp. Dagmøtene i Torvgaten 7 er besøkt til trengsel og br. *Erik Nordquelle* er sent og tidlig med i arbeidet. Flere ganger er det blitt sett ildtunger over hodene våre på møtene. Dette har også funnet sted i Drammen. Folk har sett rom opplyst av et overnaturlig lys når pinsedåpen kom. De forklarer dette som de vil; vi noterer det bare som kjensgjerninger, idet vi

Tom, Alex og jeg.

igjen peker på at det største vi vet er likevel hjertets renselse og den ilddåp som Jesus har lovt alle sine.»

«En ting synes nå å være bevist: *tungenes alminnelighet*. Eldre folk, barn, menn, kvinner, fattige og bedrestilte, predikanter og kristne i de forskjellige livsstillinger, slike som har vært kristne i lang tid og andre som nettopp er frelst, alle disse får fort vekk tungene sammen med sin åndsdaap. En kvinne kom i går kveld på møtet i felleslokalet ved Ankertorvet av nysgjerrighet og ble frelst, rensset og døpt i Guds Ånd og begynte å tale med tunger på samme møte. Stedet og beskjeftigelsen avgjør heller intet, som vi allerede har påvist. En kvinne fikk til og med sin ilddaap mens hun skurte gulvet, og samtidig så hun sin Frelser.»

I Byposten

Begynner nå beretninger om hvordan vekkelsens gang utover verden tar til å gjøre seg gjeldende. Under «*Glimt fra Vesten*» meddeles om vekkelsens framgang i Amerika. Det kommer også stadig skrivelser fra de nordiske land til bladet. I denne boken var det likevel meningen for det meste å holde seg til det som fant sted i mer direkte tilknytning til mitt eget arbeid. Likevel må jeg nok innimellom meddele litt fra utlandet og andre steder i Norge.

Forskjell på før og nå.

I begynnelsen var alt dette med *tungetale, profetisk tale og helbredelser* m. m. i forbindelse med daapen i den Hellige Ånd og Ild så nytt, at tusener sto spørrende: «*Mon det er mulig?* Kan de gamle under og tegn gjenta seg? Kan vi vente vekkelse slik som blant de først kristne?» *Og når dette skrives er det over tredve år siden pinsevekkelsen kom.* Folk begynner å forstå alt sammen langt bedre. Den gang artet møtene seg ofte *som et eneste stort ettermøte*. Det ble ofte ikke anledning til å preke; tiden ble opptatt med sang, bønn, frie vitnesbyrd og bønn for alle dem som stormet fram og ville bli frelst eller helbredet eller åndsdaapt. I tidens løp har det likevel vist seg at alle disse sjeler trengte en fast, klar og enkel forkynnelse av evangeliet til stadighet. *Verket måtte bygges opp ved Guds ord og bønn.* Men vi har alltid sørget for, så sant det lot seg gjøre, at ettermøtet ble holdt med innbydelse til sjelene om å søke inn til Gud, så det kan sies at om enn meget av den nysgjerrighet som til en begynnelse gjorde seg gjeldende, er borte, *så er likevel vekkelsen*

fremdeles der. Det har vært en stadig vekkelse i alle disse tredve år. Men tilbake til dagboken.

Fra *Fredrikshald* skriver pastor *Severin Larsen* den 6. februar 1907 om vidunderlige ting som foregikk der. I *Stockholm* skriver «Dagens Nyheter» at det har intervjuet prestene *Engström* og *Hurtig* som begge var til stede da en vel kjent frue tilhørende metodistsamfunnet ved tre forskjellige anledninger talte til forsamlingen på språk som var både henne og de tilstedeværende ukjent. Begge prestene kjente henne godt. Hun tilhørte metodistsamfunnet, og de var overbevist om at her virkelig forelå ekte tungetale. Ved disse tider utbrøt vekkelsen i *Arvika*, ifølge «Arvika Nyheter», i et baptistkapell. «Hundrer måtte stå utenfor kapellet fordi det ikke var plass nok inne. Det var motstand også der. Det første sted i Sverige var, som sagt, *Skövde*, og det var den unge mann *Jansson* (Ek) som Herren benyttet som redskap der. Jeg traff ham i New York på Alliance House hvor vi bodde begge to. Morgenposten omtaler vekkelsen i *Skövde* og sammenlikner den med vekkelsen i California og Kristiania. Bladet nevner også at pastor *Hugo* som var pastor i baptistsamfunnet i *Skövde* hvor vekkelsen begynte, var en gammel venn av Barratt og at han nærte den største respekt for Barratts forstandsgaver og religiøse sans.»

Straks ilden falt i *Skövde*, *begynte den å spre seg utover Sverige fra by til by.* I samme nr. av *Byposten* fortelles «at møtene i *Kristiania* var besøkt av slike skarer at vi aldri har sett det overtruffet noen gang.» Møtene ble holdt i Torvgaten 7 og Turnhallen. At folk kunne holde ut å stå sammenstuvet i timevis, er merkelig. Hundrer måte gå som ikke kom inn. Over formiddagsmøtet i Turnhallen var det en underbar stille kraft, men i de mer stormfulle møter lørdag og søndag kveld talte også Herren like kraftig til folket. Mange sjeler ble frelst, og en skare Guds barn søkte hjerterenselse og Åndens dåp. Det er nesten umulig å komme på kne i slik trengsel, men hjertene ble stevnet innfor Herrens skranke. Ved ti-tiden søndag kveld var det mulig å bevege seg litt i salen, og da begyntes bønnemøtet i hver ende av salen og ved sidene og innimellom stolene overalt, så forsamlingen ble omgitt av et ildhav av bønn og sang.»

«*Sambåndet*», indremisjonens organ på Vestlandet, inntok en meget sympatisk artikkel om vekkelsen: «Vi kjenner bevegelsen i Kristiania for lite ennå til

å si stort om den, men det er vi klar over, at *den ikke kan forkastes fordi om det tales med tunger, og om det er heftige åndskamper med høye rop og stor nød, eller om det er stor jubel og fryd hos løste sjeler. Dette er intet nytt i Guds rike.*

Og vi vil si til de kristne: *Vær varsom med å dømme bevegelsen.* Vi må for all del ikke komme til å *stri mot Herren*. Herren vil vise oss det rette, og vi må ikke overile oss. At det trenges en alvorlig bevegelse iblant oss, derom er det ingen tvil» osv.

18. februar 1907: «Igår var det syv uker siden disse møtene begynte. *En mengde sjeler er frelst*, — grundig frelst; og hvor mange Guds barn det er som er *renset i Jesu blod og fylt med den Hellige Ånd*, vet vi ikke. Det er mange. Gud være lovet! Han vet det, og folket som kommer, vet også om det. En ild døpt sjel setter merker etter seg!

På et middagsmøte siste uke reiste en ung *luthersk prest* seg og begjærte forsamlingens bønn. Han skulle nettopp tiltre et nytt kall her i landet, og ønsket Åndens dåp så alt kunne bli nytt. Br. *Brengle* i Frelsesarmeen deltok i et middagsmøte siste uke og brakte oss et herlig budskap fra Mesteren. Flere av våre danske brødre reiser denne uke etter et lengere opphold her. Herren følger dem og tender sin ild over hele Danmark. Pastor *Rohrback* fra Florakyrkan i Stockholm, som har besøkt oss, har siden vært i *Finnland* og forteller om stor vekkelse på møtene der. Flere svenske predikanter har vært på besøk igjen. En evangelist fra *Gottland* søker å bli ånds døpt.»

2. mars 1907: «Siste lørdag kveld og søndag formiddag ble møtene holdt i Turnhallen og da lokalet var opptatt om kvelden (søndag) ble skarene fordelt på forskjellige steder: metodistkirken i St. Olavsgate, på Grünerløkken, i Torvgaten 7 og Citypassasjen, men det viste seg utilstrekkelig til å romme de mange som ville inn. Mandag kveld var metodistkirken på Grünerløkken igjen overfylt av hungrige skarer, og Guds kraft var følbart til stede. For meg personlig var både dette møte og møtet i Torvgaten 7 samme dag ualminnelig herlig da Guds kraft virket så underbart på meg så jeg både sang og talte i tunger. Mitt legeme ble dreid rundt av kraften to ganger, så jeg vendte meg mot forskjellige deler av forsamlingen. Under en lang pause da jeg sto stille i bønn uten å røre meg under Åndens makt, ble mitt hode bøyd bakover og mine hender løftet opp i bedende stilling av den usynlige makt. Idet jeg

profeterte i Ånden og bønnfalt folket om å vende seg til Gud, førtes mine hender sammensluttet fram og tilbake mot brystet med stor heftighet. Jeg ble drevet til å synge og sangen var bøyelig og klar, men til dels så kraftig at den hørtes nede i portrommet. Den ble drevet fram av Guds Ånd med uimotståelig makt så det føltet som om hele min sjel ville flytte ut av hylstret. Derpå ble jeg omgitt av et herlig lys. Herren være æret for alt han gjør! *Men vi søker ikke bare tegn.* Det største tegn for oss er *Golgatakorset* og de største under er sjelers frelse og Guds barns renselse, og det at de fylles av hans Ånd. Men vi priser ham likevel for «*de medfølgende tegn*» (Mark. 16, 20), og han sier selv at disse skal følge dem *som tror*.

UTENLANDSKE PRESTER BESØKER KRISTIANIA

Mitt første besøk i Sverige og Danmark etter åndsåpen.

BLANT de mange som besøkte oss i begynnelsen av vekkelsen var pastor *Alex. A. Boddy*, fra All Saints parish, Sunderland, England. Han kom ikke bare for å se vekkelsen, men også for å få en velsignelse for sin hungrige sjel. Straks begynte han å trygle meg om å besøke hans menighet i *Sunderland*. For manges vedkommende var det nok underlig å se en engelsk statskirkeprest på våre møter, med den vanlige prestekrave, som brukes i England til dagligdags. Folk hadde lett for å tro at det var en katolsk prest. Men Boddy var, trass i sin verdige holdning, så ydmyk og bøyd i sin ånd, at Herren kunne velsigne ham. Han lå på sine kne sammen med alle oss andre og ropte til Herren om Åndens dåp.

4. mars. Pastor A. A. Boddy prekte i Turnhallen igår. Det vakte megen oppsikt, især når de fikk vite at han søkte åndsåpen.

6. april 1907 skriver jeg i *Byposten* at «den kjente pastor *Paul* fra Tyskland var kommet for å se vekkelsen. Han er særlig kjent på grunn av sin forbindelse med *hellighets-bevegelsen* i Tyskland.»

«Innimellom må jeg ta kortere reiser her og der og holde møter. Alle vegne øver den Hellige Ånds ild en mektig innflytelse over de skarer som fyller kirker og haller. Guds folk blir døpt i den Hellige Ånd, syndere blir frelst og *Kristus* herliggjort. *Halleluja!*»

«Begjæringer om forbønn begynner å strømme inn til våre møter fra Sveits, Russland, Ny Zealand, Syd Afrika, England, Amerika, Sverige, Finnland, Danmark, Island og Tyskland. Pastorer, lutherske prester og andre begjærer våre ringe forbønner både for seg selv og de menigheter og kirker de representerer.»

«*Byposten* ble likesom sentrum for alle de nyheter som kom fra de steder rundt omkring i Norge hvor ilden falt, såvel som nyhetene fra andre deler av verden, som bevegelsen nådde fram til.»

Pastor Boddy begjærte spesielle forbønner for sine medlemmer i England på våre bønnemøter. «De var samlet i England til bønn samme kveld for oss.

Det må ansees som en *dom* over de kristne og Herrens vitner herhjemme som står på avstand dømmende og kritiserende fordi de ikke kan forstå alt som foregår på møtene, når så mange Herrens vitner kommer langveisfra for å be sammen med Guds folk i Kristiania om Åndens fylde, og så drar hjem med takk til Herren for den velsignelse de får!»

«Ilden er falt i *Skien, Asker, Trondhjem, Spydeberg, Sandsvær, Sarpsborg, Larvik, Kristiansand og Ålesund.*» Som et lite inntrykk fra vekkelsen kan jeg anføre hva *Varden* skrev om møtene i Skien: «Tilstrømningen til møtene i metodistkirken, Betania og Frikirken var i går (21. februar 1907) om mulig ennå større enn noen gang tidligere. Dørene ble åpnet ved 7-tiden og i en håndvending var lokalene, galleriene, gangene overfylte — ja, fra torget og opp mot metodistkirken bølget hele kvelden lange rekker av folk, som ventet på å slippe inn. Selve møtene var i går betydelig roligere, nysgjerrigheten synes ikke å være så stor nå. Når noen taler eller synger i tunger er det gravstilt, og det ser ut som de fleste er, om enn forundret, også betatt. Når fru *Seehuus* (pastor Seehuus' hustru) står opp og taler eller synger, henger alles øyne ved hennes lepper, hun betraktes nesten som en helgen. Hun har også en behagelig stemme, og over hennes tale og vesen hviler en inderlighet og overbevisning som virker.»

Nå når dette skrives er det allerede flere år siden Herren hentet henne hjem, men hun etterlot seg et skjønt minne!

Det innløper stadig meldinger til Byposten fra mange byer og landdistrikter om den kraftige inngang vekkelsen har fått på disse Stedene. Fra *Danmark* skriver pastor *Anton Christensen* i metodistkirken: «Herren gi oss en slik pinsetid i Danmark!»

Bladene syntes gjennomgående ikke å forstå seg på den, som rimelig kunne være. De var ikke vant til den slags. I *Fredrikstad* hadde vi veldige møter i Frikirken og Tivoli. På kveldsmøtet i Tivoli, skriver jeg i Byposten, «rådet en velsignet ånd i forsamlingen. Mange var grepet av Guds Ånd, og det var tegn til en herlig seier for Jesus. Så begynte ettermøtet og vi ba dem å komme fram som ville overgi seg til ham. En del kom fram. Det var stille i forsamlingen. Men mens vi ba, begynte en av søstrene å synge i Ånden. Tonene kom så stille og klare, men forsamlingen hadde hørt dem og det var antagelig første gang de fleste hadde hørt noe slikt. Med ett begynte de å trenge

seg fram for å se og høre, det hørtes som et stadig stigende brus fra menneskehavet, og når jeg åpnet øynene mine møtte de en mur av ansikter som sto på de høyeste benkeryggene og nedover. Da grep Guds Ånd meg som i New York og jeg talte til folket på mine kne og begynte å be. Jeg følte at Jesus ville seire på det møtet. Folk begynte å synke i kne for Herren. En kvinne ropte høyt i forsamlingen. Tre kvinner hørte et bønnemøte over sine hoder som av tusen mennesker og hellig ild ble sett av en.

Nettopp i det øyeblikk kom en bror hen og sa at møtet måtte sluttes. Jeg sa at det var umulig for nå ville Herren seire. Men denne bror ba folket gå ellers ville lyset slukkes. Dette var uten tvil Satans knep. Jeg talte noen ord til forsamlingen og ba de kristne som søkte kraften å holde sammen. «Ja, går dere ikke nå, så rydder vi lokalet med politi,» sa en som var fremmed for meg. Det var intet for våre møter usedvanlig i publikums holdning. Den liknet uten tvil folkets holdning i Jerusalem den dag ilden falt og de talte i tunger, for da «strømmet hopen sammen og ble forvirret.» Hadde Herren fått råde istedenfor kjøttet, så hadde store ting funnet sted. Men også dette skal tjene Kristi sak til gode. «Konversasjonen», hvor det forrige møte ble holdt, og det siste skulle holdes, ble stengt. Men så åpnet Frelsesarméen sine dører og der hadde vi et herlig møte like til den stund som var bestemt for avreisen.

Bladene ville få det til at jeg var jaget fra byen. Men nå har de samme menn som hindret meg og en mengde andre bedt meg komme tilbake. De beklager at møtet i Tivoli ble avbrutt og tror at Guds Ånd vil seire.»

Så var jeg en tur i *Spydeberg*. Der var det snestorm. Men folket fylte bedehuset skjønt møtet bare var gjort kjent pr. telefon. Pastor Røisland fra Frikirken i Sarpsborg var også til stede og en frikirkepredikant fra Mysen. Før vi reiste dagen etter, hadde vi igjen et velsignet møte i bedehuset.

Lensmannen hadde ringt opp i telefonen til br. Kiserud etter vår avreise for å høre om det hadde vært noen «galskaper» på møtene. Kiserud forlangte naturligvis en forklaring. «Ja, det var da dette med tungetalen.» Kiserud kunne da opplyse at «både han og flere andre derute hadde nå fått Åndens dåp og talte i tunger. Halleluja!»

«Samme aften talte vi i metodistkirken og baptistkirken i *Fredrikshald*. Den følgende dag var det ettermiddagsmøte i metodistkirken som varte til kl. 3

og om kvelden møter i frikirken og metodistkirken igjen. *Ilden brenner herlig i Fredrikshald — Guds hellige ild!* Pastor Smedstad fra Sarpsborg var også til stede og talte på møtene.»

På denne måten gikk det over alt hvor Herren sendte meg. I Kristiansand står det et stykke i Byposten om vekkelsen der, at det «fra motstandernes leir har vært slynget ut den ene bannstråle etter den andre mot det Guds verk som nå pågår. Det siste de har funnet opp er at det hele er *Djevelens verk*. Denne erklæring kommer fra en del kristne som står *utenfor* bevegelsen, og av den grunn umulig kan sette seg inn i den på en korrekt måte. De ser på alle de skjevheter som kan oppstå på grunn av det onde som er hos menneskene. De er for kortsynte til å se at *det er nettopp det onde vi vil til livs* og som nå kommer fram så klart under Åndens søkelys. Søker de etter, så finner de nok av djevleskap i sin egen leir. Har de noe av Guds kraft i seg, så vil Satan komme i harnisk, men er det stille og rolig innen deres krets, så er det et godt bevis for at de åndelige krefter ikke er store eller virksomme. Der hvor de første disiplene kom fram, *satte de opp ned på hele verden* (Ap. 17, 6).»

«Trengselen på møtene er like stor, selv søndag formiddag er alle sitteplassene opptatt i den store Turnhallen så vel som i Torvgaten 7. Mange måtte gå fra siste sted ved 4-møtene nå i påskehøytiden av mangel på plass, og det har vært omtrent umulig å komme fram i forsamlingen i Turnhallen om kvelden. Det er naturligvis mange spottere til stede, oppegget til spott for en stor del av *pressen*. Den uro som merkes i forsamlingen på ettermøtene iblant er nettopp en følge av den lettsindige og hoverende ånd som er vakt ved *de ukristelige, fanatiske og intolerante artikler* som er kommet fram i en del av dagspressen. De krever rett til å tro hva *de* vil om Gud og religionen, men kaster stenk på dem som mener seg berettiget til å øve samme rett. Likevel utgir de seg for å være en «*liberal*» presse. Det er derfor naturlig at når en i lang tid ikke har gjort noe annet enn klandre en virksomhet, så vil de folk, *hvis Bibel er avisen*, tro på den, og deres holdning blir deretter. Vi er likevel takknemmelig fordi mange nå forstår at jo mere djervt en del aviser angriper bevegelsen, desto sikrere tegn har de for at den går dypt og virker godt. Vi kunne jo ikke vente noe annet av den rasjonalistiske presse, som *alltid søker å rive ned den gamle Kristi fane*. For når alt kommer til alt, så er

det ikke tungetalen kampen dreier seg om, men det som ligger dypere. Kan det bevises at det er talt i tunger som på apostlenes tid —

og det er bevist,

da må de medgi *underet*. Da er det noe ved tegn og undere likevel! Og på våre møter er *forsoningen — blodet* — framholdt som grunnlaget for alt. Er det noe Satan ikke vil, så er det dette at *talen om blodet* skal seire. Han tapte slaget på *Golgata*, men angriper nå Kristus gjennom hans *legeme* — menighet. Men det hjelper ikke Satan. — Han har mange medhjelpere og håndtlangere, det er sant. Han bruker penn, blekk, bibel, viser og en del forblindede kristne, og sine egen store, mørke hær, både den synlige og den usynlige imot oss, *men den blodstenkte fane skal ikke fires ned!* Det er det kampen dreier seg om — *tungetalen* er bare et ytre påskudd for angrepet. *Vår kamp* er mot rasjonalisme, vantro, synd og djevel, og det under *blodets tegn* — det hellige Jesu blod, og i hans Hellige Ånds kraft! Derfor skal vi også seire i alle ting, ja, mere enn seire, Halleluja!»

«Mange frelses, Guds barn renses og fylles med den Hellige Ånd. En mengde hjem er fornyet og prydet med Jesu rene og velsignede nærvær og Åndens klare lys. Lovet være Herren!»

Ovenstående sto i april-nummeret av Byposten, og er et sant uttrykk for den Åndens kamp som pågikk i de dager og fremdeles pågår der hvor vekkelsen trenger seg fram. Samtidig innløp det meddelelser fra utlandet om vekkelsens framgang rundt omkring i verden og fra de mange steder i Norge hvor ilden slo ned.

I april-nummeret sto det også om de store møter som *Albert Lunde* og *Ludv. Hope* holdt i Calmeyergatens misjonshus, i festningens gymnastikklokale og andre steder. De hadde likevel ingen forbindelse med våre møter.

«En mengde *husmøter* ble holdt av vekkelsens venner, hvor Guds Ånd falt over de bedende med *ild* og *kraft*. I Turnhallen måtte vi stenge dørene en halv time etter møtets begynnelse. Grunnen var den, at mange kom etter at Guds ord var prekt, og var derfor ikke grepet av det talte, men *dumpt opp i ettermøtet* med et uforstående sinn. Kritiske og nysgjerrige fór de så om i den store hallen og forstyrret møtet. Men denne nye ordning virket utmer-

ket. Det ble langt mer ro. Når så et kort ettermøte var holdt, ga vi de søkende billett til et par andre lokaler, hvor Guds Ånd kom med stor kraft. Flere så endog ildtunger. Herren være lovet for hver sjel som blir frelst og for hver som renses og blir døpt i den Hellige Ånd.»

«Men iblant ble Ånden utgydt så mektig på de offentlige møter at *hele møtet ble et «ettermøte»*. Kraften var så stor at jeg ikke kunne preke, men måtte bare gå omkring og veilede de søkende, be for dem og undervise dem.»

I mai måned kom det brev fra pastor *Alex. A. Boddy*, som da var vendt hjem til England, med bud om at to personer hadde tatt imot sin åndsåp der og talte i tunger. Men han hadde ikke selv mottatt åndsåpen. Ilden var således begynt å falle i England på samme måte som på pinsedag i Jerusalem. Men mer velsignelse skulle ennå komme!

I Sverige.

Det var i denne måned i 1907 jeg første gang besøkte Sverige etter åndsåpen. «Skarer overvar de møter jeg holdt i *Stockholm*. Det er akkurat tre år siden under mitt siste besøk i Stockholm at jeg fikk telegram fra min hustru om at vår kjære *Sussie* var syk og nær ved dødens port. Å, hvor mange herlige erfaringer har jeg ikke gjennomgått siden den gang!»

«Her i Stockholm begynte bevegelsen i to baptistkirker og har møtt en forferdelig motstand, selv fra mange kristne. Det er likevel merkelig å se hvorledes Herren velsigner folket som overværer møtene. Møtene ble holdt i baptistkirken Elim og Tabernaklet, likeså i metodistkirken St. Paul, og ble avsluttet i det store Sirkus.»

«Jeg besøkte også *Uppsala* og prekte i min venn pastor *Åhgrens* kirke. Omlag 100 studenter var til stede. «Det er lett å se den Hellige Ånd er i virksomhet,» sa br. Åhgren under møtets gang. Deretter besøkte jeg *Göteborg*, hvor store skarer kom til møtene, og resultatene var de samme der som ellers overalt, Halleluja!»

Stadig kom det rapporter til Byposten fra forskjellige kanter av Norge, som skildret Guds Hellige Ånds herlige virkninger på møtene.

Fra Sverige reiste jeg til *Danmark* og begynte virksomheten i *Kjøbenhavn*. Det første møte ble holdt i «Golgata», metodistkirken, hvor pastor *Christensen* virket. Den 10. juni 1907 skrev jeg i Byposten: «*Ilden er falt i Gjentofte og Kjøbenhavn. Halleluja!*» Det kan interessere å høre litt mer fra disse første møter i Danmark: «De siste fire dager har vært oppfylt av herlige seire for *Jesus*. Lørdag kveld samlet en hel del venner i Gjentofte seg hos fru *Mollerup*, pastor Myginds svigermor og stedmor av den kjente pastor Mollerup her. Hun er enke etter avdøde sogneprest Mollerup. Flere lutherske venner var til stede, deriblant Kjærsgård og frue, Indremisjonens kasserer her i Kjøbenhavn, som besøkte Kristiania sammen med Kristelig Dagblads redaktør, pastor Mathiesen. Likeledes var det predikanter fra metodistsamfunnet og andre, samt noen diakonisser. En ingeniør var til stede, som var reist hele veien fra Sverige, ovenfor Stockholm, for å overvære møtene. Det ble et velsignet samtale- og bønnemøte. Endelig dro de fleste hjem, så bare Mollerups, Myginds og en ung kvinne fra Kristiania var til stede. *Den natten falt Guds Ånd over oss!* Vi holdt på til kl. var 4 om morgenen og ble som slått til gulvet under Åndens makt. Mygind, den unge norske kvinne og jeg talte og priste Gud i tunger. Fru Mygind sang i Ånden, skjønt hun ingen sangstemme har, og de andre ble så fylt med kraft at jubelen iblant syntes aldri å ville ta slutt. Hun fra Norge hadde sagt at hun ikke ville reise tilbake til Kristiania, for der talte de i tunger alle sammen. Nå holdt hun selv på og sang og talte i tunger i henimot fire timer nesten uavbrutt, og likeså neste dag på møtet. En annen så Jesus på korset, og siden så hun Jesus stå ved korset med sine hender utstrakt imot henne idet han sa: «Fred være med deg!»

Da så søndagens møter kom, var det en ualminnelig kraft over dem. De ble holdt kl. 10 fm. og 7.30 i den store Marcuskirken og kl. 3 i Golgata. Dessuten hadde br. Bast friluftsmøte og talte til hundrer av mennesker i parken, og br. Christensen og C. Olsen på et annet sted på landet, br. Rosendahl likeså. Mange ble døpt i Guds Ånd på møtene. Det var høye bønnerop iblant, men det brøt igjennom til slik seier at vi både lo og gråt sammen. Da den søkende skare lå om alterringen på formiddagsmøtet, så en kjent søster at himlen åpnet seg over oss, og hun så Guds herlighet og en skare skinnende vesener. «Det var ikke et syn, men virkelighet,» sa hun baketter til noen av oss.

Vi kunne visst holdt på hele søndag natt i Marcuskirken. Noen falt under kraften, mange ropte til Herren om hjelp, men det var ingen forskrekkelse. Min brosjyre «*Innvendinger besvaret*» har visstnok åpnet folks øyne. Å, disse glade ansikter! — hvor himlen avspeilet seg da sjelen vant gjennom til seier! Like i begynnelsen av møtet, etterat pastor Bast og pastor Mygind hadde talt, drev Ånden meg til å tale i tunger og gi tydningen med det samme. Straks etter var alterringen fylt av søkende og møtet var i full gang. Ett er visst at mange vil minnes denne dagen med takk til Gud, Halleluja! *I dag* skal en hel del av oss ut til grev Moltke i Snekkersten til møte der. I kveld er det igjen møte i Marcus, men i morgen drar vi, noen predikanter og andre, ut til Nissens landsted og blir der i tre dager — avsides med Gud.

Herre, lå nå din hellige ild bre seg over hele Danmark!»

«Det første møte etterat vi var kommet tilbake til Kjøbenhavn ble holdt i *Bethanien* kl. 2 og så et i *Templet* (Frelsens hær) den samme kvelden. Min gamle venn, *kommandør Sawton*, deltok, og det var en stor glede å se ham og hans trofaste hustru igjen etter så mange års forløp. Vi hadde holdt mange møter sammen i Kristiania for omlag 15 år siden. Den gang var jeg forstander for tredje metodistmenighet i Torvgaten 11. Andre av Arméens ledende offiserer var til stede og deltok, samt det prektige musikkorps. En stor skare var møtt fram. Sawton, Christensen, Jensen, Maar og jeg vitnet, og Guds kraft åpenbarte seg på en særskilt måte. Benkerad på benkerad ble fylt av søkende sjeler, og da vi skiltes ved 11-tiden, var det bare én mening blant oss alle, at *Herren* hadde latt oss se sin herlige kraft virksom til megen frelse.»

«Søndag kveld måtte vi ty til det store *Konsert-paléet*. Det kostet riktignok 300 kroner for et eneste møte, men ingen angret at møtet ble holdt der. Det var et inspirerende syn å se alle de mennesker som var samlet der en blank sommerkveld. I møtet kunne en spore en sterk hunger etter Gud. Ufrelste ble innbudt å komme fram til forbønn, og etterpå gikk vi inn i en mindre sal og ba med dem og slike som søkte Åndens dåp.»

«Predikanter kom fra Tyskland og de lengtet etter å se den samme Åndens gjerning utført i sitt eget land.»

Det vil nok oppta altfor stor plass å gjengi skildringen av alle de møter som ble holdt ved dette besøk i Danmark. Den 2. juli 1907 skriver jeg: «Guds Ånd griper stadig dypere inn blant folket. Det er ikke et møte uten at sjeler blir frelst og Guds barn døpes i Ånd og ild. Ikke to møter er like. Ånden får sin egen vei hva ledelsen angår. Det har vært en del motstand, men den har ikke hatt noen makt over møtene. Jeg har neppe, hverken i Sverige eller Norge, sett en så god forståelse av et kraftig Åndens verk som her i Danmark nå siste søndag kveld. Konsertpaléet var opptatt, så møtene ble holdt i det rommelige og vakre Wittmarks lokale. Flere, både menn og kvinner, ble kastet i gulvet under Åndens makt, men kom jublende igjennom og sto opp og vitnet for forsamlingen. Flere så Jesus i syner, deriblant tre unge menn. Den ene sa at han så ham på plattformen sammen med apostlene, da talen ble holdt. En kveld forut hadde en kvinne sett Jesus på møtet i Arbeiderforeningens sal. Han gikk om og la sin blodige hånd på alle panner. Da han tok hånden bort, sto det i lysende bokstaver på pannene til alle sammen: «*Helliget Herren*». Det var likevel flere som løftet hånden og strøk innskriften bort. Hvor mange det er som nå taler i tunger i Danmark er uvisst, men det er blitt mange på de siste åtte dagene. Bevegelsen har nå grepet så sterkt om seg at vi finner det er uriktig å avslutte møtene. Det er da bestemt, om Gud vil, at jeg reiser til Kristiania mandag for å overvære *metodistkirkens årskonferanse* og så vende tilbake om åtte dager. Min *familie* skal da følge med for å tilbringe ferien hos Nissens på Grønnæs herregård. Hvor lenge oppholdet i Danmark kan bli er uvisst.»

Middagsmøtene varte opp til 3—4 timer. «I går fortalte en bror at en del venner kom fra vårt møte i Markuskirken i Rigensgate. De hadde da bestemt seg for å gå til et hus og holde bønnemøte. En av søstrene i flokken følte seg tilskyndet av Guds Ånd å gå til et større danselokale og vitne om Jesus. Som et bevis for at en alltid bør adlyde Guds Ånd, fortelles at da hun sto inne på gulvet og talte med noen der, falt hennes blick på en kvinne på galleriet som lå med hodet foroverbøyd som hun var i bønn eller sov. Hun gikk straks opp til henne og la hånden på hennes skulder idet hun sa: «Våkn opp, du som sover, og stå opp fra de døde, og Kristus skal lyse for deg!» Det kom likevel ikke noe svar. Hun merket da til sin store forskrekkelse at vedkommende var i ferd med å ta sitt liv ved et kvelningsforsøk. Hun skrek da så høyt at de dansende føk avsted som om de var stukket. Hun fikk skåret over båndet om

munnen og førte den unge kvinne til hennes hjem og reddet hennes liv fra døden.

I går kveld var det flere metodistpredikanter på møtet. Lørdag samtalte jeg med frk. E. H., som var *den første som talte i tunger i Danmark*. Straks før jeg skulle avsted til møtet i Markuskirken i går kveld, fikk jeg et brev fra *Lyngby*, en villaby i nærheten av København, og av det forstår jeg *at ilden er falt også der.*»

5. juli: «I går fikk jeg et ord av en bror som var meg til stor trøst: Ap. gj. 18, 8—10. Vi har måttet stanse flere i sine vitnesbyrd på møtene, for de har hatt en uren ånd, en løgnens ånd har talt gjennom dem. Til dels hørte de med til de såkalte «skyskraperene» og til dels til «Milleniets Daggrø». Vi bør vokte oss over hele linjen for slike retninger så de ikke kommer fram i våre møter. Vi vil ikke fordømme disse folk, men vi må beklage dem og be for dem og stenge veien for deres synsmåter på våre møter.

Det var riktig mange på møtet i går kveld; sjeler ble frelst og mange søkte renhet og Åndens dåp. Det var også en del spottere til stede, men Guds Ånd vil forfølge dem.»

Straks etter at jeg var kommet hjem til Kristiania, deltok jeg i metodistenes årskonferanse. Det var ved denne anledning jeg begjærte å bli løst fra min forbindelse med den. Den 11. juli leste jeg opp min rapport eller erklæring.

Den inneholdt min rapport til biskopen og årskonferansens medlemmer. Jeg forklarte hvorledes Herren hadde ledet meg siden jeg kom hjem fra Amerika, og framholdt meget klart at jeg for framtiden ikke kunne bindes til noen bestemt plan og at dette muligens også kunne skille meg fra *Bymisjonene* som jeg hadde elsket og virket for. For det løp stadig inn innbydelser fra alle kanter av landet, så vel som fra andre land, om å komme og holde evangeliske møter. Jeg følte at mitt arbeid burde utfolde seg etter den *Evangeliske Alliance-plan* så meget som mulig, og at jeg burde møte alle disse krav som ble stilt meg, uansett hvor de kom fra.

Gregersen og Thelle.

Likevel håpet jeg at konferansen ikke ville nedlegge Bymisjonen, da «den kunne, dersom den ble ledet rett, være til uvurderlig nytte i hovedstadens religiøse liv». Jeg takket biskopen og brødrene for broderskapet i de år som var gått, for all den kjærlighet som var vist meg og all overbærenhet siden jeg var en ung mann. Jeg ba om konferansens forbønner, og trøstet meg til at Guds velsignelse ville i rikt mål hvile på den kirke som jeg hadde tilhørt siden min barndom.

Jeg kunne vanskelig holde tårene tilbake da jeg leste opp rapporten, men jeg følte at jeg måtte gå den vei Gud ville jeg skulle gå.

Biskopen talte noen vennlige ord, og resultatet ble at jeg etter mitt eget ønske ble skilt fra medlemskapet i *årskonferansen*, selv om jeg fremdeles skulle stå som medlem av *kirken*.

De to første som reiste ut fra Norge, foruten meg selv, med dette herlige evangelium, var søstrene *Dagmar Gregersen* (Engstrøm) og *Agnes Thelle* (Beckdahl). De reiste først til *Tyskland* og siden til Sveits. I begge disse land falt Guds ild, og framragende predikanter sluttet seg til bevegelsen. Det er rørende å lese hvorledes de i disse land ga seg helt hen til Herrens mektige Ånds ledelse.

Disse to søstre har siden virket som misjonærer i India i mange år til stor velsignelse.

ATTER I DANMARK

Ilden faller i England.

JEG mottok et brev fra Danmark hvor det sto følgende: «Jeg hørte i går fra en av de ledende i misjonskretser at av de prester som hadde overvært møtene, var de gjennomgående alle overveldet av å *kjenne den Guds kraft* som virket på møtene. De var redde for fenomenene, men likevel må det sies at det gjennomgående er velvilje; gid den danske menighet vil stille seg side om side med deg og de andre venner. Alt ellers vel!»

Midt inne i alt dette kom det et brev fra *M. K. Kleppe*, Bergen: «Halleluja! Lenge har vi bedt og ventet at Herren også ville besøke *Bergen*. Nå er han kommet, halleluja! Ikke så at han ikke har vært her før. Men nå åpenbarer han seg som den veldige Gud. . . *Flere søsken i Herren er nå døpt i den Hellige Ånd og ild og synger og taler i tunger til Herrens navns ære*. Enkelte reiser seg til motstand, fordi møtene ikke går mer stille for seg; men når det blir nød i hjertene, så blir det ofte skrik og støy, og når Herren kommer, så kommer han på *sin* måte.»

Like etter denne skrivelsen fra Kleppe kom min sang i Byposten, som ble skrevet på toget den 15. juli med tanken på en som søker full renselse og Åndens fylde: «*Ild fra himlen kom osv.*» Men tilbake til «*Vekkelsen i Kjøbenhavn*». «Vi har hatt to møter spesielt for Guds barn denne uken, det ene i Zinns gate og det andre i metodistkirken. Det kan vel sies i det store og hele tatt at vekkelsen fremdeles er blant de troende.

Sjeler ble frelst, priset være Herren, og mange frafalne kommer tilbake. Pastor A. Christensen uttalte i går kveld at han ikke hadde vært med på noen bevegelse hvor han hadde bedt med så mange frafalne som i denne.»

«Flere steder rundt om Kjøbenhavn brenner ilden. Det har vært ydet en kraftig motstand fra forskjellige hold, ikke så meget fra avisene, men ellers.»

24. august: «Det kunne berettes om mange interessante ting fra den danske hovedstad, men plassen tillater det ikke.» Så omtales et overmåte interessant vennemøte i Arbeidersamfunnets sal, hvor bl. a. min datter Mary spilte på fleres oppfordring. «I kveld reiser min familie fra Kristiania, om Gud vil, og

torsdag kveld i kommende uke reiser jeg til *Sunderland*, England. Pastor *Alex. A. Boddy* har innbudt meg gang på gang å komme og virke i hans menighet, og nå forstår jeg at tiden må være kommet for å reise. I lang tid har de holdt spesielle møter om det i *Sunderland* og *bedt om vekkelens ild.*»

I dagboken står følgende overskrift over min skrivelse fra *Sunderland*: «*Ilden er falt i Sunderland, England.*» Jeg tar et utdrag av beretningen:

3. september 1907: «*Ære være Gud!* Han har begynt et stort verk her i *Sunderland*. Jeg sier «her». Ja, tenk, nå er jeg igjen i England og sitter i en statskirkelig prestegård og skriver disse linjene. Hvem skulle trodd det for et halvt år siden? At jeg skulle bli sendt til England anså jeg mulig, men at den første som ville be meg komme skulle bli en statskirkeprest, var det siste jeg hadde trodd. Men Herrens tanker er ikke våre. Jeg hadde lenge ingen lyst til å komme hit, men hadde likevel lyst til å gjøre min Mesters vilje.

De siste dager i Kjøbenhavn var rike på velsignelse. Da min familie reiste til Kristiania, sa en til meg baketter: «Det var en kostbar last De sendte avsted der.» «Ja,» svarte jeg, «av jordiske eiendeler det kosbareste jeg har — mitt alt! Men de er også *hans*, lagt i den eviges hånd, hvor jeg enn ferdes.»

Det siste store møtet ble avholdt i *Konsertplæet* og avsluttet med ettermøte i den mindre sal ved siden av. Vi hadde tre møter for Guds barn og også flere husmøter. Ikke så få ble rikelig velsignet av Herren. Noen kom igjennom og talte i tunger. Halleluja!

Da båten «*Primula*» gled fra bryggen i Kjøbenhavn siste torsdag kveld, var en stor skare møtt opp for å be farvel. Sang på sang bruste fram, mens de viftet med lommetørkler. Gud være lovet, for så mange trofaste venner! Glad var jeg da jeg så deres lykelige ansiker, over å vite at det var *Jesus* de så hen til og ikke meg. Han hadde brakt dem lykken og velsignelsen. Vi er bare «unyttige tjenere», som Paulus sier.»

«Pastor *Alex. Boddy*, som daglig sendte meg meddelelser om forholdene i England i hans menighet, oversendte meg med et bud et brev med det samme jeg steg i land i Newcastle. Venner var, ifølge det, kommet fra flere kanter av landet for å overvære møtene.

Bilde av familien, tatt i Danmark 1907.

Å, hvor jeg følte min ringhet og avhengighet av *Gud*. Men jeg så ganske klart at *Herren* sto bak det hele og ville bruke dette besøk i mitt gamle fedreland til *sin* ære.

Allerede samme dags kveld (lørdag) i sakristiet hadde vi et herlig bønnemøte og stor velsignelse ble flere til del. Jeg forstår at *Herren* gjennom br. Boddy har beredt veien godt. Her er mange som lenges og som i ukevis har søkt sin pinsedåp. Noen helt siden br. Boddy kom hjem fra Norge. Og ikke alene her, men mange steder i England, hvor hans skrifter er blitt spredt. Flere og flere samles i Sunderland nå for å søke velsignelsen.

Søndag var det nattverdgdustjeneste i kirken. Det er ikke «høykirke», men selv i «lavkirken» er det meget mere ritual enn vi er vant til. . . Kl. 3 em. talte

jeg i «Parish Hall» (det store menighetshus) og like etter kveldsgudstjenesten i selve kirken. Deretter et herlig bønnemøte i sakristiet. *Flere ble herlig velsignet av Herren, noen døpt med den Hellige Ånd og ild og talte i tunger.* Ettermøtet varte til omkring 4-tiden mandag morgen.

Bare tenke seg til (ikke at jeg attrår det) at en engelsk statskirkeprest tillater at en, som ikke er ordinert i deres kirke, taler i kirken lite etter aftensang, mens forsamlingen ennå er til stede. Nå er det skjedd! Men br. Boddy er ikke av de alminnelige prester. Hans svoger, som også er statskirkeprest, er med her og søker å bli åndsdøpt.»

4. september 1907: «Møtene holdes hver dag i den store «Parish Hall» kl. 3 em. og kl. 7.30 kveld. Vi har ettermøte i kirkens sakristi etter hvert møte. Det er en stigende interesse blant de troende for møtene. Folk fra forskjellige samfunn og Frelsesarméen deltar. Det er mest de troende som kommer ennå, men i går kveld kom en mann helt opp gjennom salen og begjærte forbønn frivillig og overga seg til Gud. . . . Ilden faller hver dag. Møtet i natt varte til kl. 3 morgen. Vi forventer store ting her. Be, be meget for Sunderland og England og for meg, deres ringe bror i Herren.»

N. B. Hører at dr. *Pierson*, som ellers har manet meget til forsiktighet i bladene vedrørende denne bevegelse, har skrevet og sagt at bevegelsen i Skandinavia var ledsaget av de ekte tegn på at verket var *Guds*. Sogneprest S. i København anførte Pierson i sitt blad «Annexet» imot møtene der og sa at det ikke var av Gud. Vil han nå anføre Piersons mening om det?»

Møtene fortsatte i Åndens kraft. «En ung lærerinne fikk sin Åndsdåp og talte i tunger. En god og kjent predikant av «Konvensjonen» i Hearthfield ble døpt i den Hellige Ånd og ild, og på kveldsmøtet talte han i tunger med lovprisning til. Å, hvilken usigelig jubel! Hele møtet ble oppløst i gråt og lovprisning. En diakonisse ble åndsdøpt og talte i tunger på samme møtet. En ung kristelig arbeider som fikk sin Åndsdåp på et av de første møter, var til stor velsignelse på møtene . . . Slike møter, som de vi har nå, har de ikke hatt her før. *Herren står midt iblant oss!*» —

«I går kveld holdt vi på til sent igjen. Kvelden før holdt vi ikke ettermøte for å hvile litt. Klokken ble over 2 innen vi nådde hjem i natt. Syv stykker brøt igjennom i går og talte i tunger. Mange andre ble storlig velsignet av Herren.

To av dem lå på gulvet under Åndens kraft i lang tid. Om ikke lenge priser de Herren i tunger. Den ene sang herlig i Ånden.»

Her følger en interessant skildring i demonbesettelse. Men plassen tillater bare et utdrag av dagbokens skildringer: «En kvinne, som kom hjem etter en veldig åndsåp i sakristiet, hvor hun hadde talt og sunget i tunger, tydet og lovpriste Herren. Hun sier at da hun la seg, gikk det en skjelving gjennom hennes manns legeme. Han er uomvendt og lå i sengen ved siden av. Slik kraft gikk det fra henne.»

Det er bare fem dager siden møtene begynte, så etter tegnene å dømme på møtene og resultatene ellers, *begynner denne vekkelse her likeså kraftig som vekkelsen i Kristiania ved juletider*. Lovet være Herren! Vi tror at den vil gripe inn i hjemmene og bre seg vidt, og gjennom Guds barn sendes ut i verden.»

9. september 1907: «I går var en velsignet dag. Herren åpenbarte sin herlighet iblant oss. Slik sang av forsamlingen, idet Ånden fylte hjertene med takknemlighet, har jeg aldri tidligere hørt. I går kveld (søndag) var det som *en fest*, idet vi takket Herren for de seierrike første åtte dager, Halleluja!»

11. september 1907: «Det har vært stor glede blant vennene her over den seier Gud har gitt oss. De hadde i ukevis holdt hva en i England kalte «*Waiting Meetings*» (ventemøter). I timevis holdt de stille bønn sammen, eller avvekslet med høylydt bønn og sang, på kne hele tiden.» De brødre og søstre som er kommet igjennom er allerede en kraft på møtene og over alt hvor de kommer. Tungetalen tolkes stadig vekk og virker kraftig. Vi hadde fått mange deilige budskap fra Herren på den måten. Sangen i Ånden var til dels rent betagende. Det var glimt fra det «himmelske kor».

«Br. Boddy er trofast. Ennå har han ikke fått sin åndsåp, men står på Bibelens grunn og øver en velsignet innflytelse på alle. Enten han står på prekestolen i kirken eller er med på de andre møter, så står han resolutt og helhjertet med i denne bevegelse. Han sa forleden i forsamlingen: «*Jeg er beredt på hva det skal være. Dersom ikke kirken vil ta imot denne velsignelse fra Herren og hindre meg i å utbre den, så forlater jeg heller min stilling som prest i statskirken. Men det vil vel ikke kirken gjøre.*» .

Jeg spør i dagboken etter denne bemerkning: «Hvem vet?»

«Det er vidunderlig å se den forandring som foregår med dem som mottar åndsdåpen. Ansiktene stråler og de svake, forsakte stemmene blir sterke og klare. De som aldri før turde opplate sin munn på møtene, blir frimodige, og uten frykt vitner de om blodets frelsende og rensende makt og om Åndens fylde. Å, disse forvandlede ansiktene, hvor de fyller oss med fryd og drar våre tanker mot himlen! Enkeltes fryd har vært ubeskrivelig, ja, i virkeligheten alles. Etter lang kamp har enkelte plutselig brutt igjennom til full seier. De har ropt: Herlighet, herlighet.

Onde ånder måtte drives ut før enkelte kunne komme igjennom. Den kamp en bror måtte kjempe en kveld i sakristiet var spesiell hård. I samme øyeblikk jeg la mine hender på hans hode, falt han om på gulvet i voldsomme rykninger. Det ble en hård kamp, men Gud førte ham seierrik igjennom, og kvelden etter vitnet han om den vidunderlige nåde han hadde mottatt. Det føltes som han hadde vært bortrykket til *The Island of the Sea*, og talte det språk som bruktes der. Den kvelden fru Boddy mottok sin åndsdåp var også en herlig kveld. Jeg følte hvordan ilden gikk gjennom meg, og ledet meg til å gå bort hvor hun satt og legge mine hender på hennes hode og be for henne. Etter hennes eget vitnesbyrd følte hun ikke min berøring som en fysisk, men åndelig fornemmelse. Jeg la merke til at hennes høyre arm og hånd skalv litt. Hun mottok tungene samme kveld og bevegde seg iblant oss som i henrykkelse. Vi skal aldri glemme den skjønnne sang, hennes ansiktsuttrykk og stemmens klang etter som storheten ved blodets makt fylte hennes sjel. Med utstrakte hender sa hun: Blodet, blodet, det er blodet. Vi følte alle at vi var i Guds nærhet.»

Vi opplevde det samme her som i andre land at enkelte kan komme så å si rett inn fra gaten, bli frelst og døpt i Ånden med det samme, de kommer foran andre som har søkt lenge. Det kommer seg av at de første tar tingen enklere enn de andre. De blir som barn og tar imot velsignelsen i tro. «De siste skal bli de første», er en sannhet som blir nevnt i denne forbindelse. Det er meget ydmykende for dem som har søkt velsignelsen i uker og måneder, at nyomvendte kan bli åndsdøpt med det samme. Men Gud er i det: De ventende hjerter vil en gang, etter de har tatt imot velsignelsen, takke Gud for at han lot dem vente så lenge. De mottar gjennom dette lærdommer

som kommer dem til nytte etter at ilden *er falt*. En sang som ofte ble sunget i Sunderland var den jeg skrev i Amerika like etter at jeg fikk min åndsåp:

«Jeg har nået Sions sollyse høye.»

Jeg skrev flere små brosjyrer om pinsevekkelsen da jeg var i England, og pastor Boddy spredte dem rundt i tusenvis. Jeg nevner et par av dem: «When the Fire fell», «A friendly talk with Ministers and Christian Workers», «Facts concerning Pentecost and the Gift of tongues» og flere. Jeg tror de var til hjelp for mange.

Dagboken 18. september 1907: «Gud ga meg en vidunderlig dag i går. Jeg har bare noen få ganger opplevd en slik fylde av ild og kraft, og da har jeg følt det som om jeg kunne dø, men i går var det ikke bare en fornemmelse av hans hellige nærvær, men mitt hjerte ble gjennomstrømmet av den rene glede og det følte som jeg vandret i min konges nærhet og priste ham.»

10. oktober: «Møtene fortsetter som ellers. Nesten alle som mottar tungene får også tydingen. Avisene har begynt å skrive lange artikler om denne bevegelse, som nå sprer seg ut over England. Folk kommer fra alle kanter av landet og bringer budskapet om hva Gud gjør med seg tilbake til sin egen egn. Forleden fikk jeg brev fra en mann som eier et stort forlystelsessted. Han skriver at han var blitt omvendt ved å lese avisreferatene.»

13. oktober: «I går fikk jeg høre at pastor Paul, en stor lærer og evangelist i Tyskland, har fått sin åndsåp. Det betyr meget for Tyskland. Han besøkte Kristiania og Fredrikstad for å se vekkelsen der, og nå er han kommet igjen. Halleluja.»

«I London-avisen «Daily Cronicle» sto det en artikkel som fullt ut viser den fullstendige mangel på åndelig innsikt utenforstående hadde. «Galskap», «hysteri», «drømmere», «underlige skruer» er betegnelser som går igjen. Noen overskrifter lyder slik: «Ekstraordinære vekkelsesscener», «Tunge-måls-gaven i Sunderland», «Folk taler ukjente språk», «Underlige vekkelsesscener», «Nytten av tungene» osv. En avis forteller om alle dem som kommer fra fjern og nær for å høre vekkelsespredikanten. En avis forteller at jeg var oversvømmet med innbydelser til å komme rundt og holde møter, men

at det var minst likeså mange som ventet meg tilbake til Norge, så jeg ikke kunne etterkomme dem alle.

De siste dager i Sunderland var fulle av velsignelse. Gud skal få en herlig seier der, Halleluja. Vi hadde noen herlige møter i sakristiet om dagen og i kommunelokalet om kvelden. Den siste søndag talte jeg også igjen i kirken. Jeg begynte mine vekkelsesmøter i kirken og holdt en av mine siste prekener der. Det siste møte fredag kveld var meget gripende.

Farvelmøtene i Sunderland var meget gripende. En bror vitnet og fortalte hvor kjed han var for at han ikke hadde fått være med på de første fem uker av vekkelsen, og grunnen var fordom og fordi han ikke visste bedre. Hans datter var blitt frelst på et av de siste møtene. En bror fra Frelsesarméen priste Gud for den velsignelse han hadde fått under møtene; likedan var det med en neger fra London. Jeg tok så den tid jeg trengte for å si noen oppmuntrende ord og min farvelhilsen. Etter dette innbød jeg alle som ville møtes i himlen om å samle seg rundt bordet. Det var et skjønt syn. Vi grep hverandres hender og sang og ba sammen. Pastor Boddy takket Gud for at jeg hadde æret blodet og Bibelen. Andre vitnesbyrd ble også gitt.

En stor skare venner fulgte meg på stasjonen. Fru Boddy ble igjen med de søkende sjeler. På plattformen sang vi sanger og salmer til toget kom. Pastor Boddy og omlag tyve venner fulgte meg til Newcastle. Det siste samvær med vennene var ombord på S/S «Sovereign». Det var sang og bønn, og så skiltes vi. Jeg takker Gud for den herlige tid i Sunderland og for resultatene av møtene. Virkningen merkes langt utenfor Sunderlands grenser.

Slik begynte *ilden å falle* i Sunderland, England, i 1907. Dette året

1907

er et av de rikeste år av mitt liv, og når som helst pinsevenner i Skandinavia taler om vekkelsen, sammenligner de den alltid med velsignelsen i 1907. Fra den tid daterer seg begynnelsen av denne store og himmelsendte vekkelse i Europa.

All ære til Gud.»

TUREN TIL INDIA

Besøk i forskjellige europeiske land, Palestina og Syria. Konferansen i London og Sunderland.

DA jeg kom hjem fra England, fant jeg at den *Hellige ild* brente med mer intens varme enn noensinne før. Underbare ting skjedde, men alt dette ga naturligvis motstandere av alt godt nok å gjøre. Satan gjorde sitt beste for å hindre og ødelegge dette verk av Gud, og mange — sørgelig nok endog av *Guds egne folk* — tok standpunkt med de ugudelige i dette.

Men ilden kunne ikke slukkes, priset være Gud.

Ved nyttårsskiftet skriver jeg i Byposten: Hvilket underbart år var ikke 1907! For mange av oss det merkeligste og mest velsignelsesrike år i vårt liv. Vårt livsskip gled inn i dypere farvann. Vi angrer ikke på det. Vår sjel er fylt med lovsang og takk til Gud for det siste års erfaringer. Og når vi ser framover, er det med den sikre forvisning at vår kaptein skal føre skipet sikkert fram gjennom vannene. Vårt eneste mål har vært og er å forkynne det fulle evangelium om *Jesus*.

I begynnelsen av året fikk jeg innbydelse til å gjeste India. Jeg har fremdeles brevene som Mr. A. N. Groves sendte meg i den anledning. Han ordnet hele turen for meg. Likeså brevene fra frk. Maud Orlebar og hr. Max. Wood Moorhead. Brevet fra br. Groves var datert 8. januar 1908 og lød slik:

Kjære pastor Barratt.

Jeg er ukjent for Dem og det er lite sannsynlig at De har hørt mitt navn. Men i disse dager farer nyhetene hurtig avsted. Vi er i dette hjørne av verden blitt meget interessert ved lesningen av «Da ilden falt», og vi har der lest om det Gud har gjort for Dem. Likeså var det interessant å lese om møtene som De på pastor Boddys anmodning ble ledet til å holde i Sunderland. Vi er blitt minnet, tror jeg, av Ånden til å skrive og spørre om De ikke skulle ha sendt en tanke til India med dets mange misjonærer, som taler evangeliet for hedningene, skjønt de ofte selv hungrer etter åndelig føde. Noen hundre av disse misjonærer er av forskjellige grunner samlet på fjellstasjonene i Syd-India i de varmeste måneder av året. Fra 15. mars til 15. juni er de fri fra sitt

arbeid. Det er således en god anledning til å få dem i tale. I det forløpne år vaktet interessen for den såkalte pinsebevegelse ved det besøk herr og fru Garr fra Los Angeles, California, U. S. A., gjorde, men jeg beklager å måtte si at det skapte også meget bitterhet. Vi tror dog at det i mange er en ærlig, dyp lengsel etter åndelig velsignelse. Hvis den Hellige Ånd skulle lede Dem til for en kort stund å forlate Deres arbeid hjemme og komme ut til oss i mars, april og mai eller lenger, så tror vi det ville være til stor velsignelse. Vi ser det som en forrett å garantere alle utgifter forbundet med reisen.

(Derpå gir han en anvisning på den beste reiserute.)

Jeg er ikke selv misjonær, men plantasjeier, men tar stor del i misjonærenes arbeid.

Deres i Herren

A. N. Groves.

Etter å ha lagt saken fram for Herren, bestemte jeg meg for å reise til India og sendte etter Mr. Groves' ønske et telegram til ham om denne beslutning. Han skrev som svar på dette: Det har gjort våre hjerter glade denne morgen å motta Deres telegram fra Kristiania. — Han forberedte veien for meg ved å sende følgende rundskrivelse til misjonærer og andre venner i India:

Det har i en tid vært lagt på enkelte av Guds barns hjerter å vente i bønn på at Herren skulle finne en passende lærer om sannheten i forbindelse med den såkalte pinsebevegelse. En som kjenner av egen erfaring og ikke bare teoretisk at den Hellige Ånd kan og vil arbeide i disse siste dager som den uomtvistelig gjorde i den kristne menighets første dager. Han har i sin store nåde åpnet veien for sin tjener pastor T. B. Barratt fra Norge, som kommer ut til India i mars. Vi håper det må bli anledning for mange misjonærer og andre å komme opp til Coonoor i varmetiden for selv å høre og med Bibelens ord prøve sannheten av det hans tjener vil lære oss: Gud har selv, siden han i 1906 mottok sin åndsdaap, beseglet hans tjeneste i Kristiania og andre byer på en slik måte at ingen alvorlig troende kan motsi det.

Må Herren legge det på sitt folks hjerter å komme sammen i den samme ånd som besjelet folkene i Berøa, se Ap. gj. 17, 11, og til å tro tegnene som følger

Åndens utgydelse slik som tilfellet var med Kornelius og hans venner. Ap. gj. 10, 46. La oss imens fortsette å be at Gud, og han alene, må bli æret gjennom dette besøk.

Coonoor, februar 1908.

A. N. Groves.

Jeg forlot Kristiania mandag kveld 9. mars. En stor skare venner var møtt fram for å vinke farvel. Jeg følte det tungt å forlate min familie igjen for en slik lang tur, men min kjære hustru oppmuntret meg og sa at det ikke ville bli noen glede ved å være hjemme når Herren ønsket å sende oss et annet sted. På min vei ut til India reiste jeg gjennom Sverige, Danmark, Tyskland og Sveits, og overalt holdt jeg møter.

I Gøteborg bodde jeg hos mine kjære venner Holmgrens. Mange mennesker var møtt fram i den store Ynglingeforenings sal. Det ble fortalt meg at mange hundre hadde mottatt åndsdåpen; men hvis det er tilfelle, må vi snart stå overfor en gjennomgripende vekkelse blant verdens barn, for kraften er skjenket oss til tjeneste. Vi kan ikke bare tenke på oss selv og svøpe oss i salige og lykkelige følelser uten å dele ut til andre. For da blir kraften tatt fra oss.

I Kjøbenhavn hadde jeg møter i Golgata-kirken hvor pastor A. Christensen var forstander, og i den store konsertsal Olympia som kan ta 1500 mennesker. Det var velsignede møter. Brannvesenet hadde ikke i rett tid underrettet oss om at stolene måtte være sammenbundet. Kort før møtet skulle begynne, kom de og tok alle stolene i midtpartiet bort, så folk måtte stå hele tiden.

I Hamburg møtte pastor Meyer meg. Vekkelsen i Tyskland har mest bredt seg blant den arbeidende klasse. Kirkene har ingen offisiell befatning hatt med den, men dens venner er spredt utover i mange leire. Den har også møtt en voldsom motstand. I Hamburg deltok jeg for første gang i en brødsbrytelse. Slik fred og kraft som det rådet!

Den neste morgen dro jeg videre til Zürich i Sveits. Jeg fikk akkurat tid til å hilse på pastor Nils Bolt da toget passerte Frankfurt a/M.

Bilde fra pinsevekkelsens første tid, omkr. 1908.

I Zürich hadde vi tre møter den ene dag og stor velsignelse fulgte dem. En del venner som hadde deltatt i møtene i Sunderland var også der. Det har også vært mange vanskeligheter i Zürich. De har manglet en leder som kunne veilede og hjelpe dem. Da søstrene Dagmar Gregersen og Agnes Thelle var der, brøt det ut en kraftig vekkelse, men vantro og tvil snek seg inn, og det er det samme som å lukke døren opp for urene ånder som bringer uro og forstyrrelse med seg. Tirsdag morgen var jeg så i Rom. Det var fem år siden mitt siste besøk der. Min datter Mary og en norsk venninne møtte meg på stasjonen. Hvilken glede det var å møtes!

Dagene i Rom ble hviledager for meg. Jeg hadde bare et møte for ungdom i metodistkirken. Resten av tiden benyttet jeg til å bese alle de interessante og historiske minnesmerker som Rom er så rik på.

I Brindisi gikk jeg ombord i S/S «Osiris» som førte meg til Port Said. Herfra fortsatte jeg med S/S «India», som skulle til Australia, så jeg måtte bytte båt igjen i port Aden.

Fra Sunderland kom det brev fra pastor Boddy at han hadde begynt et pinseblad med navn «Confidence» (Tillit). Dette var det første i sitt slag i England, og i mange år ryggraden i pinsebevegelsen i England.

Mr. Max Moorhead møtte meg i Bombay. Jeg fikk høre at de hadde ordnet med møter der, og da tilslutningen var så stor, ble jeg der i 3 uker. Djevelen arbeidet og gjorde sitt beste for å kvele den innflytelse møtene øvet. En anonym skrev en hel del løgn om meg personlig og sendte det til alle misjonærene, men løgnene var så skammelige, at en misjonær sa at ånden i hele brevet beviste at det var falsk. En brosjyre skrevet av en tysk pastor «Satan blant de hellige», og noen artikler i «The Christian» skrevet av en fru —, ble spredt blant misjonærene. Jeg skrev et svar til den tyske pastors ondskapsfulle angrep «Satan mellom kritikerne» som ble midlet til å åpne øynene på mange og til å bryte innflytelsen av hans falske framstilling. Mange fortsatte å søke velsignelsen i Bombay, og Kristus ble herliggjort, halleluja!

Enkelte ondsinnede personer prøvde å få folk til å tro at vekkelsen i Mukti ingen ting hadde med pinsevekkelsen å gjøre. Men det følgende brev som ble sendt meg fra frk. Minnie Abrams (Panditta Ramabais høyre hånd) beviser hvor falsk denne framstilling var.

«Bare noen linjer for å hilse Dem velkommen til India og for å meddele at vi ber om velsignelse over Bombay. De vil møte meget motstand, for «pinse-dåpen» er ikke behagelig for kjøttet.

Også elskelige Guds barn har på grunn av uvitenhet stått i spissen for denne motstand mot Herren. Så bli ikke forbauset om De finner Deres vei innhegnet.

Herren holder nå på å utgyte sin Ånd på nytt her i Mukti, og det priser vi ham for. Vi skulle likt å komme til Bombay, men kjemper en stor kamp her oppe og vil hjelpe til med våre bønner. Gud vil velsigne sin gjerning her og holde alt menneskelig borte.»

Ved et av møtene i Bombay ble min sjel fylt med slik kraft og velsignelse at jeg brøt ut i tunger. Tydningen ble gitt av frk. Gardner. I samme øyeblikk hørte jeg en stemme inne i meg si på engelsk:

«Jesus is coming soon!» («Jesus kommer snart!»)

Vi har herlige møter og br. Moorhead får stadig brev fra andre deler av India om Guds gjerning. Alle vitner om seier for Jesus. En må beundre misjonærene som våger noe for sin Herre og Mester og sine medmenneskers frelse. De må ofte gjennomgå ganske store oppofrelser og forargelser. Så meget fortvilelse og synd og slikt et tykt hedensk mørke at hjertet kan gremme seg. Jesus skjønner også at den kraftigste måte å nå hedningene på, blir at misjonærene når inn til en full og klar forståelse av pinsekraftens velsignelser og dåpen med den Hellige Ånd og ild. Vi ser det av de resultater som allerede er oppnådd.

En inntrengende anmodning fra Coonoor om å påskynde min reise dit, gjorde det nødvendig å avbryte møtene i Bombay. Det var den heteste reise jeg noen gang har gjort. Det var svært trangt på tredje klasse og for å strekke benene litt og få litt luft, stakk jeg dem likeså godt ut gjennom vinduet, som jeg så de andre gjorde.

På stasjonen ble jeg møtt av A. N. Groves og en del andre. Det var et kjært møte. Det er vidunderlig vakkert her oppe. Rent som et paradis. Det blir umulig å gi en detaljert beskrivelse av møtene her. Misjonærer fra mange stasjoner deltok. Br. Groves hadde arrangert alt på en utmerket måte. Husmøtene viste seg å være til stor velsignelse.

Kampen fortsatte naturligvis også her som i Bombay. Utallige angrep ble rettet mot dette Guds verk, men den Hellige Ånd førte oss videre, og ikke så få av misjonærene mottok en full åndsåp, ære være Gud. Det ble også holdt møter blant de innfødte. Jeg hadde forskjellige tolker, og Guds velsignelse hvilte over disse møter på en vidunderlig måte. Br. Manikkam Joshua, som var min tolk på den offentlige markedsplassen, var blitt døpt med Ånden 11 år før. Ingen kunne derfor si at han før hadde hatt forbindelse med pinsevenner. Han var etter sin omvendelse på malabartrakten og ville gjerne tale til folket i deres eget tungemål. Etter meget bønn kom han til møtet, og der falt Guds Ånd på ham. Han talte ikke på det språk han ønsket, men i

tunger, og det med slik voldsom kraft at mange ble redde. De hadde aldri hørt noe slikt før. En halv time holdt han på. De andre spurte ham hvorfor han holdt på slik, og da fortalte han dem hva han hadde bedt Gud om. Nei, slikt kunne en da ikke be om. De dager er forbi. De hørte aposteltiden til. «Du må ha fått noe galt.» Hvor underlig at folk, så snart de ikke forstår noe nytt, så skal de si at det kommer fra onde makter, akkurat som om vår himmelske far skulle ha forandret seg siden Jesu tid, og ville begynne å gi sine barn en sten i steden for brød, en slange i steden for fisk og en skorpion i steden for et egg og en ond ånd i steden for den Hellige Ånd. (Sammenlign Luk. 11, 9—13.) Gud være takk. Han er alltid den samme kjærlige far. «Har du talt i tunger siden, Joshua?» spurte jeg. «Ja, ofte. Når jeg er meget lykkelig i Gud og ber til ham, så kommer det ganske naturlig.» Å, det er den samme, gamle pinsekraft med de samme resultater. Halleluja. Det er over tyve personer her i Coonoor som har fått sin pinsedåp i disse dager, og de taler i tunger. De fleste er misjonærer. En hel del har kjent den hellige ild brenne i sitt hjerte og i sitt legeme, men de har ennå ikke nådd fram til den fulle pinsedåp. Men vi tror at de snart vil gjøre det.

Mens jeg var i Coonoor, tok Mr. Groves meg rundt til forskjellige stammer. Naturen var praktfull og heten ikke så intens som nede på sletten. Vi mottok stadig budskap fra alle verdens kanter at vekkelsen bredte seg, og at mektige ting ble gjort for Mesteren.

Calcutta 25. juli 1908: Her er jeg i det britiske rikes nest største by med over en million mennesker. Derav over 24 tusen europeere og eurasier, resten innfødte. Det var rent rart å forlate Coonoor etter alle de herlige møtene der oppe. Nå er de spredt over hele India, de som var samlet der. Den siste søndagen hadde vi en velsignet nattverd sammen. Alle var med, fra de eldste ned til barna. For noen deilige barn! De får mitt hjerte til å lengte etter mine egne der hjemme. På min fødselsdag kom de alle inn med blomster om morgenen. Vi ba sammen og takket Gud, for flere av dem var blitt døpt med Ånden.

På min videre reise måtte jeg stanse en hel dag i Madras. Hvem tror dere så jeg traff der? Jeg hadde gått en liten tripp bort til den store basar og ble var en stor, kraftig bygd indier og en indisk gutt. Straks falt det meg inn at det måtte være Josef Israel. Jeg hadde ikke sett ham på 11 år, og da bare en

enkelt gang i Norge. Jeg så så lenge på ham at han ble oppmerksom på det og så opp, men han kjente meg ikke igjen. Jeg tenkte: Du tar nok feil. Jeg gikk videre, men i det samme kommer han etter meg med raske skritt. Han gikk forbi uten å tale til meg. Da jeg kom utenfor, sto han ved en religiøs bokhandel. Da sa jeg til meg selv at de må være ham, og jeg ba Gud om å la meg få rede på det. Vi vekslet noen tilfeldige ord, og jeg fikk anledning til å spørre ham om han kjente Josef Israel. «Det er nok meg, det,» svarte han. Det ble gjensidig gjensynsglede og vi fikk en god samtale, idet han fulgte meg til stasjonen. «Dersom jeg hadde visst,» sa han, «at De skulle ha kommet denne veien, skulle jeg ha arrangert møter for Dem her i Madras.» Denne gang ble det nok ikke tid til det.

Calcutta, Calcutta, dit måtte vi! Under oppholdet i Calcutta ble møtene holdt i St. Andreas-kirken, en skotsk, presbyteriansk kirke, og en stor baptistkirke. Gamle pastor Hook er helt med og sa: «Her kan De gjøre fullstendig som *De vil*.» Flere åndsdopte misjonærer er med og hjelper. Jeg kunne dog ikke være lenge, og det ble bestemt at de misjonærer som hadde hjulpet til ved møtene, skulle fortsette arbeidet. Den baptistkirke vi hadde møtene i, ble bygd av den kjente W. Carey, hvis minneste sees der. Likeså ser man minneste til den kjente misjonær Adoniram Judson, som sammen med sin hustru var utsendt av det amerikanske misjonsstyre. På veien ut antok de baptistenes anskuelser om dåpen, og ble døpt i døpebassenget like ved det stedet hvor jeg sto og talte.

Jeg følte at jeg ikke kunne forlate India uten å ha besøkt Mukti. Mukti betyr frelse. Det er kjent for sine bedende grupper og sin enstemmige bønn. Jeg kom inn i kirken mens de ba. Omlag 300 unge kvinner var alle opptatt hver for seg med å be høyt. Det er mange mennesker som ikke liker at alle ber høyt på én gang, men kom da til Mukti! Det så ut som om hver eneste en måtte ha nettopp det de ba om. Jeg måtte tenke på kvinnen og dommeren, og likeså på mannen som vekket sin nabo midt på natten. Det var jo slik Jesus sa disiplene skulle be. Også vi. Inntil vi får. Bønnen holdt på helt til det skulle være pause. Da marsjerte de ut klasse etter klasse, men bønnen varte helt til siste klasse var gått ut. Til slutt var det enda noen som ble igjen for å be og prise Gud i tunger. Jeg husker jeg leste en artikkel som en journalist skrev om Mukti. Han tilsto at han kunne ikke forklare det, men han kunne bevitne at han hadde hørt disse unge piker tale forskjellige døde språk og

andre som de absolutt ikke hadde noe kjennskap til. Under bønnen kom det bud til meg at Panditta Ramabai ville hilse på meg. Så fikk jeg da anledning til for første gang å se og tale med denne merkelige kvinne. Livlig, beskjeden og liketil var hun, med dette dype blikket som bare de har som lever meget nær Gud. En morgen talte jeg for omlag 1200 av disse kvinner. Jeg hadde fått en glimrende tolk og Guds velsignelse hvilte over møtet. De ga meg Lukas 10, 21 som en hilsen med til venner i Norge.

31. august: «Jeg bestemte meg for å besøke Palestina på hjemveien. Det ville bli for meget å beskrive alle mine inntrykk derfra. Den første stasjon jeg stanset ved i Palestina var Lydda. Navnet sto på stasjonen slik som vi har det i vår nye bibeloversettelse. Ap .gj. 9, 38. Lydda var en ubetydelig plass. Det omtales først i Bibelen som Lod. Esra. 2, 33, Neh. 7, 37. Det hadde betydning i Makkabeernes tid. I Romertiden var det hovedstedet for et distrikt i Judea, og det ble tidlig et sentrum for de kristne på de kanter. Pelagius holdt sin forsvarstale her i 415. I 1191 ble det ødelagt av Saladin. St. Georg «som drepte dragen» skal være begravd her. Etter sagnet har Muhammed erklært at Kristus på den siste dag vil ødelegge Antikrist ved Lyddas port. Som alle andre som besøker Palestina, måtte jeg rundt til alle de historiske stedene, og det var meget som grep mitt hjerte, men det som grep meg mest var bevisstheten om at her var stedet hvor Frelseren hadde levd og lidt for verdens frelse. Disse fjell har han sett, her har min Frelser vist sin herlighet. Rett som det er gripes jeg av en underfull fornemmelse av at nå står jeg her hvor alt det jeg fra barnsben har ment var helligst og størst, ble utført. Det er andre store og mektige byer i verden, men ingen by er som Jerusalem. Det ble anledning til å holde bare et eneste møte i Jerusalem. Jeg benyttet tolk, da det var både innfødte og engelske til stede.»

11. september: «Fra pastor Mygind som virket som misjonær i Syria kom det brev om jeg ville besøke hans misjon. Mens jeg var der, falt Ånden på lengtende sjeler. Jeg samtalte med folk om sildigregnet, og de kjente godt dets betydning i den naturlige verden, men de tenkte lite på at Gud også hadde beredt et sildigregnet i den åndelige verden.

Dersom ikke sildigregnet kommer til menighetene, vil meget av det gode og alvorlige arbeid som har vært utført i de tidligere år, bli ødelagt.

Ved Jordan.

Ved et av våre møter falt Ånden på en 14-års pike. I 1 ½ time talte, sang og profeterte hun i Ånden, og delvis ble tungene oversatt setning for setning. Ingen tvilte på at Gud talte til dem gjennom henne, og virkningen var overveldende. Vantro og tvil forsvant. Syndere begynte å søke frelse, og de syke søkte helbredelse, Guds folk ble fylt med begeistring og glede og tro. Kristus og Hans dyrebare navn ble æret! Dette var i sannhet Åndens frukt og intet annet.»

17. september: «At vekkelsen er begynt her, synes utvilsomt. Intet lignende har vært sett på disse kanter før.»

24. september: «Jeg fant ut at min billett mellom Bombay og Genua bare varte en måned, og jeg måtte derfor bestemme meg for å forlate Schweifait i dag for å nå båten i Port Said i tide. Det var ingen lett sak å forlate disse kjære venner i Syria nå. For 14 dager siden var jeg en fremmed for dem alle uten Myginds, men så sendte Herren slike strømmer av velsignelse over oss, at det var vondt å forlate de lyse ansikter og glade sjeler der.»

26. september: «Det er en langsom reise mellom Beirut og Port Said med disse skip. De fører så meget last med seg og stopper ved hvert minste sted, men bare jeg når båten i Port Said, så gjør det ikke noe. Br. Mygind fulgte med til Beirut. Nå sitter jeg ombord og skriver dette, mens det ute på dekk larmer med lossing og lasting og brøl og skrik av dem som mener livet ikke går uten dette. Været er deilig, Bibelen har jeg forhånden, og Gud selv åpenbarer seg for dem som søker ham. Ja, mere, Han fyller sjelen med en stadig og uutsigelig og herliggjort glede. Halleluja.»

Hjemturen.

29. september: «På Middelhavet. Jeg reiser nå omtrent samme ruten som Paulus gjorde, men han dro til Rom og jeg drar til Genua. Ombord er det mange misjonærer og embedsmenn som skal hjem og hvile. Og det er katolske prester som skal til Rom. Hva ville vel Paulus si om han nå kom til Rom og så all denne helgen- og relikviedyrkelse. Måtte denne vekkelse som pågår i den protestantiske verden også nå inn og reformere det katolske system. Hellig-Ånden kan bane vei hvor ingen andre makter det. Reformen kommer neppe ved et angrep på lære og organisasjon og pave, men ved en mektig åndelig vekkelse blant katolikkene selv.»

3. oktober: «Langs Italias kyst. I går kom vi til Neapel. Den ene dag jeg hadde der, ble benyttet til å se Pompei. Vi passerte på reisen tett forbi øya Stromboli med vulkanen av samme navn. Underlig å se den stikke opp av vannet akkurat som om jorden trengte en skorstenspipe til å slynge ut alt ondt igjennom, som den ikke ville bære på i sitt indre. Idet vi i solnedgangen gled oppover langs kysten, kunne vi ved hjelp av kikkert og til dels med det blotte øye i det fjerne se St. Peterskirkens dom.»

Zürich 8. oktober: «Her stanset jeg også på veien ut til India, og lovte da å gjøre et litt lenger opphold på tilbaketuren. Zürich er en av de byer jeg synes best om i verden. Lys, vennlig og frisk, med en blanding av oldtid og nåtid og med de herligste omgivelser. Vi har herlige møter her. Hvor lenge jeg blir, vet jeg ikke ennå. Jeg har en innbydelse fra dr. fil. Hassenstein i Gross-Almerode i Tyskland, og så vil venner i København at jeg skal stanse der en tid. Når kommer jeg så hjem? Jeg forsto at det trengtes en fast hånd til å lede arbeidet i Zürich. Vi begynte på nøytral grunn, og etter hvert sluttet det seg flere og flere til.

I Risør, omkr. 1908.

Arbeidet vokste, og jeg kunne ikke forlate det, hvor gjerne jeg enn ville tilbake til Norge. Det kom for meg at pastor De Labilliere var mannen som trengtes her, og ved en merkelig ledelse ble dette ordnet. Jeg bad inderlig til Gud om saken, og en dag som jeg tenkte at nå ville jeg telegrafere etter min hustru for å stanse en tid til i Zürich, møtte jeg pastor De Labilliere som sa, at nå var saken i orden. Hans hustru som var i England, hadde hatt en veldig bønnekamp for Zürich, og fikk fra Herren Esaias 60, 1: «Stå opp, bli lys! For ditt lys kommer, og Herrens herlighet går opp over deg!» Hun sendte dette som et budskap til sin mann om at Herren ville gi ham en åpen dør i Zürich, og nettopp dette ord hadde han selv fått i bønn før budskapet fra England kom.»

Som statskirkeprest hadde De Labilliere betjent noen av de mest aristokratiske kirker i England. Da han etter sin omvendelse for noen år siden i Sunderland begynte å predike omvendelse og gjenfødelse for sine fornemme tilhørere i Skottland hvor han da var, vakte det voldsom oppsikt, og bladene skrev lange stykker om det. Det enkle evangelium tiltalte ikke hans adelige og rike menighet. Lønnen ble satt ned med mange hundre pund og noen gikk til en annen kirke. Men så fylte folket hans kirke og en vekkelse begynte, hvis virkning sees til denne dag. Tross sin lærdom og veltalenhet

(han tok M. A.-graden ved Oxford) er han en av de mest ydmyke og elskverdige menn jeg har truffet.»

Konferansen i Hamburg.

8. desember: «Konferansen ble åpnet i Strand Missions lokaler. Det var møtt fram predikanter fra England, Holland, Sverige og Tyskland. Vi hadde bare tre dager, og det var meget å tale om, så det var møter omtrent hele dagen. Det var interessant å høre hvordan vekkelsen grep om seg i alle land, og hvordan arbeidet var lagt an på de forskjellige steder. Når man så ut over denne forsamling av gudhengitte kvinner og menn, og visste at mange gjennom denne vekkelse hadde fått erfare hva det vil si å lide for Kristi skyld, og hørte deres sunde og kraftige vitnesbyrd, da kan en bare takke Gud at en er kommet med i denne vekkelse, som *av mange teologer regnes for å være den største siden apostlenes dager og antagelig den siste før Kristus kommer og henter sin brud.*»

Etter konferansen i Hamburg reiste jeg til København og hadde en del møter der. På grunn av avisskriverier hadde vekkelsen møtt sterk motstand også der, men vennene hadde ikke latt seg skremme. Når en har fått en velsignelse av Gud, lar en ikke avissnakk ta den fra en. Møtet hos fru Anna Larsen for skuespillere ble en uforglemmelig stund. Det var helt privat, men avisene fikk tak i det og hånte og latterliggjorde det hele. De fikk svar av en kjent skuespiller som bl. a. sa: «Dersom fru Larsen enda en gang åpner sitt hus for en slik sund sak, så håper jeg mange vil finne veien dit!»

Fra København drog jeg til Gøteborg, hvor vi hadde møter i Torghallen. Det var en herlig ånd blant vennene, som gjorde det godt å være der. I Tabernaklet holdt jeg et foredrag om det 20. århundres vekkelse.

I Norge igjen.

På tross av all motstand fant jeg at vekkelsen spredte seg mer og mer. Onde makter gjorde hva de kunne for å ødelegge dette herlige verk av Gud. Det var nesten umulig for meg å få leid et større lokale i byen. Erik Nordqvelle lot meg benytte sitt lokale, men han turde ikke avvertere meg, for da mistet han det. Jeg arbeidet fremdeles etter alliancetankens prinsipper og trodde og håpet at Herren ville forene alle disse splittede hjerter, så vi kunne elske

hverandre og arbeide sammen på en bred evangelisk linje. En mengde av disse som hadde sluttet seg til våre rekker kom fra forskjellige forsamlinger og kirker, og jeg selv var heller ikke klar over vanddåpen.

Bypostens spalter var fylt med brever, artikler og vitnesbyrd om arbeidet, ikke bare i Norge, men fra alle deler av verden. Jeg tilbrakte meget av min tid på reiser rundt om i Norge, og overalt var Gud med. Sjeler ble frelst, syke søkte og fant helbredelse, og Ånden ble utgytt i mange lengtende hjerter. Overalt ble lokalene fylt både av nysgjerrige og venner. Det var rimelig at et slikt Åndens vær som gikk over Norge, var godt stoff for avisene, som på alle mulige måter prøvde å latterliggjøre og forvrengte det som skjedde. Herren vil dog selv vite å ta vare på sin sak. Overalt ser jeg at Herren går fram og bruker hvem han vil. Han går ikke nettopp de veier mennesker har stukket opp for ham. Han går sine egne veier og ydmyker mennesket til det villig følger i hans spor. Halleluja! Herre, gjør oss alle villige til å gå *dine* veier.

Påsken 1909 var det vennestevne i Kristiania. Møtene ble holdt i Vestre Arbeidersamfund og i Torvgaten 7. Så mange venner har det vel neppe før vært samlet til et stevne i Norge.

Lokalene var overfylt, så mange måtte gå igjen. Det var herlige møter, hvor Gud selv var til stede. Langfredag hadde vi brødsbrytelse hvor omkring 1000 venner deltok. Det var et herlig syn å se den store skare av glade Guds barn som mintes Jesu lidelse og død. Gud har ved sin Ånd gitt meg en ny sang eller salme nå og da, og disse er blitt sunget av vennene på møtene.

13. april 1909. Ørebro: «Nå er jeg på langferd igjen og begynner i Sverige. Emanuels- og Filadelfiakyrkan har innbudt meg til stevne her. Det holdes møter i begge kirker. Store skarer møter opp lenge før møtet begynner, og en stor åndskraft har hvilt over møtene. I går ble hele den store forsamling i Filadelfiakyrkan oppløst i gråt, syndsbekjennelse og bønn, men det var også jubel og glede. Herren grep sterkt inn blant syndere, så vi fikk be med flere sjeler.

I Ørebro er det 30 000 mennesker, men tenk, så mange ble frelst ved vekkel-sen i Boston. Dr. J. Wilbur Chapman som sammen med sangeren Charles Alexander (han virket tidligere med Torrey) og ca. 60 andre evangelister, pastorer og evangeliske sangere har ledet disse møter, sier at han aldri har

opplevd noe lignende. På 27 dager holdt de 990 møter, minste besøk første dag 15 501, største besøk (14. februar) 61 501, samlet besøk 720 953, tallet på dem som bekjente at de var blitt omvendt, 30 534. Etter en slik høst vil det bero på Herrens vitner om de formår å hjelpe de nyfrelste fram til det dypere liv i Gud, og åndsfylden. Herren selv vil lede dem.

I Ørebro ser de to baptistforsamlinger, der disse spesielle møter holdes, fram til stor seier ved Herrens kraft. Vekkelsen har grepet sterkt inn blant baptistene her i Sverige, og overalt bringer den stor velsignelse med seg. Men det finnes også mange som søker å stenge for Guds Ånd, men det fører bare til at slike forsamlinger uttørres etterhånden. Hvordan kan det bli anderledes når Guds Hellige Ånd blir motarbeidet. Det fører også til at mange må forlate forsamlinger som stenger for Åndens pinsevær. Da får vekkelsen skylden for den splittelse som oppstår, enda det er deres egen skyld. Metodistkirken har dessverre her som i Norge for en stor del stengt dette mektige pinsevær ute. Å, at de dog ennå måtte våkne. Mange av dem er så redd for den offentlige omtale, at bladene skulle få det å si om dem at de også var smittet av «bevegelsen». Ennå har ingen av dem kunnet bevise at den ikke er av Gud. Den som vil være ærlig er nødt til å erkjenne at det har vært like så ekte tungetale i Sverige og Norge som på apostlenes tid. Måtte Herren forbarme seg over det folk han har elsket og fremdeles elsker, men som ikke kjenner sin besøkelsestid. Også min sjel har vært bundet med de sterkeste bånd. Jeg var villig til å legge mitt liv ned for kirken og dens framgang. Heretter kunne jeg aldri legge mitt liv ned for et samfunn, men gjerne for *Jesus*. Jeg håper og ber at mine fedres kirke ennå må bli vakt opp av sin dvale, og gripes av den vekkelse som Gud nå sender over verden.»

Gøteborg 21. april 1909: «Søndag hadde vi to møter i baptistenes Tabernakel. Herren virket kraftig på begge møtene, og vi bad med en del sjeler. Mandag kveld møter samme sted, hvor Guds Ånd virket ennå kraftigere.»

Kjøbenhavn 26. april: «Har nå hatt møter i Zinns gt. og Studenterhuset. Hver eneste plass er opptatt og Gud er oss nær med sin velsignelse og helbredende kraft. Etter møtet for skuespillere hos fru Anna Larsen (Bjørner), skjedde det en herlig helbredelse, idet fru Larsens mor som i lengre tid hadde vært syk, ble helbredet. Hun vitnet om det på møtet i går kveld. Når derfor Ørebladet i Kristiania spør: «Hvor lenge skal det tåles?», da må det vel være en

lett sak å tåle at våre medmennesker blir friske og gleder seg over «en sund sjel i et sunt legeme?» Fra Danmark er noen venner reist til misjonsmarken. Det er godt å merke den våknende misjonstrang hos vennene. Der har vi alle et samlingspunkt i arbeidet for Kristi sak som må fylle hver ilddøpt sjel med begeistring.»

London 5. mai 1909: «Min hustru og jeg bor nå på Peniel, pastor Niblocks troshjem. Det ligger midt i Londons hjerte. Lederen for arbeidet i London er br. Cecil Polhill. Han er meget rik og underholder arbeidet selv. Br. Polhill tilhørte i sin tid «The Cambridge Seven», syvstjernen, d. v. s. 7 unge menn som forlot Universitetet i Cambridge for å dra til China som misjonærer.

Den første som i forbindelse med denne bevegelse talte i tunger her i London var Mrs. Prise i Brixton. Det skjedde før mitt besøk i Sunderland. Guds Ånd kom over henne mens hun var i sitt hjem, og hun priste Ham i tunger som på disiplenes tid. Hennes hjem ble snart samlingsstedet for alle dem som ville få bedre kjennskap til denne nye velsignelse. De møter som ble holdt der, var således innledningen til vekkelsen i London. I Upper St. Islington Nord London begynte pastor Cantel, og hans virksomhet brer seg stadig: Snart kom flere til her og der. Br. Polhill begynte først med husmøter i sitt hjem. På den måten nådde han mange til dels fremstående mennesker som ikke ville gå på et alminnelig møte. Senere leide han større lokaler. Til de spesielle møter ved denne konferanse har vi hatt Zion College Hall. Den Hellige Ånd var til stede og velsignet ordet som ble talt. Det var møtt fram venner fra alle deler av Storbritannia, Tyskland, Norge, Nederland og andre steder. I sannhet en herlig konferanse, full av velsignelse og Åndens kraft.»

10. mai: «I går holdt vi til i Fraed Street Tabernacle og Hyde Park. Det er første gang jeg har vært på møte i Hyde Park, og her fikk en syn for den frihet som råder i England. På en strekning av 60—70 meter straks innenfor Marble Arch var det minst 10 forskjellige forsamlinger som holdt møte. Det er ikke lov å benytte instrumenter i Hyde Park for ikke å forstyrre hverandre, men en kan bare stille seg opp på en liten skammel og tale ut i luften så får en snart en liten skare om seg. Vi pinsevenner slo oss også til på den grønne marken hvor andre grupper holdt til, og Gud ga oss et velsignet møte.»

24. mai: «Etter møtene i London tok min hustru og jeg et par hviledager før vi reiste ned til Sunderland. Vi reiste også ut til Windsor og så slottet der. Vi

spiste lunsj i en liten hyggelig restaurant som hadde vært i samme families eie i nesten 300 år. I denne by var det dronning Victoria tilbrakte sine lykkeligste dager. Her kunne hun gå fritt omkring, elsket av alle, og vakkert er det innenfor i dette gamle slott med de mange fortidsminner.»

I Sunderland hadde vi en storslagen konferanse med mange av deltagerne fra London-konferansen og mange venner fra forskjellige land. Vi var 8 stykker fra Norge. Det kunne være interessant å omtale noen av de taler som ble holdt, men det ville ta for stor plass i denne bok. Jeg vil bare nevne at en kveld hadde vi et sosialt møte hvor alle de utenlandske deltagere var på plattformen og sang etter tur en sang i sitt eget språk og så sa de noen ord om arbeidet i sitt eget land.

Mens jeg var i England denne gang, tok jeg tid til å besøke de trakter hvor jeg var født og hadde levd mine første år. Siste gang jeg var der nede, hadde jeg kjørt med «coach» (postvognen) . Veien gikk over Kit-Hill, det høyeste og eldste grubeanlegg, omlag 1000 fot over havet. For en herlig natur! Ikke norsk, men vakre avrundede koller med smilende grønne enger, atskilt med hedges, og skogpartier og små landsbyer strødd innimellom. Lang ute i det fjerne så vi den engelske kanal. Bred og blank snodde Tamarelven seg forbi Salt Ash, som en kunde se toppen på, og så videre til Devonport. Da er det ikke langt til Plymouth. Vi nådde St. Anns Chapel, en liten landsby med et lite wesleyansk kapell. Der bodde engang en gammel tante av meg som jeg var hos en juleferie.

Så nådde vi den gamle «Turnpike». I gamle dager var det en grind der hvor alle måtte betale bompenger for å kunne passere. Her gikk jeg av og tok av fra hovedveien til mitt hjemsted i Albaston. Der stod hjemmet. Jeg tittet inn over grinden. De samme prektige trær som skygget mot vest stod enda, men den gamle brønnen hvor jeg nær hadde druknet som barn, var fylt igjen. Det var underlig å gå omkring i det gamle huset. På den andre siden av veien stod det gamle primitive Methodist kapell. Det var der jeg som barn så de første lysbilder. Jeg traff mange som husket mine foreldre og den øvrige slekt. Her var det de gamle kjære hadde så mange interesser. Det kunne skrives meget om de vekkelse som oppsto her og i Mary Tavy. Min bestefar, George Ball, kaptein Kent med flere, var de ivrige medarbeidere i vekkelsen i Mary Tavy. Mine foreldre ble frelst da. I Albaston tok min mor ivrig del i

vekkelsesarbeidet, og ellers i det religiøse arbeid i menigheten. På et dørschild sto navnet Secombe. Jeg måtte undersøke om det var far til den Secombe som hadde vært ved gruben i Hardanger. Nei, men det var hans onkel, og det morsomste var nesten det, at han i sine unge dager hadde tilbrakt flere år sammen med min far i gullgrubene i Australia. Min tid var knapp, men jeg måtte forsøke om gamle fru Doidge var i live. Jo tenk. Hos henne hadde jeg spist mere enn en eple og fruktpie med Devonshire-cream på. Det var ikke lang samtalen vi fikk, men vi nådde langt på noen få minutter, og så en god, varm bønnestund til slutt. I jernbanekupéen traff jeg en som kjente hele min slekt. Han hadde gått i min mors søndagsskoleklasse.

7. juli: «Jeg hadde tenkt å reise hjem i forgårs med båt via København, men Herren viste meg tydelig at jeg skulle stanse her enda en stund. Vi har møter hver dag. På lørdag er det meningen å reise ned til Bedford for 10 dagers misjon der. Jeg besøkte for en tid siden Wesleys gamle kapell i City Road. Ute på kirkegården fant jeg fram til hans, Bradfords, Olivers, Adam Clarks og mange av de første methodistpredikanter graver. Det grep mitt hjerte å gå der og minnes disse hellige menn. Jeg har lest om deres liv og virke ... Nå er de over på den andre siden.

De hadde alle utført det arbeid Gud hadde lagt til rette for dem og så gått over floden for å få sin belønning. Herre, hjelp oss å vandre i dine fotspor og å være tro inntil døden.»

Pastor Niblock og jeg tok en tur ned til Smithfield hvor de før i tiden brente martyrene. Deretter reiste jeg til Bedford hvor vi hadde velsignede møter og også fikk anledning til å bese Elstow, den lille landsbyen hvor John Bunyan levde. Herfra hentet han ganske sikkert mange motiver til sin Pilgrimsvandring. Nå har de en stor støtte av ham på en av byens plasser, men dengang måtte han sitte 12 år i fengsel fordi han våget å preke det levende Guds ord.

TUMULTER I KJØBENHAVN

Virksomheten i Kristiania utvikler seg.

ETTER min åndsåp i New York hadde jeg reist meget. Gud hadde ledet meg til å besøke forskjellige land. I oktober 1909 var jeg til stede ved en konferanse i Muhlheim a. Ruhr i Tyskland. Alle som ville delta måtte underskrive følgende erklæring:

«Jeg erkjenner denne pinsebevegelse å være fra Gud, og søker etter den fulle pinsedåp med gavene. Og at jeg sammen med de andre venner i ydmykhet vil søke pinsebevegelsen uten egenkærlighet og partiskhet.»

Mellom 2 à 3 tusen underskrev denne erklæring. Jeg hadde tenkt å stanse bare noen få dager i København på veien hjem til Norge, men Gud ledet annerledes. Mitt opphold i Danmark varte til innunder jul med besøk rundt til de nærliggende byer. Mesteparten av tiden virket jeg dog i København. Det ble en kampens tid mot ondskapens åndehær. Avisene brakte lange referater fra møtene, sterkt overdrevet, så mange mennesker strømmet til av nysgjerrighet og for å lage bråk. Særlig la ungsosialistene en slik rå og ubehersket hån for dagen at selv avisene måtte påtale dette. Dog gjennom alt dette frelste og døpte Gud mange sjeler.

Til spesielle møter ble det solgt billetter à 25 øre, som bare kunne fås hos troende venner. Det var for å hindre urostifterne i å komme og forstyrre dem som søkte Åndens dåp, og som virkelig hadde behov for å få noe av Gud. Det grep naturligvis sterkt inn blant alle klasser at flere innen teaterverdenen ble vakt og noen av dem frelst. Det at fru Anna Larsen og fru Anna Lewini forlot Dagmarteatret, ble et stående samtaleemne. Især fru Anna Larsen. Den innflytelse hun med sin kunst øvde er langt større enn de som ikke besøker teatrene, har anelse om. Hun var blitt grepet ved lesningen av Marie Corellis bok: «To verdener». Men det var særlig gjennom tungetalen hun forsto at Gud virkelig kunne komme mennesket så nær, at det ble fylt av Hans Ånd og kunne tale, drevet av denne Åndens kraft.

Våre møter ble holdt i forskjellige lokaler. Wittmarks store sal, Konsertpaléet, Studenthuset og i Zinnsgate. Som før nevnt var særlig sosialistene forarget over våre møter. Ved et av de store kveldsmøter i

Konsertpaléet hadde en hel del møtt fram for å lage bråk, men det ble en veldig seier for Jesus. Urostifterne avbrøt talerne fort vekk med spottegloser, pipeinstrumenter o. l. Ja, en kveld kom en mann inn med en stor kurv med levende ål som han tømte ut på gulvet. Men det gikk, og det rådet også stor stillhet iblant. Gud fylte meg med slik fred og ro, og det frydet meg å få vitne for denne store skare. Etter møtets slutt sto en skare utenfor og ventet på meg. Med hånénde tilrop sluttet de så tett opp om meg at jeg knapt kunne røre meg. En av dem presset sin fot fast opp på min og øste skjellsord ut over meg, mens hans ansikt lyste av djevlesk hat. «De ville nok gjerne slå meg,» sa jeg idet jeg så ham rolig inn i øynene. «Nei, De er for gammel til at jeg ville krumme et hår på Deres hode,» svarte han. (Dengang var jeg ikke mer enn 48 år, men det grå skjegget gjorde at jeg så eldre ut.)

Jeg tenkte på Wesley omgitt av rasende mennesker, og gledet meg over å erfare litt av det samme. Den ene ropte ett, og den andre ropte noe annet, men Gud ga meg en fullkommen fred, så jeg kunne svare mildt, men bestemt, på deres spørsmål. Mannen med djevleansiktet regnet opp alt det onde kristendommen hadde gjort, men jeg svarte naturligvis at *det* var ikke kristendom. Enkelte humoristiske bemerkninger falt det jo også, som når jeg sa: «Det kunne hende vi var enige på mange punkter.» «Hva?» utbrøt mannen, «De vil vel ikke sammenlikne meg med de idiotene?» De fulgte meg i prosisjon til trikken, og jeg fikk anledning til å tale med noen av dem.

26. november: «I kveld ble møtet holdt i Studenthuset. Vi hadde håpet at møtet skulle forløpet litt stillere enn ellers, for vi hadde avertert at bare de som ikke ville forstyrre fikk komme inn. Gaten utenfor var svart av folk, så vi selv slapp nesten ikke inn. Det gikk bare en liten stund, så ble forstyrrelsen så stor at jeg besluttet å sluttet møtet, men folk rakte opp sine hender og ba meg fortsette, og ved Guds hjelp bar min stemme igjennom all uroen. Plutselig ble det slik underlig stillhet og vi forsto på politiets holdning at det var noe i gjære. I den lille sal ved siden av hadde de alt slått inn endel vinduer og fyllingen i et par dører, og i ett nå ble det kastet store stener inn gjennom vinduene. Politiet ryddet salen og gaten og vi kunne gå hjem. Ungsosialistene spurte om jeg ville tale for dem hvis de arrangerte et møte. Joda, jeg skal komme. Mitt emne var: Jesu program — vårt! Jeg hadde besluttet å lese mitt foredrag denne gang, og var kommet halvveis gjennom det, tross larm

og tumult i salen, men så fortsatte jeg ekstemperert og avsluttet. Straks var den livligste diskusjon i gang. De ropte og skrek. Det var hån, latter og skjellsord om hverandre. Dirigenten ringte med klokken for å skaffe ro, men også det druknet for det meste i larmen. Jeg kan bare takke Gud for hans beskyttende nåde i den stunden. Br. Wittrock måtte bane seg vei gjennom de rasende mennesker som stormet inn på ham. Jeg ville hjelpe ham, men sterke armer trakk meg ut i siderommet og der fikk jeg høre at Wittrock var kommet vel ut. De fulgte meg deretter til trikken. Det var noen som hadde sett meg komme ut og de kom løpende for å stanse trikken, men føreren kjørte avsted og stoppet ikke før mange holdeplasser borte.

Da urostifterne så at vi var gått, for de løs på hverandre og sparte hverken stoler eller border eller andre ting som kunne brukes som kasteskyts. Jeg har vaktet meg for å si noe som kunne vekke unødige opphisselse, og Gud har hjulpet, så mange av de verste urostiftere helt har holdt opp med å forstyrre. Gud har fylt mitt hjerte med enn mere kjærlighet til disse, og jeg tror og håper at alt skal føre til vekkelse blant dem.»

11. desember: «*Seier!* — det er det rette ord. Det svære møtet i Folkets hus stakk hull i byllen. Når en del har beskyldt oss for opptøyene, så er det det rene oppspinn. Vi har bare preket *det evige evangelium*, men det har ikke Satan tålt. Han er redd for åndsfylte folks innflytelse og derfor har han gjort sitt beste for å oppvile folk mot oss, men *Jesus har seiret*. Vi tenkte mange ville holde seg borte etter det voldsomme møtet i Folkets hus, hvor Satan formelig utøste sin harme mot oss, men folk fra alle samfunnslag går fremdeles på møtene. En av dem som forstyrret mest, kom og ba om tilgivelse. — Jeg visste ikke bedre, sa han, — og har aldri hatt respekt for kristendommen. Det er mange som er blitt grepet av den faste og bestemte, men *kjærlige* måte som Herren har hjulpet oss til å opptre på i disse forfølgelsens dager.»

13. desember: «I går hadde vi Konsertpaléet, og det var ingen forstyrrelser. Det var et av de møter hvor Guds Ånd smelter hjertene.

I Danmark. Her sees bl. a. fru Mollerup; Anna Larsen og Anna Lewini.

Skal jeg dømme etter et brevkort jeg fikk i dag, så er ungsosialistene begynt å lese Bibelen. En av dem var gått inn på et bibliotek for å få tak i en bibel og undersøke om vår forkynnelse var riktig. *Det er riktig!* Bare folk ville lese Bibelen, så ville de snart finne ut at vi står på Guds ords grunn i ett og alt.»

17. desember: «De to siste møtene i Wittmarks lokale ble særdeles velsignelsesrike. Den ungsosialist som hadde bedt om tilgivelse for sine opptøyer, var blitt frelst og vitnet på dette møte for alle sine kamerater.»

Tross all uro på møtene og folks hån og forakt har det vist seg at det er mange mennesker i denne by som går med vekkelse i sitt sinn og tror at denne bevegelse er fra Gud. Etter et kort opphold i Norge hvor jeg feiret jul

med min familie og fikk delta i en del møter rundt omkring, reiste jeg ned til København igjen. Gud var med og ledet sin sak underbart fram.

Gjennom Korsets Seiers årgang 1910 går det en artikkelserie med navn Verdensvekkelsen. Den bringer bud fra alle deler av verden hvordan Gud virker. La oss ta et par linjer fra enkelte steder. Durban, Sydafrika: «Den Hellige ild er nå tendt i Durban. I en familie er far, to døtre og to sønner døpt i Ånden.» Fra Tirschtiegel i Posen skriver br. Meyer: «Den første dag på vår konferanse fikk vi, lovet være Gud, en stor velsignelse, og den andre dagen, nemlig 13. desember, falt det ild fra Gud over oss. Hele forsamlingen ble åndsdopt.» Trøgstad, Norge: «Nå har vi fått pinseånden her også. Herren arbeider med makt blant sine barn og deler ut nådegaver i rikt mål.» En søster i Mysen sender oss fire nye tingere på Korsets Seier og gleder seg over at denne lyse stråle om sannheten får utbredelse blant folket. Arendal: «Vekkelsens vind spores. Den Hellige Ånds ild begynner å brenne.» Fra England: Pastor Inchcombe skriver: «Det vil sikkert glede deg å høre at Herren utgyter sin Ånd over oss på møtene.» Austefjorden, Norge: «Gud går herlig fram her og stadfester sitt ord med de medfølgende tegn.» Wexiö, Sverige: «Vi er noen Guds barn her som i et års tid har bedt om å bli iklædt kraften fra det høye. Vi samles hver dag til bønn og venter på Guds svar.» China: Broder Mok Lai Chi, som var den første innfødte kineser som fikk den fulle pinsedåp, skriver: «Det er et stort privilegium å få en liten andel i Herrens gjerning nå i den ellefte time.»

Slik lyder det fra fjern og nær. Overalt trenger pinsevinden fram til velsignelse og styrke for alle som vil ta imot den.

Den verdslige presse i alle land skrev meget om vekkelsen i de første år. En skulle tro at folk i såkalte kristne land hadde hatt iallfall en liten anelse om de dypere ting i Gud, men i samme øyeblikk Gud begynner å arbeide, viser det seg klart at det er en kolossal forskjell på formkristendom og den virkelige. Jeg korresponderte i fjor med fru . . . , en ledende hellighetsforkynner og med andre, og forsøkte å vise dem hvor uriktig og uvederheftig deres angrep på denne vekkelse hadde vært. Likeså påviste jeg faren ved at de brukte sin innflytelse på denne måten, mot Guds eget verk. Enda jeg fikk meget vennlige svar på mine brev, (jeg har dem ennå i min dagbok), så skrev de intet som kunne svekke den innflytelse deres tidligere angrep hadde øvd. Hvor trist

det er! Her var det dyrebare Guds barn som i virkelig alvor og med de renes-
te hensikter søkte den nødvendige kraft til å leve hellige liv og overgi sitt alt
til Gud. Når så pinsekraften kom og resultatene var synlige som i fordums
tid, trådte noen av hellighetsbevegelsens forkynnere fram og talte imot, ja
endog fordømte det hele som et verk av onde ånder. De hadde aldri opplevd
en slik stadfestelse på Åndens kraft. Tenk å være så blind. Det viser at Gud er
i stand til å lede noen mennesker, innflytelsesrike personer, et godt stykke
vei, men så stopper de plutselig og vil ikke bli ledet videre. Fru . . . påberopte
seg i sitt brev fremtiden og håpet at tiden ville bevise alt. Nærmere 20 år er
gått siden denne korrespondanse, men jeg, og jeg vet at det er tusener med
meg, kan trygt si at denne pinsebevegelse har bevist at den holder. Vi vil ikke
gå tilbake til vårt gamle liv, men føler at denne herlige flod blir stadig dype-
re. Til høsten dette år (1927) er det 21 år siden ilden falt på min lengtende
sjel i New York. Jeg har i sannhet hatt god tid til å gå tilbake, men min velsig-
nede Herre leder meg stadig framover. Tusener rundt om i verden fryder seg
i dag over den samme velsignede opplevelse. Bevegelsen vinner stadig ter-
reng, og har de samme tegn på Guds bifall som pinsevekkelsen i Peters og
Paulus' dager. Halleluja!

De som ikke vil ta lærdom av sine feilgrep og tilbakekalle sine skrekkelige
fordømmelser av Hellig-Åndens verk, skal en dag se det gale de har gjort ved
å misbruke sin innflytelse til å hindre tusener av Guds barn fra å søke pin-
sens velsignelse.

Men disse blinde angrep har for alltid knekket den innflytelse som disse
folkets ledere har utøvd i store kretser. Tusener har mistet tilliten til dem.

VIRKSOMHETEN I KRISTIANIA

GUD ledet meg etterhvert til å begynne en virksomhet i Kristiania. Ved Guds nåde og gode og troende kvinner og menn med full hengivelse til dette store og herlige verk, grunnla jeg pinsemenigheten i Kristiania. Vi leide Møllergaten 38. Jeg skriver i min dagbok 5. september 1910: «Jeg har leid Møllergaten 38 som uten tvil vil bli et sentrum for våre venner i Kristiania, så vel som for venner utenfor byen.» Dette skritt skulle bli av varig betydning og til gagn for Kristi sak. Salen tilhørte en avholdslosje, men vi kunne nytte den så meget vi ville. Over plattformen satte vi med store bokstaver det nå så velkjente ord: KRAFT TIL LIV OG TJENESTE FOR JESUS.

Når jeg var ute på mine reiser, sendte Gud en eller annen evangelisk søster eller bror til å lede møtene. Jeg måtte i begynnelsen dele min tid mellom Norge og andre land i Europa. Vekkelsesmøter og konferanser kalte på den hjelp Gud satte meg i stand til å gi. Ved årsskiftet 1910 forandret vi navnet på vårt blad Byposten til Korsets Seier. Det gamle navn passet bedre for bymisjonen, men det nye navn harmonerte med pinseånden. Bladets innflytelse har øket, og det er en representant for pinsevekkelsen ikke bare i Oslo, men rundt om i Norges land. Det har fremdeles det samme navn og har alltid stått på Guds ords grunn, og fremholdt de spesielle sannheter som kjennetegner Pinsevekkelsen. Det har samlet og spredt de gode nyheter om arbeidet i alle verdens land, og ikke minst i Norge. Gang på gang har det måttet kjempe for de sannheter Gud har betrodd oss.

Arbeidet med bladet har nok tatt en stor del av min tid, men jeg følte Guds ledelse til å bruke min penn like så vel som min tunge i kampen for hans rikes framgang. I 1911 samlet jeg omtrent 600 salmer og sanger til bruk ikke bare på våre møter, men blant vennene i hele landet. Vi kalte sangboken

«Maran ata»

(1. Kor. 16, 22.) Boken har vært til stor velsignelse i arbeidet, og den har sammen med Korsets Seier hjulpet til å binde vennene i hele landet sammen.

I 1911 var jeg en tur i Finnland og fikk også holde noen møter i St. Petersburg (Leningrad), Russland. Gud var med også der. Mens jeg var i Finnland,

Frank Bartleman.

begynte, jeg utgivelsen av Korsets Seier på finsk. Det ble kalt Ristin Voitto. Broder Brofeldt oversatte det for meg. Det kom også en tid ut i Sverige under navnet Korsets Seger, og meningen var å begynne det i Danmark også. Jeg hadde allerede tegnet titelbladet.

I 1912 hadde vi besøk av pastor J. H. King fra Amerika. Han ble til stor velsignelse for oss alle. Han prekte det fulle evangeliet og ga oss i sine prekener et dypere innblikk i Kristi rettferdiggjørende nåde og oppstandelseskraft. Han viste oss den store forskjell mellom bokstavens og åndens vesen og at det er intet som kan

sammensmelte hjertene slik som Kristi kjærlighet. I Korsets Seier nr. 12, 1912 har jeg skrevet en lengre beretning om «*Den evangeliske misjon i Møllergaten 38*» og den lære vi preker der. Den ble også trykt i brosjyreform og spredt rundt omkring. *Jeg var ennå ikke døpt i vann*, så de opptrukne linjer bygde mer på alliansetanken.

I mai deltok jeg i konferansen i Sunderland igjen. Det var den femte konferanse blant pinsevenner i England siden vekkelsens begynnelse. Etter en kort tids opphold i Kristiania reiste min hustru og jeg til Finnland. Vi hadde herlige møter der. Pris skje Gud. I august var jeg en tur i Hardanger og holdt møter. Jeg besøkte alle de kjære steder som gjemte så mange dyrebare minner fra min guttetid og mine ungdomsår. Der inne går jeg mest under navnet Tom Barratt. «Eg kjente deg igjen, straks eg såg deg på vegen,» sa en. «Jau, men er det Tom,» sa hun. «Men du er blitt noko grå du og, ser eg, du tek til å bli gamal.» «Å, jeg er da bare 50 år.»

I 1913 fikk jeg de russiske myndigheters tillatelse til å gi ut Korsets Seier på russisk. Pabeda Krista ble bladets navn. Det deltes ut gratis, og opplagets størrelse var derfor avhengig av de gaver som kom inn. Kasserer og agent for

den russiske, finske og svenske utgave av Korsets Seier var søster Tytti Lagerstedt.

Høsten samme år ble jeg igjen bedt om å komme til Finnland. Jeg forlot Kristiania dagen etter at br. Frank Bartleman var kommet. Han var en av pinsevekkelsens første ledere i *Los Angeles*. Min hustru tolket ham. Store skarer kom for å høre ham og Gud velsignet rikelig hans besøk hos oss. Hal-leluja.

ENDELIG DØPT I VANN

Jeg forlater metodistkirken.

I min dagbok 16. juni skriver jeg følgende om pastor Lewi Pethrus: «Br. Pethrus og hele hans forsamling er blitt utelukket fra distriktsforeningen.» Dette ble bekreftet og stadfestet av konferansen i Elskilstuna juni 1913 slik at det betydde utelukkelse fra hele baptistsamfunnet. Grunnen var at Pethrus hadde tillatt voksne døpte som ikke tilhørte baptistsamfunnet å delta i nattverden. De var blitt døpt fordi de trodde, men de ville ikke gå inn i baptistbevegelsen. En ting er jeg overbevist om at hvis baptistene hadde forstått rekkevidden av dette skritt, så ville de nok ha ventet lenger og talt litt mer med Gud om saken.

Personlig mener jeg at alle Guds barn har rett til å delta i brødsbrytelsen. Det er sant at dåpen er en erklæring om vår tro på Jesus, men det er brødsbrytelsen også. De som satt ved det tørste nattverdsbord hadde ikke mottatt den kristne dåp. Den ble først innstiftet etter oppstandelsen. (Matt. 28, 18, 20. Det ser vi også tydelig av Ap. gj. 19, 3—5.)

Et stort antall baptistpastorer og baptistmenigheter har forlatt sitt gamle samfunn og har sluttet seg til pinsebevegelsen med det resultat at ingen andre steder i verden ser vi at pinsebevegelsen har hatt slik framgang som i Sverige. Det er simpelthen vidunderlig. Herren tillot baptistene å gjøre dette feilgrep. Hans vilje er stadig å føre sitt folk lenger fram, høyere opp, så de blir mer nyttige i hans tjeneste. Pinsebevegelsen i Sverige er en kjensgjerning som en må regne med. Dyktige menn fra forskjellige samfunn har sluttet seg til den, og andre er blitt frelst og oppreist som ledere blant dem. Min kjære venn Lewi Pethrus er en av de første ledere der. Han kom i kontakt med bevegelsen på en gjennomreise i Kristiania.

Vanndåpen.

Gud hadde en god del arbeid med meg før jeg så betydningen av vanndåpen. Det merkelige var at jeg absolutt ikke kunne se det før. Når jeg tenker på at Herrens egne disipler, enda de var åndsdøpt, ikke innså nødvendigheten av å forlate jødedommens tro på omskjærelsen, føler jeg meg litt trøstet. Jeg kunne aldri anerkjenne det lutherske syn på dåpens gjennfødende

makt. Helt fra ungdommen av så jeg det falske i denne teori, og jeg hadde mange kamper med lutherske prester om dette. Da syntes jeg metodistenes lære var klarere. Barna var født i synd, men under blodet og tilhørte derfor allerede Guds rike, og da burde de døpes. Jeg forfektet denne teori endog etter min åndsdaap. Mine dagboksopptegnelser fra de årene viser klart alle de tanker som strømmet gjennom mitt sinn. Mange av mine venner gikk, en etter en, dåpens vei, men jeg sto på min gamle teori helt til 1913. Min kjære hustru var ganske klar på dette punkt. Hun var ikke døpt som barn. Hennes foreldre tilhørte den «Lammerske frimenighet», en gruppe av gudfryktige og hellige menn og kvinner, og disse praktiserte ikke barnedaap. Da min hustru sluttet seg til metodistkirken, ble hun døpt, men ikke med neddyppelsesdaap. Hun framholdt dog alltid i våre samtaler at hun trodde baptistenes syn på dåpen var det rette. Uten tvil hadde mitt syn på dåpen meget å gjøre med mine forsøk på å danne en forening av alle pinsevekkelsens venner. Jeg var helt ærlig i min kamp for dette. Jeg trodde ganske enkelt at metodistkirkens teori var den eneste riktige.

Til slutt bestemte jeg meg for å studere spørsmålet riktig grundig en gang til. *Guds ord skulle være min rettesnor, og det alene.*

Det avgjorde saken.

Jeg leste gjennom en grundig utarbeidet metodistavhandling om emnet. Den hadde til hovedmål å bevise nødvendigheten av barnedaapen.

Da jeg hadde arbeidet meg gjennom den, var jeg for alltid ferdig med barnedaapen. Det fantes intet bevis i Bibelen på at apostlene praktiserte barnedaap, og jeg fant det umulig å holde fast ved kirkefedrenes standpunkt, for de var ofte uenig nettopp i dette spørsmål.

Jeg så klart den veien jeg hadde å gå, og i samme øyeblikk jeg så den, handlet jeg deretter. Etter innbydelse fra pastor Ongman deltok min hustru og jeg i konferansen i Ørebro. Br. Ongman inntar en særstilling innen baptistsamfunnet i Sverige. Han har i mange år drevet en spesiell evangelistvirksomhet med bibelkurser for utdanning av evangelistsøstre og -brødre. Han har alltid vært en forsvarer av bibelsk hellighet. Han er en utmerket taler og meget interessert i pinsevekkelsen, men han forlot aldri baptistkirken. Muligens var han redd for at dersom skolens elever ble nektet å arbeide blant

baptistene, ville den miste den åndelige innflytelse den øvde utover Sverige. Jeg spurte br. Ongman om han ville døpe meg, men da jeg ikke ville slutte meg til baptistsamfunnet, kunne han ikke gjøre det. Så spurte jeg br. Pethrus om han var villig. Da jeg var en reisende i et fremmed land, innvilget han dette, selv om jeg ikke ville slutte meg til hans menighet i Stockholm. (Ap. gj. 8, 36—38.)

For at det ikke skulle virke støtende på baptistvennene i Ørebro, som vi gjestet, reiste vi til Stockholm, og der i Filadelfiamenigheten, ble *min hustru, og jeg døpt den 15. september 1913 av br. Pethrus*. Det ble en høytidelig og gripende stund og Guds rike velsignelse hvilte over oss hele kvelden. Jeg utga senere et lite skrift «Hvorfor jeg lot meg døpe».

Dette skritt fikk stor betydning for vårt liv og virke. Mange av våre gamle venner ble jo svært forbauset. De visste hvor varmt jeg hadde forsvart bar-nedåpen. Flere forlot oss og avbrøt enhver forbindelse med bevegelsen. Som aldri før var jeg sikker på at jeg hadde gjort det eneste rette. Med full tillit kunne jeg stå på Guds ord og vite meg løst fra menneskelige former og læresetninger. Pris skje Gud i all evighet.

I min dagbok for 6. oktober 1913 skriver jeg: «Forsamlingen i 38 begynner nå å anta fastere form. Det er mange som til stadighet går der, og betrakter det som sitt åndelige hjem. Søndagsskolen arbeider jevnt og godt. Musikkforeningen er til stor hjelp. Vi ønsker oss en stab av frivillige som vil ta seg av de bedrøvede og alle dem som søker frelse. Vi har stor grunn til å takke Gud for den nåde han har vist mot oss, og for den åpne frie karakter virksomheten har bevart. Så langt hennes tid tillater det, er min hustru med og deltar i arbeidet. Hun står der som forsamlingens mor og omfatter dem alle med sin kjærlighet og forbønner.

Søkningen til møtene, særlig søndag kveld, er så stor at vi ber Herren om å åpne veien for oss til å få et større lokale.»

Etter en inntrengende innbydelse reiste jeg en tur til Sveits. Det skulle holdes to konferanser der. Jeg møtte der pastor Voget fra Tyskland, br. Bartleman og andre. Br. Steiner var min tolk. I Sveits har vekkelsen tross motstand stadig gått framover, så nå er det venneflokker på mange forskjellige steder. Vi hadde herlige møter i Zürich. Mange kom under kraften, en del ble hel-

bredet og ikke så få sjeler ble frelst. Manges øyne er blitt åpnet, så de ser at Gud er med oss og at Jesus og hans dyrebare blod forherliges gjennom denne bevegelse. På møtene blir det bedt meget. Ofte bare få og korte setninger, så 40—50 mennesker har her sendt opp en bønn på den tid det tar 2—3 hjemme å be. De vil helst ikke ha lange bønnener i forsamlingen her, og høyt må en be, så alle kan følge med det som blir sagt. Br. *R. Ruff*, som overtok ledelsen av forsamlingen i Zürich da pastor Labilliere reiste til England, var lærer, men sluttet i sin stilling for å virke for Herren. Han er en god og dyktig man. Han er døpt med Ånden, taler i tunger og synger herlig i Ånden. Hans svoger, br. Reuss, er englander og har nå ofret seg for virksomheten i Sveits. Søster Reuss er rikt velsignet av Gud. Hun taler og profeterer under Åndens kraft til stor velsignelse.

Nå vil Korsets Seier også komme ut på tysk, idet vennene her nede vil slå sitt blad sammen med vårt. Det får samme titelvignet som Korsets Seier og navnet blir «Die Verheissung der Varters und der Sieg des Kreuzes». Br. Ruff og jeg skal stå som redaktører.

På hjemturen fra Sveits stanset jeg en time i München. Jeg overga min bagasje til en bærer og gikk litt rundt i byen. Jeg var innom et kapell og en stor domkirke, begge katolske. I den store kirken holdtes det messe på 8 à 10 forskjellige steder. Det er svært med alle disse formene! Hvor stort at vi har funnet en vei bort fra alt dette ytre symbolske vesen og ganske enkelt kan samtale med vår Gud og kjenne blodets frelsende kraft uten en mellommann. Halleluja!

Mandag 17. november utførte jeg min første dåpshandling. Det var fire søstre og en bror. Handlingen ble utført hos vennene i St. Olavs gate 6 da det ikke var noen dåpsgrav i Møllergaten 38. Det var en gripende og høytidelig stund.

I et brev til meg samme måned forteller fru Anna Larsen Bjørner, København, at hun var blitt innbudt til å holde et foredrag for omlag 700 studenter. Hennes emne var: Hva jeg har opplevd som en kristen.

Etter pressens uttalelser hadde foredraget øvd en mektig innflytelse på de tilstedeværende. Hun skriver: «Mens jeg fortalte om min herlige opplevelse i prostinne Møllerups hjem, hørte vi et fryktelig brak, og så at det var en av de

unge studenter som hadde falt ned på gulvet så lang han var. Etter en stunds forløp reiste han seg opp og stod med ansiktet inn mot veggen resten av møtet. Jeg hadde fått en del billetter til utdeling blant mine venner, og de fleste av disse var åndsdøpte. De satt med bedende hjerter innimellom studentene. Vi hadde bedt en måned om at noen måtte bli frelst, og følte at Ånden var til stede.»

Vi hadde nettopp hatt besøk av en teologisk student som ganske nylig hadde hørt professor Amundsen, en av Danmarks mest lærde teologer, si: «Den tungetale vi i de senere år har hørt her i Danmark er av samme art som den på apostlenes tid. Tungene er ikke et bevis på bevegelsens sunne karakter, men på dens kraft.» Dette synes vi er en besynderlig påstand, for det er jo helt selvfølgelig at hvis det, som professoren mener, følger stor åndelig kraft med tungene, så må bevegelsen ha en sund karakter.

Professoren omtalte et underlig tilfelle til studentene. Det ble holdt et møte i Holsterbro mot mormonerne. Ingen av talene syntes å ha gjort noe inntrykk på folket. Plutselig faller pastor Morten Larsen med et drønn i gulvet og blir liggende der. Han er tung som bly. Med ett reiser han seg opp og går like opp på talerstolen og holder en preken med slik makt og autoritet at det gikk tilhørerne til marg og ben. En ikke troende journalist som var til stede, sa at han så et strålende lys omgi predikanten hele tiden. Da man fortalte det til pastor Larsen etterpå, sa han at han aldri før hadde opplevd noe lignende. Han var kommet for å høre og hadde ikke noe han skulle ha sagt, men så ga Gud ham ordene og denne vidunderlige kraft og autoritet. Pastor Larsen tilhørte den lutherske kirke og spesielt den grundtvigske gruppe.

1914 ble også et rikt arbeidsår i Herrens tjeneste. I mai hadde vi vår konferanse med besøk av misjonær Alma Doering, Afrika, søster baronesse von Brasch fra Russland, br. Meyer, Tyskland og br. Lewi Pethrus fra Sverige. Alle pekte på Jesus som midtpunktet for alt vi skulle foreta oss. Søster Doering anvendte et bilde på hvilken måte vi best kunne forherlige Jesus. I Orienten er det skikk at brudgommen føres til bryllupshuset på en hvit elefant. Tjenerne går på hver side med høyt løftede fakler så brudgommens ansikt tydelig kan sees, mens deres egne er i skyggen. Slik skal vi være hans tjenere med brennende fakler, så *han* lett kan sees, mens vi blir skjult.

I min dagbok for 15. september skriver jeg: «Hva kan sammenlignes med samfunnet med Jesus? Hvor herlig å kunne omgås ham til enhver tid og hvile ved hans hjerte. Det har vært mange brytninger på veien. Folk har vanskelig for å forstå Guds enkle vei i alle ting og den kraft som følger med dem der. De har innviklet seg i så meget symbolsk og tvetydig tankegang at de vanskelig kan forstå det klare, åpne og herlige som Gud skjenker. De frykter for det og søker å unngå det. Men der hos Gud finnes det ekte, det livgivende element, den sanne herlighet. Der finnes vel en ytre herlighet i symbolikken og i de menneskelige seremonier som tilfredsstiller den estetiske sans hos mange. En stille og nøye overholdelse av de etiske prinsipper tilfredsstiller de fordringer som andre mener er det eneste uttrykk for religion, men den sjel som er frigjort ved Jesu blods makt og fylt med den Hellige Ånd vet at alt dette i lengden ikke kan tilfredsstille. Han har lært at livet i Gud begynner ved korsets fot og syndsforlatelsens nåde, og at alt dette og de muligheter dette åndelige liv medfører ikke er et drømmebilde som aldri kan nåes, men en kjensgjerning i hans egen erfaring og erkjennelse. Livet i Gud er en daglig virkelighet for meg. Hvor underfullt! Uverdig og dog benådet og velsignet. Dette er felles for alle Herrens arvinger. Det gjelder bare mer og mer at vi tilgodegjør oss alle våre rettigheter. Vår himmelske fars kilder tømmes aldri ut. Halleluja!

Hvis noen vil spørre meg: Hva er grunnlaget for din frelse? så svarer jeg: Jesu død og oppstandelse. Spør de videre: Hvorledes oppnår en forbindelse med dette? blir svaret: Ved oppgivelse av synden og ved å tro. Hvilke frukter bringer denne forbindelse? Herlighet og et liv i fullkommen seier, bare nåden *helt* utnytted. Hvorfra fåes kraft til dette liv og denne tjeneste? Ved den Hellige Ånd. Hva er ditt livs rettesnor, din disiplin, ditt livskart? Bibelen! Hvilket samfunn setter du høyest? De helliges samfunn. Hvilken ytre form for den kristne menighet mener du er best? Den som finnes i Det nye Testamente. Hvilke utsikter byr framtiden for de kristne? Lyse! Snart kommer himlens konge for å hente sin brud. Og etter antikristens redselstid skimter vi allerede det tusenårige rikes herlighet. Og dernest, den evige fred i den nye himmel og på den nye jord. Vi har da virkelig meget å se fram til og meget å glede oss over nå. Herren være lovet for sin nåde i Kristus Jesus, vår Frelser.»

Under mitt arbeid i Kristiania fant jeg ut at vi måtte få virksomhetens indre linjer fastere bestemt. Jeg hadde i årenes løp søkt å få klarhet i hvilken ordning som var den beste. Etterhvert sto den nytestamentlige ordning for meg i all sin enkelthet og renhet som den eneste jeg kunne følge. Den 4. mars 1916 ble en del brødre som hadde deltatt i 38, noen helt fra begynnelsen, sammenkalt til et møte og et utkast til menighetsordning på bibelsk grunnlag ble gjennomgått. Noen dager senere ble det opplest på vennefesten, og vennene sluttet opp om det. Den 26. juni samme år hadde vi vårt første menighetsmøte som samlet menighet med over 200 innskrevne medlemmer. I mellomtiden hadde jeg vært i Stavanger hvor vennene også bestemte seg for å anta den bibelske menighetsordning. Årsdagen for menighetens dannelse der borte er 5. april 1916.

Enda min forbindelse med den årlige årskonferanse var blitt løst da jeg kom hjem fra Amerika, var jeg dog fremdeles et medlem av Metodistkirken. Etterhvert ble det dog klart for alle at jeg måtte forlate Metodistkirken og sendte derfor følgende brev som ble inntatt i metodistenes organ «Kristelig Tidende».

Kjære br. Torjussen!

Grunnen til at jeg ikke før har meldt meg ut av kirken er oppriktig talt den at jeg har følt meg innerst inne i mitt hjerte inderlig knyttet til den og har vært glad i dere alle, så det har vært vanskelig å ta skrittet helt ut. Nå tvinges jeg til det av forholdene som de etterhånden har oppstått. Men selv om mitt syn på organisasjonsformen er forskjellig fra før, så tror jeg dog like fullt på «Åndens ledelse» i vårt arbeid. Jeg har i dag sendt følgende skrivelse til br. pastor Hessen av første menighet.

Kjære br. i Herren!

Da vi står i begrep med å organisere vår menighet i Møllergaten 38 etter en annen ordning enn den som er brukt i den bisk.met. kirke, blir det vel nødvendig for meg å melde meg ut av kirken.

Jeg gjør det med en følelse av vemod, da jeg har så mange kjære minner som knytter seg til met.-kirken, hvor mine foreldre har stått, og hvor jeg selv har nydt så mange velsignelser og har ofret det meste av min livskraft og

hvor jeg fremdeles mener å ha en ikke liten skare av varmhjertede venner. Men noen rett til dannelse av en menighet etter den av oss vedtatte ordning gir jo ikke den bisk.met. kirke oss adgang til, og da kommer jeg i strid med dens disiplin og tvinges til å oppgi mitt medlemskap der.

Dette gjelder også *min kjære hustru* og våre to ikke uteksaminerte gutter, Tom og Alexander. Solveig og Frances begjærer også å følge med oss. Mary og Esther er for tiden i utlandet.

Med broderlig hilsen og en hjertelig takk til deg for godt samarbeid og brodersinn.

Din i Kristus forb. bror

T. B. Barratt.

Samtidig vil jeg takke deg, br. Torjussen og alle mine kolleger i met.-kirken for deres kjærlighet mot meg. Jeg går — ikke som deres fiende, men som deres venn og bror i Herren! Lev vell!

Barratt.

Det vakte forundring hos mange at jeg ikke allerede var gått ut av metodistkirken, men saken er den at foruten min gamle kjærlighet til metodistkirken kjente jeg også min Bibel så godt at jeg visste de første kristne alle tilhørte *en ordnet menighet*. I Ap. gj. 2, 47 står det: «Og Herren la hver dag dem som lot seg frelse til menigheten.» Hvilken menighet? Menigheten i Jerusalem. Den eksisterte jo helt til Jerusalems ødeleggelse. Merk: «*Dem som lot seg frelse.*» For enhver nåtidsmenighet må det stå klart at bare de som er frelst eller herettter «lar seg frelse» kan tilhøre menigheten. Så leser vi om «menighetene i Asia» og «menigheten i deres hus» (1. Kor. 16, 19). «Til den Guds menighet som er i Korint» (1. Kor. 1, 2). «Til menighetene i Galatia» (Gal. 1, 2), osv. osv. Alle ble ordnet etter det mønster som er omtalt i Det nye Testamente.

Da jeg så bort fra metodistkirkens ordning, fant jeg ingen menighet som var ordnet helt ut etter den nytestamentlige ordning her i Oslo. Baptistsamfunnet var det samfunn som syntes meg nærmest, men de hadde lukket nattverd og mange hadde motarbeidet pinsevekkelsen. Dessuten hadde deres

samfunn, i likhet med de andre store samfunn i utlandet og Amerika, åpnet sine kirker og universiteter (flere av dem) for den moderne teologi. Til tross for de mange venner jeg hadde der, følte jeg ingen dragelse til å slutte meg til deres samfunn.

En ordnet menighet må man altså tilhøre for å stå helt på Bibelens grunn. Det er mer enn en misjon eller en forening. Det løse forhold som mange inntar har *ingen støtte i Guds ord*. Det er en frihet som Bibelen ikke tillater. Det er jo lett å unndra seg sitt personlige ansvar på den måten, men det binder ikke sammen som de første kristne var sammenbundet i *ordnede menigheter*. En kirkestat eller statskirke er ikke etter Det nye Testaments system. Det er en offisiell sammenblanding av de troende og verden, som ikke har den minste rot i Det nye Testamente. Arbeidet i menigheten i Møllergaten 38 kunne nå fortsette i samme spor og med de samme prinsipper som de første kristne. *Bibelen alene var vår rettesnor*.

Ikke før hadde vi tatt dette viktige skritt i den riktige retning, før motstanden kom. Folk som ikke ville ha noe å gjøre med apostlenes lære i dette stykke, beskyldte oss for å være kjødelige. Vi arbeidet på kjødelig vis og var narret inn i en bakgate av Djevelen. De så slett ikke, og mange ser det ikke den dag i dag, at deres angrep var et utslag av deres eget kjødelige sinn. Ikke bare disse, men deres ledere begynte å motarbeide læren om Åndens dåp. De lærte at alle kristne mottok Åndens dåp i samme øyeblikk de ble gjenfødt. Dette har øvd sin skadelige virkning på mange, endog hos dem som har mottatt velsignelsen.

Vi har i det senere tatt et meget bestemt standpunkt i dette spørsmål, så vi tillater ikke dem å stå som medlem som ikke helt ut anerkjenner Bibelens lære i dette og andre spørsmål. Vi har på denne måten mistet mange medlemmer i vår menighet, men det har brakt velsignelse med seg. Nye medlemmer som er villig til å gå hele veien med Krisuts blir stadig lagt til menigheten. Det kan med sannhet sies at de ekte pinsemenigheter er blitt styrket gjennom kampen, og de sannheter vi har forsvart har grepet sterkere tak i det store folk.

År etter år er vi blitt motarbeidet av verden, spottet, foraktet og gjort til latter av vantro mennesker. Den verdslige presse har harselert og spredt løgner og onde referater om oss. Men litt etter litt er sannheten spiret fram,

og mange ser nå at denne bevegelse er den samme gamle herlige som begynte på pinsedag i Jerusalem. Jeg forstår nå hvorfor jeg måtte gå gjennom disse dype og underbare opplevelser i New York 1906. Herren forberedte meg for min gjerning. Det har vært harde slag mange ganger, men min sjel er ikke blitt bitter. Jeg fikk føle og erfare at min velsignede Konge og Mester var med meg i kampen. Mange ganger måtte jeg bruke skarpt sverd, men Gud hjalp meg å gjøre det i en kjærlig ånd. Gud skal være takk for sin forunderlige miskunn og nåde. Halleluja!

Menigheten i Møllergaten 38 vokste stadig og Gud var med i arbeidet. Jeg følte at Gud ville vise at han også i våre dager kan bygge opp en menighet av vann- og ilddøpte sjeler. Midt i en ugudelig verden, omgitt av det moderne livs mange onde ting, tusener av formkristne, mennesker fylt av misunnelse og med ønske om å hindre vår framgang, ønsket han å danne en levende menighet av gudfryktige kvinner og menn som ventet på hans komme.

Han har gjort det. Priset være hans hellige navn i all evighet.

BIBELSKE RETNINGSLINJER

DA jeg kom hjem fra Amerika og vekkelsen var brutt ut, var det mange som lukket sine dører for oss, men det var en liten vennegruppe som åpnet sin dør, og vi var meget takknemlig for denne vennlige ånd.

Ettersom tiden gikk, tok lederne av denne gruppe det standpunkt at gjenfø-delse var det samme som åndsåd. De begynte også å motarbeide tanken om lokale menigheter. For uten dette var deres syn på hellighet ikke alltid sunt. De prekte at «vi har alt i Jesus» og behøver derfor ikke å søke hellighet og åndsåd som en spesiell og personlig opplevelse. For vi har alt sammen i Kristus. Det var naturligvis umulig for meg å anta en slik villfarende tanke, og mellom oss var det en lengre kamp om disse læresetninger. Jeg er overbevist om at jeg ved hjelp av Guds ord har vist at det både er en teoretisk og erfaringsmessig stor forskjell på gjenfødelse og dåpen i den Hellige Ånd. Likeledes at menighetene må ordnes på bibelsk grunnlag og at Kristus har muliggjort frelse for hele menneskeheten, en fullkommen renselse i blodet og en full og hel åndsåd, men enhver av oss må selv gå den bibelske vei og søke disse velsignelser hver for oss. En ting er å ha penger i banken, men vi må heve dem for å få godt av dem. Jeg forsøkte lenge å få et samarbeid i stand mellom de forskjellige grupper, men forgjeves.

Over alt agiterte jeg for en union mellom pinsevenner, og skrev i den anledning en gang: «Den evangeliske alliansemissjons system har gjort en masse godt, men denne vekkelse skulle lede sine venner enda et skritt videre fram. Uten hensyn til vårt forskjellige syn på vandådpen og andre læresetninger burde den forene oss som i vekkelsens første tid til *et folk*, så lenge som vi holder fast ved den evangeliske tro og er villige til å preke og praktisere den. Vi vil aldri nå målet dersom vi forventer at folk skal handle direkte i strid med sin samvittighet, men vi må finne en måte så vi med ren samvittighet kan dyrke Gud sammen og arbeide for Kristi rikes framgang.»

Ingen skal kunne si at jeg ikke har prøvd alliansetanken.

Det var alvorlig ment fra min side, og mitt håp var at det ikke bare skulle bli en åndelig forening, men en virkelig pinseforening for alle venner av denne verdensomfattende bevegelse. Den gang visste jeg ikke hvilken stor

Fra venstre: Lewi Pethrus (Sverige), min hustru og jeg (Norge), Anna og Sigurd Bjørner (Danmark),

forandring vanndåpen skulle føre til i mitt liv. I et land hvor barnedåp var helt alminnelig, har det ofte kostet noe for dem som ville følge Herren i dette stykke og *ta troendes dåp*.

Enda vanndåpen klarla ting for mange av oss som vi ikke så før, må det huskes at denne vekkelse har ført sammen mange mennesker fra forskjellige samfunn. Noen av disse hadde sine egne meninger om enkelte ting som de beholdt, enda de holdt fast ved læren om en full åndsdaap.

Dette har ledet til

Splittelse.

Forskjellige læresetninger og organisasjonsformer er blitt antatt av pinsebevegelsens venner i andre land. De holder fast på læren om Åndens dåp med medfølgende tegn, og de fleste av dem praktiserer «troendes dåp», men andre systemer og læresetninger skiller igjen.

Jeg er meget bedrøvet for dette. Paulus beklager det også, og det har gitt utenforstående nok å tale og skrive om. En av de sørgeligste atskillelser var da Anna og Sigurd Bjørner i Danmark sluttet seg til Den Apostoliske Kirke i Wales. De beholdt de mest karakteristiske trekk ved pinsebevegelsen, men antok kirken i Wales' lære om apostelembedet, og Bjørner ble innsatt som apostel.

Br. Pethrus og jeg kunne ikke anerkjenne dette som noe fra Gud, og vår forbindelse med de danske venner som sluttet seg til Den Apostoliske kirke ble brutt. Det dannet seg nye pinsemenigheter i Danmark på samme grunnlag som dem der fantes i Norge, Sverige og Finland, som ikke hadde noen forbindelse med Den Apostoliske kirke.

Når jeg ser på spørsmålet fra alle sider, har jeg funnet at selv om det må være full frihet til broderkjærlighet og vennskap mellom *alle* som har motatt Åndens dåp, så vil dog den største innflytelse for det gode oppnås når de som er absolutt enig i troen står fast forent og arbeider for de sannheter de tror Gud har betrodd dem å vareta. Større resultat oppnåes da, for mennesker med forskjellig oppfatning arbeider ikke så godt sammen.

En dag skal enhver av oss for Kristi domstol avlegge regnskap for våre handlinger. Noen har bygd på grunnvollen *Kristus* med gull og sølv, noen har bygd med kostelige stener og andre har brukt høy, strå og tre. «Enhvers verk skal bli åpenbart; for dagen skal vise det, for den åpenbares med ild, og hvordan enhvers verk er, det skal ilden prøve. Om det verk som en har bygd, står seg, da skal han få lønn; om ens verk brenner opp, da skal han tape lønnen; men selv skal han bli frelst, dog således som gjennom ild.»

Dette gjelder spesielt hvordan man har framført og forfektet de forskjellige læresetninger og systemer.

Må Gud i sin nåde smelte sammen alle pinsevenner, ja, alle Guds barn, til en eneste stor hær.

Jeg ble nødt til å oppgi alliansetanken innen vår nye forsamling i «38». Vi hadde til å begynne med latt venner som ikke var døpt, bli medlemmer, i det håp at de snart ville ta «troendes dåp». De fleste gjorde etter hvert det, og de som ikke ville, ble oppfordret til å gå ut av menigheten. Erfaringen har vist at det må være full enighet mellom menighetens medlemmer om læresetninger og arbeidsmåten.

Møllergt. 38

MENIGHETEN I MØLLERGT. 38

SALEN i Møllergaten 38 hadde omlag 700 sitteplasser, men den viste seg fra første stund å være for liten til den store skaren av mennesker som søkte våre møter. Det var et godt lokale og mange venner ser tilbake på «Gamle 38» som sitt åndelige fødested og «Det helligste sted» hvor ild fra himlen falt på dem. De syke ble helbredet og Kristus æret blant oss. *Halleluja!*

Å, hvilken underfull velsignelse Gud iblant øste ut over oss. Det var ikke til å undres over at Djevelen søkte å reise en mur mot alt dette, *men til ingen nytte.*

Gamle venner forlot oss. Venner vi stolte på gikk bort fra Gud. Guds barn kunne tvile på at våre opplevelser var ekte. De ugudelige gjorde narr av oss, og mange fordømte oss. Vi opplevde også at noen av våre egne var kjødelige og søkte sin egen ære, men midt i alle feilgrep og splittelser, og på tross av alle vanskeligheter som møtte oss, kom vi igjennom det *med større tro på Gud, med mer kjærlighet til våre medmennesker og med sterkere lengsel etter å herliggjøre Gud.* Og vi fikk daglig erfare at den velsignede Frelser var tro mot sitt ord. *Han forlot oss aldri,* men ledet oss skritt for skritt videre til seier. *Halleluja!*

Pinsevennene i Norge regnet forsamlingen i «38» som modernemenigheten for alle de andre pinseforsamlinger i landet. Mange nåværende predikanter og forstandere har gått på søndagsskolen der, og evangelister rundt om i landet har der fått sin åndelige fostring. Mens noen mennesker sa at vi var gale og gjorde andre mennesker gale, har tusener velsignet oss og søkt våre råd og bønner. De visste at verket var av Gud.

Ved flere høve ble jeg bedt om å komme til Sverige og andre land for å delta i møter, men ettersom arbeidet i vår egen forsamling økte, ble jeg mer og mer bundet til dette. Det krevde all min energi og fysiske og åndelige styrke. Ved siden av dette har jeg hele tiden redigert Korsets Seier. Mange artikler til forsvar for pinsevekkelsen har jeg også skrevet i andre blad. Og jeg har gitt ut ikke så få bøker og skrifter som jeg håper har vært til åndelig velsignelse for folk. Jeg følte jeg måtte utnytte mitt liv på beste måte for å bringe flest mulig sjeler til Gud, og la ham bygge opp en levende pinsemenighet i Oslo. Jeg har også følt min egen uverdighet og uduelighet til å gjøre noe,

uten at Gud ga visdom og styrke, og jeg priser ham for hans stadige kjærlighet og ledelse. Ham tilhører all ære og pris.

Vi utnevnte eldstebrødre, og forsamlingen valgte meg som ledende eldste og forstander. (Titus 1, 5.) Vi utnevnte også søstre og brødre til menighetstjenere (1. Tim. 3, 8, Rom. 16, 1). Derpå delte vi menigheten i bønneringer og valgte en leder for hver. Disse går rundt og besøker dem som tilhører bønneringen. De undersøker hvem som trenger timelig hjelp og underretter forstanderen om de syke. De blir på den måten forstanderens medhjelpere. Menighetstjenerne tar vare på menighetens mere timelige anliggender. Alle spørsmål vedrørende menighetens drift behandles først på et eldste og tjernemøte, for så å forelegges menigheten, som har *den avgjørende bestemmelse i alle ting*.

Hver mandag holdes menighetsmøte, og disse møter har sin store betydning. Her kan forstanderen tale til medlemmene som om de var i sine hjem, og medlemmene føler seg mere fri til å avlegge sine vitnesbyrd og fortelle om sine åndelige opplevelser og erfaringer. De vet at alle som er til stede er frelst mennesker og har den samme åndelige innstilling til Bibelens sannheter. Det skaper en forunderlig samkjensle. Herren gjør bruk av sine gaver blant oss. Det er tungetale med tydning, profetier og åpenbarelses. Gud åpenbarer seg i vår midte, trøster, formaner og leder sitt folk. Halleluja.

For de unge har vi søndagsskolen, med bibelklasse for de eldste og sandkasseklasse for de minste. I de senere år har vi også fått en vuggeklasse. To søstre i menigheten leder den. Så snart det blir født et barn i menigheten, sendes det et kort til foreldrene om at barnet er skrevet inn i vuggeklassen. Vi har kontakt med hjemmet og når barnet er tre år, blir foreldrene minnet om sandkasseklassen. For barn som ikke har religionsundervisning på skolen, har vi hatt en bibelklasse en gang om uken. Søndag formiddag kan foreldrene bringe sine minste til barnehagen, så de selv kan få høre prekenen. Alle disse grener kom ikke på en gang, men Herren har ledet skritt for skritt.

Chrissie og Parley Gulbrandsen.

Misjonsarbeidet har alltid hatt en bred plass i menighetens arbeid. Våre to første misjonærer var søstrene Dagmar Gregersen og Agnes Thelle. De reiste til India. Vi samlet penger til dem gjennom Korsets Seier og på våre møter. Br. Henrik Engstrøm som også reiste til India, ble i 1910 gift med søster Gregersen og de to anla Bandamisjonen, mens søster Thelle anla Bilaspurmisjonen. Vi støttet også br. Parley Gulbrandsen og andre i China, br. Leonards arbeid i Jerusalem og en misjon i Sydafrika.

I januar 1915 ble det holdt et mindre møte av venner i 38, hvor man drøftet nødvendigheten av et mere samlet misjonsarbeid. Innbydelse gikk ut til alle som var interessert i dette spørsmål til å delta i et møte i Kristiania, som ble holdt samme år i juni. Her ble Norges frie evangeliske hedningemisjon stiftet med meg som forbundets første formann. Br. M. H. Sæther ble valgt til kasserer og Laura Barratt til sekretær. De to første søknader om opptagelse i forbundet kom fra kinamisjonærene Chrissie og Parley Gulbrandsen og kongomisjonær Gunerius Tollefsen. Banda- og Bilaspurmisjonene kunne ikke anta forbundets betingelser og forlot oss. Vi var meget bedrøvet for dette.

Odbjørn og Gunnerius Tollefsen.

Vi trodde at det samlede forbunds arbeid ville være mer effektivt enn den enkelte misjons. Det skulle ikke være en organisasjon i den forstand at de forskjellige menigheter skulle sende sine representanter til de årsmøter som ble holdt. Disse møter var ment som et samlingsstevne om misjonssaken. Rådets oppgave var å vekke misjonsinteressen blant vennene, samle penger og sørge for misjonærenes underhold. Men alt var bygd på tro og ble oppholdt ved tro. Sommeren 1925 ble årsmøtet holdt i Stavanger, og forbundet feiret da sitt 10-årsjubileum. Møtene vakte megen oppmerksomhet og ga både misjonssaken og pinsevekkelsen et godt løft. Min hustru hadde noen år før sluttet som sekretær og var blitt etterfulgt av br. apoteker Ivar M. Witzøe. M. H. Sæther var hele tiden forbundets kasserer. I forbundets første 10 år hadde vi formidlet omtrent 430 000 kroner til våre omlag 30 misjonærer ved stasjonene i China, India, Kongo og Sydafrika. Vi er Gud uendelig takk-

nemlig for hva vi har fått utrette. Resultatene er kanskje større enn vi aner i dag.

Menigheten i «38» fikk stadig nye medlemmer og arbeidet vokste. Lokalet var altfor lite til å ta imot de skarer som søkte møtene, og mitt bønneemne var stadig at Gud måtte gi oss et større lokale. Da br. Smith Wigglesworth besøkte oss første gang prøvde vi å få leid Calmeyergatens misjonshus, men fikk til svar at dersom vi kunne garantere at det ikke ble tungetale, kunne vi få det. Det ville jo være det samme som å stenge for Den hellige Ånd om vi hadde gått med på noe slikt. Vi fikk leid Turnhallen og hadde noen herlige møter. Avisene ga lange misvisende referat fra møtene, men vi som var med, fikk erfare at Gud stadfestet sitt ord ved at syke ble helbredet og syndere fant fred ved korsets fot. Ånden ble utgytt i rikelig mål, og jeg har senere i livet møtt mennesker som takker og priser Gud for de åndelige erfaringer de fikk på disse møtene.

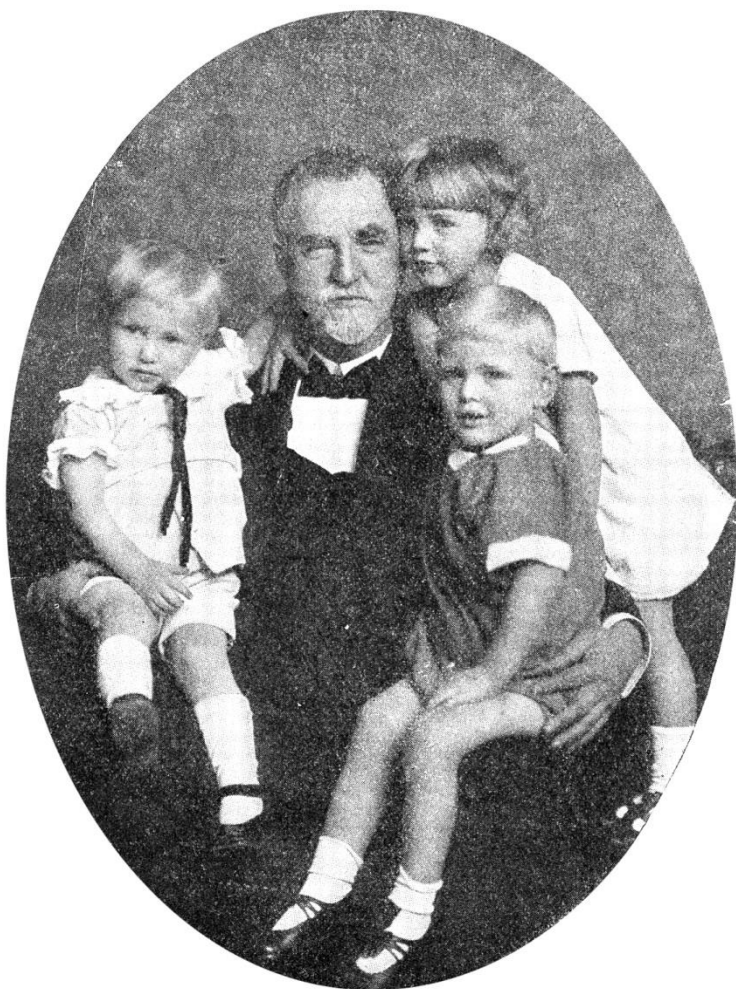
Utsikten.

I likhet med hva det var mange steder i utlandet, hadde vi ofte ønsket å få et hvilehjem for troende venner hvor de i stillhet kunne få hvile og fordype seg i Guds ord. Likeså en bibelskole for evangelister og misjonærer. Ved en venns hjelp fikk vi kjøpt Utsikten på Nordstrand, men økonomiske vansker i forbindelse med krigen 1914—18 kullkastet vår plan. På den tid ble jeg selv meget syk. De første 10 år etter jeg mottok min åndsåp hadde i grunnen vært en eneste lang arbeidsdag, men en deilig og velsignet arbeidsdag. Gud hadde styrket og hjulpet så herlig igjennom hele tiden. En dag jeg reiste hjem med ½ 12 trikken om kvelden mistet jeg plutselig hukommelsen og ble fulgt hjem av en dame som tilfeldigvis visste hvem jeg var. Legen sa det var åreforkalkning og overanstrengelse. Vennene ba for meg, Wigglesworth og andre ledende innen pinsebevegelsen ba, og jeg selv ba meget. Jeg fortsatte med møtene og mitt øvrige arbeid, men hvert anfall svekket mine krefter, og det så nesten ut som om det stadig gikk nedover. Jeg var beredt på hva som helst og tenkte det muligens var det beste for meg å få gå *hjem* til den himmelske fars evige herlighet og se min Frelser ansikt til ansikt. Men til slutt hørte Herren de tusener av bønner som var sendt opp, og gradvis gjenvant jeg mine krefter. Jeg kan trygt si at jeg har aldri hatt mer å gjøre enn i årene etter at jeg ble frisk igjen. Gud har bevart meg sterk og sund, skjønt årene

begynner å melde seg. Menneskelig talt har det sikkert hatt sin store betydning at jeg hele mitt liv har vært avholdsmann, og aldri har jeg røkt. Siden jeg kom hjem fra Amerika i 1906, har jeg hverken drukket kaffe eller te. Min kropp er like så vel som min sjel lagt på Guds alter, og jeg har derfor alltid følt at jeg måtte holde den i så god form som mulig. Som gutt på skolen i England var jeg med i allslags sport. Hjemme i Hardanger fikk jeg leve et herlig friluftsliv. Som yngre gift mann var det sykkelens som ga mosjon. I vekkelsens første tid da vi bodde så like ved Bislet, lånte jeg rett som det var noen skøyter og fikk meg en halv eller hel times mosjon etter som tiden tillot. I mange og tyve år har jeg nå daglig tatt min morgengymnastikk med kald dusj eller avrivning etterpå. Jeg skriver ikke dette for å rose meg selv, men for å minne alle eldre og yngre om at våre legemer skal også være templer for Den hellige Ånd. Vi må derfor gi avkall på alt som ikke gagnar og innrette våre liv slik at vi kan yde det beste i Mesterens tjeneste. Vi må også huske at den hellige ild fra himmelen skal gjennomtrengte bade legeme, sjel og ånd (1. Tess. 5, 23; 2. Kor. 6, 16; 1. Kor. 6, 19), og at vi er ute av stand til å kunne gjøre noe tilfredsstillende hvis ikke *han* gir styrke og visdom. Jeg priser Gud for liflig samfunn med min Frelser gjennom alle disse år og for den hellige ilds nærvær.

I England har de et ordtak som lyder slik: «My Home is my Castle» — hjemmet mitt er min borg — og det høver godt for vårt hjem. Det har i sannhet vært en fredens og styrkens borg for meg. Helt fra vårt samlivs første dager har min kjære hustru vært min beste kamerat og hjelper. Gud har gitt henne et sjeldent klarsyn, og det sammen med hennes brennende lengsel etter å se Kristi sak gå fram, har inspirert meg og styrket meg. Livet har gitt oss mange støt og kamper, men også en uendelig strøm av velsignelse. Mine barns kjærlighet og tillit har oppmuntret meg. Det var tider da det kanskje ikke var så lett å være mine barn, når avisene kastet smuss på deres far, og sa han var gal, eller når barna i gaten ropte fantord etter dem, men det innvirket aldri på deres kjærlighet til meg. Vi har levd et lykkelig familieliv.

Hvor godt var det ikke å kunne samle dem om meg og synge sammen og samtale med dem om Jesus. Det er bare fire igjen av de åtte barna Herren ga oss. I 1925 tok Gud vår kjære Frances fra oss og 11 måneder senere vår kjære Tom.

Stephan og Ester Due, og Jakob Lange

Tom og Frances Barratt.

Det var tunge dager for oss. Men Gud ga styrke for hver dag, og vi vet at han har gjemt dem. Våre barnebarn vokser opp omkring oss. Det får meg til å tenke på mine mange år (når dette skrives er jeg nærmere 70 år), men Herren har sagt i sitt ord: «Du skal bli ung igjen som ørnen.» Jeg hadde håpet og bedt at Tom skulle bli min medarbeider i vingården, men Gud ville det annerledes.

VI FLYTTER INN I NYTT LOKALE

I august 1921 ble det bestemt at menigheten skulle ta navnet Filadelfia. Kravet om et større og bedre lokale for vår menighet gjorde seg stadig mer og mer gjeldende. Vi ba meget om saken og begynte å samle inn penger. Det ville jo bli dyrt å bygge slik som vi ville ha det, og hvor skulle vi finne en tomt som var sentral nok? Men vi hadde tro til Gud, og han hjalp oss igjennom. Den 24. april 1922 kunne jeg på menighetsmøtet undertegne kjøpekontrakten for en del av Alfheimgården i St. Olavsgt. 24. Mere sentralt kunne vi ikke ønske oss det. Det var jo ikke en så liketil sak å forandre den fabrikken som hadde vært der, til passende lokale for oss, men arkitekt Boye gjorde et godt arbeid, og skjærtorsdag, 17. april 1924, kunne vi samles i vårt nye lokale.

La meg få anføre hva br. L. Bratlie skrev i Korsets Seier om vårt siste møte i «38»:

«Det hvilte en stille og dyp ånd over møtet. Enhver av oss tenkte på de mange herlige stunder vi hadde hatt om Guds ord der. De herlige seire vi hadde vunnet, alle som var blitt frelst, og skaren som var blitt døpt i vann og Ånd. Jeg synes ennå jeg kan se de oppstrakte hender fra barn og ungdom på søndagsskolen som vitnet om at de var frelste. Men der var også sorg i vårt hjerte over alle de ting i våre liv som ikke hadde behaget vår Frelser.

Vi kom så ofte til kort, men Herren lot oss tydelig gjennom gavene forstå at alt ble tilgitt, når vi i erkjennelse bøyde oss for ham. Herren fornyet sine løfter, at Han ville gå med og velsigne oss i framtiden, som han hadde gjort det hittil. Gleden over å skulle flytte inn i eget lokale sto tydelig skrevet på alle de strålende ansikter. Vi hadde i sannhet grunn til å fryde oss, for vi flyttet fra godt til bedre. Det var en strålende solskinnsdag da menigheten innvidde sitt nye gudshus. Bak talerstolen lyste ordene Jesus Kristus oss i møte, og det ble min første tekst der. Dette viser hvordan meningene kan skifte. Gjennom årene som gikk har Gud vist dem at Han har vært med oss. Selv om de ikke har det samme syn som oss i mange ting, viser det at de respekterer oss og elsker oss som Guds folk. Endog den verdslige presse skrev anerkjennende om saken. Eiendommen var menighetens egen og skulle være vårt åndelige hjem i hjertet av Oslo.

St. Olavsgt. 24.

Fra dette sentrum har Herren utøst strømmer av velsignelse til tusener av sjeler. *Halleluja!* Det har vært gripende å se skaren av unge menn som har søkt våre møter. Vi har preket det enkle evangelium om Jesus Kristus, men det har øvd sin sterke tiltrekning på disse menn som kanskje sjelden søkte et gudshus. Ikke så få av dem er blitt frelst. Det er Guds Ånds kraft som har gjort verket. Unge og gamle har kommet for å høre det gamle herlige budskapet om frelsen gjennom blodet. Ånden er falt på Guds barn, og mange er blitt helbredet. Ved enkel tro på Guds ord er det skjedd. En stor skare er døpt i vann, og i sin store nåde har Gud styrket og oppholdt menigheten. Dens offervilje har vært enestående og har forbauset mange som ikke kunne fatte hvordan vi skulle kunne møte de økonomiske krav. Men også der var Gud med. Det er vidunderlig å få lov å stole på Gud i smått som i stort.

Mange av våre trofaste og gudfryktige venner er i årene som gikk blitt kalt hjem til herligheten. Resultatene av den mektige åndsutgytelse som har funnet sted, vil aldri kunne måles her nede. Vi kan bare glede oss over at vårt arbeid for Gud ikke har vært forgjeves. Han rakte ut sin arm og gjorde et

herlig verk. Vi er bare de svake kar Han benyttet seg av. All vår kraft og styrke måtte vi få ved den Hellige Ånd.

En av våre gamle venner i Danmark, br. Thv. Plum døde i september 1923. En elskelig, gudfryktig mann som var meget interessert i pinsevekkelsen. Han var utgiver av det også i Norge velkjente hellighetsblad «Kirkeklokken», som har vært til stor velsignelse for tusener av mennesker. Han ga også ut en masse gode religiøse bøker, traktater og brosjyrer og gjorde meget godt. Vi har solgt mange av disse bøker i Norge.

Min hustru og jeg ga i mange år ut på eget forlag Korsets Seier, bøker og traktater, og nå kom også salget av Kirkeklokkens bøker til. Vårt forlag hadde beskjedne dimensjoner. Spisebordet var pakkebord, og var pakkene for store, måtte vi ned på golvet med dem. I de dagene Byposten skulle ut hjalp både store og små til, og så kom vårt trofaste bybud Fix, som vi kalte ham, med sin dragkjerre og hentet alt som skulle på «posten». Ettersom arbeidet økte, overtok to søstre ekspedisjonen av bladet. Den ene av søstrene, Anna Bibel som hun ble kalt for korthets skyld, (hun hadde vært bibelkvinne i Metodistkirken), hadde vært venn av oss siden barna var ganske små. Det var to stille, gudhengivne søstre, og de ba meget for bladpakkene som ble sendt ut.

Etterhånden ble det dog klart for oss at skulle bladet og forlagets bøker få den utbredelse det burde ha blant pinsevennene, så ville det være bedre om menigheten overtok det hele. Vi ville da føle oss mere fri til å virke for spredningen av den religiøse litteratur på møtene.

Det var enkelte som mente at dette arbeid ikke var åndelig nok for en menighet, og satte seg sterkt imot at menigheten overtok forlaget, men det er et galt syn på saken. Det skrevne ord kan nå til de ensomste trakter hvor det bor mennesker som vanskelig kan komme på et møte. Det viste seg også å være et klokt skritt. Etter at menigheten overtok Korsets Seiers forlag, er det øket i vekst og vår litteratur spredtes nå gjennom forlagets kommisjonærer og våre evangelister over hele landet. Korsets Seier var også innbefattet i overdragelsen, men jeg skulle stå som redaktør så lenge jeg selv ville og Gud kunne bruke meg i den stilling.

I årene som er gått har Gud gitt meg nåde til å skrive flere bøker og brosjyrer om de sannheter vi finner i Bibelen. Jeg nevner et par av dem. Boken «Verdens midtpunkt, JESUS» fikk en god mottagelse i den religiøse presse, og det er jeg meget glad for. Den behandler og står helt ut på de sentrale sannheter i Bibelen i motsetning til den moderne og liberale teologi. «Forvandlet» behandler i en fortellende form historien om pinsevekkelsens arbeid og virkning, og gir leseren innblikk i vår lære og vårt formål. «Ledetråd» er en katekismus med spørsmål og svar til undervisning for de unge og nyfrelste. Videre skrev jeg «De kristne menigheter», «Står Jesu gjenkomst for døren» og flere andre. Julen 1921 utkom «Den store Glæde» for første gang. I årenes løp har det kommet til spesielle påske-, pinse- og sommerhefter.

I året 1921 traff vi den ordning med våre danske venner at de skulle få to-sider av Korsets Seier til eget bruk, men dette varte bare vel et år. Da begynte de med sitt eget blad.

I to år redigerte jeg Korsets Seger og Ristin Voitto, men overlot dem så til andre som fremdeles utgir bladene. Også i Spania kom det ut en kort tid under navnet Vittoria de la Cruz.

Grunntanken med vår forlagsvirksomhet var å nå flest mulig mennesker med det fulle, sanne evangelium.

Juni 1926 kunne vår menighet feire 10-årsjubileum i sitt nye lokale. Rapportene fra ledere og kasserere innen de forskjellige grupper av menigheten var meget gode.

I disse år ble det opptatt 1459 medlemmer, hvorav dog omlag 350 ikke lenger er med oss. Bare 30 medlemmer ble strøket fordi de ikke ville leve sitt liv for Gud.

Vi må ikke glemme det forberedende arbeid som gikk foran alt dette som bandt oss sammen til et hele, som et folk i Jesus Kristus, vår Herre. Halleluja.

Det gikk nesten 10 år etter min hjemkost fra Amerika før virksomheten ble ordnet som menighet. Når vi ser tilbake på dette nye 10-år, har vi ikke grunn til å angre. Både åndelig og finansielt har Herren vært vår hjelper og velsignede far. Halleluja. Hans ånd var fremdeles hos oss og stadfestet sin virkning

blant oss med tegn, så Kristus ble herliggjort. Velsignet være Herren. Han har ledet oss videre i det samme spor.

I 1923 hadde vi et godt besøk av pastor Stephan og George Jeffreys fra England. Det var til stor vilsignelse for oss alle. Ifølge brev fra George Jeffreys hadde oppholdet i Norge også vært til velsignelse for brødrene selv. I England har vekkelsen i de siste år hatt stor framgang.

AMERIKAREISEN

BLANT de mange innbydelser fra fjern og nær kom det også noen fra Amerika. Vinteren 1924—25 kom det en inntrengende innbydelse fra pastor Josef Ystrøm på vestkysten av Amerika om å komme dit og holde møter. Vår kjære Frances var syk da, og vi kunne ikke forlate henne. Sommeren 1925 tok Gud henne hjem, og kort etter ble innbydelsen fornyet, men vi så på hverandre og på vår kjære Tom som da var syk, og vi forsto at vi ikke kunne reise fra ham. Herren tok også ham hjem. Da så innbydelsen ble fornyet i 1927, la jeg saken fram for Herren, og nå syntes alt å legge seg til rette for vår reise. Sist jeg var i Amerika var ilden nettopp brutt ut. Hvilke forandringer var det ikke på disse 21 år! Gud hadde gjort et herlig verk. Menighet på menighet hadde vokset fram både blant skandinaver og amerikanere. Han hadde reist opp et

åndsdøpt folk,

som stevnet fram under sin hærførers banner. *Utover hele verden går pinsebevegelsen fram, og intet kan stanse den.* Et folk som antar

alt Guds ord

og stevner fram under bønn og tro, er et *uovervinnelig* folk.

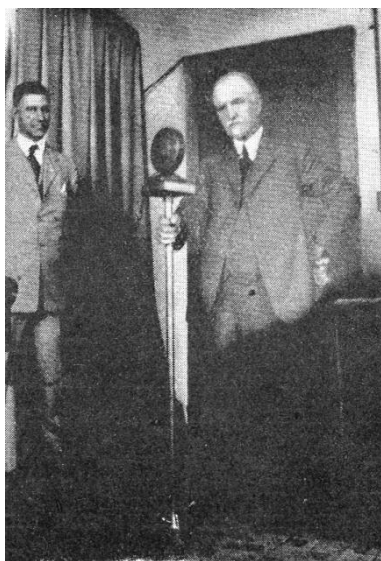
Menigheten i Filadelfia var villig til å la meg reise, og som fungerende forstander i mitt fravær ble enstemmig valgt eldstebror M. H. Sæther. Br. Sæther har vært knyttet til virksomheten helt fra den første begynnelse, og har vært til velsignelse for mange. Det er hans liv å se syndere komme til Jesus og de hellige ført ennå lenger fram i troeslivet. I særlig grad har hans interesse vært knyttet til misjonen. Det var en glede for oss alle at han tok imot kallet fra menigheten. Jeg skriver i den anledning i dagboken: «Vi tror bestemt at Herren vil legge sin velsignelse til.»

Det var med vemod i sinnet jeg holdt min siste preken før avreisen. En vet jo aldri når teltpelen blir rykket opp for godt.

30. sept. 1927 drog min hustru og jeg avsted med «Bergensfjord». Tross litt storm fikk jeg da holde noen møter ombord. Den 10. okt. landet vi i Amerika.

Hvilken fryd å se de kjære barn, slektninger og venner på bryggen. Den 12. okt. holdt de norske venner med pastor Arne Dahl i spissen en hyggelig velkomstfest for oss. Salen var full av skandinaver. Da vi kom inn til festen, stemte sang- og musikkvennene i med sangen: «Jeg har nået Sions sollyse høye». Den sangen skrev jeg like etter jeg hadde fått min åndsåp. Flere av dem som spilte og sang, hadde tilhørt menigheten i Oslo, og når vi fra plattformen så utover forsamlingen, så vi så mange kjente ansikter hjemmefra, at det var nesten som å være hjemme. Overalt på vår reise traff vi venner vi ikke hadde sett på årrekker. Noen husket meg fra mitt forrige besøk. Andre hadde jeg truffet rundt om på mine reiser i Norge eller det øvrige Skandinavia. Noen hadde vært mine menighetsbarn fra den tid jeg var metodistprest. I en by traff jeg to menn, sønner av formannen hjemme ved gruben i Hardanger. En av dem var med i min første søndagsskole. Det var deres far som hver søndag leste en preken for arbeiderne. I en annen by traff jeg en slektning. Hennes morfar Thomas Ball var min onkel, og det er ham jeg er oppkalt etter. Det var som om jeg kom rundt og samlet opp de trådene jeg i femti år hadde kastet ut, og fant at Herrens ord er sannhet. «Så din sæd ved alle vann, du skal finne den igjen etter mange dager.»

Allerede 16. okt. begynte møtene i Glad Tidings Tabernacle i New York. Jeg

Foran mikrofonen

var litt spent på hvordan det ville bli å preke på engelsk igjen etter så mange års forløp. For meg var det spesielt kjært å få begynne mine møter hos pastor Brown. Han var jo til stede da jeg fikk min åndsåp i 1906. Vi var begge metodistpredikanter den gangen. Han kom fra Irland og jeg fra Norge. Selv kom han ikke igjennom til åndsåpen den gangen, men det var en dyp lengsel i ham etter å erfare den. Den som egentlig begynte med pinsevirk-somhet i New York var hans hustru, dengang søster Marie Burges. Pastor Brown kom til hennes møter og ble åndsåp der. Nå har disse to kjære

venner i en årrekke vært forenet i dette store og herlige arbeid, som har sitt centrum i Glad Tidings Tabernacle. Her er tusener av hungrige sjeler blitt velsignet.

Mitt første møte var en søndag kl. 15. I Amerika bruker man meget å ha en times sang- og musikk-gudstjeneste før det egentlige møte begynner. Pastor Brown hadde ordnet seg med radiostasjon, så disse møter ble kringkastet. Denne måte å spre evangeliet på har virket til stor velsignelse. Det vitner alle takkebrevene om.

Det var første gang jeg prekte foran en mikrofon, men det ble ikke den siste i Amerika. Mange av kirkene og forsamlingene abonnerer på en stasjon til visse møter. I Denver f. eks. møtte jeg pastor Patterson. Han var før forstander for en menighet, men hadde fått det som et bestemt kall fra Gud å begynne en radiovirksomhet der. Det var nok av dem som advarte ham, men han var lydig mot sitt kall. Medlemmene meldte seg til ham pr. post. De sendte ham penger til virksomheten, mange ble frelst og åndsdøpt og mange begjærte dåp. Til slutt ble hans radiomenighet ordnet i helt lovlige former og tilsluttet The Assemblies of God. Det var atter en ny opplevelse for meg å spille og tale til en stor skare jeg ikke så.

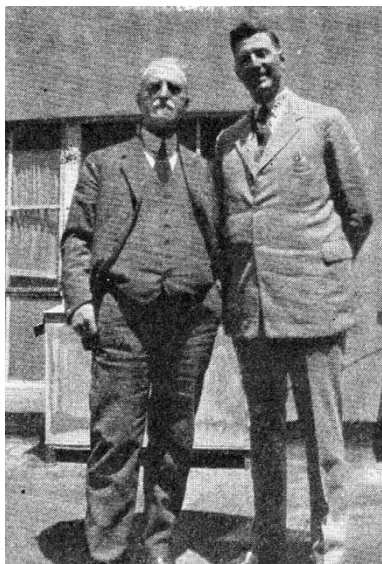
Gud velsignet oppholdet i New York. En vidunderlig fri og nåderik ånd gjennomstrømmet alle møtene. Syndere ble frelst, og sløve kristne fornyet i sin ånd. Guds folk ble rensset ved troen på blodet og fylt med den Hellige Ånd. Ved flere anledninger sang og spilte jeg før møtene begynte, og jeg takker Gud fordi jeg også på den måten fikk herliggjøre min Frelser. Etter møtene hos Brown flyttet jeg over til Arne Dahls forsamling. Vennene hadde leid en større kirke i Brooklyn i den anledning. Vi fikk også på disse møter føle at Herrens arm var utstrakt til frelse og velsignelse. Min hustru og jeg stanset i Brooklyn til henimot nyttår og feiret jul med våre barn og øvrige familie hos min kjære søster Polly. Det var møter nesten hver dag. Om søndagen både to og tre møter, men Herren var med og styrket og oppholdt oss ved sin nåde.

Det vil føre for langt å stanse ved hvert enkelt sted vi besøkte de måneder vi var i Amerika. Det kan bare bli spredte trekk. For meg var det skjønneste av alt å erfare hvordan Guds sak over alt gikk fram. I Norge har vi alltid trodd at vekkelsen begynte i Los Angeles, men av Stanley H. Frodshams bok: «With

Signs following» ser jeg at ilden falt i Kansas City allerede i 1901, og av pastor Henry Ness fikk jeg vite at den endog falt tidligere i Moorhead Fargo. Det viser seg også at en mektig *åndsutgytelse* fant sted i N. Dakota allerede i 1894 i en *fri metodistforsamling*. Denne åndsutgytelsen var ledsaget av tungetale og profeti som vi kjenner det fra den første tid i Norge. Samtidig falt ilden i de omkringliggende distrikter. Det gikk som ild i tørt gress.

Det ble for meg å tale avvekslende på engelsk og norsk. Mange av den yngre generasjon kan ikke norsk, og vil man beholde dem i menigheten, må gudstjenesten holdes på engelsk. Mange steder er det derfor slik at formiddagsmøtet er på norsk og aftenmøtet på engelsk. Ingen steder i verden hører man vel et slikt fornøyeelig språk som det mange norskamerikanere taler. Det er fornorsking av engelske ord og omvendt, og det er så smittende at man må ta seg vel i akt for ikke å ta etter.

I Amerika har man fullt ut forstått hvilken betydning og hjelp det er for predikanter og misjonærer å kunne gjennomgå en god bibelskole. Det er meget en god arbeider i Herrens tjeneste har å lære. Jeg vet nok det finnes dem

Vi hilste også på W. Booth-
Elibborn.

som mener og sier at Åndens veiledning er nok, men Jesus er her det beste forbilde. Han ga sine disipler et treårig kurs. Jeg fikk høve til å tale til elevene ved flere av disse skoler. Bl. a. også på baptistenes teologiske skole i Chicago. Denne representerer det samme i Amerika som menighetsfakultetet i Norge. Alle professorer og lærere ved denne skole må hvert år underskrive en erklæring om at de er ortodokse. Før min tale sa rektor, prof. Taft til meg: «*Her tror vi på hele Bibelen.*» I min tale kom jeg inn på tungene og bemerket at det kanskje var noen til stede som ikke likte at man talte om tungene. «Men en ting vet jeg,» sa jeg, «at deres rektor har ikke noe imot det, for han

sa til meg at han trodde på hele Bibelen.» Alle måtte jo le da, men tror en på hele Bibelen, så har en heller ikke noe imot å tale om tungene. Så godt det lot seg gjøre forsøkte vi å få høre noen av de andre predikanter i den by hvor vi oppholdt oss. I Minneapolis fikk vi anledning til å høre Paul Rader tale. Det er ikke godt å skildre ham som taler. Han er en original framstiller av Skriften, så man både lo og gråt. Humoristisk uten å ødelegge det dype åndelige inntrykk en hadde fått, men også pågående overfor syndere.

I Chicago besøkte vi en negerkirke. Det er vel verdens største baptistforsamling med over 10 000 medlemmer. Det var ikke plass for hele menigheten, så det ble holdt tre møter samtidig og enda et etterpå. Like før hadde de søndagsskole hvor både barn og voksne møtte opp. Vi som var hvite måtte skrive våre navn i en protokoll, og da de fikk høre at jeg var predikant og fra Norge, måtte jeg opp på plattformen. Pastoren holdt en aldeles utmerket tale, og etterpå ble jeg bedt om å si noe. Slik som de kunne synge! Ikke mindre enn tre kollekter ble tatt opp og enda sto menighetens sykesøster ved inngangen med bøssen til sin sak. I Des Moines så og hørte vi for første gang fru Mc. Pherson. For min hustru og meg var det en uforglemmelig opplevelse. For et spillende liv og munterhet og åndelig glede og kraft det lyste ut av hele hennes personlighet. Hun kunne lede et møte. Ikke tale om stive former og metoder. Alt kom umiddelbart og klart som en frisk bris. Gjennom alt lyste en intelligens og klokskap som man sjelden møter. Det er et stort verk Gud har fått gjøre gjennom denne søster. Senere fikk jeg høve til å hilse på henne og også tale til hennes forsamling i det store Angelus Temple i Los Angeles.

Jeg må også nevne Belly Sunday, vel en av de mest originale talere som jeg har hørt. Hans metode og uttrykksformer er jo vidt forskjellig fra alle andres. Teksten den dag var Dan. 5, 27: Tekel; Veid er du på vektskålen og funnet for lett. Han sparte ikke sine tilhørere, men tordnet løs. Vittig, ironisk og skarpt belyste han det skjeve og falske i livet. Han for fram mot samfunnssyndene med knyttet neve, men rørte også ved de ømmeste strenger. Det var ikke ment som noe vekkelsesmøte, og meget av det han sa og gjorde ville ha støtt an mot god tone i Norge, men hans budskap var vekkende. I Denver ble vi tatt med til en kirke, om vi kan kalle det slik. Et stort, flott lokale. Der har en av de mest villfarende sekter sin virksomhet. Lederen utga seg for å være Kristus. Han fordømte Bibelens Kristus og sa om seg selv at han var utgått fra

Faderen. Ingen kunne få frelse uten ved ham. Møtet var alt slutt da vi kom dit, men vi kom i snakk med noen av medlemmene ved utgangen. Et slikt Kristushat har jeg aldri møtt før. Jeg ble ivrig, og da jeg til slutt fordømte hele greien, begynte en dame å ymte om politi. Jeg skulle tale dagen etter, så det var best å komme seg unda de rasende menneskene.

Det var interessant å være i Amerika. Vi opplevde så meget. Hadde jeg vært yngre, hadde det nok vært fristende å stanse noen år og kaste meg inn i arbeidet blant skandinaverne der borte. Det var gledelig å komme rundt til de mange forsamlinger og erfare hvordan Herren hadde ledet dem framover. Over alt hadde skandinaverne en framtreddende plass i pinseforsamlingen. Mange forstandere fortalte at de ofte utgjorde den solideste del av menigheten. Nyteologien hadde ikke fått innpass hos dem som i så mange andre samfunn der borte. Halleluja. Folk som før hadde trodd på Bibelens lære hadde prisgitt den for alle de falske vitenskapelige vinder som blåste over jorden. De antok bare det som *de* anså for riktig, og forkastet mer og mer den gamle forkynnelse om forsoningen. Det er dog bare *den* som formår å bane vei for guddommelig liv og frelse. Måtte pinsevennene alltid stå fast på denne frelsesgrunn. Ikke bare pinsevennene, men også i andre samfunn var der en økende tro på helbredelse ved bønn. Jeg leste en bok av pastor Johs. G. Lake, Spokane, hvori han sterkt framholder at Gud ikke bare kan, men også gjerne *vil* helbrede alle. Mange lengtet etter og søkte Åndens dåp slik som apostlene mottok den. Noe mindre tilfredsstille ikke. Den fineste list den onde har oppfunnet er at han innbiller folk at de allerede i og med at de er kristne, også er åndsdopt. Men Guds ord lærer at åndsdaopen er bare for de troende, men den *er* også for *dem*.

Hovedkvarteret for pinsevennene i Amerika er i Springfield. Det vil si dem som står tilknyttet The Assemblies of God. Under vårt opphold der bodde vi hos br. Stanley Frodsham og hans elskelige hustru. Han er redaktør for deres hovedorgan Pentecostal Evangel. Innen i byen har The Assemblies en stor bygning med kontorer for alle funksjonærer og eget trykkeri. Herfra går det ut en mangesidig virksomhet som setter spor langt utover Amerikas grenser. Vi hadde herlige møter i Springfield, og fikk føle Guds umiddelbare nærhet. I ett av de siste møter vi deltok falt Ånden mektig over forsamlingen. Det var lenge siden jeg hadde sett noen danse i Ånden, men plutselig sprang en søster fram, mens vennene klappet til sangens toner, og begynte som David

å danse for Herrens åsyn. Straks etter kom en annen, så en tredje, så en fjerde, så flere til det ble slikt liv i forsamlingen som en sjelden er vitne til. Men det var intet støtende i det. Hele forsamlingen for øvrig holdt seg stille, men sang, klappet og jublet i Ånden. Her i Norge ville kanskje noen si det var lettsindig. Hun sa så Mikal også, den gang David danset for Herrens åsyn, men Gud straffet henne for de hånlige ordene.

Først i juni kom vi til San Francisco, det egentlige målet for reisen vår. Det var jo pastor Ystrøm som først hadde bedt oss komme over. Han hadde arrangert et skandinavisk pinsestevne oppe på Mount Hermon.

«Som Hermons dugg som flyter ned på Sions berg.» Salme 133, 3. Dette ord har nok vært i de venners tanke som begynte her oppe. Endel gudfryktige mennesker følte trang til fjernt fra byens larm å kunne hvile ut med sin familie, men samtidig gi Herrens gjerning stor plass i sin midte. Der var det to gudshus, en bibelhall og et større forsamlingslokale. Rundt omkring lå det ca. 50 større og mindre hytter med det aller nødvendigste av møbler og husgeråd, som en kunne leie for en rimelig penge. Ville en lage sin egen mat, kunne en det. Det var en butikk med alt hva en trengte, ellers spiste en på Kaffeteria. Hver morgen klokken to ringte det til bibeltimer, og hver kveld klokken 19 til møte. De har flere slike leirplasser rundt om i Amerika. De forskjellige samfunn leier plassen fra 10—14 dager og holder sine stevner i disse herlige omgivelser. Her møter vi venner som hadde brukt både to og tre dager for å komme fram. Det var en fryd å møte alle disse kjære unge brødre, både norske og svenske, og se hvorledes de hadde gått fram med Herren og i kunnskap. Vi skulle ha en slik leirplass i Norge også.

Så gikk reisen nordover. Nye vennegrupper, nye møter, nye velsignelser. Når jeg regner med radiotalene kunne det iblant bli tre møter pr. dag, og av og til følte jeg mine 66 år, men Herren var med og styrket meg vidunderlig.

Vi tok veien østover gjennom Canada. En skjønn tur gjennom en storslagen natur. På en liten stasjon høyt oppe i fjellene fikk vi en ufrivillig stans på et par timer. Vi gikk ut av toget og fikk se et navn på en liten butikk som så så norsk ut. Det var den forrige eiers navn. Vi kom i samtale der inne og spurte om det var noen kirke der eller bedehus. Å nei da, det var år i mellom noen talte Guds ord der. Jeg grep anledningen og fikk samtale med de tilstedevæ-

rende om Guds ord. Det ble nesten som et lite møte. Dessverre skulle toget gå, så vi måtte avbryte. Må Herren velsigne ordet som ble talt.

Mitt siste møte i Amerika holdt jeg i Glad Tidings Tabernacle hvor jeg begynte året før. Ett år så fullt av skjønne minner. Alle de blomstrende menigheter med troesfriske nådesøsken jeg hadde besøkt. Søkende sjeler som fant fred ved korsets fot, hungrige sjeler som ble fylt av Ånden, syke som ble helbredet. Overalt ble vi mottatt med kjærighet og åpne hjem, og alle gjorde sitt ytterste for at vi skulle ha det så godt som mulig. Må Herren selv lønne og velsigne dem. Det var en lærerik og velsignet tur, og vi følte Guds ledelse hele tiden. Det hadde vært mange vanskeligheter å kjempe med opp gjennom årene også der borte, men vekkelsens rene strøm banet seg vei og satte dype merker. Den har flere steder demmet opp for vantroen og er uten tvil Guds mektige kall til sitt folk og et vekkelsens rop til den ugudelige verden. Hvor stort at vi kom med i den. Hvilken nåde!

Om noen hadde spurt meg: «Ville du ikke gjerne, br. Barratt, at disse 22 år var blitt lagt annerledes an uten dette med åndsåd og dens følger,» så ville jeg svart: «Nei og atter nei. Jeg anser det for en slik stor nåde at jeg fikk være med i dette, at jeg ikke kan fatte hvordan en eneste kristen kan holde seg utenfor.» Befalingen lyder nå som da: *Bli fylt av Ånden*. Må Gud få åpne alles øyne og lede alt sitt folk inn i denne herlige og brede strøm.

Guds Ånd er fremdeles den samme drivkraft i mitt liv og herliggjør daglig Jesus for meg. Det åpner seg stadig nye dybder av nåde og godhet foran meg, og mitt rop til alle de hellige er nå som dengang: *Bli fylt av Ånden og det på bibelsk vis*.

Vi reiste med «Leviathan» til England, der vi skulle delta i en del møter og konferanser. Det var mange år siden jeg var der sist. Unge gutter som dengang kom til mine møter, var nå voksne menn og mange av dem i ledende stillinger innen pinsevekkelsen. En av dem, pastor Russel, ble dengang båret inn på et møte helt oppgitt av legene. Han ble bedt for og øyeblikkelig helbredet. Like etter ble han åndsdopt og arbeidet senere 12 år som misjonær blant indianere i Canada. For Gud er intet umulig. Det er vidunderlig hva Gud har brukt brødrene Jeffreys til i England. Tusener var blitt frelst, døpt og åndsdopt. En mengde menigheter var oppstått rundt om i England.

I min dagbok fra denne siste tur skriver jeg: «Herlige møter overalt i England. *Han* er den samme Gud hvor vi enn er i verden, og stadfester sitt ord med tegn og oppfyllelsen av sine løfter. Det fyller vår sjel med jubel og lovsang. Halleluja.»

The Foursquare Revivalist skriver: «Det var i sannhet en tid hvor forsamlingen holdt gjestebud på himmelens gode frukter. Vi fikk glede oss over både å høre og se bevisene for den Hellig Ånds nærvær. De hellige ble ført dypere inn i forståelsen av Guds uuttømmelige kjærlighet og mektige kraft.»

Jeg er lei fordi jeg ikke oftere har etterkommet de mange innbydelser fra England. Det burde ha vært minst en gang om året, men det var ikke så lett å løsrive seg fra arbeidet i Oslo bestandig.

Vi hadde bedt br. Bergfjord i Bergen ordne med møter for oss rundt kysten på vei til Oslo. Det var godt å være i gamle Norge igjen og kjært å få møte vennene i de forskjellige byer og virkeplasser. Gud var med og velsignet møtene. Jeg merket også at vennene bortover hadde fått mere syn for at ordnede forhold var det beste og sundeste til fremme av Guds sak. La oss bruke den forstand Gud har gitt oss til å skape rene linjer i dette langstrakte landet vårt og søke å samarbeide innbyrdes så vi blir *ett folk med samme mål*: Å herliggjøre vår dyrebare Frelser og fremme Hans sak.

Og så var vår store reise slutt. Det var godt å være tilbake i sin egen menighet og møte vennenes glade ansikter og hjertelige «Velkommen hjem». Gud hadde brukt br. Sæther til å lede arbeidet og føre det fram så menigheten hadde øket med 200 medlemmer. All ære til Gud.

BORT FRA ORGANISASJONSTANKEN

Reiser og gjester.

FØR min reise til Amerika hadde jeg sendt rundt et cirkulære til menighetene med spørsmål om hvordan de stilte seg til en sammenslutning av alle pinsemenigheter i landet. Svarene var både for og imot, mest det første. På min reise i Amerika og England hadde jeg rik anledning til å studere dette system på nært hold. I begge disse land ledes alt arbeid både i hjemlandet og på misjonsmarken av et felles råd. Mine tanker beskjeftiget seg meget med dette problem, og jeg ba meget til Gud om lys og veiledning i saken. Våren 1929 fikk jeg et hårdt tilbakefall av min gamle sykdom, så jeg måtte ta en lengre ferie. Min familie ferierte den sommeren oppe ved Mesnalien, og der oppe i naturens stillhet, alene med Gud, gikk jeg gjennom Det nye Testamente for å finne den rette løsning. Jeg fant da at en felles organisasjon for hele landet for å sammenbinde og kontrollere menighetens virksomhet hva angår både hjemme- og hedningemisjonen, ikke stemte med Det nye Testamente. Apostlene og deres medarbeidere ordnet lokale menigheter overalt hvor det lot seg gjøre, men fikk aldri beskjed av den Hellige Ånd om å ordne disse i en fellesorganisasjon. Dermed var saken klar for meg. Jeg måtte følge i det spor Guds ord anviste, og min hustru og jeg meldte oss derfor ut av Norges Frie Evangeliske Hedningemisjon.

Dette mitt standpunkt, «Barratts nye syn», som enkelte kalte det, vakte sterk motstand hos mange. De kunne vanskelig forsone seg med en slik helomvending som det jo tilsynelatende var fra min side, og nå, likesom før med dåpsspørsmålet, i det øyeblikk jeg klart forsto Guds vei og vilje, måtte jeg gå den i lydighet.

Skriften lærer at menigheten skal evangelisere verden.

I. Først og fremst ved hjemmemisjon og dernest når anledning gis, hedningemisjon.

II. De som drog ut på langfart, ble gjerne sendt av en menighet og vendte tilbake til den for å fortelle hvordan Gud velsignet deres gjerning. Ble det vekkelse, sendte menigheten ut brødre for å undersøke. Evangelisten ble ikke overlatt til seg selv. Ap. gj. 11, 22—24; 8, 14—17.

III. Underhold var en trossak. De kunne ha overflod, men også lide mangel.
1. Kor. 9, 6—14, Fil. 4, 11—19.

Vi må ha det enkle opprinnelige evangelium og de enkle opprinnelige metoder. 2. desember 1929 vedtok menigheten i Filadelfia, Oslo, følgende:

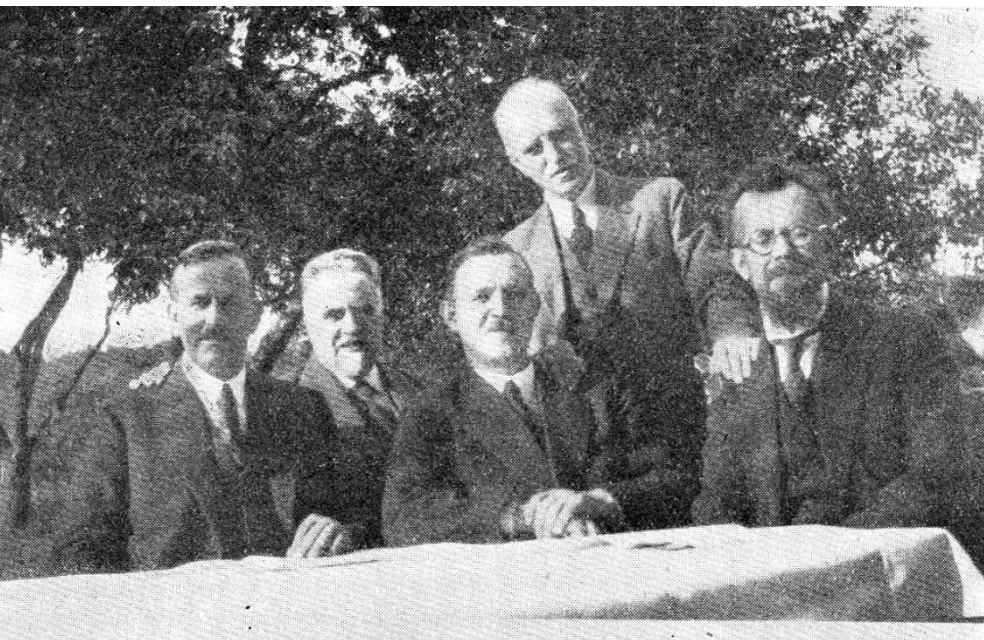
«Menigheten uttaler at den er enig i den framstilling av Guds ord vedrørende organisasjonssaken, heri innbefattet hedninge- og hjemmemisjonen som br. Barratt har framholdt og ønsker at det hele må ordnes så snart forholdene tillater det.»

Tanken var at menighetene utover landet skulle anta sin egen misjonær, som de skulle stå som utsendermenighet for, eller om en menighet alene ikke maktet denne oppgave, kunne to eller flere mindre menigheter slå seg sammen om å underholde en misjonær. Mange mente at dette brudd med det gamle system ville skade misjonen, men årene som kom, viste det motsatte. I 1931 nedla misjonsrådet sitt arbeid og overdrog til menigheten i Filadelfia, Oslo, eiendommer på misjonsmarken og de misjonærer som til da ikke hadde fått noen utsendermenighet. Gud har vært med til denne dag, og de midler som trengtes har kommet rikelig inn.

Reiser og utenlandske gjester.

Gud hadde i sin nåde styrket meg vidunderlig etter min sykdom i 1929, så på mange år har jeg ikke følt meg så kjekk og arbeidssterk som i de siste årene. Menighetsarbeidet øket samtidig med medlemstallet, og det litterære arbeid opptok meget tid, men Gud oppreiste også medhjelpere i menigheten, som tok en stor del av de økede plikter på seg. Jeg fikk derfor anledning til å foreta kortere og lengere reiser til venner som ønsket mitt besøk.

Pinsen 1930 deltok min hustru og jeg i konferansen i Stockholm. Det var herlige dager. Folket fylte de store lokaler og vi følte Herren var meget nær. Etter anmodning av lederne for Russisk- og Øst-Europamisjonen bestemte jeg meg for å reise direkte fra Stockholm til Østersjølandene og Polen for å se deres arbeid der på nærmere hold.

Sammen med kjente svenske brødre.

Det ble i sannhet en interessant reise. Vi begynte i Riga i Letland. Vekkelsen hadde brutt ut i Letland for flere år tilbake, men gjennom en feil forståelse av profetgjerningen kom den på villspor, men Gud hadde oppreist åndsfulle kvinner og menn som hadde fått det hele inn på rett vei igjen. Det var ikke lett å arbeide der, for både myndighetene og kristne fra andre leire la hindringer i veien, men Gud være lovet, Hans sak gikk fram trass i alt. Etter vår hjemkost utga jeg et lite hefte om vår reise. Vi hadde ganske godt besøk på våre møter, men ikke slike skarer som vi er vant til å samle i Oslo og Stockholm. Vi har meget å takke Gud for at så mange samles om Guds ord i Norge. Letland er et misjonsland. De har nok hørt om Kristus her, men forkynnelsen har i stor utstrekning vært trellbundet, så vi må takke Gud for at det fulle evangelium begynner å lyde for dette folk også. Det fins nå fast virksomhet flere steder, hvorfra evangelister reiser ut og forkynner evangeliet. Flere søstre reiser som kolportører og holder bønn og vitnemøter. Fra Letland reiste vi til Danzig. Der måtte jeg tale med to tolker på møtene, en russisk og en tysk. Herlige møter, pris skje Gud. På et av møtene var det slik

sang, bønn og lovprisning at jeg tenkte: Hva sier naboene til dette? Kort etter kom en politikonstabel opp. Naboene hadde klaget. Så ble alle vinduer lukket med lemmer, og møtet og bønnen varte til to søstre var kommet igjennom til åndsåp.

En dag en venn og jeg var ute i byen, gikk vi innom en butikk for å kjøpe noen jordbær. Det var så varmt at jeg tok jakken av mens jeg spiste dem. Min venn sa til fruene der inne at jeg var pastor, men da lo hun hjertelig. Hun syntes vel ikke jeg så ut som en pastor der jeg satt i skjorteermene. «Dersom jeg hadde hatt prestekrave og kors på, så hadde De vel trodd jeg var pastor,» bemerket jeg, «men det er bedre å ha korset inne i hjertet enn utenpå.» Vi fikk en hel samtale der hvor jeg framholdt nødvendigheten av å eie en personlig Frelser og en personlig frelse. Det siste møte i Danzig var meget interessant. De bulgarske elever på bibelskolen sang og vitnet på sitt eget språk, så talte min hustru på engelsk med tolk. Så sang de russiske elever en kraftig sang på sitt språk og deretter preket jeg med tolk. Det ble mange språk på samme kveld, men Herren er den samme. Halleluja!

De polske venner ville vi skulle avlegge dem et besøk før vi drog hjem. Vi reiste da først til Lodz hvor pastor Bergholc bodde. Han var også vår tolk den tid vi var der nede. Polen har vært et hårdt misjonsfelt, men det er underbart å se hvordan Gud har ført sin sak igjennom. Vi hadde utmerkede møter overalt. De troende var som store barn, syntes vi, med en enfoldig og herlig glede i Gud. Ofte kunne en reise seg nede i salen og spørre om noe, og så fikk han svar for åpen forsamling. Ikke noen diskusjon, men veiledning og formaning, så alle kunne nyte godt av det. Jeg var med og forrettet ved en brødsbrytelse, og det var meget gripende. Vennene reiser seg når forstanderen kommer rundt med brødet og vinen, og alt foregår stille under forsamlingens bønn.

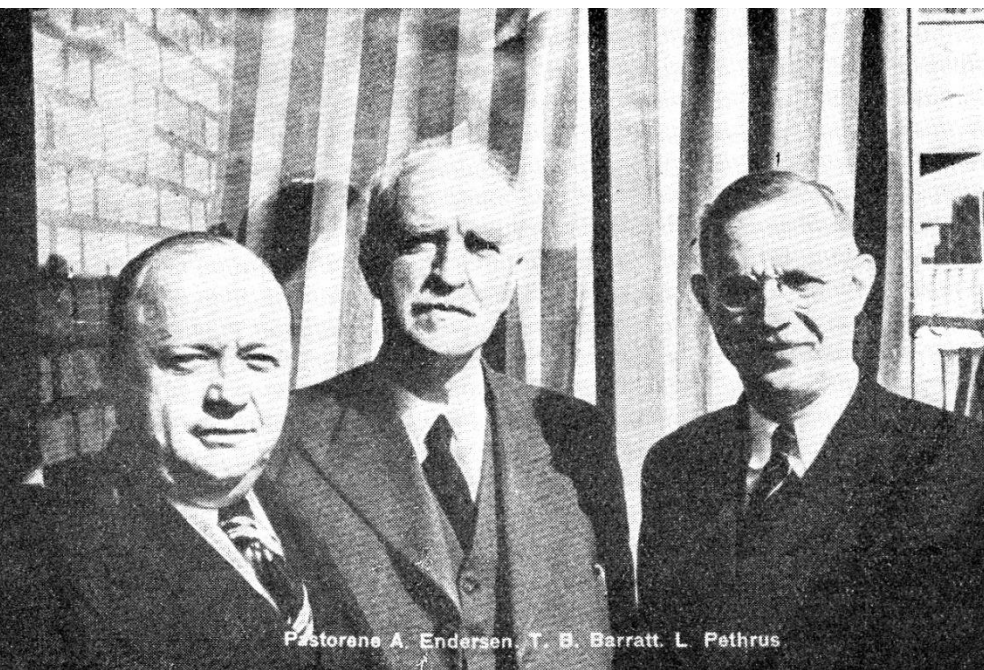
Før vi forlot Polen, reiste vi ned til en landsby som før var russisk. Den hadde omlag 2000 innbyggere. På stasjonen sto flere brødre og tok imot oss. Jeg ble møtt med broderkysset, der som over alt. Opp til lokalet kjørte vi i en kjerre som var fylt med høy. Vi hadde noen tepper over, og det gikk så fint. I den ene enden av lokalet var det rom for forstanderen med familie. Alt var meget enkelt.

Fra besøket i Polen

Det var br. Philip Sidorewicz som hadde brakt evangeliet til denne landsbyen. Han var født der, men hadde vært i Amerika i mange år, der han ble frelst.

Pastor Karp Leonowicz, som også kaltes «biskopen» blant pinsevennene i det distriktet fordi han måtte reise temmelig meget blant de 80—90 forsamlinger som fantes der, var blitt frelst gjennom Sidorewicz' innflytelse. I 1926 kom han i forbindelse med pinsebevegelsen, ble åndsdøpt og begynte straks å vitne om sine erfaringer vedrørende Åndsdåpen. Mange ble åndsdøpt, og etter hvert ble det en mengde pinseforsamlinger. Våre kjære pinsevenner kjemper for sannheten og søker å sprengte det forferdelige åndelige mørke disse russere lever i. Vi hadde et gripende møte om kvelden. Mange unge menn deltok. Folket her står minst femti år tilbake. De er fattige, men hungre etter Guds ord. De lyttet som om de ville sluke alt en sa. Flere begjærte forbønn. Etter møtet var det å finne en soveplass. Vi hadde valget mellom å ligge på benkene i lokalet eller ute i låven. Vi valgte det siste. Det blåste bra inn gjennom sprekken, men jeg trakk hatten godt ned over hodet og sovnet inn, og vi sov godt.

Pastorene A. Endersen, T. B. Barratt, L. Pethrus.

Danmark—Norge—Sverige.

Til vårt siste møte møte der var det samlet mange mennesker og Herren ga oss en riktig dyrebart stund med disse russere. De sendte de hjerteligste hilsener med til alt Guds folk så langt vi kunne rekke. Dagen etter reiste vi hjem over Berlin. I Lodz skiltes vi fra vår kjære pastor Berghole som hadde vært til så stor hjelp for oss under reisen.

I juni 1931 hadde menigheten i Filadelfia, Oslo, sitt 15-års jubileum, og i juli samme år deltok vi i et stort stevne i Kjölingared, Sverige. Det var deltagere fra mange land, i alt 8— 900 stykker. Vi hadde noen skjønne dager hvor vi alle frydet oss over å ha én Herre, én tro og én dåp.

Samme år var vi en tur i Danmark. Etter at Bjørners med sin forsamling hadde sluttet seg til den apostoliske kirke i Wales, stagnerte bevegelsen i Kjøbenhavn og Danmark. De fleste forstandere i landet hadde med sine forsamlinger fulgt med Bjørners, men det var noen få som så villfarelsen, og disse sto rakrygget og fast på sannheten. I slutten av 1925 følte pastor Endersen,

som da var forstander i Korsør, seg ledet til å begynne møter i København. Det resulterte i at noen få venner slo seg sammen og dannet en liten menighet. En tid med vanskeligheter og brytninger fulgte, men under denne tid gjorde Herren sitt verk og fødte fram sin menighet på Ordets grunn. Høsten 1927 flyttet pastor Endersen til København og gikk helt inn for arbeidet der. En liten menighet på 29 medlemmer leide lokale i Zinnsgr. Det var et trosskritt, men Herren ga både tro og mot.

Fra den tid gikk det framover med raske og sunde skritt. I januar 1928 var det 198 medlemmer, og i 1937 650.

Ut fra dette sentrum med br. Endersen i spissen har så pinsebevegelsen formet seg slik den finnes i de andre nordiske land. Det finnes nå omlag 40 menigheter rundt om i Danmark.

Det var 9 år siden jeg sist hadde vært i København. Dengang for å innvie Bjørners prektige lokale Evangeliehuset. Det var kjært å treffe mange av de gamle venner igjen som hadde vært med fra de første kampens dager. Vi mintes velsignelsenes strømmer Herren utøste over oss dengang, men vi fikk også oppleve at Herren var den samme mektige nå som dengang. Hvor skjønt om alle pinsevennene hadde stått sammen i disse årene. Hvilken framgang for Guds sak.

Vennene Bjørners har alltid stått vårt hjerte særlig nær. Det var derfor med glede og takk til Gud vi for en tid siden mottok budskapet om at de helt hadde brutt med Den apostoliske kirke og ville fortsette arbeidet for Kristi Rikes fremme etter pinsebevegelsens retningslinjer.

I sin bok «Helligånden og vår slekt» er Stanley Jones inne på det samme som vi praktiserer, nemlig at kirken må føres tilbake til utgangspunktet, til pinsen, men det skal noe til innen alt det som menneskene har stilt opp istedenfor sannheten og Guds kraft blir utlevert, så *den Hellig-Ånd alene* kan få adgang til å virke. Mange har ment at vi bare er opptatt av de ytre tegn og et utøylet følelsesbrus. De som ikke har opplevd denne mektige åndsutgytelse, kan som folk på pinsedag snart erklære at en er full av søt vin når den Hellig-Ånds vover bruser inn over den enkelte og de lengtende skarer.

Våren 1932 besøkte jeg Finnland. Vekkelsen har gått fram der. Herren være æret for sin store nåde. Forstander for menigheten i Helsingfors var pastor Manninen. En meget dyktig mann med et charmerende vesen. Han ble kalt av Gud i sine unge år. Hans bror ble først frelst og begynte å tale om frelsen til den yngre bror. «Aldri blir jeg så gal,» svarte han, men uken etter var han herlig frelst og ble kort etter åndsdøpt. Han var min tolk, og som en bror sa til meg: «Han tolker i Åndens kraft, så ikke et ord går til spille.» Pinsevekkelsen griper stadig om seg i Finnland. Den har møtt meget motstand, men det hjelper ikke. Nye menigheter dannes, og andre bestående menigheter antar læren om troendes dåp og åndsdåpen. Herren er med og velsigner. Hal-leluja.

I juli samme år hadde vi besøk av Smith Wigglesworth i vår menighet. Hans besøk hadde alltid vært til stor velsignelse for oss, men denne gang var det en dybde i forkynnelsen som aldri før. Samtidig så frisk og kraftig så en skulle ikke tro han var 73 år.

Vi hadde et stort fellesmøte for alle pinsemenighetene med brødsbrytelse. Det var et skjønt syn å se det lange hvitdukede bord med alle brødene og kalkene oppstilt. Bak dette de mange forstandere, eldste og tjenere som hjalp til under brødsbrytelsen, og midt blant disse vår ærverdige venn og bror, hans datter og min kjære hustru som har stått meg bi i alle år. Det var vår første felles brødsbrytelse og vi følte Herren var oss nær.

Den 22. juli 1932 ble for meg en skjønn minnedag. 70 år er nok et langt liv, men så lenge Herren vil bruke meg er jeg villig til å være i hans tjeneste. Telegrammer, gaver, blomster, visitter og om aftenen en strålende fest som menigheten ga meg. Grunntonen gjennom det hele var takknemlighet mot Herren fordi han hadde bevart meg på sine veier.

Størst av alt er det dog at Han lot meg komme med i pinsestrømmen og lot meg oppleve pinsens velsignelse. Hvor stort at han ennå vil bruke meg i sin gjerning. Kort etter reiste min hustru og jeg på en liten ferie. Ennå en gang skulle jeg få oppleve en ferie på min barndoms øy. Mange av de gamle er reist over floden, men det var noen få igjen. Når jeg stakk innom på husbesøk, lød det: «Det er vel inkje Tom, veit eg?» Jo det var nok Tom. Gamle minner ble trukket fram fra den tid jeg som 16—17 års gutt begynte mine møter der inne. Fra min søsters hus er det en herlig utsikt. Fjellene er som

skåret av en kunstner, og det er de jo også. Gud er den største kunstner. Vil en se det ville og milde smeltet sammen i skjønn harmoni, vil en se et gripende fargespill over fjellene, så må en stå på høydedraget oppe på Skjellesnes. Har du lært å se Guds gjerning hvor du enn går, føler du trang til å prise Gud som har vist sin visdom og makt også i naturen.

Varaldsøy.

Blånende fjelle her møter mitt øye,
bratte med mørkeblå revner de står,
eldgammel skog kravler opp mot det høye
klynger til fjellene år etter år.

Fjorden har strakt sine glinsende arme
inn mellom fjellenes skiftende form,
snart kan den blinke i solstrålens varme,
snart kan den larme og bruse i storm.

Bonden har ryddet i skogen og bygget
hjem for seg selv og de kjære han har;
gamle mor Norge i kjærlighet hygget
gjærne — om alle de sønner hun har.

Grønsvær fremtrylles ved foten av fjellet,
vannfall som brudesløør glimter og ler.
Her blir en ung igjen — rent overveldet,
henrykt av alt dette skjønne en ser.

Folgefønns brede og skinnende krone
stråler imot oss i kongelig prakt,
lett en oppfanger den evige tone,
lytter og synger og spiller i takt.

Hele naturen er fager og synger,
hvite små kirketårn peker mot sky,
her får en glemme alt det som oss tynger,
langt fra den travle og larmende by.

Hvor mon det billede sees jeg bringer?
Jo, hvor Hardangerfjord trenger seg frem —
Varaldsøy — o, hvor det navn for meg klinger!
«Oppe på fjellet», der hadde jeg hjem!

Barndommens, ungdommens minner står skrevet
der, mellom klippene hvor jeg nå går,
det som jeg siden av mangt har opplevet,
fikk her sitt utspring i ungdommens vår.

Kjente du henne som gikk mellom alle,
mild som en engel i menneskedrakt?
Mor! — — nå mens skyggene om meg vil falle,
tenker jeg ofte på det hun har sagt.

Noen enn lever som husker de dager,
mange har funnet den evige havn.
Minnene har vi dog ennå tilbake,
hviler oss stille i Frelserens favn.

Himlen seg speiler i fjorden der nede,
skyene stadig vekk kommer og går,
Billedet skifter — må Herren selv frede,
verne om alle i kommende år.

7. august 1925.

T. B. B.

I april 1933 fikk min hustru og jeg innbydelse til å delta i konferansen i Preston, England. Den var særlig beregnet på Guds barn. Vi hvilte først noen dager i vår kjære Smith Wigglesworth's hyggelige hjem i Bedford.

Alle emner og hele retningen ved konferansemøtene gikk ut på å styrke de helliges tro og føre dem et skritt videre fram. Som br. Wigglesworth sier: «Vi er som et pinsefolk alltid på framskrittlinjen.»

I Preston hadde mr. Meyerschough hatt sin bibelskole i mange år. Han var en dyptgående tenker og lærer i Guds ord, og mange av de ledende brødre innen pinsevekkelsen i England har lært ved hans føtter, menn som George Jeffreys, Salter osv. Han døde kort etter sitt besøk i Norge i 1931.

Etter konferansen deltok vi i møter flere steder i England. Det var et veldig liv på møtene. Hallelujarop og sang med en kraft som setter alt i brann. Ingen steder synger de slik som i England. Gamle og unge synger som om sangens toner beror på dem alene. Det er deres aktive del i gudstjenesten. Forstanderen kan innlede det ene kor etter det andre. Ofte kan det synges opp til tyve forskjellige kor og andre sanger før predikanten taler. Vi kommer langt opp på Tabor på den måten, og det faller lett å vitne.

I en av byene så jeg et morsomt avertissement for en skofabrikk. «Walk the Barratt Way», gå slik som Barratt. Jeg tenkte at om dette skulle åndeliggjøres, kunne jeg som Paulus si: Bli mine etterfølgere, liksom jeg har etterfulgt Kristus.

Det ble bare en liten tripp innom London denne gang og derfra drog vi over til Rotterdam, til pastor Woudes forsamling.

I vekkelsens første tid virket pastor Polmann i Amsterdam, og under hans ledelse vokste det fram en sunn bevegelse. Dessverre ble flere så opptatt med profetier og lot seg lede av dem, ikke på en sunn måte, men bundet av menneskelige forskrifter, at det hele stagnerte.

I det siste har dog ilden blusset opp igjen i Amsterdam, så nå er det flere forsamlinger der. De er varmhjertet og helt hengitt Herren og den Hellige Ånds ledelse og våker nøye over utskielser. Må Herren lede og bevare dem. Vi er ett folk hele verden over. Halleluja.

TIL NORD-NORGE OG ISLAND

NORD-NORGE hadde lenge hvilt på mitt hjerte, og sommeren 1933 ledet Gud det slik at jeg kunne ta en tur dit opp. Br. Hjalmar Karlsen Ski tok turen sammen med meg, og en hyggeligere reisekamerat kunne jeg ikke få. Nord-Norges natur virket helt betagende, og jeg var så heldig å få se midnattsolen. En morgen jeg kom opp fra min lugar, steg solen nettopp opp og kastet sin gullglans ut over havet. Det fikk meg til å tenke på Glasshavet og det Nye Jerusalem hvor Herren selv er vårt lys og vår sol.

Vennene der nord hadde arrangert stevne i Mosjøen, og det var en gledelig overraskelse å møte en slik stor skare av evangelister og pinsevenner.

Pinsebevegelsen har etter meget kamp og motgang brutt seg vei blant folket der nord. Fra første stund på denne turen følte vi Guds merkbare nærhet. Sjeler søkte frelse, og syke begjærte forbønn. Ånden falt på mange og det ble takk og lovprisning til vår store Gud. Vi skulle besøke mange steder, så det ble å være på reisefot. En natt skiftet vi seng tre ganger, men Gud styrket oss. Han har gitt meg en god gave i søvnen. Jeg kan legge meg ned om trent når som helst jeg har behov for søvn og sove med en gang.

På min fødselsdag 22. juli ble jeg vekket kl. 7 om morgenen av vennenes blandede kor som sang: «Hellig, hellig, hellig — —», og dernest «Jeg løfter mine hender». Guds Ånd kom meg så nær idet jeg tenkte på alle Guds vel-signelser mot meg i disse 71 år så jeg brast i gråt.

I Vardø hadde vi den glede å få ordne en ny menighet.

Må Gud fortsatt velsigne Nord-Norge og den trofaste evangelistskaren som bringer pinsens budskap rundt om der nord.

Vi kom tilbake til Oslo 8. august og kjørte like opp til lokalet vårt hvor en stor venneskare ventet oss. Sammen med dem priste og takket vi Herren for all hans nåde mot oss på den lange reisen.

Islands ferd.

Etter innbydelse fra pinsevenner på Island, reiste jeg i mai 1936 dit. Til reisekamerat fikk jeg min kjære unge venn og br., Birger Nordby.

Den første pinsevenn som besøkte Island var evangelist br. Erik Åsbø. Han kom først til Færøyene og virket litt der, men reiste så rundt Island for å finne det sted Gud i et syn hadde vist ham. På Vestmannaøy kjente han stedet igjen og opptok virksomhet der. Senere har br. Nils Ramselius og br. Herbert Larson virket der. Br. Eric Ericson hadde nå virket her i 8 år og sto som den selvskrevne leder av hele bevegelsen på Island. Han har utgitt noen små skrifter og kristelige bøker på islandsk og utgir et månedsblad som heter Afturelding. Selve arbeidet har i mange år hatt sine vanskeligheter å kjempe med. Misjonærene hadde stått meget alene, men nå er Herren begynt å utta seg islandske vitner, og virksomheten har begynt å spre seg fra Vestmannaøy og utover Island. Flere er blitt døpt. Da ilden var begynt å brenne for alvor på Island, ble det en del uro blant de kirketroende. En kjent evangelist tok turen fra Reykjavig til Akureyri for å samle de troende til kamp mot pinsevennene, men han fikk lite medhold. Frelsesarméen og heller ikke alle de lutherske troende ville bli med ham, så han måtte reise hjem med så godt som uforrettet sak. Det var gledelig at så mange fant det retttest ikke å stride mot denne vekkelse.

I 1935 ble den første bibelskole holdt, og den ble til stor velsignelse for virksomheten. Været var stormende og sjøen brøt mot moloen og klippene så de skummende bølger sto høyt til vær. Det var regn og blest så vi ventet ikke så mange til vårt første møte. Br. Ericson åpnet og ønsket velkommen og jeg takket for den hjertelige velkomst og frambar menighetens hilsen til pinsevennene på Island. Jak. 5, 7, 8. Etterpå spilte br. Nordby.

Det har visst aldri vært en virkelig stor evangelisk landsvekkelse på Island. Folk synes lite mottagelig for frelsen, og da går det her som så mange andre steder når en ikke vil ta imot evangeliet, en åpner sitt sinn for falske lærdommer. Ved en anledning talte jeg om «Urkristendommen gjenopplivet», og Ericson hadde innbudt prester og studerende til møtet. Det kom en del av

På Island.

disse, men ennå ser det ut til at mange av de bedrestillede ikke har noe særlig interesse for levende kristendom.

Det er forresten slik over alt, og Paulus' ord passer godt i dag også: «Ikke mange vise, ikke mange mektige, ikke mange høybårne» osv. 1. Kor. 1, 26. Møtene rundt om var til dels meget godt besøkt, og forsamlingen vokste for hver kveld. Det var stadig nye ansikter å se, så det var mange som fikk høre evangeliet. Ikke så få begjærte forbønn. Mandag 18. mai var vi samlet en del troende venner i Reykjavik, og jeg la da menighetsspørsmålet fram for dem. Menigheten ble dannet med 12 — tolv — medlemmer. Det var ikke mange, men en skal ikke forakte den ringe begynnelse. Br. Eric Ericson ble valgt til forstander og Asmundur Erikson til eldste. De ble innsatt til sin gjerning med bønn og håndspåleggelse. Det gjaldt å få et fast punkt hvorfra de kunne arbeide videre. Noen dager senere ble menigheten i Akureyri dannet med 23 medlemmer og br. Sigmund Jacobsen ble innsatt som forstander. Det var en gripende stund.

Vi fikk be med noen på hvert møte, priset være Herren, og ikke så få søkte Åndens dåp.

Vi reiste ikke som turister, men tok med alt som kom i vår vei. Island er i sannhet et merkelig land. Slike uendelige fjellformasjoner. Et sted ligner fjellet et stort neshorn som drikker av havet. I nord så vi ildsprutende berg og enkelte daler var dekket av isbreer. Andre steder sprudler varme kilder fram og leverer varme til mange forskjellige anlegg.

Nordby og jeg hadde en morsom opplevelse. Jeg hadde uttalt ønsket om å ride på en av de små hestene. Som gutt red jeg ganske meget, men det var jo mange år siden nå. Vi fikk hver vår hest, to vakre dyr, og så bar det pent i vei fra bryggen og langs stranden. Det gikk fint en stund. Så satte min hest i trav. De korte benene gikk som trommestikker bortover, men plutselig satte den i galopp og jeg for som en pil fra Nordby. Det gikk så lenge vi var på stranden, men da vi nådde gaten, syntes jeg nok at den burde sakne farten litt, men det var lettere sagt enn gjort. Jeg talte til den på norsk og sa prrrrr, men det barte økte farten. Siden fikk jeg høre at det uttrykk bruker de på Island for å få farten opp. Jeg har alltid likt å galoppere, men folk begynte å se på oss og trodde visst det var noe galt på ferde.

Til slutt fikk jeg da stanset hesten. En av eierens gutter kom løpende og ropte: «Heimen.» Så forsto jeg hesten bedre. Vi var på den kanten av byen hvor den hørte hjemme, og nå ville den heim.

Etter et av møtene i Siglufjorden drog vi alle i buss ut til de nærmeste varme kilder hvor det var et bad. Her skulle to søstre døpes. Det ble en høytidelig stund. Vi fikk ikke lov til å synge for ikke å vekke oppmerksomhet utenfor badet. I Akureyri hadde vi også dåp i et basseng med vann fra de varme kilder. Vi var ca. 300 mennesker samlet rundt det store basseng. Hvor herlig når det blir en strøm av mennesker som skal til de varme kilder for å døpes. Det var kjært å møte evangelistene og vennene på Island. Må Herren fortsatt velsigne vennene der oppe og la en bølge av Åndens velsignelser rulle inn over Island.

BRANDEN I DET GAMLE FILADELFIA

DET brenner i Filadelfia, var det budskap jeg fikk i telefonen en natt fra vaktmesteren der nede. Røken veltet sort og tykk utover byen, og helt opp til oss kunne vi kjenne brannlukten. Et mektig flammehav møtte oss, da vi kom der ned. Det brente i øverste etasje. Det ble lagt presenninger utover i alle våre kontorer, men vannskaden ble likevel stor. Selve lokalet ble spart for brannen, men det så jo fælt ut der etter alt vannet og skummet som var sprøytet inn for å kvele ilden. Det var helt umulig å holde møter der den første tiden etterpå, så menneskelig talt kom brannen svært på tverke for alle de planlagte møter i helgen, men som så ofte før fikk vi erfare at Herren var med og hjalp oss og ledet alt til det beste.

Ved et underlig treff kom vi derfor til å holde vårt jubileumsmøte i Turnhallen 20. desember 1936, hvor jeg 30 år tidligere, 23. desember 1906 hadde holdt mitt første møte etter hjemkomsten fra Amerika. Vi hadde jo lenge talt om å utvide vårt lokale, og i mange år hadde det vært et bønneemne for meg. «Gud gi oss et større hus.» Nå kom det fart i byggeplanene. En komité ble valgt med arkitekt Th. Strandskogen som formann. Det varte ikke lenge før komitéen kunne legge fram tegningene for menigheten. De økonomiske vansker ordnet seg også. Vi hadde en tydelig kjensle av at Gud gikk foran og vi kunne bare følge etter i tro.

I mai måned 1937 feiret min hustru og jeg gullbryllup. 50 deilige år hadde Herren forunt oss å leve sammen. Hilsner fra fjern og nær strømmet inn. Blomster og gaver. Om kvelden samlet vi slekt og venner i vår eldste datters hjem til festlig samvær. Dagen etter ga menigheten oss en vidunderlig fest. Venner fra Sverige og Danmark var også til stede. I juli samme år fylte jeg 75 år og vennene ga meg også da en deilig fest. Det gjorde mitt hjerte godt å føle seg omsluttet av så meget kjærlighet og trofast vennenesinn.

Søndag den 17. oktober hadde vi de siste offentlig møter i «Filadelfia», og mandag aften den siste fest for medlemmer og venner. Det var litt vemodig å tenke på at vi nå skulle forlate det gamle lokale hvor vi hadde mottatt så mange velsignelser av Herren, men samtidig gledelig at vi kunne se fram til et nytt, moderne og i alle deler praktisk lokale. Derved fikk vi større anledning til å nå så mange flere med evangeliets ord.

I det godt og vel trekvart år som fulgte, førte menigheten en omflakkende tilværelse. Vi leide lokaler på flere steder i byen. Som aldri før følte vi oss sammenbundne, og vennenes offervilje var enestående.

Denne vinter fikk jeg også mere anledning til å besøke steder rundt omkring Oslo. Det var oppmuntrende å hilse på vennene og høre hvordan Herren var med og velsignet arbeidet.

En rensende ånd var til stede. Det synes som våre predikanter og vårt folk forstår at skal pinsevekkelsen bevares i sin første kjærlighet, da må det en *stadig* og hel innvielse til, og all overfladiskhet og lettsindighet må vike plassen for en hel og brennende opplevelse av *Guds kjærlighets kraft*.

Vi må alltid huske at «Vi er et folk, et frigjort folk», som aldri må glemme den misjon Herren har gitt oss å utføre her i verden.

I slutten av februar 1938 besøkte min hustru og jeg flere svenske byer samt København. Turen varte fire uker og på den tid besøkte vi 18 byer og hadde 36 møter. Ikke så svært mange møter, men tilstrekkelig for oss to eldre når en tar i betraktning de lange reiser med tog og bil. Overalt ble vi mottatt med kjærlighet. Vi følte at ømme bånd bandt norske, svenske og danske venner sammen.

Store ting har Herren gjort mot oss. Vi ble glade.

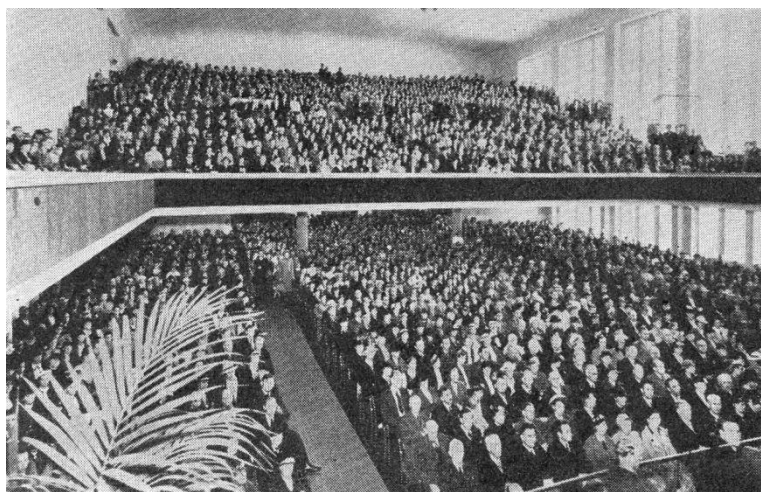
Det var en gledens dag for oss som en menighet da vi den 28. august 1938 kunne innvie vårt nye Filadelfia. Dette vakre gudshus, vårt åndelige hjem. Ikke minst for meg var det en uforglemmelig dag, og mitt hjerte var fylt av takknemlighet til *ham*, som hadde latt meg få oppleve å se min ungdoms-drøm virkeliggjort. Et stort, prektig og praktisk lokale til hans ære.

Jeg har også takket Herren mangen gang for de dyktige menn han har oppreist ved min side og som har ofret både tid og midler i gjerningen.

Jeg vil sitere litt av hva arkitekt Strandskogen sa i sin tale ved innvielsen, for den betegner nettopp den ånd som besjelet byggekomitéen og vennene

Fra innvielsen av det nåværende lokale.

Interiør fra Filadelfia.

for øvrig: «Hvis ikke Herren bygger huset, bygger de forgjeves som bygger på det.» Salme 127, 1.

Dette ord har vært et motto for meg under dette byggeforetagende eller rettere sagt en omskrivelse av ordet, som jeg har tillatt meg. Hvis Herren bygger huset, bygger ikke den forgjeves som bygger på det. Det hele har også lagt seg merkelig godt til rette, så det kan spores en fast Guds ledelse i det hele. Ikke så å forstå at vi ikke har hatt våre vansker å kjempe med, men vi har fått hjelp til å seire og bryte gjennom vanskene. Neppe har menigheten stått mer samlet enn i denne sak. Vi startet under mottoet: «Vi løfter i flokk», og det har vi gjort. Det er bare en levende menighet med levende medlemmer som kan makte en oppgave som denne. Gud selv har gitt inspirasjon og brakt tanker og idéer fram som vi ikke hadde tenkt oss.»

Jeg siterer også en del av min preken. Mitt emne var: «Jesus, han som er midtpunktet i all vår forkynnelse, som er begynnelsen og fullendelsen. Enhver velsignelse vi nyter godt av, stråler ut fra Jesus, vår dyrebare Frelser og Konge. Nå da Herren har kronet våre bestrebelser med hell og reist dette vakre tempel til sin egen ære og pris, vil vi be og tro at de tusener som kommer gjennom Filadelfias porter, vil finne Ham som de søker, og få kjenne kraften av hans herlige navn.

Med disse ord innvies vårt nye Filadelfia til et sentrum for Jesu Kristi rikes utbredelse, en kraftstasjon for åndelig virke, et hjemlig samlingssted for Guds folk, et bolverk mot alle falske læresystemer, en boms- og frelsesbenk for fattige syndere og en fanfare i pinsevær og pinsesus over alle som vil sette *Jesus først* og som tror at *urkristendommens kraft* er like meget for oss som for de første kristne.

Herre Jesus — løft du ditt åsyns lys over oss og la det lykkes!

Predikende brødre fra inn- og utland hadde møtt fram, og det var tilreisende venner fra fjernt og nær. Formiddagsgudstjenesten ble kringkastet, og utover landet var vennene samlet for å lytte til og glede seg sammen med oss. Ja, langt utover landets grenser lød sangen og prekenen fra vårt gudshus. Ute på havet satt min svigersønn og datterdatter ombord på hans skip og fulgte med fra først til sist. For alle ble det en skjønn og rik opplevelse. Ved

Guds nåde hadde jeg skrevet ordene til begge de kantater som ble framført ved møtene, mens musikken var arrangert av org. Fr. Spalder.

Vi synger i et kor: «La bølgen, o Gud, nå meg. La vekkelsens bølge gå over vårt land, la bølgen, o Gud, nå meg.»

Vi ønsker og ber at bølgen må rulle ut over vårt land, så at de steder som allerede har følt velsignelsen av bølgens kraft må bli fornyet, og at de steder som den ennå ikke har nådd fram til, må bli grepet av den.

FINNLANDSTUR OG DEN EUROPEISKE KONFERANSE I STOCKHOLM

I november 1938 var jeg innbudt til å være til stede ved de finske pinsevenners innvielse av deres nye kirke i Helsingfors. Vår datter Esther fulgte med på reisen. Det var en fryd å møte de finske venner, og de var glade over å se oss. Hvor forskjellig var ikke alt nå fra første gang jeg var der i 1911. Ristin Voitto som jeg dengang startet, er nå hovedorganet for de finsttalende pinsevenner og har nær 13 000 abonnenter. Dessuten driver deres forlag en utstrakt virksomhet.

Vi fikk en velsignet tid i Helsingfors. Gud har gjort store ting for vennene der, og det prektige nye hus de har fått, vil sikkert samle mange som ellers aldri går på møtene. Det var godt å se inn i de alvorlige ansikter og høre deres kraftige sang. Mange av de finske sanger går i moll, men de er skjønne og gripende. Den siste aften var det felles brødsbrytelse og en uforglemmelig aften. Det ble tolket fra norsk og svensk til finsk og fra finsk til svensk. Det var en slik frydefull ånd over oss og en velsignet salvelse, så vi jublet og klappet i hendene.

En formiddag var vi sammen med en del søstre og brødre samlet på forlaget i redaktørens rom. Pastor Kokonen holdt en tale til meg og minnet om mitt arbeid i begynnelsen, ikke bare i tale, men også med penn for å utbre Guds rike i Finnland. Alle redaktører av Ristin Voitto unntatt pastor Pfaller var til stede og ble husket i talen. Redaktørene gjennom alle år hadde vært: T. B. Barratt, (jeg samlet stoffet og sendte det til Finnland, der det ble oversatt), Arno Felman 1915—22, V. Pfaller 1923—28, Eino Manninen 1929—31, Ensio Lethonen fra 1932, og han er fremdeles redaktør. Jeg talte derpå og takket. Etter å ha inntatt noen forfriskninger, ble vi vist rundt i forlaget. De finske venner har gjort store framskritt også hva litteraturen angår. Jeg ble vist et eksemplar av det første Ristin Voitto som jeg selv hadde tegnet vignett til og som første artikkel en hilsen til de troende i Finnland. Det var en interessant stund og en stor oppmuntring for meg på mine gamle dager å se hvilken kjærlighet alle disse venner omfattet meg og mitt arbeid med. Jesus være æret for alt.

Den siste tid i Helsingfors talte jeg i Filadelfiamenigheten (den svensktalende forsamlingen). Det falt lettere for meg på ettermøtene hvor jeg kunne samtale med folk uten å bruke tolk.

Det kan kanskje være av interesse å nevne hvordan pinsevekkelsen kom til Finland. Jeg ba en av dem som første gang innbød meg å komme til Finland skrive litt om det, og fikk følgende brev: «Like før midtsommeren 1910 fikk undertegnede brev fra rektor Hanna Castren, som da var i Kristiania sammen med søster Tytti Lagerstedt. Hun ba meg komme straks sammen med min hustru for å overvære en pinsekonferanse som skulle holdes der. Saken interesserte meg, og noen dager etter var vi underveis sammen med vennene fru og hr. Somi fra Kurkijoli. Konferansen gjorde et fordelaktig inntrykk på oss alle seks, så vi besluttet å be pastor Barratt komme til Finland. Året etter kom br. Barratt til Helsingfors og holdt en serie møter. Ilden tendte an med engang, og åndelige, interesserte tilhørere strømmet til fra alle kirker og religiøse grupper. Ryktet bredte seg rundt i landet, og nye pilgrimmer begynte å valfarte til møtene fra fjernt og nær. Disse førte ilden med seg tilbake hvor de kom og beredte mottagelighet for den sæd som Barratt under sin første reise i vårt land var i stand til å så.

Ilden brøt løs og Åndens kraftige virkninger kjentes mektig overalt. I løpet av et par måneder var landet så godt som erobret for Herrens verk.

Br. Barratt vendte tilbake til Norge, men lovet å komme igjen. Jeg skulle i mellomtiden ordne med møter i St. Petersburg.

Br. Barratt kom tilbake og vekkelsen i vårt land skjøt ny vekst.

Lederen for de evangeliske kristne i Russland hadde lovet meg å åpne sitt lokale for oss, men da vi kom til St. Petersburg hadde han skiftet mening. Han rygget tilbake for ansvaret for å innføre pinsebevegelsen i sitt fedreland med sine millioner innvånere som var stedt i åndelig mørke. Men Herren åpnet andre dører for oss. Baptistene, pastor Cargel, m. fl. åpnet sine kirker og lokaler, og møtene pågikk uavbrudt en ukes tid eller vel det. Ilden falt også her. Det ble dog ikke ordnet noen pinseemisjon, men velsignelsen ble tilbake, og det er hovedsaken.

Oskar Johnsen-Jalkio.»

Etter Helsingfors besøkte vi flere andre byer. Overalt fulle hus og dyrebare møter. Gud var med og velsignet underbart. Vi fikk be med mange frelsessøkende og slike som ønsket Åndens dåp. En dyrebar ånd rådet på alle møter. Ialt reiste vi 4000 km og hadde 44 møter. I Vasa hadde vi 6 møter fra vi kom der lørdag til mandag aften, men Herren ga stor styrke. Halleluja.

De finske venner viste oss en hjertelighet og kjærlighet som var enestående. Må ilden fra det høye alltid brenne i Finland.

Den europeiske konferansen i Stockholm.

Filadelfiamenigheten i Stockholm innbød alle pinsevenner i Europa til en stor konferanse som ble holdt i juni 1939.

For alle som hadde høve til å være med ble det en skjønn og uforglemmelig opplevelse. Konferansen hadde samlet omlag 2500 deltagere, hvorav 500 fra 20 forskjellige land.

Utenfor stasjonen vaiet de tyve nasjoners flagg i solvinden, og de samme glade farger hilste oss utenfor Filadelfiakyrkan og inne i salen. Det var herlig å møte alle disse kjære venner. Forskjellig nasjonalitet og språk, men én ånd, én tro og ett hjerte. Det er fellestegnet for de ekte pinsevennene: En avgjort tro på Bibelens sannheter. En finner ikke nyteologer blant dem.

Mange av deltagerne har jeg møtt på mine reiser rundt i verden, flere av dem var mine åndelige barn.

Skjønt det var flere andre store møter i byen på samme tid, fikk møtene en enestående tilslutning. Tusener på tusener fant veien til Filadelfiakyrkan og det store møtetelt som var reist på en slette like ved. Ja en avis mente at det til søndagens møter minst var 50 000 tilhørere. En annen avis skrev med store typer over flere spalter: «*Pris skje Gud*» på *tjuge språk*. Det var herlige dager, og underbart å se hvilken dragende makt det gamle evangelium hadde på de store skarer.

Et hjertelig velkommen.

Over alle møter hvilte det en vidunderlig enhetsånd. Br. Sven Lidman skriver så vakkert i sine slutningsord til boken om konferansen. «Noen sommerdager i juni 1939 — nettopp i begynnelsen av den siste fredssommer — like før den store europeiske tilintetgjørelseskrig brøt ut — gjorde Gud et under. Han samlet i Stockholm i en ukes tid kristne venner fra 20 land. Kristne bekjennere, av hvilke de fleste aldri hadde møtt hverandre annet enn på bønnens og forbønnens veier. Men nå fikk de møtes ansikt til ansikt for å samtale om spørsmål og problem som var levende for dem alle, og de fant ut at de var *én* ånd, *én* sjel og *ett* hjerte i Kristus.

Hvilken kjærlighet var det ikke i alles hjerter, hvilken oppriktig og stor lengsel etter å fatte, forstå og nå fram til hverandre. Hender og hjerter, ord og gjerninger møttes i de dager i en fullkommen og himmelsk harmoni.»

Det var nettopp denne vidunderlige enhetsånd som preget alle våre møter. Både de store møter og de mindre forhandlingsmøter. Til alle møter var det adgang for alle. Spørsmål av vital betydning ble drøftet og belyst ut fra Guds eget ord.

Det var gripende å høre vennenes vitnesbyrd om den måte Gud førte sin sak igjennom på i de forskjellige land. Og det kunne ha vært interessant å trekke fram noen eksempler, men det ville ta for stor plass her. Alt var godt og ble til velsignelse for deltagerne.

Hvem vil noensinne kunne glemme det siste møtet med brødsbrytelsen hvor det deltok mellom 8 og 9 tusen mennesker, eller det brus av lovsang som steg opp mot himmelen?

Ett ble vi alle enige om at Jesus Kristus måtte være klippen og grunnvollen for frelsen og den kristne menighet. Vi måtte også alle hele verden over føle oss som *ett folk* med en spesiell oppgave og måtte ikke svikte den. Et folk oppreist av Gud i disse siste dager for å bære fram det gamle evangelium i Åndens kraft i en tid da så mange innen kristenheten holdt på å slå av på grunnsannhetene i Skriften.

Pastor Pethrus sa i sin velkomsttale: «Pinsevekkelsen er en av historiens kraftigste reaksjoner mot slendrian og vanekristendom. Om noen tid har behøvd en kristendom fylt med den apostoliske tidens kraft, så er det vår tid.

Jeg er sikker på at enhver ansvarsbevisst forkynner av Guds ord, enhver mor og far, hvert medlem av en kristen forsamling følger behovet av denne guddommelige kraft for å fylle sin plass og det kall Gud har gitt dem. Det er bare en vei til disse kraftkilder og det er den veien disiplene gikk når de holdt seg i ro i stadig bønn oppe på den øvre salen til Ånden falt over dem. Bønnen var alltid i apostlenes tid den vei de søkende sjeler fant fram til Åndens dåp på, og det er også den vei vi må gå. Pinsevekkelsen er født av bønn og kan bare leve ved bønn.»

Jeg vil også anføre noe av min siste tale der borte:

«Jeg vet ikke hva det kommer av, men jeg har en kjensle av at dette kanskje er den siste store konferanse jeg er med på. Dere ser jeg begynner å bli gammel, men jeg er da bare 77 år og har evigheten foran meg, så jeg er en helt ung mann. Jeg føler meg så ung i mitt sinn, og min fysikk er kraftig. Jeg skulle bare ønske at min hustru var like sterk.

Vi er blitt vidunderlig velsignet på denne konferanse, og vi håper at den vil bli fulgt av flere og at samarbeidet mellom de forskjellige land vil bli utdypet.

Jeg kan ikke si annet enn at jeg kom til denne konferansen med et stort spørsmål: Hvordan skal dette gå, for jeg hadde ikke noe begrep om hva vi skulle diskutere. Nå da alt er over, synes jeg vi er kommet vel igjennom og tror det er et skritt i riktig retning. Gud viser oss veien, broderkjærlighetens vei som skal binde og smelte oss sammen i inderlighet. La oss aldri glemme at Jesus må være hovedpersonen i alt. Vi må også huske at skal noe utrettes, må det skje i den Hellige Ånds kraft. Når Han kommer, skal meget skje. Meget har skjedd, men jeg venter enda større ting. Vi opplever at folk rekker hendene opp og søker frelse, men vi må se fram til at folket blir så grepet av Kristus, at de trenger seg fram til oss og sier: «Menn og brødre, hva skal vi gjøre?» Dette må vi se fram til, men vi må gå kneveien for å nå fram.

Herren velsigne dere alle.»

På konferansens første møte var pastor Pethrus blitt valgt som ordfører, og de gjorde meg den ære å velge meg som hedersordfører. Som sådan fikk jeg det gledelige oppdrag å frambære deltagrenes takk til pastor Pethrus for denne enestående konferanse. Bak hele det store arrangement hadde det stått en mann med en klar hjerne og med en sjel fylt av kjærlighet til Gud og nesten.

TILBAKEBLIKK

NÅR jeg ser tilbake på den vei jeg har vandret fra det første daggry inntil nå, har jeg stor grunn til å takke Gud for all hans faderlige omsorg, hans vidunderlige nåde og miskunnhet.

Gud velsignet meg rikelig den tid jeg var i metodistkirken og han ledet mine skritt. Men det var ennå meget mere land å innta, og til det trengtes ånds-dåpen.

Når det går fram i lydighet mot Bibelens sannheter, vil den Hellige Ånd gi oss seier. Halleluja.

Dr. Michael Neiiendam i København har utgitt et meget interessant verk om «Frikirker og sekter» og har viet pinsebevegelsen stor oppmerksomhet. Han er mere sympatisk innstilt til denne enn mange andre. Med hensyn til min personlige opplevelse ser det ut som han mener det samme som den svenske professor Linderholm, som sier at Ånstdåpen var en følge av at jeg var fysisk nedbrutt, fordi jeg ikke hadde fått samlet penger til Håkonsborg.

Det er nok så at Gud til en viss grad benyttet dette for å dra meg nærmere seg i bønn, men som alle vil ha forstått av denne bok, hadde jeg i mange år lengtet etter en større åndelig opplevelse.

Min hjerne var klar, min fysiske kraft var ikke på noen måte nedsatt, mine nerver var i den skjønneste orden, og mine hensikter var rene.

Men Herren brakte meg til det punkt hvor jeg fant at mitt indre liv, ja, hele min person måtte bli gjennomtrengt av den Hellige Ånd, koste hva det ville. Det er selvfølgelig vanskelig for folk som aldri har *opplevd* Åndens dåp å forstå dette.

Personlig hadde jeg ingen pekuniære ønsker. Jeg var oppriktig bedrøvet at de viste Håkonsborgens så liten interesse, men min sjel begynte å lengte usigelig etter velsignelsen fra den evige verden — og *da møtte Gud meg*. Jeg ville ikke etter å ha prøvd denne opplevelse i 33 år bytte den med noe som helst i verden. Halleluja.

Det som bedrøver mitt hjerte iblant er at jeg etter all den velsignelse jeg har mottatt, ikke er nådd lengre fram.

Undertiden har min rettferdighetsfølelse ført meg for langt i min bedømmelse av andre. Jeg har muligens vært for streng nå og da og bedrøvet Ånden. Men da har Ånden kommet og formanet meg til å be dem om tilgivelse som jeg unødig hadde såret.

Naturligvis driver Ånden oss iblant til å fordømme synden i dens mangfoldige former med alvorlige og strenge ord, men vi trenger meget nåde, så vi kan forstå Åndens stemme og ikke gir vårt kjød noen anledning.

Min stadige bønn er at han må lede meg fram til større høyder og enda dypere syn på Hans miskunn og nåde, og alltid la mine motiv være rene under blodet.

Hva angår bevegelsen i sin helhet, så er det naturligvis gjort misgrep, og mange som vi stolte på, er falt tilbake i verdens og syndens trelldom. Mange som vi ventet meget av, er stivnet til i former og system. Men slikt har forekommet i alle vekkelser.

Når du bruker en kost på en vei, vil en del støv bli hvirvlet opp, men du er likevel i stand til å gjøre veien lysere og renere. Det er den samme opplevelse du gjør i en stor vekkelse, men det nytter så lite å bry seg med støvet som hvirvles opp. Vær takknemlig at Gud gjør veien lysere og renere. En av de største innvendinger mot vekkelsen har vært vår lære om tungene og de åndelige gaver, så vel som tegnene som følger dem.

Men historien og *særlig Bibelen* viser at disse tegn og åndelige gaver alltid har fulgt, iallfall til en viss grad de store åndsutgytelser. I denne bok skal vi ikke diskutere dette, men vi tror at disse piler som er slynget ut mot vår lære om åndsdaopen og dens medfølgende tegn er blitt brutt mot sannhetens klippe.

En ting må man ikke glemme, at «tungemålgaven» var en helt ny gave, og forekommer bare i Det nye Testamente. Alle de andre gaver som Paulus omtaler, hadde vært praktisert i den jødiske kirke *før* åndsutgytelsen i Jerusalem. Endog Jesu disipler praktiserte helbredelsesgaven og gjorde undere

før den vidunderlige pinse i Jerusalem. Men ingen av dem hadde talt i tung-
er. Endog profetiens nådegave hadde vært i bruk blant jødene, *men ikke*
tungene. Gud hadde spesielt forbeholdt denne gave for «Den Kristne Menig-
het». (Mark. 16, 17.)

Ingen må tro at vi anser disse ytre tegn og gaver for å være *vår hovedopple-
velse*. Det som har størst betydning er *Hellig Åndens nærvær i vårt indre*.
Hvor *Han* alene er herre, *blir Jesus herliggjort* — ikke bare i våre hjerter,
men i våre ord, liv og handlinger. Det alt Guds folk trenger er derfor: *En*
mektig utgytelse av den Hellige Ånd.

Da vil syndere trenge seg fram til Jesu kors og motta Ham som sin Frelser.
De syke vil bli helbredet, de fattige vil få hjelp, og Guds folk vil bruke all sin
kraft og innsikt i evangelisasjonen av verden, idet de stoler på Hellig-Åndens
arbeid. Midt i alle kristne kirkesamfunn vil det framstå et

rent, hellig og åndsfylt folk,

rede til å motta Kongen når han kommer igjen. Amen!

ETTERSKRIFT

SØNDAG den 14. januar 1940 holdt T. B. Barratt sin siste preken. Teksten var: «Ikke ved egen kraft er mannen sterk.» 1. Sam. 2, 9.

Aldri skulle den varme, rike stemmen lyde ut over forsamlingen mer, og tale formanings, trøstens og kjærlighetens evangelium til skarene. Hans fingre skulle ikke mer lokke fram toner fra flygel eller orgel, og sangen var forstummet.

Søndagen før bemerket far at han følte han hadde sunget solo så altfor sjelden i forsamlingen i det siste. Men nå skulle det bli bedre, og så sang han for oss sin egen vakre bearbeidelse av negersangen: Old Black Joe, nr. 681 i Maran Ata: Dagen er gått. Sangen grep forsamlingen som aldri før.

Søndag 14. januar sto den kjente, kjære skikkelse på talerstolen for siste gang. Umiddelbart etter møtet ble far syk, og en av brødrene kjørte ham hjem i sin bil. Far kunne gå selv og hjernen var klar, men han var svært trett og ville være hjemme fra kveldsmøtet.

Far ville aldri ha lege, men vi ville gjerne spørre en til råds, og han sa da at han måtte absolutt ha ro en tid framover. Legen kjente også far så godt at han visste at i det øyeblikk han følte seg litt sterkere, ville han stå opp. Og for å hindre dette, burde han komme på et sykehus.

Ingen av oss tenkte at far ikke skulle komme hjem igjen. Vi trodde det bare skulle bli en hvilekur på omlag 14 dager, men Herrens veier er ikke våre veier.

En sterk forkjølelse som han pådro seg den 8. dagen, gikk over til lungebetendelse.

De følgende dagene falt temperaturen og vårt håp steg, men den 26. januar var temperaturen steget til 39,4. I tre dager raste feberen og brøt litt etter litt den sterke kroppen ned. Det var ikke til å fatte at far måtte gå fra oss. Han som var så sterk tvers igjennom, så levende og full av arbeidslyst og glede. Aldri sløste han bort noen tid, alltid våken for det nye. Så gammel og klok og dog så vidunderlig ung. For oss som fikk gå inn og ut hos ham, ble disse siste dagene forunderlig skjønne. Far selv var så lys og lykkelig, med

dette glimt av lunt skjelmeri i øyet iblant. Da venstre arm og fot ble lammet, kunne han iblant si: «Løft opp den venstre armen min så den også kan være med blant folket.»

Det var ingen gru for døden, bare en vidunderlig skjønn fred.

Fars sinn og vesen var så helt fylt av dette han hadde prekt og levd etter, at alt han sa bar preg av det. Igjen og igjen talte han om de bibelske sannheter som hadde vært de sentrale i hans forkynnelse. Frelsen ved Jesus Kristus, Guds sønn, renselsen ved blodet, helliggjørelsen, Åndens utgytelse og tungene som tegn. Det var som ville han slå fast for seg selv hva han hadde lært andre. Han ville prøve det innfor Gud om det holdt stikk. Da mor engang spurte ham: «Holder det nå alt det du har forkynt?» — svarte han så trygt og sikkert: «Ja, det holder!»

Disse siste dagene snakket far nesten bare engelsk, både til familien og i feberfantasiene. Det var hans barndoms og ungdoms språk.

I månedene før far døde, hadde det fulgt noe ekstra mildt og godt med ham. Han hadde jo alltid hatt et elskelig sinn, men det var som var han enda mer gjennomsyret av Guds kjærlighet til menneskene. Det kunne en merke i alle ting, i hans prekener, blant venner og i hans skrivemåte. Det var en enda større trang hos ham etter å vinne sjeler for Kristus. Hvor ofte kom han ikke hjem fra møtet og sa: «Nei i kveld hadde vi et herlig møte, kan du tro.» Det ble aldri vane for far, han var aldri for trett til å kalle på syndere.

Følte han mon selv at oppbruddets time nærmet seg? Han gjorde seg ferdig med så meget. Gamle papirer og brev ble gjennomlest og brent. Ting ble skrevet ferdig. Like før jul utkom hans siste bok: «Bak død og grav». Lite ante vi vel at han snart skulle oppleve hva han skriver om i boken.

Den 28. januar, på kvelden, fikk vi bud om at alle burde være hos far den natten. En del av brødrene kom opp etter kveldsmøtet. Alle fikk komme inn, en etter en, og til hver av dem hadde han et godt ord, et lunt smil og et fast håndtrykk.

Like før midnatt lukket han øynene, men hele natten kjempet døden og livet om overtaket. Da den nye dag grydde, var det klart at det ikke kunne vare så

lenge. Langsamt steg solen opp og fylte etterhvert rommet, til far lå badet i gyllent solskinn. Et lite pust, — og fars frigjorte ånd svingte seg opp mot det forgjettede land, hvor solen aldri går ned.

Solveig Barratt Lange.

